

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 8 Νοεμβρίου 2020 • Έτος 12^ο • Αρ. φύλλου 634

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΦΑΙΔΩΝΑΣ ΦΑΙΔΩΝΟΣ

Η διαφθορά δεν έχει πολιτικό χρώμα

Η διαφθορά δεν έχει πολιτικό χρώμα, οι διεφθαρμένοι ανήκουν από δεξιά μέχρι αριστερά, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος. Χαρακτηρίζει το πρόγραμμα επενδύσεων εκκολλητήριο διαφθοράς καθώς, όπως λέει, «προσφέρει εύκολο κέρδος σε κάθε επίδοξο απεκουλαδόρο». Απαντά στους χαρακτηρισμούς περί γραφικότητας, ενώ μιλά για τις «εξαιρέτες» σχέσεις του με τον πρόεδρο και τις σχέσεις με την Πινδάρου. Σχολιάζει και τη φημολογία που τον ήθελε να διεκδικεί εκλογή βουλευτή με τον ΔΗΣΥ. **Σελ. 9**

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

Αναχρονιστικές πλέον οι εγγυήσεις στο νησί

Ο αν. υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, στη συνέντευξή του στην «Κ», ξεκαθαρίζει πως στο θέμα των εγγυήσεων η Ελλάδα είναι υπέρ της κατάργησης ενός αναχρονιστικού συστήματος. Ξεκαθαρίζει πως η μόνη αποδεκτή βάση λύσης του Κυπριακού είναι ό,τι καθορίζεται από το διεθνές δίκαιο και τις αποφάσεις του ΟΗΕ. **Σελ. 16**

ΘΑΝΟΣ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η Ερίς εξελίσσεται και πρωταγωνιστεί

Η Ερίς δεν περίμενε να χτυπήσει η πανδημία για να είναι πλήρως εξοπλισμένη για την επόμενη μέρα, τονίζει ο CEO της εταιρείας Θάνος Χρονόπουλος. Η Ερίς βλέπει την κάθε μέρα ως ευκαιρία για να δώσει περισσότερα στον πελάτη και η Ερίς εξελίσσεται βάσει των απαιτήσεων των επιχειρήσεων. **Οικονομική, σελ. 4**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Με αδιέξοδο ο οδικός χάρτης

Η πρώτη συνάντηση των δύο ηγετών έστειλε το μήνυμα στα ΗΕ πως η πενταμερής θέλει καλή προετοιμασία. Υπάρχουν ανασυζητήσεις αλλά και συγκεκριμένη στρατηγική στη Λευκωσία, ενώ η Άγκυρα και ο Ερσίν Τατάρ λένε τέλος στην ομοσπονδία. **Σελ. 4, 5**

60 ΧΡΟΝΙΑ Κ.Δ.

Η Κύπρος αποκτά το πανεπιστήμιό της

Επί της προεδρίας του Γιώργου Βασιλείου η Κύπρος, μετά από σχεδόν 30 χρόνια συζητήσεων το 1989 αποκτά το δικό της αυτόνομο Πανεπιστήμιο. Υποδέχθηκε τους πρώτους φοιτητές τον Σεπτέμβριο του 1992 και έδωσε τα πρώτα πτυχία το 1996. **Σελ. 15**

Διαβατήρια για το εδώλιο σε τρεις οίκους

Μεγάλος ελεγκτικός, παράλιο δικηγορικό γραφείο και παράλια εταιρεία ανάπτυξης γης, ερευνώνται από ανακριτές

Ενώπιον σοβαρών εξελίξεων, στο κομμάτι των ερευνών για το κυπριακό πρόγραμμα πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών, στη βάση του πορίσματος Καλογόρου, βρίσκεται η ανακριτική ομάδα που έχει συσταθεί από τον γενικό εισαγγελέα. Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ», στο κομμάτι των ερευνών, οι ανακριτές έχουν επικεντρωθεί προς συγκεκριμένη κατεύθυνση όπου με βάση το πόρισμα Καλογόρου που αποκάλυψε η «Κ», έχουν εντοπίσει ισχυρά στοιχεία πιθανής διάπραξης ποινικών αδικημάτων στις πολιτογραφήσεις κάποιων επενδυτών. Πρώτον, πρόκειται για γνωστό δικηγορικό γραφείο παράλιας πόλης που ασχολήθηκε με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων και το οποίο συνεργάζεται στενά με επιχειρηματίες ανάπτυξης γης. Δεύτερον, έναν μεγάλο ελεγκτικό οίκο, ο οποίος διεκπεραίωσε «ύποπτες», κατά το πόρισμα Καλογόρου, υποθέσεις πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών. Τρίτον, μια γνωστή εταιρεία ανάπτυξης γης με έδρα τη Λάρνακα, η οποία έχει απασχολήσει κατ'επανάληψη τον δημόσιο βίο με πολιτογραφήσεις αμφιλεγόμενων επενδυτών. Οι ίδιες πηγές δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο το επίμενο διάστημα να υπάρξουν σοβαρές εξελίξεις. **Σελ. 8**

Σαν έτοιμος από καιρό να κυβερνήσει ο Τζο Μπάιντεν

Ο δρόμος προς την κορυφή δεν ήταν αυτονόητος για τον Τζο Μπάιντεν. Ήταν υποψήφιος για το χρίσμα των Δημοκρατικών το 1988 απέναντι στον Δουκάκη και το 2008 απέναντι στον Ομπάμα. Το 2020 επιτέλους το κέρδισε και μερικούς μήνες μετά επικράτησε του ανθυποψηφίου του Ντόναλντ Τραμπ στις εθνικές εκλογές. Το πολιτικό θρίλερ, που ξεκίνησε το βράδυ της περασμένης Τρίτης και ολοκληρώθηκε προχθές με την επικράτηση του Δημοκρατικού υποψηφίου Τζο Μπάιντεν μετά την εξασφάλιση του «μαγικού αριθμού» των 270 εκλεκτόρων, δεν έχει τελειώσει. Μάλιστα, παρά την ανακούφιση που προκάλεσε σε ολόκληρη την υφήλιο η νίκη του τέως αντιπροέδρου, διάχυτη είναι η ανησυχία ότι η τοξικότητα της τελευταίας τετραετίας θα συνεχίσει να δηλητηριάζει την αμερικανική κοινωνία. Σποραδικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας και από τις δύο πλευρές μαρτυρούν την πόλωση στα δύο στρατόπεδα μέχρι την τελευταία στιγμή. **Σελ. 20, 21**

Από την απαξίωση στον θαυμασμό

Τα υποβρύχια που έγερναν

Πώς τα υποβρύχια που έγερναν έφθασαν, από τον κίνδυνο απαξίωσης, να κρατούν την ισορροπία σε Αιγαίο και Αν. Μεσόγειο έναντι της Τουρκίας. Οι δε αξιωματικοί των υποβρυχίων του Π.Ν. πραγματικά καινοτόμησαν, προκειμένου να κατορθώσουν να επιλύσουν τεράστια προβλήματα. Εν τω μεταξύ η Αθήνα, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις τουρκικές προκλήσεις στην περιοχή κινείται με βάση ένα συνεκτικό σχέδιο. **Σελ. 18**

Το Αζερμπαϊτζάν θα καταλάβει ότι είναι μαριονέτα της Τουρκίας

Ο πρόεδρος της Αρμενίας, Αρμέν Σαρκισιάν στην «Κ»

Ο πρόεδρος της Αρμενίας, δρ Αρμέν Σαρκισιάν μιλάει στην «Κ» για τη σύγκρουση στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ και τον ρόλο της Τουρκίας και λέει ότι «Το Αζερμπαϊτζάν μπορεί να απολαμβάνει την τουρκική στήριξη εναντίον του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα αποτύχει. Μόνο τότε θα αντιληφθεί σε ποια έκταση θα έχει μετατραπεί σε μαριονέτα της Τουρκίας στον Καύκασο». Κάνει λόγο για σχέδιο εθνοκάθαρσης και διακηρύσσει ότι ο λαός του δεν θα ανεχθεί μια δεύτερη γενοκτονία και λέει ότι οι δεσμοί αιώνων που μας συνδέουν με τους Έλληνες βασιζονται στη φιλία, στο κοινό πεπρωμένο. Υποστηρίζει ότι η Τουρκία έχει ήδη μεταφέρει τζιχαντιστές μισθοφόρους από τα πολεμικά θέατρα της Συρίας και της Λιβύης. **Σελ. 23**

Στόχος η αύξηση της κατανάλωσης

Την περίοδο των γιορτών

Το μεγάλο στοίχημα της αγοράς είναι η αύξηση της κατανάλωσης την περίοδο των γιορτών. Κύκλοι του εμπορίου τονίζουν ότι είναι σημαντικό να κρατηθεί η ψυχολογία ψηλά με την οικονομία να είναι ανοικτή, με δίχως περιορισμούς διακίνησης και δίχως οτιδήποτε να απασχολεί τους πολίτες για να αρχίσει να ξεδεύει ο κόσμος. Ο 13ος μισθός και η διοχέτευσή του στην αγορά είναι βαρύνουσας σημασίας. **Οικονομική, σελ. 3**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο Κωνσταντίνος Κυρτής στην «Κ»

Ο Κύπριος Κωνσταντίνος Κυρτής κατάφερε να είναι παρών και να εκθέσει σε ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία της Ευρώπης, το Museu Europeu d'Art Modern, στη Βαρκελώνη, για την ομαδική έκθεση με τίτλο «EROS». **Ζωή, σελ. 3**

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η Κέρος των μυστηρίων

Η Εύη Μαργαρίτη, επίκουρη καθηγήτρια στο Ινστιτούτο Κύπρου (ΙΚΥ) και ο Γιώργος Αρτόπουλος, επίσης επίκουρος καθηγητής στο ΙΚΥ και ενεργό μέλος της ομάδας μελέτης και δημοσίευσης του Δασκαλιού, μιλάνε στην «Κ» για τη συμβολή του Ινστιτούτου Κύπρου στη σπουδαία ανασκαφή του Δασκαλιού, στην Κέρο. **Ζωή, σελ. 1**

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Τι καθόρισε τον Σον Κόνερι

Ο Σον Κόνερι, που έφυγε από τη ζωή στις 31 Οκτωβρίου στα 90 του χρόνια, για το κοινό του σινεμά ήταν ένας σπουδαίος ρολίστας και ο καλύτερος Τζέιμς Μποντ όλων των εποχών και για τον γυναικείο πληθυσμό, ένας από τους πιο γοητευτικούς άντρες στον κόσμο. **Ζωή, σελ. 4**

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

το ΚΙΝΗΤΟ σου πορτοφόλι
με όλες τις Ελληνικές Τράπεζες

Κατέβασε το Hellenic Bank Wallet και κάνε ανέπαφες συναλλαγές με το κινητό σου!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ο τάππιας της δικαιοσύνης

Σε μια κανονική πολιτεία, οι θεσμικοί αξιωματούχοι επιβάλλεται, από την ελάχιστη σοφία, να ζυγίζουν προσεκτικά κάθε λέξη και τις πύλες λακωνικής δήλωσής τους. Αυτό υπαγορεύεται από την ανάγκη προστασίας του κύρους του θεσμού και της αξιοπρέπειας του προσώπου-φορέα του. Στην παρούσα συγκυρία, η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται σημαντικά εκτεθειμένη διεθνώς –διασπρόμενη από τη δημοσιογραφική έρευνα του Al Jazeera για τη διαφθορά. Ακριβώς επειδή ελεγκτικοί θεσμοί, όπως Νομική Υπηρεσία, Ελεγκτική Υπηρεσία καθώς και η Εκτελεστική και η Νομοθετική εξουσία δεν έκαμαν, ως έπρεπε, τη δουλειά τους. Η Εκτελεστική επιτόνησε το «Έπενδυτικό Πρόγραμμα», με ελάχιστες ασφαλιστικές δικλίδες, το οποίο εγκρίθηκε από τη Νομοθετική, παραβλέποντας τις μαύρες τρύπες. Η Νομική Υπηρεσία, βλέποντας δικτάτορες και απαιτώνες ολκής να πολιτογραφούνται Κύπριοι δεν αντέδρασε. (Δεν άκουε, δεν διάβαζε; Αυτή η στήλη τα έγραψε πολλές φορές, ενώ ο γράφων προπληκίστηκε στο پرسινό συνέδριο του Economist λόγω σχετικής παρέμβασης). Το ίδιο ισχύει και για τη χαλκέντερη Ελεγκτική, η οποία όλα τα μαθαίνει υπό διαφορετικές συνθήκες και φτάνει να διερευνά ακόμα και ποιοι καλλιτέχνες τραγουδούν στο ΡΙΚ και πόσα εισπράττουν. Και καλά κάνει θα πει κάποιος διότι: «Με τον τρόπο αυτό, συνεισφέρει στη διαφάνεια, στον δημόσιο απολογισμό και στην πάταξη της διαφθοράς, έννοιες συνυφασμένες με τη χρηστή διοίκηση», όπως υπογραμμίζεται στην ιστοσελίδα της Ελεγκτικής, στο κεφάλαιο «Αρμοδιότητες». Ωστόσο, την περασμένη Τρίτη (03/11/20) στη Νομική Υπηρεσία ο γενικός εισαγγελέας και ο γενικός ελεγκτής είχαν συνάντηση, όπως σημειώνεται σε «ανακοίνωση που εκδίδεται ταυτόχρονα από κάθε Υπηρεσία και αποτελεί κοινή δήλωσή τους» (!), με αντικείμενο εις βάθος συζήτηση των ζητημάτων που έχουν προκύψει ως προς τον έλεγχο του Επενδυτικού Προγράμματος». Κι αυτό γιατί επί πολλών ημερών εξελισσόταν μεταξύ τους δημόσια αντιπαράθεση, μάλιστα με τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο, να υπερασπίζεται τον ελεγκτή και να διακηρύττει ότι θα καταψηφίσει τον Κρατικό Προϋπολογισμό αν δεν επιτραπεί πρό-

σβαση στους φακέλους για τις πολιτογραφήσεις στην Ελεγκτική. Ο εισαγγελέας εξήγησε στον ελεγκτή ότι, ενόσω διεξάγεται η έρευνα από την Ερευνητική Επιτροπή, δεν θα ήταν ορθό να διεξάγεται ταυτόχρονα έλεγχος από την Ελεγκτική. Σε πνεύμα τύπου, «συμφωνούμε ότι διαφωνούμε, αλλά», ο ελεγκτής απαντά ότι, «αναγνωρίζει και αντιλαμβάνεται ότι, εκ των πραγμάτων, παρά τη διαφωνία του, στο παρόν στάδιο δεν θα του παραδοθούν άλλοι φάκελοι και δεν τίθεται θέμα προσφυγής στο Δικαστήριο», και εκφράζει ετοιμότητα να καταθέσει ενώπιον της Επιτροπής την Έκθεσή του για τις πέντε περιπτώσεις πολιτογραφήσεων (από σύνολο 4000 χιλιάδων!). Ωστόσο, μνημείο για την Ελεγκτική (και τη Νομική) αποτελεί η τελευταία παράγραφος της κοινής ανακοίνωσης: «Ως εκ τούτου, οι επικεφαλής των δύο ανεξάρτητων θεσμών έχουν συμφωνήσει να μην προβούν σε περαιτέρω δημόσιες δηλώσεις επί του συγκεκριμένου θέματος και ταυτόχρονα συμφώνησαν ότι θα υπάρχει μεταξύ τους συνεχής και τακτική επικοινωνία με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος το οποίο και οι δύο έχουν ταχθεί να υπηρετήσουν». Δηλαδή οι δύο αυτοί θεσμικοί αξιωματούχοι, στη σύμπραξη τους για την εξιχνίαση ενός τέτοιου εγκλήματος, συμφώνησαν να μην προβούν σε περαιτέρω δημόσιες δηλώσεις, δηλαδή Omertà (νόμος της σιωπής!), σε αντίθεση με τις «Αρμοδιότητες» της ΕΥ που υπαγορεύουν να «συνεισφέρει στη διαφάνεια, στον δημόσιο απολογισμό και στην πάταξη της διαφθοράς». Δεν ήταν η έλλειψη διαφάνειας που γκρέμισε τούτη την πολιτεία; Θυμίζω: Ξέπλυμα των διο. του Μλόσεβιτς, η ληστεία του ΧΑΚ, το κόλπο γκρόσο των golden boys, το κούρεμα και τώρα η κομπίνα λευκού κολάρου με τα χρυσά διαβατήρια. Τώρα φτάσαμε στην εποχή που θεσμικοί αξιωματούχοι συλλαμβάνονται να πουλούν ανερυθρίαστα την υπηκοότητα της πατρίδας τους. Άλλοι εξ αυτών να δίνουν όρκο σιωπής ενώ προκάτοχοι τους κυκλοφορούν στα κανάλια σαν τιμητές των πάντων, τη στιγμή που όλο αυτό διαδραματιζόταν και στη διάρκεια της δικής τους σκοπιάς. Εξόριστε ποιητή στον αιώνα σου, απάντησε μου: Δεν έμεινε κανείς να απλώσει τον τάππια της δικαιοσύνης;

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η πάταξη της διαφθοράς και μία πρόκληση για κόμματα και Οδυσσέα

Νέα σύσκεψη θα έχει τη Δευτέρα ο Νίκaros με στόχο την πάταξη της διαφθοράς. Αυτή τη φορά θα ακούσει τις μη κυβερνητικές οργανώσεις να του εκφράζουν τις θέσεις και εισηγήσεις τους για το πώς θα πρέπει να παταχθεί η διαφθορά στη νήσο των αγίων. Την ίδια ώρα το ΑΚΕΛ ανυποχώρητο επιμένει να κάνει διαδηλώσεις και διαμαρτυρίες ελπίζοντας πως θα πετύχει όσα πέτυχαν όλοι αυτοί που διαδήλωναν κατά του Δημήτρη Χριστόφια για το Μαρί. Δηλαδή, να πληξουν το κύρος του Προέδρου και να δημιουργήσουν πολιτικό ρήγμα εις βάρος του.

Το ενδιαφέρον στην περίπτωση του ΑΚΕΛ είναι πως παρά τα όσα σέρνει η αντιπολίτευση στον Νίκaro, τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας τις κάνει μόνο του. Κανένα άλλο κόμμα δεν φάνηκε να συμπαρίσταται μαζί του. Τουλάχιστον φανερά. Μήπως αυτό λέει κάτι;

Επιπλέον συζητείται έντονα σε πολλά πολιτικά γραφεία το γεγονός ότι το ΑΚΕΛ, με δηλώσεις μάλιστα και στελεχών του, και του ίδιου του Αντρου έχει τα τελευταία χρόνια μολυνθεί και αυτό από τον ιό της διαφθοράς. Και φυλάκισα στελέχους του και το βίντεο του Al Jazeera επιβεβαιώνουν πως ο ιός δεν έχει καταπολεμηθεί αποτελεσματικά. Και αυτό παρά τις διαβεβαιώσεις ότι και μέτρα έχουν ληφθεί και τα στελέχη που είχαν μία... έφεση στην διαφθορά έχουν απομακρυνθεί.

Θα μου πείτε μα είναι μόνο στο ΑΚΕΛ; Η απάντηση, αβίαστα είναι «σίγουρα όχι». Κατ' αρχήν η διαφθορά υπάρχει όπου υπάρχει εξουσία. Και κυρίως στις κυβερνήσεις. Σε όλες τις κυβερνήσεις. Τα ζήσαμε, τα ζούμε. Και σε όλα τα κόμματα. Σε όλα. Γιατί κάθε κόμμα είναι φορέας εξουσίας.

Σίγουρα δεν είναι όλα τα κόμματα και όλοι οι πολιτικοί, όλοι οι βουλευτές ίσοι και όμοιοι. Αλλά από το κόμμα του λαού, το κόμμα που από το πρωί μέχρι το βράδυ δίνει μαθήματα κατά της διαφθοράς δεν μπορείς να το χωνέψεις, βρε αδερφέ, να αναδεικνύεται... πρωταθλητής του είδους.

Ούτε να μετατρέπεται αίφνης σε ιδιωτική εταιρεία και να καρπούται τα κονδύλια που προορίζονται για τους εργάτες και τους προλετάριους που έχουν χάσει τις δουλειές τους. Θα μου πείτε και στο κόμμα προλετάρι-

- Νίκο, ένας σοφός είπε πως όσο πιο διεφθαρμένο είναι το κράτος τόσο πιο πολλοί νόμοι υπάρχουν.

οι δουλεύουν. Ναι, αλλά το κόμμα λαμβάνει και ένα πολύ σεβαστό ποσό που ξεπερνά το εκατομμύριο το οποίο οι προλετάριοι επίσης πληρώνουν για να μπορούμε να έχουμε δημοκρατία και θεσμούς. Να αναπτύσσονται δημοκρατικά τα κόμματα που επιλέγουν τους καλύτερους να τους κάνουν πολιτευτές, να τους δώσουν κύρος και πολιτική υπόσταση να τουςβάλουν στη Βουλή...

Θα έχει πάντως ενδιαφέρον να δούμε πώς θα εξελιχθεί η συζήτηση για τη διαφθορά με μάεστρο τον Νίκaro. Και όχι μόνο ο διάλογος αλλά τα αποτελέσματά του. Θα υπάρξουν άραγε καινοτόμες πρακτικές που θα θέσουν εκτός πολιτικού συστήματος και πολιτικής εξουσίας όσους επιδιδοούν στη διαφθορά; Όσοις έχουν εγκληματήσει εναντίον του κράτους και των πολιτών;

Μήπως για να πείσουν τα κόμματα να αρχίσουν πρώτα από την αυλή τους; Από τα γραφεία τους; Να φωτίσουν όλα τα οικονομικά

τους, όλη την δραστηριότητα, τις χορηγίες, τις εταιρείες που συνδέονται με αυτά και τις εξαρτήσεις τους;

Μήπως ο γενικός ελεγκτής, που είναι τόσο αποτελεσματικός στον έλεγχο κυβερνητικών τμημάτων, να εξουσιοδοτηθεί να ερευνήσει και τις οικονομικές δραστηριότητες των κομμάτων; Και να δίνει σταθερές αναφορές στους πολίτες για τα έσοδα και τα έξοδά τους;

Αν βεβαίως τα καταφέρει, γιατί ακόμα περιμένουμε τις εκθέσεις του για τους υποψήφιους και τα κόμματα και όσα δαπάνησαν κατά τις τελευταίες προεδρικές εκλογές.

ΚΟΙΝΙΣ: Σε ποιο μεγάλο κόμμα δύο στελέχη που είχαν πολλά προηγούμενα τώρα φαίνεται να συμμαχούν έναντι τρίτου στελέχους; Μήπως ο αρχηγός να προσέχει λίγο τα νώτα του;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

8.11.1940

ΑΡΙΣΤΗ: Ο ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών μετέδωκε την ακόλουθη ανασκόπηση: Η εξέλιξη των επιχειρήσεων εξακολουθεί να διαμορφούται πλέον ή ικανοποιητικώς διά τα ελληνικά στρατεύματα. Βάσει των πληροφοριών οι οποίαι συγκεντρώνονται η εξέλιξη αυτή είναι πάντοτε άριστη. Εις τον κεντρικόν τομέα συνεχίζεται η αιχμαλωσία των αποκεκομμένων Ιταλών

(φωτ.) και πλήθος υλικού πολεμοφοδίων, όπλων, πολυβόλων και όπλων περιέρχεται εις χείρας των αποσπασμάτων μας τα οποία εκκαθαρίζουν το έδαφος από τους διασκορπισθέντας Ιταλούς της αποκλεισθείσης και διαλυθείσης φάλαγγος. [...] Εις τον βόρειον τομέα η επιθετική κίνηση των στρατευμάτων μας συνεχίζεται ενί τη βάσει της εφορμησθείσης τακτικής. Ο βομβαρδισμός εκ μέρους του ελληνικού πυροβολικού πραγματοποιεί τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Εάν εις τας πληροφορίες ταύτας προστεθή η ενίσχυσις των ελληνικών δυνάμεων η οποία καθημερινώς αυξάνει, κατόπιν της πρωτοφανούς επιτυχίας της επιστρατεύσεως, αντιλαμβάνεται ο καθείς ποία είναι η κατάσταση διά τον ελληνικόν στρατόν. Το ιταλικόν ανακινωθέν αποφεύγει και σήμερον να ομιλήσει περί των επιχειρήσεων ενώ αύται συνεχίζονται εφ' ολοκλήρου του μετώπου και η μάχη εξακολουθεί αδιακόπως. Ουδεμίαν μείαν επίσης κάμνει διά τον σφοδρόν βομβαρδισμόν των αλβανικών λιμένων, ενώ ομιλεί διά τα αεροπορικά κατορθώματα των Ιταλών - τους βομβαρδισμούς δηλαδή των αμάχων πληθυσμών.

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ: [...] άπαντες οι ιδιοκτῆται ακινήτων εν τη ιταλική πρωτεύουση υπεχρεώθησαν όπως μέχρι της 15ης Νοεμβρίου κατασκευάσουν υπόγεια καταφύγια. Εν περιπτώσει αμελίας των η Κυβέρνησις θα αναλάβῃ την κατασκευήν των καταφυγίων τούτων δαπάναις των ιδιοκτητών.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην τάξη. Ακούς εκεί διαγράφηκαν δύο χιλιάδες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) επειδή δεν κατέθεσαν απαιτούμενα στοιχεία και οικονομικές καταστάσεις. Μα που είχαμε τόσες, και τι έκαναν δηλαδή; Μπας και ζω σε άλλη χώρα; Στη Σουηδία ας πούμε;

2 Στο προφανές. Μέσα στις διαγραφείσες φέρεται να είναι και η πλέον προβεβλημένη οργάνωση Κίνηση για Ισότητα Στήριξη Αντιτρατισμού, ο λεγόμενος και ΚΙΣΑ. Η Οργάνωση που φέρεται να μην έχει καταθέσει ισολογισμούς εδώ και χρόνια. Ο ισολογισμός σε αυτές τις οργανώσεις είναι προφανώς πολύ πιο σημαντικός από ιδιωτικές εταιρείες ή και οργανισμούς, μιας και οι ΜΚΟ διαχειρίζονται ευαίσθητα ζητήματα, χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά και εισφορές, και η απαίτηση για διαφάνεια είναι σε πρώτο πλάνο. Με λίγα λόγια πρέπει να μας λέτε από πού τα παίρνετε και τι τα κάνετε.

3 Στο ευρωπαϊκό. Εδώ βέβαια υπάρχει και το ευρωπαϊκό παράδειγμα ξεπλύματος χρήματος που αποκάλυψε η ελληνική Κ.Υ.Π. πριν

«Ο,τι δεν συνέβη ποτέ είναι ότι δεν ποθήσαμε αρκετά» *Νίκος Καζαντζάκης*

ένα μήνα. ΜΚΟ με ευρωπαϊκές ρίζες διακινούσε επί πληρωμή μεταναστες. Σίγουρα ούτε αυτοί είχαν καταθέσει ισολογισμούς στη Γερμανία.

4 Στην πόλη μας. Μετά τα σκάνδαλα με τις πολιτογραφήσεις, τους πύργους που βλαστούν σαν δέντρα στην παραλία της, στο προσκήνιο και πάλι η αγαπημένη μας πόλη και για την ανεξέλεγκτη εξάπλωση του ιού. Για όσους έχουν απορίες πώς γίνεται αυτό, μια βόλτα θα σας πείσει. Και το καρναβάλι ακόμη να έρθει.

5 Στη Βασιλίσσα. Δεν έχω τίποτα με τους επαγγελματίες τέλεσης γάμων και λοιπών κοινωνικών εκδηλώσεων, αλλά αν αναστείλεις τον γάμο σου ένα χρόνο τι θα πάθεις δηλαδή; Δεν ρωτούσαν και τους ήδη παντρεμένους την άποψή τους; Κάψα.

6 Στις δουλειές. Το ότι πρέπει να φοράμε μάσκα στον δρόμο και να τρώμε 6 στο τραπέζι αλλά μπορούμε να κάνουμε συνέδρια με διάκόσια πενήντα άτομα, είναι λίγο weird που θα έλεγε και ο Τραμπ. Stop Counting!

7 Στο παράδειγμα. Μετά από αυτά που είδαμε να γίνονται στις αμερικανικές εκλογές, έχω πειστεί πως είμαστε ο ομφαλός της γης. Πως έχουμε τους πλέον αξιοπίστους θεσμούς. Πως έχουμε τους σοφότερους και ηπιότερους πολιτικούς στον κόσμο, πως οι πολίτες της χώρας μας έχουν βασιλικό αίμα να ρέει στις φλέβες τους.

8 Στον παππού. Σπαρακτικός ο healthy πρόεδρος, πατέρας, σύζυγος, παππούς, στο διάγγελμα του για τον κορωνοϊό. Ίσως αν τους έπαιρνε ο δαίμονας στη Λεμεσό, πρόεδρε; Ξέρεις, και στα παρτάκια στους Καλόγηρους, και στα εστιατόρια του Απαγα, και στα σκάφη στη Μαρίνα;

9 Στην άμμο. Ετοιμάζουν να καταλάβουν οι developers του Ερντογάν τα Βαρώσια. Τώρα είμαι σίγουρος πως θα κλάιμε με αναφιλητά για τους εισβολείς. Για τις στρατηγικές μας που ήταν γραμμένες στην άμμο, και τις πήρε το κύμα;

10 Στο μάρκετινγκ. Ο πληθωρικός Νίκος Κοτζιάς έριξε τη «βόμβα» πως Κύπριος πολιτικός αρχηγός είχε ζητήσει την απομάκρυνσή του από το ΥΠΕΞ επειδή ήταν «σκληρός» στις διαπραγματεύσεις. Σίγουρα ο Νίκος θέλει να πει ένα «όχι» να «τσιμεντώσει» τις πωλήσεις του βιβλίου του. Σύντροφοι.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Αρχισυντάκτης: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιάτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκομη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

THE ADDRESS
BY THE SEA • LIMASSOL

WWW.ZAVOS.COM

Με ιδιαίτερη τιμή και χαρά, εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στον Όμιλο Δ.Ζαβός, που εμπιστεύτηκε τις εταιρείες μας, την τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού μας, τα προϊόντα και τις επωνυμίες μας για τον σχεδιασμό, την διαμόρφωση και την υλοποίηση του επιβλητικού έργου **THE ADDRESS BY THE SEA**. Το εντυπωσιακό οικοδόμημα ύψους 11 ορόφων και 33 οικιστικών μονάδων υψηλής αισθητικής, αποτελεί ένα κόσμημα στο παραθαλάσσιο μέτωπο της Λεμεσού.

Η συνεργασία με τον Όμιλο Δ.Ζαβός για την ολοκλήρωση του έργου THE ADDRESS BY THE SEA, ήταν μία πρόκληση με άρτιο αποτέλεσμα.

Με γνώμονα την 40ετή πορεία του Ομίλου Δ.Ζαβός, εργαστήκαμε με πάθος και αφοσίωση για να ανταποκριθούμε επάξια στις απαιτήσεις του Ομίλου. Η διοίκηση του Ομίλου Δ.Ζαβός επιβεβαίωσε για άλλη μία φορά τον πρωταγωνιστικό ρόλο του Ομίλου στον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας και ανάπτυξης της γης στην Κύπρο.

Ευχαριστούμε

ARCHITECTS:

CONTRACTORS:

MECHANICAL CONSULTANTS:

QUANTITY SURVEYORS:

ELECTRICAL CONSULTANTS:

MECHANICALS:

ELECTRICALS:

KITCHENS & WARDROBES:

ALUMINIUM:

LIFTS:

WASTE MANAGEMENT SYSTEMS:

Ένας οδικός χάρτης γεμάτος αδιέξοδα

Η συνάντηση γνωριμίας δεν οδήγησε σε ναυάγιο, ωστόσο ενίσχυσε τις επιφυλάξεις ΟΗΕ για το ποιο θα είναι το επόμενο βήμα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η ανακοίνωση που εξέδωσαν τα Ηνωμένα Έθνη αμέσως μετά την πρώτη συνάντηση του Νίκου Αναστασιάδη με τον Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ ήταν ενδεικτική της αμχανίας που επικρατεί εντός των Ηνωμένων Εθνών για το πού οδηγείται η διαδικασία. Και λέμε αμχανία δεδομένου ότι ενώ πριν από την ψιφοφορία στα Κατεχόμενα ο Αντόνιο Γκουτιέρρες διαβεβαίωσε για σοβαρές εξελίξεις στο Κυπριακό και εκτόνωση της κρίσης, αμέσως μετά την ανάδειξη του Τ/κ ηγέτη, η ανακοίνωση που εξέδωσε και που κάνει λόγο για πενταμερή γενικά και αδύριστα χωρίς χρονικό πλαίσιο καταδεικνύει τη δυστοκία που επικρατεί για το πώς θα τύχει χειρισμού η επόμενη μέρα στο Κυπριακό αλλά και ανησυχία για το ενδεχόμενο νέου ναυαγίου.

Η επένδυση Άγκυρας

Αυτή η αμχανία συνδέεται με το γεγονός ότι όλοι θεωρούσαν, συμπεριλαμβανομένων των κύκλων στα Ηνωμένα Έθνη, δεδομένη τη νίκη του Μουσταφά Ακιντζί, ο οποίος υποστήριζε λύση στο πλαίσιο της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας. Μία τέτοια νίκη θα οδηγούσε στη συνέχιση των συνομιλιών από εκεί που έμειναν τον Νοέμβριο του 2019 κατά τη συνάντηση των δύο ηγετών στο Βερολίνο και κατ' επέκταση «επιστροφή στο Κραν Μοντάνα από εκεί που έμειναν οι συζητήσεις». Η ανάδειξη, ωστόσο, του Ερσίν Τατάρ με τις δεδηλωμένες επιδιώξεις του για λύση δύο κρατών, τα περί νέων ιδεών στο τραπέζι σε συνδυασμό με την κλιμάκωση των προκλήσεων από πλευράς Άγκυρας προκαλούν νέα δεδομένα και στενεύουν τα περιθώρια συνεννόησης. Δεν είναι, λοιπόν, μόνο οι προκλήσεις στο Βαρώσι οι οποίες όπως όλα δείχνουν συνεχίζουν κανονικά αλλά και η εμφανής «επένδυση» του Τούρκου προέδρου στην ανατολική Μεσόγειο και στο Κυπριακό. Ενδεικτικό των κινήσεων Άγκυρας ότι μία μόλις ώρα μετά το τέλος της συνάντησης των δύο ηγετών εκδόθηκε νέα Na-

Αμέσως μετά την πρώτη συνάντηση, η Λευκωσία στέλνει το μήνυμα πως στόχος είναι η πενταμερής διάσκεψη το συντομότερο στη συμφωνημένη βάση και διατηρώντας το κεκτημένο των συνομιλιών, ενώ σε αυτό το πλαίσιο ξεκίνησε σωρεία επαφών ο Α. Μαυρογιάννης στη Νέα Υόρκη.

ντεξ για έρευνες του «Μπαρμπαρός» αλλά και οι δηλώσεις Ερντογάν για πικ νικ στο Βαρώσι στις 15 Νοεμβρίου που δεν βοηθούν την κατάσταση. Άλλωστε, ο πρόεδρος Αναστασιάδης έχει ξεκαθαρίσει πως δεν πρόκειται να προσέλθει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων υπό την απειλή των κανονιφόρων.

Στην άτυπη επί της ουσίας

Με αυτό ως δεδομένο, τα Ηνωμένα Έθνη αναμένεται να καθυστερήσουν τη διεξαγωγή μιας πενταμερούς διάσκεψης, καθώς δεν θέλουν να αναλάβουν μία πρωτοβουλία χωρίς καλή προετοιμασία που να οδηγήσει ακόμη μία φορά στην αποτυχία και το αδιέξοδο. Ούτε βεβαίως ευνοούν μία άτυπη πενταμερή χωρίς οποιαδήποτε ουσία. Αναμένεται από τον Αντόνιο Γκουτιέρρες το επόμενο διάστημα να καλέσει την ειδική απεσταλμένη των Ηνωμένων Εθνών Τζέιν Χολ Λουτ να κάνει διευρυντικές επαφές για το πού βρίσκονται και τι επιδιώκουν οι δύο πλευρές προηγουμένως. Όπως σημειώνουν διπλωματικοί κύκλοι, ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών θα θέλει να κλειδώσει μία συμφωνία και επί της ουσίας στην άτυπη πενταμερή. Δηλαδή, να δει κατά πόσο υπάρχει δυνατότητα συμφωνίας και συγκεκριμένη θέση των εμπλεκόμενων σε ό,τι αφορά το πλαίσιο Γκουτιέρρες και τις προνοίες του. Στόχος, όπως σημειώνεται,

Τα Ηνωμένα Έθνη δεν είναι διατεθειμένα να κάνουν μία Πενταμερή χωρίς καλή προετοιμασία, η οποία θα οδηγήσει τελικά σε αδιέξοδο.

είναι να λάβει τις διαβεβαιώσεις πως σε μία διάσκεψη που θα ακολουθήσει θα υπάρχει ακτίνα συμφωνίας. Πάντως, τόσο οι Βρετανοί όσο και οι Γερμανοί πιστεύουν σε μία άτυπη πενταμερή, καθώς αυτό όπως σημειώνουν διπλωματικές πηγές θα βοηθήσει στην αποσυροδότηση της κρίσης. Στο Βερολίνο, άλλωστε, δεν αγνοούν ότι τον Δεκέμβριο θα συζητηθούν εκ νέου οι κυρώσεις απέναντι στην Τουρκία και τόσο οι μεν όσο και οι δε φοβούνται το ενδεχόμενο στροφής της Άγκυρας προς τη Μόσχα.

Οι επαφές Μαυρογιάννη

Αυτό πάντως που ανησυχεί τη Λευκωσία, είναι το ενδεχόμενο ο Τ/κ ηγέτης να προσέλθει στο τραπέζι των συνομιλιών βάζοντας κάτω το

ενδεχόμενο λύσης δύο κρατών. Τα περί νέων ιδεών στο τραπέζι, που έβαλε ο Ερσίν Τατάρ κατά την πρώτη συνάντηση γνωριμίας, προκάλεσε ανησυχία σε κάποιους κύκλους. Θα πρέπει, ωστόσο, να απαντήσουν το γεγονός ότι ο Νίκος Αναστασιάδης από το Κραν Μοντάνα και μετά μίλουσε δημοσίως και σε συνεντεύξεις του για «νέες προτάσεις για έξοδο από το αδιέξοδο». Ο πρόεδρος Αναστασιάδης πάντως, όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές, είναι έτοιμος για προσέλευση σε μία πενταμερή στη συμφωνημένη βάση και διατηρώντας το κεκτημένο των συνομιλιών. Οι ίδιες πηγές σημειώνουν πως η κυβέρνηση θέλει διεξαγωγή Πενταμερούς το συντομότερο δυνατό πάνω σε αυτή τη βάση και σε αυτό το πλαίσιο ο Ανδρέας Μαυρο-

γιάννης έκανε σωρεία επαφών στη Νέα Υόρκη το τελευταίο διάστημα.

Η παγίδα των δύο κρατών

Το ερώτημα είναι τι θα γίνει αν Άγκυρα και Τατάρ επιμείνουν σε λύση δύο κρατών ή και συνομοσπονδία. Αυτός ακριβώς ο φόβος όπως σημειώνουν πολιτικοί κύκλοι, ενδέχεται να προκαλέσει περισσότερα προβλήματα. Όπως σημειώνουν καλά ενημερωμένες πολιτικές πηγές το χειρότερο σενάριο θα ήταν για την κυβέρνηση να θεωρήσει δεδομένο πως ο Τατάρ θα επιμείνει σε λύση δύο κρατών και να μην γίνει η σωστή προετοιμασία πριν από την Πενταμερή. «Κάτι τέτοιο», όπως σημειώνουν οι ίδιες πηγές, «ενδεχομένως να οδηγήσει σε αναβίωση της Νέας Υόρκης, όταν η Λευκωσία θεωρούσε

Η επένδυση της Άγκυρας στο Κυπριακό και την Αν. Μεσόγειο δυσχεραίνει τις προσπάθειες επίτευξης λύσης, με τον Αντόνιο Γκουτιέρρες να μη φαίνεται σε αυτό το κλίμα έτοιμος για Πενταμερή.

δεδομένη την άρνηση Ντενκτάς στις διαπραγματεύσεις και βρέθηκε προ εκπλήξεων, επιστρέφοντας στην Κύπρο με την επιδιαιτησία». Αυτό το σενάριο, όπως επισημαίνεται, θα πρέπει να αποφευχθεί με τον πρόεδρο να είναι έτοιμος ότι ο Ερσίν Τατάρ, θα θέσει τελικώς διζωνική, δικονομική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα και η δική μας πλευρά θα πρέπει να το αποδεχτεί. «Οποιαδήποτε άλλη συζήτηση και αποφυγή της πολιτικής ισότητας, όπως έγινε στο παρελθόν, από τον πρόεδρο» θα στείλει το μήνυμα αδιαλλαξίας από τη δική μας πλευρά. Ήδη πάντως εντός Δημοκρατικού Συναγερμού, υπάρχουν οι σκέψεις ότι αυτό που θα πρέπει να επιτευχθεί αυτή τη φορά είναι μία ισχυρή ομοσπονδία στην οποία θα διασφαλίζεται η μία κυριαρχία, η μία διεθνής προσωπικότητα και ιθαγένεια, αλλά δεν θα πρέπει να είναι φορτωμένη με εξουσίες η κεντρική κυβέρνηση. Ένα είδος χαλαρής ομοσπονδίας, που έχει πειλίγο αδύριστα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και πιο συγκεκριμένα ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου το 2018. Κάτι τέτοιο όπως σύμφωνα με συναγερμικά στελέχη είναι πλέον μακρινό σενάριο για να τύχει αποδοχής από την τ/κ ηγεσία και την Άγκυρα. Σύμφωνα με διπλωματικούς κύκλους και όπως κατέγραψε από πέροι το καλοκαίρι η «Κ», η τ/κ πλευρά και η Άγκυρα, θα ζητήσουν αυτή τη φορά χρονικό ορίζοντα με τέλος, θα επιδιώκουν να διασφαλιστεί η κατάληξη ακόμα και με επιδιαιτησία και αν δεν πετύχει ούτε αυτό να συζητηθούν πλέον και άλλες μορφές λύσης.

Επιμένει η Άγκυρα στο τέλος της ομοσπονδίας

Ο Τ/κ ηγέτης Ερσίν Τατάρ ξεκαθαρίζει ότι, σε αντίθεση με τον προκατόχο του, θα ακολουθήσει κοινή στρατηγική με την Τουρκία

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγους μήνες πριν από την αλλαγή σκυτάλη στην τουρκοκυπριακή ηγεσία, ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου πραγματοποίησε πικρή παρέμβαση στο Κυπριακό, περνώντας το μήνυμα ότι στο Κυπριακό πλέον έχει έρθει η στιγμή για να συζητηθούν εναλλακτικά σχέδια λύσης, αφού πλέον έχει κλείσει το κεφάλαιο της ομοσπονδίας. Ο Τούρκος ΥΠΕΞ βασίζεται στον ισχυρισμό του προέδρου της Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια και μετά τη διάσκεψη του Κραν Μοντάνα ότι δεν είναι έτοιμη για τη διζωνική, δικονομική ομοσπονδία (ΔΔΟ). Αυτές οι προτάσεις πριν από τις τ/κ «εκλογές» σκόνηταψαν στο βέτο Μουσταφά Ακιντζί, ο οποίος στην συνάντηση του Βερολίνου συμφώνησε με την ε/κ πλευρά για την επανέναρξη των συνομιλιών με βάση το πλαίσιο του ΟΗΕ, πρόταση που βρίσκει αντίθετο τον νέο Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ, ο οποίος συμφωνεί με τον κ. Τσαβούσογλου για τη σημασία των εναλλακτικών μορφών λύσης, όπως είπε άλλωστε και στον ίδιο τον πρόεδρο Αναστασιάδη, κατά τη συνάντησή τους την προηγούμενη Τρίτη.

Τα μηνύματα Τατάρ

Ο κ. Τατάρ —όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ»— συμμετείχε στην πρώτη συνάντησή του με τον Νίκο Αναστασιάδη, έχοντας καταλήξει προ πολλού σε πλήρη συμφωνία με την Άγκυρα ως προς τους βασικούς στόχους της τ/κ πλευράς. Ο Ερσίν Τατάρ και η τουρκική πλευρά έχουν

Ο κ. Τατάρ επιχειρεί να ανοίξει και το κεφάλαιο των κυρώσεων που επιβάλλονται στην τ/κ πλευρά, κάτι που ξεχώρισε κατά την πρώτη συνάντηση των δύο ηγετών.

επίσης καταλήξει σε συμφωνία και ως προς τα μηνύματα που πρέπει να δοθούν προς την ε/κ πλευρά, τον ΟΗΕ και τον διεθνή παράγοντα κατά τη διάρκεια της περιόδου που οδηγεί στην άτυπη πενταμερή διάσκεψη.

Την προηγούμενη Τρίτη, λοιπόν, ο κ. Τατάρ έστειλε προς όλες τις κατευθύνσεις τρία σημαντικά μηνύματα. Πρώτον, ο κ. Τατάρ αναφέρθηκε στην ανανεωμένη εντολή που έδωσαν οι Τ/κ στη νέα τ/κ ηγεσία που τη διαχειρίστη του Κυπριακού. Επιμένει, μάλιστα, στο γεγονός ότι η πλειοψηφία της τ/κ κοινής γνώμης ήταν αναμενόμενο δεν βρίσκει σύμφωνο τους Τ/κ υποστηρικτές των λύσεων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι την προηγούμενη εβδομάδα η διαφωνία του κ. Τατάρ με τους Τ/κ συνδικαλιστές γι' αυτό το ζήτημα μεταφέρθηκε στη «δικαιοσύνη», με τον νέο Τ/κ ηγέτη να θέσ-

ωρεί ότι οι ενστάσεις για τις νέες θέσεις, κυρίως για το ότι ο κ. Τατάρ

«Για την Άγκυρα, όλα τα ζητήματα στα ελληνοτουρκικά, στο Κυπριακό και στο ενεργειακό είναι αλληλοσυνδεόμενα», τονίζουν οι πηγές της «Κ», οι οποίες προσθέτουν ότι στόχος της τουρκικής πλευράς είναι μια συνολικής υφής διευθέτηση.

δεν εκπροσωπεί ολόκληρη την τ/κ κοινότητα, έχουν προβλητικό χαρακτήρα.

Δεύτερον, από την οπτική γωνία της ηγεσίας του κ. Τατάρ, εφόσον πλέον έχει κλείσει το κεφάλαιο της ΔΔΟ, οι πλευρές καλούνται να εστιάσουν στα περιφραγμένα εναλλακτικά σχέδια στο Κυπριακό, κυρίως στην ιδέα της λύσης του Κυπριακού με βάση τα δύο κράτη. Ο κ. Τατάρ επιχειρεί έτσι να ανοίξει και το κεφάλαιο των κυρώσεων που επιβάλλονται στην τ/κ πλευρά, κάτι που ξεχώρισε κατά την πρώτη συνάντηση των δύο ηγετών. Τέλος, ο κ. Τατάρ ξε-

καθαρίζει ότι σε αντίθεση με τον προκατόχο του, στη νέα περίοδο, θα ακολουθήσει κοινή στρατηγική με την Άγκυρα. Καλά ενημερωμένη πηγή της «Κ» τονίζει: «Παρακολουθούμε στην ΤΔΒΚ, στη νότια Κύπρο και στο εξωτερικό, αναλυτές και πολιτικούς να ισχυρίζονται ότι ο Τατάρ είναι ο νέος άνθρωπος της Τουρκίας. Αυτή η άποψη είναι λανθασμένη. Και αυτό διότι, όσοι ισχυρίζονται κάτι τέτοιο αγνοούν τα όσα συμβαίνουν στην Άγκυρα κυρίως από τα μέσα του 2016 μέχρι σήμερα. Στην Τουρκία έχει αναδυθεί μια εθνική συμμαχία, στην οποία

λαμβάνουν μέρος εθνικές δυνάμεις, οι οποίες συμφωνούν πάνω σε συγκεκριμένες εισηγήσεις σε διάφορα εθνικά ζητήματα. Ο κ. Τατάρ, λοιπόν, όταν επισκέπτεται την Άγκυρα, και ξεκινά συζήτηση για εναλλακτικές φόρμουλες στο Κυπριακό βρίσκεται αντιμέτωπος με Τούρκους πολιτικούς και διπλωμάτες, οι θέσεις των οποίων ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με τις δικές του».

Κυπριακό με φυσικό αέριο

Η Άγκυρα και ο Τ/κ ηγέτης επιμένουν στον συσχετισμό της συζήτησης για το κλείσιμο του Κυ-

πριακού με τη διευθέτηση του ενεργειακού ζητήματος. Ο κ. Τατάρ το βράδυ της Τρίτης, κατά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο Αναστασιάδη αναφέρθηκε στο ζήτημα των υδρογονανθράκων, εκπέμποντας το μήνυμα ότι το συγκεκριμένο θέμα είναι ίσως σημασίας με την έναρξη της συζήτησης των εναλλακτικών φόρμουλων για το Κυπριακό. «Το ιδανικό σενάριο για την Άγκυρα είναι μια συνολική διαπραγμάτευση, στο πλαίσιο της οποίας στο τραπέζι θα πέσουν όλα τα ανοικτά ζητήματα και θα ξεκινήσει μια διαδικασία πάρε-δώσε», επισημαίνουν οι πηγές της «Κ». Σύμφωνα με την άποψή τους, παρόμοια στρατηγική ακολουθεί αυτήν την περίοδο η Άγκυρα και στις σχέσεις της με την Ελλάδα. Οι πηγές μας τονίζουν: «Σε γενικές γραμμές για την Άγκυρα, όλα τα ζητήματα στα ελληνοτουρκικά, στο Κυπριακό και στο ενεργειακό είναι αλληλοσυνδεόμενα, σε ένα νοητό άξονα που ξεκινά στον Έβρο, διασχίζει το Αιγαίο, την Α. Μεσόγειο και καταλήγει στην Κύπρο και στα περιχώρα της. Η Τουρκία, λοιπόν, λέει ναι τόσο στη σχεδιαζόμενη διάσκεψη για την Ανατολική Μεσόγειο όσο και σε νέες συναντήσεις για το Κυπριακό, αρκεί να ξεκινήσει μια ώρα αρχύτερα η διαδικασία του πάρε-δώσε. Μέχρι στιγμής, η Άγκυρα εκφράζει πικρία για το γεγονός ότι τόσο η Ελλάδα όσο και η ε/κ πλευρά δεν είναι έτοιμες για κάτι τέτοιο. Και γι' αυτόν τον λόγο, η τουρκική πλευρά εξακολουθεί να ασκεί πίεση στην άλλη πλευρά, με όλα τα μέσα που έχει στην διάθεσή της».

Καταφθάνουν ντιβέλοπερ στην Αμμόχωστο

Δημόσιες υπηρεσίες και Δήμοι από την Τουρκία έρχονται στα Βαρώσια για το άνοιγμά τους εν όψει της επίσκεψης Ερντογάν

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η σχεδιαζόμενη άτυπη διάσκεψη για το Κυπριακό δεν τροποποιεί τα σχέδια της Άγκυρας και του Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ για το άνοιγμα της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου, με την προώθηση του σχεδίου για άνοιγμα υπό τ/κ διοίκηση να συνεχίζεται ανεξαρτήτως των εξελίξεων στο Κυπριακό. «Το Βαρώσι δεν πρόκειται να επιστραφεί στην ε/κ πλευρά. Ούτε πρόκειται να ανοίξει υπό την διοίκηση του ΟΗΕ. Το Βαρώσι θα επιστρέψει στην ανθρωπότητα κάτω από τη διοίκηση της ΤΔΒΚ. Άγκυρα και

Το σχέδιο του ανοίγματος της κλειστής πόλης υπό τ/κ διοίκηση προχωρά με την εμπλοκή διάφορων υπηρεσιών της τουρκικής κυβέρνησης, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στο Κυπριακό.

τ/κ πλευρά έχουν λάβει την τελική απόφασή τους», επιμένουν καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ». Ωστόσο, στην παρούσα περίοδο προκαλούνται αντιδράσεις στην τ/κ πλευρά, κυρίως με το σκεπτικό ότι η Τουρκία παρακάμπτει τον ρόλο της τ/κ πλευράς σε ένα ζωτικής σημασίας ζήτημα. Τόσο ο Κουντρέτ Όζερσαϊ όσο και η τ/κ αξιωματική αντιπολίτευση δεν βλέπουν με καλό μάτι την προσπάθεια επισκίασης του ρόλου της τ/κ πλευράς στο εγχείρημα του ανοίγματος της κλειστής πόλης υπό τ/κ διοίκηση.

Ο Κουντρέτ Όζερσαϊ όσο και η τ/κ αξιωματική αντιπολίτευση δεν βλέπουν με καλό μάτι την προσπάθεια επισκίασης του ρόλου της τ/κ πλευράς στο εγχείρημα του ανοίγματος της κλειστής πόλης υπό τ/κ διοίκηση.

Οι τουρκοί δήμοι

Μια σημαντική δημόσια διεύθυνση και ένας μητροπολιτικός δήμος της Τουρκίας «έπιασαν» δουλειά στην κλειστή πόλη εν όψει της επικείμενης επίσκεψης του Τούρκου προέδρου, ο οποίος είχε δηλώσει ότι επιθυμεί να πραγματοποιήσει πικνίκ στο Βαρώσι. Ύστερα από αυτήν την εισήγηση, η τουρκική κυβέρνηση εντατικοποίησε τις κινήσεις της στη ζώνη της κλειστής πόλης.

Στο Βαρώσι έσπευσε ο υπουργός Περιβάλλοντος και Αστικής Ανάπτυξης της Τουρκίας, Μουράτ

Κουρούμ, για να συντονίσει τις εργασίες για τη βελτίωση της παραλιακής ζώνης της πόλης και τις προετοιμασίες για την επίσκεψη του Τούρκου προέδρου. Στο συγκεκριμένο έργο θα συμβάλει και ο μητροπολιτικός Δήμος του Ικονίου, ο οποίος ελέγχεται από το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης.

Ρόλο στις εργασίες αναλαμβάνει και η Διεύθυνση Ανάπτυξης Μαζικής Στέγασης (ΤΟΚΙ), η Υπηρεσία Στέγασης της τουρκικής κυβέρνησης, η οποία ιδρύθηκε το 1984. Η ΤΟΚΙ αναλαμβάνει έργα σε ολό-

κληρη την Τουρκία για την ανάπτυξη της μαζικής στέγασης. Η ΤΟΚΙ από το 2004 μέχρι σήμερα έχει αναλάβει το έργο της ανοικοδόμησης σημαντικών περιοχών των μεγάλων τουρκικών πόλεων, με την αρχιτεκτονική και την αισθητική ορισμένων έργων της εν λόγω Διεύθυνσης να αμφισβητείται από Τούρκους και ξένους ειδικούς.

Στην περίπτωση του Βαρωσιού, η ΤΟΚΙ αναμένεται να αναλάβει ενεργό ρόλο στην ανακαίνιση, κατεδάφιση και ανάπτυξη κατοικιών, τουριστικών μονάδων και καταστημάτων με βάση τα κριτήρια

που δημιουργεί το τελευταίο διάστημα η τ/κ πλευρά. Η τουρκική διεύθυνση θα μεταφέρει σταδιακά στην περιοχή την τεκνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό της.

Μελλοντικά σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν σε μεγάλα έργα στο Βαρώσι και σε άλλες περιοχές των Κατεχομένων και οι τουρκοί δήμοι. Οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν την τουρκική κυβέρνηση να μελετά σχέδια σταδιακής εμπλοκής τουρκικών δόμων που ελέγχονται κυρίως από την κυβερνητική συμμαχία, στο εγχείρημα του Βαρωσιού.

Επαφές με Ε/κ ιδιοκτήτες

Η τ/κ πλευρά επίσης εντατικοποιεί την προσπάθεια προσέγγισης Ε/κ ιδιοκτητών γης και περιουσιών στην κλειστή πόλη της Αμμοχώστου. Την ίδια ώρα, ο ένας μετά τον άλλο Τούρκοι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, κτηματομεσίτες και επιχειρηματίες εστιάζουν την προσοχή τους στα μελλοντικά κέρδη από το άνοιγμα και την ανοικοδόμηση της περιοχής. Πηγές της «Κ» αναφέρουν ότι παρασκευάζονται η τ/κ πλευρά έχει ήδη έρθει σε επαφή με Ε/κ ιδιοκτήτες περιουσιών στο Βαρώσι και ορισμένοι εμφανίζονται πρόθυμοι για να επιστρέψουν στην πόλη τους, την επόμενη ημέρα του ανοίγματος υπό τ/κ διοίκηση. Υπάρχουν και Ε/κ ιδιοκτήτες που ενδιαφέρονται για την πώληση περιουσιών στο Βαρώσι σε Τ/κ και Τούρκους ενδιαφερόμενους. Τέλος, αξιοσημείωτο είναι το ενδιαφέρον της τουρκικής αγοράς των ακινήτων για το Βαρώσι. Για το συγκεκριμένο ζήτημα, τουρκική πηγή, που παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις, αναφέρει τα εξής: «Εδώ και μήνες, ο ένας Τούρκος επιχειρηματίας μετά τον άλλον επικοινωνεί με την τ/κ πλευρά για να βολιδοσκοπήσει περιθώρια εμπλοκής στο έργο της ανοικοδόμησης της πόλης. Υπάρχουν developers που κτυπούν την πόρτα με τρελά σχέδια, όπως λ.χ. την ανάπτυξη και τη λειτουργία ξενοδοχείων και καζίνο πολλών αστέρων και ορόφων, τη διαπλάτυνση της παραλιακής ζώνης ή τη δημιουργία μικρών νησιών στα ανοιχτά της κλειστής πόλης με τα μπάζα που θα προκύψουν από τα κτίρια που θα κατεδαφιστούν κ.ο.κ. Σε κάθε περίπτωση, το ενδιαφέρον είναι πολύ μεγάλο. Όλοι γνωρίζουν ότι οι επόμενοι μήνες είναι πολύ κρίσιμοι για το Βαρώσι».

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Τράπεζα Κύπρου

Apple Pay

Διαφωνίες για την επάρκεια των μέτρων

Η μεγάλη αύξηση των κρουσμάτων στη χώρα προκαλεί τις αντιδράσεις επιστημόνων για τον τρόπο διαχείρισης της πανδημίας

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

ΜΕ ΝΥΧΙΑ και με δόντια προσπαθεί η κυβέρνηση να αποτρέψει την εκ νέου ολική απενεργοποίηση της κοινωνίας μέσω ενός lockdown, καθώς η οικονομία δεν θα αντέξει μια τέτοια εξέλιξη. Παρ' όλ' αυτά, η Κύπρος περνάει ίσως τη δυσκολότερη φάση της πανδημίας, με τον αυξημένο αριθμό επιβεβαιωμένων περιστατικών COVID-19 που ανακοινώνεται καθημερινά να φέρνει και τη συρροή νοσηλευομένων στο Νοσοκομείο Αναφοράς, το οποίο έχει πλέον εκκενωθεί και έχει τεθεί σε καθεστώς αποκλειστικής φροντίδας ασθενών με κορωνοϊό. Αυτοί είναι και οι λόγοι για τους οποίους τα μέτρα που ανακοινώθηκαν από τις 22 Οκτωβρίου μέχρι και σήμερα τυγχάνουν αμφισβήτησης από μέλη της επιστημονικής κοινότητας, την ώρα που διαφωνίες επίσης υπάρχουν εντός της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής του Υπουργού Υγείας. Παράλληλα, όμως, η αξιολόγηση της δράσης των μέτρων που επιβλήθηκαν τις τελευταίες μέρες, φέρνει αισθήματα συγκρατημένης αισιοδοξίας στα μέλη της επιστημονικής ομάδας, η οποία αναμένει ότι τις επόμενες εβδομάδες θα ξεκινήσει να παρατηρείται μείωση του αριθμού των επιβεβαιωμένων περιστατικών που ανακοινώνονται καθημερινά.

Αντιφάσεις στα μέτρα

Τα μέτρα που επιβλήθηκαν από τις 22 Οκτωβρίου μέχρι και την προηγούμενη Τετάρτη έχουν δεχθεί έντονη κριτική από μέλη της επιστημονικής κοινότητας της Κύπρου και όχι μόνο. Την ίδια στιγμή, παρατηρείται ότι υπάρχει και μια αντίφαση ως προς τις αποφάσεις της κυβέρνησης αναφορικά με συγκεκριμένες απαγορεύσεις. Κατ' αρχάς, η απόφαση για την πραγματοποίηση συνεδρίων με μέγιστο αριθμό ατόμων τα 250, την ώρα που επιτρέπονται μόνο 150 άτομα σε γεύμα ή δείπνο γάμου και βάφτισης έχει προκαλέσει την αντίδραση μεγάλων μερίδων του κοινού.

Την ίδια ώρα, η απαγόρευση των εξωσχολικών δραστηριοτήτων των παιδιών κάτω των 18 ετών στις πόλεις και επαρχίες Λεμεσού και Πάφου, ενώ τα σχολεία παραμένουν σε λειτουργία, τη στιγμή, μάλιστα, που τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής έχουν διαπιστώσει ότι προέκυψαν αλυσίδες μετάδοσης εντός τους, προκαλεί εύλογα ερωτήματα. Η παιδιατρος-λοιμωξιολόγος, δρ Ζωή Δωροθέα Πανά, απαντώντας την

Η απόφαση για πραγματοποίηση συνεδρίων με μέγιστο αριθμό ατόμων τα 250, την ώρα που επιτρέπονται μόνο 150 άτομα σε γεύμα ή δείπνο γάμου και βάφτισης έχει προκαλέσει πολλές αντιδράσεις.

Πρώτο το Νοσοκομείο Αναφοράς άρχισε να αισθάνεται την πίεση, με τον ΟΚΥΠΥ και τον υπουργό Υγείας να βρίσκονται σε καθημερινή επαφή και να μελετούν τα ακραία σενάρια.

Παρασκευή σε σχετική ερώτηση της «Κ», εξήγησε ότι η προσπάθεια επικεντρώνεται στη μείωση των επαφών των παιδιών και στην διατήρηση πιο σταθερών ομάδων, ώστε και η ιχνηλάτηση να είναι ευκολότερη. Ακόμα ένα μέτρο το οποίο δέχεται επικρίσεις είναι αυτό που επιτρέπει τις συναθροίσεις σε σπίτια μέχρι 10 άτομα, αλλά απαγορεύει τις κρατήσεις πέραν των 6 ατόμων σε χώρους εστίασης και γάμων.

Όσον αφορά, τέλος, στο μέτρο

για το κλείσιμο των χώρων εστίασης στις 22:30, εκφράζεται το ερώτημα αν προηγουμένως σε αυτούς τους χώρους δεν μπορεί να υπάρξει συνωστισμός και μη τήρηση των μέτρων. Η απάντηση που δίνεται από κυβερνητικές πλευρές είναι ότι αυτό το μέτρο σκοπό έχει να βάλει τέλος στη μετατροπή εστιατορίων σε μπαρ και κέντρα διασκέδασης από τις 23:00 και εντεύθεν, φαινόμενα που παρατηρήθηκαν το προηγούμενο διάστημα. Στο πιο πάνω μέτρο της απαγόρευσης της κυκλοφορίας μετά τις 23:00 και στις υπόλοιπες επαρχίες. Σύμφωνα με μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, παρατηρήθηκαν φαινόμενα που πολίτες από Λεμεσό διοργάνωναν πάρτι σε άλλες επαρχίες, για να αποφύγουν τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν στην επαρχία τους.

Μάσκα και αντιδράσεις

Το μέτρο το οποίο επιβλήθηκε νωρίτερα και έχει προκαλέσει τις

εντονότερες των αντιδράσεων του κοινού, είναι η υποχρεωτική χρήση μάσκας σε εξωτερικούς χώρους. Πολλά είναι τα ερωτήματα που αφορούν τους λόγους για τους οποίους επιβάλλεται η μάσκα, ακόμα κι όταν ένας πολίτης βρίσκεται μόνος σε εξωτερικό χώρο, γεγονός που αυξάνει τις πιθανότητες ο κόσμος να αντιδράσει και να λειτουργήσει με εντελώς αντίθετο τρόπο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αυτός ο προβληματισμός τέθηκε και από μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, τα οποία ζήτησαν πιο ξεκάθαρες διευκρινίσεις προς το κοινό, ενώ δημόσια έχει εκφραστεί και η θέση ότι το μέτρο αυτό δεν έχει λογική όταν ένας άνθρωπος περπατά μόνος σε σημεία όπου δεν υπάρχει συγχρωτισμός. Αξίζει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι κατά την συνέντευξη Τύπου που παραχώρησαν το μεσημέρι της Παρασκευής μέλη της επιστημονικής ομάδας, αναφέρθηκε ότι η χρήση της μάσκας καθολικά αναμένεται να μειώσει τους επόμενους

3 με 4 μήνες τους θανάτους κατά το ήμισυ.

Πολλές είναι οι φωνές από την επιστημονική κοινότητα σε Κύπρο και εξωτερικό σχετικά με το κατά πόσον τα μέτρα που επιβλήθηκαν είναι ικανά να σταματήσουν την εξάπλωση του ιού. Οι αμφιβολίες επιστημόνων εστιάζονται και στο γεγονός ότι, κυρίως στην Λεμεσό, δεν φάνηκε ότι η επιβολή της αναστολής της λειτουργίας των χώρων εστίασης στις 22:30 και η απαγόρευση της κυκλοφορίας στις 23:00 επέφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αντίθετα, μάλιστα, αυτή τη στιγμή αποτελεί την επαρχία με το μεγαλύτερο πρόβλημα. Ανάλογη αμφισβήτηση δέχεται η κυβέρνηση και τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την καθολική χρήση της μάσκας, με αφορμή τη ραγδαία αύξηση των επιβεβαιωμένων περιστατικών κορωνοϊού, παρά το γεγονός ότι από πλευράς τους εκφράζεται η άποψη ότι φάνηκε πως τα συγκεκριμένα μέτρα έχουν αρχίσει να λειτουργούν θετικά.

Καμπανάκι κινδύνου για το σύστημα υγείας

Πρώτο το Νοσοκομείο Αναφοράς άρχισε να αισθάνεται την πίεση η οποία του ασκείται καθημερινά, εξαιτίας της συνεχούς αύξησης των νοσηλευομένων. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, σε περίπτωση πληρότητας 100% στο Νοσοκομείο Αμμοχώστου, θα αρχίσει η αξιοποίηση θαλάμων του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού με δυνατότητα 70 κλινών. Σε αυτή την περίπτωση, τα προγραμματισμένα χειρουργεία και άλλα σοβαρά περιστατικά του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου, θα παραπέμπονται στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας. Εάν πληρωθούν και οι 70 κλίνες του ΓΝ Λεμεσού, τότε θα αξιοποιηθεί το χειρουργικό του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας που διαθέτει 28 κλίνες. Όσον αφορά στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, η Κύπρος έχει αρκετές δυνατότητες, ειδικά μετά την προσθήκη της νέας ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Συγκεκριμένα έχει δυναμικότητα 28 κλινών και θα αξιοποιηθεί αποκλειστικά για περιστατικά COVID-19. Την ίδια στιγμή, η υφιστάμενη ΜΕΘ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας θα παραμείνει για άλλα περιστατικά. Αξίζει να αναφερθεί ότι στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας το καλοκαίρι έγινε βασική εκπαίδευση 148 νοσηλευτών για να μπορούν να εργαστούν σε ΜΕΘ, αν χρειαστεί. Αναφορικά με τις κλίνες στις δύο ΜΕΘ και στο ΓΝ Λευκωσίας είναι 60 με την δυνατότητα αύξησής τους σε 110 και στη συνέχεια, με αξιοποίηση των ΜΕΘ στην Λεμεσό, η επάρκεια ανέρχεται σε 200.

Οι ευπαθείς ομάδες και ο έλεγχος στα αεροδρόμια

Ακόμα μια πτυχή των νέων σκληρότερων μέτρων που φαίνεται ότι σύμφωνα με μέλη της επιστημονικής κοινότητας δεν καλύπτεται, είναι η προστασία των πολιτών που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Αν και από κυβερνητικές πλευρές υπήρξε η πρόνοια για τους ευάλωτους στον ιό συνανθρώπους μας, με την εισαγωγή της ρύθμισης για εργασία από το σπίτι και εξυπηρέτησή τους σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας σε υπεραγορές, φαρμακεία κλπ, επιστήμονες υποστηρίζουν ότι θα έπρεπε να είχε προσεγγιστεί δια-

φορητικά το ζήτημα. Μια πρόταση, όπως έχει εξηγηθεί στην «Κ», αφορά στον περιορισμό των ηλικιωμένων άνω των 70 ετών στο σπίτι τους και το κράτος να φροντίσει για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους, όπως είναι τα ψώνια, η φαρμακευτική τους αγωγή και η νοσηλευτική φροντίδα. Δεδομένου του πιο πάνω, θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί η επιβολή περιορισμού στην κυκλοφορία όλων των υπόλοιπων πολιτών, όπως και η καθολική χρήση της μάσκας.

Το πρόβλημα που έχει παρατηρηθεί στους χώρους εργασίας, σε

αρκετές περιπτώσεις είναι άρρηκτα συνδεδεμένο και με την επαναλειτουργία των αεροδρομίων. Αυτό αποτελεί κοινή παραδοχή των μελών της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, με τις εισηγήσεις, πλέον, για καλύτερο έλεγχο να βρίσκονται ξανά στο τραπέζι. Χαρακτηριστικό μέτρο το οποίο δεν εφαρμόστηκε ποτέ, ήταν η επιβολή καραντίνας σε ταξιδιώτες που φτάνουν στην Κύπρο από χώρες υψηλού κινδύνου. Η μη υιοθέτηση της εν λόγω εισήγησης αποδίδεται κυρίως στο ότι το κράτος δεν μπορεί να επωμίζεται πε-

ραιτέρω το οικονομικό κόστος.

Πλέον, μετά την διαπίστωση ότι μεγάλες αλυσίδες μετάδοσης ξεκίνησαν από άτομα τα οποία έφταναν στην Κύπρο από το εξωτερικό και σχετίζονται με το επιχειρείν, ακόμα και το ποδόσφαιρο –η σύνδεση με τους χώρους εργασίας– έχει επανέλθει στο προσκήνιο το μέτρο της διενέργειας τεστ σε όλους όσοι αφικνούνται στην Κύπρο από τις πύλες εισόδου.

Πριν από το lockdown

Τα μέτρα τα οποία έχουν επιβληθεί από την Τετάρτη, χαρακτη-

ρίζονται από τους επιστήμονες συμβούλους της κυβέρνησης «σκληρά», ενώ κάποιοι εξ αυτών δεν το κρύβουν ότι βρισκόμαστε ένα βήμα πριν από το ολικό lockdown. Ωστόσο, καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια για την αποφυγή του, αφού προσμετρώνται οι επιπτώσεις που θα έχει στην οικονομία και στην ψυχική υγεία των πολιτών. Ωστόσο, σε αυτό θα οδηγήσει ενδεχόμενη νέα απότομη αύξηση των περιστατικών κορωνοϊού σε συνδυασμό με την άσκηση μεγαλύτερης πίεσης στο σύστημα υγείας και της αύξησης των θανάτων.

ΠΤC MEDOCHEMIE

44 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

The
Economist

EVENTS

#EconCyprusSummit

hazlis & rivas
The Economist Events for Greece,
Cyprus, Malta and southeast Europe

VIRTUAL EVENT

16TH CYPRUS SUMMIT

Europe: Putting solidarity to the test
Cyprus: In need of a new growth model?

November 24th 2020 • 2:00 pm (EEST) • 7:00 am (EDT)

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Republic of Cyprus
(recorded message)

Stella Kyriakides
European Commissioner
for health and food safety
(recorded message)

Nicholas Burns
Former under secretary
of state for political affairs
USA

Nikos Christodoulides
Minister of foreign affairs
Cyprus

Nikolaos Dendias
Minister of foreign affairs
Greece

Natasa Pilides
Minister of energy, commerce
and industry, Cyprus

Charalambos Petrides
Minister of defence
Cyprus

Evgenios Evgeniou
Chief executive officer
PwC Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism

Charis Pouangare
Deputy CEO
Bank of Cyprus

Andreas Shiamishis
Chief Executive Officer
HELPE

Theodore Tryfon
President, Panhellenic Union
of Pharmaceutical Industries (PEF)
Member of the board
Hellenic Federation
of Enterprises (SEV)

**Christoforos
Hadjikyprianou**
CEO & president of the council
European University Cyprus

Christina Torrella
Senior director,
financial institutions
Fitch Ratings

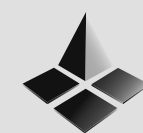

Michalis Athanasiou
Executive director global
corporate banking & markets
Bank of Cyprus

www.hazliseconomist.com | www.cyprus2020.economist.com

 The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe
 @Economist_SEUR
 The Economist SE Europe Events
 The Economist SE Europe Events

Under the auspices of:

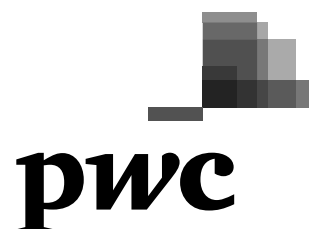

CYPRUS MINISTRY
OF ENERGY
COMMERCE & INDUSTRY

In collaboration with:

Premium gold sponsor:

Gold sponsors:

Bank of Cyprus

ExxonMobil

Silver sponsors:

European
University Cyprus

HELLENIC
PETROLEUM

Bronze sponsor:

ecomm**bx**
Fintech e-accounts platform

Communication sponsor:
 KATHIMERINI

Contributors:
NESPRESSO

Airline carrier:
 AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

IT sponsor:
 POBUCA

Logistics supplier:
 DHL

Supported by:
 CYPRUS
CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY

Ερευνούν δικηγορικό και ελεγκτικό οίκο

Στο παζλ των ανακριτών για τις πολιτογραφήσεις του πορίσματος Καλογήρου και γραφείο επιχειρηματία ανάπτυξης γης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σημαντικές εξελίξεις φαίνεται να λαμβάνουν χώρα στο κομμάτι των αστυνομικών ερευνών, αναφορικά με το επενδυτικό πρόγραμμα πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών. Την ώρα που η ερευνητική επιτροπή που έχει συσταθεί από τον Γενικό Εισαγγελέα για να ξεσκονίσει τους 6.200 φακέλους, του κυπριακού επενδυτικού προγράμματος από το 2007 έως και τα μέσα του 2020, το πόρισμα της επιτροπής Καλογήρου, που αποκάλυψε η «Κ» στις 13/09/2020, φαίνεται να δίνει τα πρώτα ισχυρά στοιχεία στους ανακριτές που έχουν διορίσει για να δέσουν, στη νομική γλώσσα, κάποιες υποθέσεις στις οποίες το πόρισμα Καλογήρου εντόπισε την πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Σύμφωνα με άρθρα ενημερωμένες πηγές της «Κ», από τον χώρο των ερευνών οι ανα-

Στο κομμάτι των ερευνών συμμετοχή έχουν και δικηγόροι, οι οποίοι εκ της θέσεώς τους κρίθηκε αναγκαίο να κληθούν να περάσουν από τα ανακριτικά γραφεία.

Τα ευρήματα της ανακριτικής ομάδας βασίζονται κατά κύριο λόγο στο πόρισμα ερευνών της Επιτροπής Καλογήρου που αποκάλυψε η «Κ» στις 13/09/2020. Εξέλιξη που ενδεχομένως να προκαλέσει το επόμενο διάστημα ραγδαίες εξελίξεις μιας και τα στοιχεία που έχουν εντοπιστεί εμφανίζουν πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

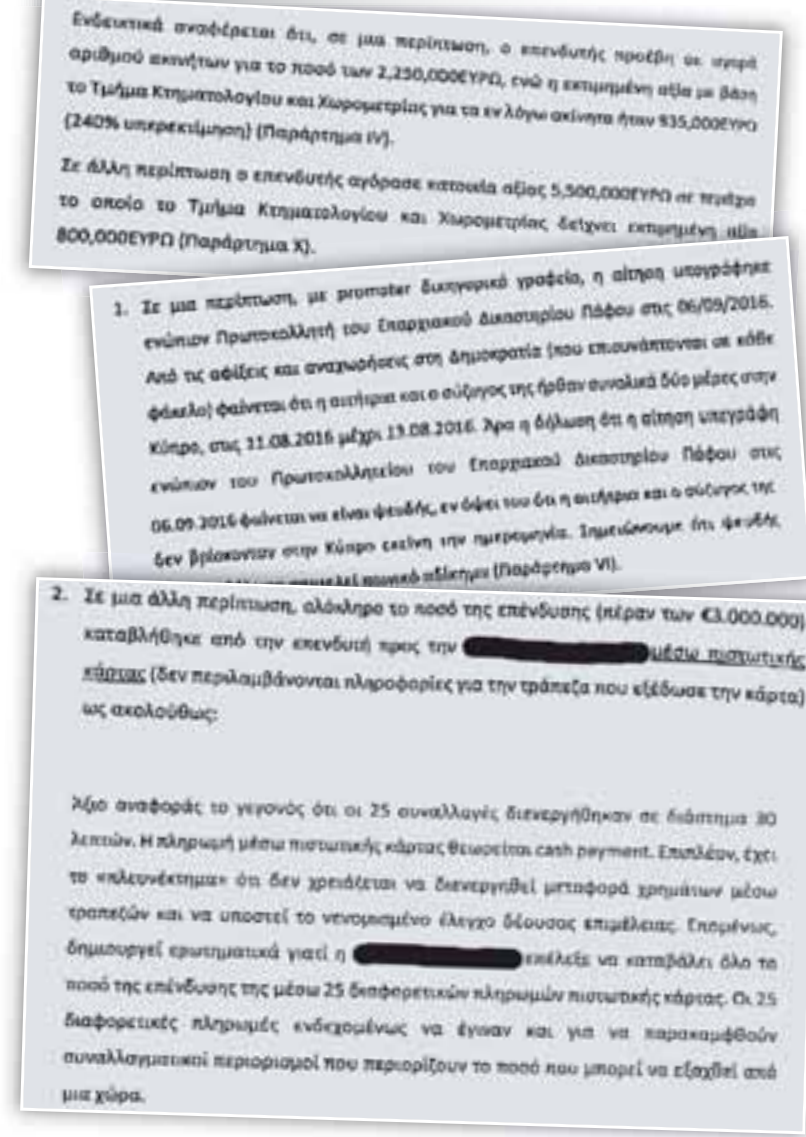
κριτές που έχουν αναλάβει τις συγκεκριμένες υποθέσεις κινούνται, ήδη, προς συγκεκριμένη κατεύθυνση έχοντας στα χέρια τους τρανταχτά στοιχεία. Εάν και εφόσον επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις που γίνονται από πρόσωπα κοντά στις έρευνες, το επόμενο διάστημα, ενδεχομένως και μέχρι τέλους του τρέχοντος μηνός, δεν αποκλείεται κάποιες από αυτές ή και όλες να «δεθούν» και να οδηγηθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης. Μία εξέλιξη σημαντική εάν ληφθούν υπόψη τα πρόσωπα ή τα γραφεία τα οποία βρίσκονται ήδη κάτω από το μικροσκόπιο των ανακριτών.

Υπό διερεύνηση

Παρά το γεγονός ότι από πλευράς Νομικής Υπηρεσίας οι πληροφορίες

που βγαίνουν προς τα έξω είναι με το σταγονόμετρο, η «Κ» είναι σε θέση να γνωρίζει στο πού επικεντρώνονται αυτή την περίοδο οι ανακριτές που χειρίζονται το πόρισμα Καλογήρου. Η «Κ» γνωρίζει τα ονόματα των γραφείων ή προσώπων που βρίσκονται υπό ανακριτικό έλεγχο, ωστόσο, για να μη δημιουργήσει προβλήματα στη μετέπειτα έκβαση των υποθέσεων αυτών δεν θα τα αποκάλυψε. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουμε στη διάθεσή μας, οι ανακριτές έχουν μπει και ξεσκονίζουν ένα γνωστό δικηγορικό γραφείο, που ασχολήθηκε με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων και είναι εκτός Λευκωσίας και συνδέεται με επιχειρηματίες ανάπτυξης γης. Δεύτερον έναν μεγάλο ελεγ-

κτικό οίκο, ο οποίος διεκπεραίωσε «υπόπτες», κατά το πόρισμα Καλογήρου, υποθέσεις πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών. Τρίτον μια γνωστή εταιρεία ανάπτυξης γης με έδρα τη Λάρνακα, η οποία έχει απασχολήσει κατ'επανάληψη τον δημόσιο βίο με πολιτογραφήσεις αμφιλεγόμενων επενδυτών. Όπως πληροφορούμαστε σε κάποιες από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, οι έρευνες είναι σε προχωρημένο στάδιο και οι ενδείξεις που έχουν οι ανακριτές είναι ισχυρές. Όπως είχε γράψει παλαιότερα η «Κ», η κατεύθυνση που έχει δοθεί στην ανακριτική ομάδα από τη Γενική Εισαγγελία είναι να μην αναμένεται η συνολική ολοκλήρωση των ερευνών για να γίνει το επόμενο βήμα. Οι οδηγίες

που έχουν δοθεί είναι εκεί όπου υπάρχουν τρανταχτά στοιχεία να ενημερώνεται ο γενικός εισαγγελέας, ο οποίος και θα αποφασίζει για τα περαιτέρω.

Στενή παρακολούθηση

Ένα άλλο στοιχείο που έχει εντονό ενδιαφέρον αφορά την παρακολούθηση της πορείας των ανακριτικών ερευνών. Η Νομική Υπηρεσία εποπτεύει σε καθημερινή βάση την πορεία των ερευνών. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, το έργο της ενημέρωσης της εποπτεύουσας αρχής των ερευνών έχει αναλάβει προσωπικά ο αρχηγός της Αστυνομίας Στυλιανός Παπαθεοδώρου, ο οποίος σχεδόν μέρα παρά μέρα μεταβαίνει στην Νομική

Υπηρεσία για ενημέρωση και οδηγίες. Εάν και εφόσον επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις που γίνονται και αποφασισθεί οι συγκεκριμένες υποθέσεις να οδηγηθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης, θα πρόκειται για μια άκρως σημαντική εξέλιξη, που θα επιβεβαιώσει τη δημόσια τοποθέτηση του γενικού εισαγγελέα Γιώργου Σαββίδη, ότι δεν πρόκειται να υπάρξει συγκάλυψη. Παράλληλα με τις έρευνες σε ιδιώτες που είχαν δραστηριότητα στο επενδυτικό πρόγραμμα πολιτογραφήσεων, η προσοχή των ανακριτικών είναι στραμμένη και προς δημόσιους λειτουργούς που εκ της θέσεώς τους χειρίστηκαν φακέλους πολιτογραφήσεων. Όπως γνωρίζουμε στα ανακριτικά γραφεία έχει κληθεί και

περάσει αριθμός δημοσίων υπαλλήλων προκειμένου να ριχθεί περισσότερο φως στις υπό διερεύνηση υποθέσεις.

Οι δικηγόροι

Πέρα από τις αστυνομικές έρευνες, στο κομμάτι εντοπισμού στοιχείων που αφορούν μέλη του εμπλέκεται και ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος. Η νέα ηγεσία του οργάνου των δικηγόρων, όπως αποκάλυψε το μέλος του Δ.Σ. και εκπρόσωπος τύπου Τζώρτζια Κωνσταντίνου, σε συνέντευξη της στην «Κ» την περασμένη Κυριακή, θα διερευνήσει ύποπτες περιπτώσεις πολιτογραφήσεων με φερόμενη εμπλοκή δικηγόρων.

Στο πνεύμα αυτό, όπως γνωρίζουμε, ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος, ήδη, προχώρησε και ζήτησε από το Υπουργείο Εσωτερικών φακέλους πολιτογραφήσεων ή στοιχεία, από αυτούς, προκειμένου να ελέγξει την επαγγελματική συμπεριφορά μελών του. Όπως διαβεβαίωσε η εκπρόσωπος Τύπου του Συλλόγου, το Πειθαρχικό Συμβούλιο θα ασχοληθεί επισταμένα με τα όσα λέγονται και γράφονται για τη συμπεριφορά κάποιων δικηγόρων. Μια τέτοια περίπτωση είναι του γνωστού δικηγόρου Ανδρέα Πιττάτζη, και τα όσα ακούστηκαν να λέει στο βίντεο του Al Jazeera για τις πολιτογραφήσεις ξένων επενδυτών στην Κύπρο. Ο γνωστός δικηγόρος, ο οποίος έχει περάσει από τα ανακριτικά γραφεία, οι πληροφορίες τον ήθελαν να χρησιμοποιείται από την Αστυνομία ως μάρτυρας κατηγορίας προκειμένου να δώσει στοιχεία και πληροφορίες για τα άλλα δύο πρόσωπα που εμφανίζονται στο βίντεο του αραβικού δικτύου, τον Δημήτρη Συλλούρη και τον Χρηστάκη Τζιοβάνη. Οι πληροφορίες αυτές σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ» διαφεύδονται κατηγορηματικά από κύκλους της Νομικής Υπηρεσίας. Όπως μας ειπώθηκε «σε καμία περίπτωση δεν προτάθηκε στον Ανδρέα Πιττάτζη να μετατραπεί σε μάρτυρας κατηγορίας προκειμένου να «δεθεί» υπόθεση με τους άλλους δύο».

ΑΡΘΡΟ / ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΑΓΙΟΥΡΕΚ

Decolonize Yourself! – Αποαποικιοποιήστε τον εαυτό σας*...

O **Achille Mbembe**, είναι ένας από τους πρωτοπόρους ιστορικούς, πολιτικούς επιστήμονες και θεωρητικούς των μεταποικιακών σπουδών, τα έργα του οποίου μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες. Ο Mbembe, εμπνεασμένος από τις αναζητήσεις του Franz Fanon, είναι ένας διανοούμενος που εξέτασε πολύπλευρα την κληρονομιά που άφησε η αποικιοκρατία στις κοινωνίες της Αφρικής. Ένα από τα συνθήματα που χρησιμοποιεί συχνά είναι το εξής: Decolonize Yourself!, δηλαδή, «αποαποικιοποιήστε τον εαυτό σας!».

Όταν ερωτήθηκε τι ήθελε να πει με αυτό το σύνθημα, ο ίδιος σημείωσε: «Η κάθαρση του εαυτού μας από την αποικιοκρατία σημαίνει να εμπιστευτούμε ξανά τις δικές μας ικανότητες. Το εμπόριο σκλάβων και η αποικιοκρατία δεν κατέστρεψε μόνο τις ικανότητές μας να χτίζουμε μια ανθρωπίνη κοινωνία, να ενδιαφερόμαστε ο ένας για τον άλλο και

να οικοδομούμε σχέσεις που εμπλουτίζουν την ζωή. Την ίδια στιγμή κατέστρεψε και την ικανότητα να φροντίσουμε τον εαυτό μας και να ικανοποιούμε τις ανάγκες μας. Πρέπει να εγκαταλείψουμε την ελπίδα ότι μια μέρα κάποιος θα έρθει και θα ενδιαφερθεί για μας, θα μας προσέξει». Η σχέση των Τουρκοκυπρίων με την αποικιοκρατία δεν συζητήθηκε αρκετά. Μάλιστα, ποτέ δεν πέρασε από το μυαλό μας να συζητήσουμε για τις επιρροές αυτής της σχέσης στη σημερινή εποχή. Όμως είναι γεγονός ότι στην μεταποικιακή ιστορία της Κύπρου, οι Τουρκοκύπριοι αναπαραγάγουν όλα τα σχήματα και τις μορφές ενσωμάτωσης της αποικιοκρατίας. Για παράδειγμα εξήντα χρόνια μετά την αποικιοκρατία, ζούμε ξανά παρόμοιες σχέσεις με αυτές που οικοδόμησε ο τότε ηγέτης της κοινότητας, Sir Mūnir, με την αγγλική αποικιοκρατική διοίκηση.

Παλιότερα οι ελίτ υποκλινόνταν

Οι Τουρκοκύπριοι έγιναν υποκείμενο απέναντι στους Ελληνοκύπριους με τη συμβολή της Αγγλίας και της Τουρκίας, όμως αυτός ο αγώνας ήταν ταυτόχρονα γεμάτος από υποταγή και εξάρτηση.

ενώπιον των αποικιοκρατών, ενώ σήμερα κατά τον ίδιο τρόπο υποκλινόνται μπροστά στην κυβέρνηση της Τουρκίας. Θέλετε αυτούς που ως πρωθυπουργοί αυτομαστιγώνονται ανακοινώνοντας δημόσια τον μισό τους; Θέλετε αυτούς που γίνονται υποψήφιοι επειδή το θέλει η Τουρκία ή και αυτούς που δεν είναι υποψήφιοι επειδή δεν το θέλει η Τουρκία; Η θέλετε τους αναξιόπρεπείς που διαγωνίζονται μεταξύ τους για το ποιος είναι ο πιο αγα-

πητός στην Άγκυρα; Τα παραδείγματα είναι αναρίθμητα. Και όλα αυτά τα παραδείγματα υπήρξαν και στην αποικιακή Κύπρο.

Γιατί όμως συμβαίνει αυτό;

Γιατί τόσο στην αποικιακή, όσο και στην μετα-αποικιακή Κύπρο, η τουρκοκυπριακή κοινότητα ήθελε την βοήθεια από κάποιον άλλο. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά τέθηκε υπό την σκεπή της αγγλικής αποικιοκρατίας και αργότερα της Τουρκίας. Δεν εμπιστεύθηκε τις δικές της ιδιαιτερότητες, τις δικές της ικανότητες. Στο πέρασμα του χρόνου έχασε ολοκληρωτικά το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και προσανατολίστηκε στο να βρει «σωτήρα» από το εξωτερικό.

Όταν εξετάσουμε πιο προσεκτικά τον «αγώνα για ύπαρξη και επιβίωση», κάτι που όλοι επικαλούνται, τότε βλέπουμε ότι όντως οι Τουρκοκύπριοι έγιναν υποκείμενο απέναντι στους Ελληνοκύπριους με τη συμβολή της Αγγλίας και της Τουρ-

κίας, όμως αυτός ο αγώνας ήταν ταυτόχρονα γεμάτος από υποταγή και εξάρτηση. Η συνεργασία με την αποικιακή διοίκηση, τα καθήκοντα των επικουρικών αστυνομικών και η μετατροπή σε παράρτημα του βαθέος κράτους της Τουρκίας στην Κύπρο, αποτελούν κύριους σταθμούς αυτού του αγώνα. Μετά το 1974 χτίστηκε μια ζωή πάνω στο πλιάτσικο που δημιούργησαν τα τανκς της διχοτόμησης και η αναπαραγωγή μιας ρητορικής θυματοποίησης. Τελικά το σημείο που φτάσαμε μέσα από αυτές τις διαδικασίες ήταν να μετατραπούμε σε «καμένο υποκείμενο». Η απάντηση που θα δοθεί στο ερώτημα προς τα πού και πώς θα οδεύσει η τουρκοκυπριακή κοινότητα, έχει πλέον ζωτική σημασία. Και η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα δεν μπορεί να δοθεί χωρίς να κοιταχτεί γενναία το παρελθόν και να τεθεί ένα τέλος στην συνεχιζόμενη αποικιακή μας ιστορία. Θα πρέπει να απο-αποικιοποιήσουμε

τον εαυτό μας. Σε διαφορετική περίπτωση θα είναι αδύνατο να βρούμε την ορθή κατεύθυνση.

Ο πραγματικός αγώνας της ύπαρξης και επιβίωσης της τουρκοκυπριακής κοινότητας μπορεί να δοθεί μόνο με την εμπιστοσύνη στον εαυτό μας και με τα έργα που θα διακρίνουν την όποια αυτοπεποίθηση των Τουρκοκυπρίων. Όχι με κομπασμούς κενούς περιεχομένου και αλαζονεία. Ούτε και με την παράδοση του μυαλού μας μας στην καθόληση άλλων. Η αξιοπρεπής πολιτική που θα έχει σκοπό την μόνιμη ειρήνη και θα ενισχύσει την κοινότητα σαν υποκείμενο, είναι μονόδρομος. Είναι ο σημερινός αγώνας ύπαρξης και επιβίωσης.

*** Το άρθρο** αυτό κυκλοφόρησε στα τουρκικά στην εφημερίδα *Gevi Ntuzen* στις 04/10/2020

Ο κ. Νιαζί Κιζιγιουρεκ είναι ευρωβουλευτής ΑΚΕΛ.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT and SEPA Fast Transactions

competitive & instant currency conversions

unique IBAN in multiple currencies

ECOMMBX own BIC #ECBCY2N

+357 22 270 349

Pindarou 27, Alpha Business Center, 3rd floor, Office 301 Block A, 1060, Nicosia Cyprus

info@ecommbx.com

www.ecommbanx.com

Authorised and Licensed by Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution #115.1.3.20/2018

Από τη Δεξιὰ μέχρι Αριστερά οι διεφθαρμένοι

Μέγας υπηρέτης της διαφθοράς, όποιος γνωρίζει τη διαφθορά και την ανέχεται, λέει στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου, Φαίδωνας Φαίδωνος

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η διαφθορά δεν έχει πολιτικό χρώμα, ανηκούν οι διεσφαρμένοι με βούλα Δικαστηρίου από δεξιά μέχρι αριστερά, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος. Ο ίδιος χαρακτηρίζει το κυριακό πρόγραμμα επενδύσεων εκκολαπτήριο διαφθοράς, καθώς, όπως λέει, «προσφέρουν εύκολο και γρήγορο κέρδος σε κάθε επιδοχο επιχειρολαδόρο». Ο δήμαρχος Πάφου χαρακτηρίζει «πονηροπληθές» όσους διαδίδουν ότι θα είναι υποψήφιος βουλευτής, χωρίς ωστόσο να το απορρίπτει είτε αυτό είτε την επαναδιακδίκηση της δημαρχίας Πάφου. Απαντά στους χαρακτηρημούς περί γραφικότητας και ότι δεν στοιχειοθετεί κάποιες καταγγελίες του, σημειώνοντας πως κάποιος κίνησης εναντίον του αγωγές λιβέλου για να τον απαξιώσουν και να τον προκαλέσουν οικονομικά πρόβλημα. Κάποιες από τις οποίες, όπως είπε, αποσύρθηκαν στη συνέχεια. Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι ο κ. Φαίδωνας χαρακτηρίζει εξαιρετες τις σχέσεις του με την κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, σημειώνοντας πως αρκετά από τα έργα που έκανε δεν θα μπορούσαν να εκτελεστούν χωρίς την στήριξη του Προέδρου και της κυβέρνησης.

–Είστε ένα πολιτικό πρόσωπο που το όνομά σας έχει συνδεθεί με την πάταξη της διαφθοράς. Η καθήκηση έχει στοχοποιηθεί για διήκηση οκάνδαλα και ιδιαιτέρα για το θέμα των πολιτογραφήσεων. Δεδομένου ότι μάθατε να τα λύτε έξω από τα δόντια, τι έχετε να πείτε γι' αυτό το θέμα;

—Εξάκθαρα και χωρίς περιστροφές: Η διαφθορά δεν έχει πολιτικό χρώμα. Οι διεφθαρμένοι, αποδεχόμενα και με βούλα Δικαστηρίου, ανήκουν από δεξιά μέχρι αριστερά. Οι απατεώνες ανήκουν σε ένα καθαρομορφικό κόμμα, στο κόμμα που οι αξίες του ξεκινούν και τελειώνουν στην αγάπη για το χρήμα. Όποιοι επιχειρεί να βάλει χρώμα στη διαφθορά είναι μεγαλύτερο λαμόγιο από τους απατεώνες. Ουσιαστικά, είναι με αυτόν τον τρόπο που διαιωνίζεται η διαφθορά. Η κάθε κυβέρνηση και ο κάθε πολιτικός, τόσο ως μονάδα όσο και ως σύνολο, κρίνονται από τη συμβολή τους στην πάταξη του φαινομένου. Επίσης, αν κάποιος δεν συμμετέχει στη διαφθορά αλλά την γνωρίζει και την ανέχεται, τον θεωρώ ως μέγα υπιρέτη της. Και δυστυχώς, έχουμε πολλούς από αυτούς στην Κύπρο. Αν με ρωτάτε κατά πόσο το πρόγραμμα πολιτογραφισμού πρέπει να επανέλθει με κάποιους πν αυστηρούς κανόνες, ξεκάθαρα απαντώ: Σίγουρα όχι. Προσωπικά, δεν πιστεύω ότι τέτοιου είδους προγράμματα, τα οποία από τη φύση τους

Τα έργα που έγιναν και γίνονται στην Πάφο, όση δουλειά και μεθοδικότητα κι αν κατέβαλα ως δήμαρχος, δεν θα ήταν δυνατό να εκτελεστούν χωρίς τη στήριξη του προέδρου της Δημοκρατίας και της κυβέρνησής του.

εξελίσσονται σε «εκκολαπτήρια» διαφθοράς, με την έννοια ότι προσφέρουν εύκολο και γρήγορο κέρδος σε κάθε επίδοξο σπεκουλαδόρο, μπορούν να συμβάλουν σε μια πραγματικά βιώσιμη και αισιφύρο ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου.

–Θεωρητικά μεγάλο μέρος των ακινήτων που έχουν πουληθεί στο πλαίσιο του κυπριακού επενδυτικού προγράμματος, είναι στην επαρχία Πάφου. Είχε περιέλθει στην αντίληψή σας ότι κάτι δεν πήγαινε καλά με το πρόγραμμα; Αν ναι, μίλησατε ποτέ γι' αυτό με κάποιον από το κυβερνητικό σχήμα ή τον ΔΗΣΥ;

—Έχω αναφερθεί δημόσια, σε τηλεοπτικές μου παρεμβάσεις και δηλώσεις κατά τα τελευταία τρία χρόνια, στο θέμα αυτό. Κανένας δεν άκουγε, ούτε κανείς έδωσε σημασία στο τι έλεγε ένας δήμαρχος. Αυτό είναι το πολιτικό μας σύστημα. Μίλησα για τη φούσκα που δημιουργείται. Μίλησα για τις περιέργες υπηλθές προμήθειες έως 25% που δίνονται. Μίλησα για τις τριγωνικές πληρωμές που κάνουν οι Ρώσοι, μέρος των οποίων τα χρήματα καταλήγουν εκτός Κύπρου και, τελικά, εκείνο που μένει είναι η προμήθεια και το διαβατήριο που παίρνουν οι ενδοιασμένοι, χωρίς καμία επένδυση. Μίλησα, επίσης, για τον περιεργο και αδιαφανή τρόπο με τον οποίο έφθαναν τα χρήματα στην Κύπρο μέσω εταιρειών Forex. Και όλα αυτά, δεν τα λέω τώρα. Τα είπα κατά διαστήματα τα τελευταία τρία χρόνια δημόσια και όχι κατ' ιδίαν σε οποιονδήποτε.

–Αυτή τη στιγμή η Κύπρος βρίσκεται στο στόχαστρο και το όνομά της έχει πληγεί διεθνώς. Με ποιο τρόπο μπορεί να επανακάμψει; Αποτελεί πρόταση το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών;

–Για μένα, πρόωρες εκλογές είναι σαν να «σπίνεται» κολυμβήθρα του Σιλωάμ. Δεν χρειάζεται εξαγνισμό ή διαφθορά, αυτό που επιβάλλεται είναι να βάλουμε το δάκτυλο επί τον τύπον των ήλων.

Οι πονηρίες και οι διαρροές από όσους θέλουν να με πλήξουν ανασταίνοντας διάφορα για να δημιουργήσουν κλίμα υπόσκαψης και πολεμικής εναντίον μου δεν θα βρουν ανταπόκριση, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Φαίδωνας Φαίδωνος, κληθείς να σχολιάσει αν ενδιαφέρεται για την Προεδρία του ΔΗΣΥ και το '23.

Άρα, το πολιτικό σύστημα οφείλει να κηρύξει τον πόλεμο στη διαφθορά και όχι να αναλώνεται σε ομαλολοσκοπίες και υπεκφυγές. Ο χρόνος και ο τρόπος για να επανακάμψει ο τόπος μπορεί να είναι σύστημα και εύκολος εάν προχωρήσουμε σε έναν προσεκτικό σχεδιασμό, χωρίς να επιτρέψουμε σε κάθε είδους τυχοδιώκτες και «οραματιστές» της οικονομίας της αρπαχτής, να εμπλακούν στο σχεδιασμό. Στα τελευταία 30 χρόνια, κάποιος δικηγόρος, κάποιος λογιστής και κάποιος επιχειρηματίας διαμορφώνουν τις εξελίξεις και πάντα τις οδηγούν σε φούσκες και αρπαχτές, γιατί μόνο έτσι μπορούν να κερδίσουν. Αυτή τη φορά, πρέπει ο επανασχεδιασμός να γίνει από σοβαρούς και επαρκείς τεχνοκράτες, οι οποίοι θα μείνουν μακριά από τις επιρροές αυτών των κυριών. Πρέπει να δοθούν και να αξιοποιηθούν κίνητρα, καθώς και το πολιτικό υπέρβαρο που δημιουργήσαν οι τριμερείς συμμαχίες με τις γειτονικές μας χώρες και η ιδιότητα της Κύπρου ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με διαφάνεια και εξωστρέφεια, οφείλουμε να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματα που έχουμε ως Κράτος σε μια περιοχή ενταθισμένη αλλά και με πολλές ευκαιρίες. Ξέρετε, δεν υπάρχουν ανίατες ασθένειες στη δημοκρατία. Τα πάντα θεραπεύονται αλλά μόνο με

γενναίαι αποφάσεις, σχέδιο, τόλμη και βέβαια χωρίς το φόβο του πολιτικού κόστους, που στη χώρα μας έχει γίνει πολύ παρεξηγημένη έννοια. Προσωπικά, είμαι αμετανόητος σπαθός της μεγάλης εικόνας και νοιώθω πιο αισιόδοξος για το μέλλον αυτής της χώρας, καθώς βλέπω όλο και περισσότερους ανθρώπους, και κυρίως νέους με προσόντα και ικανότητες, να αποστρέφονται τα σαθρά κατεστημένα και να προσπαθούν για την πρόοδο του τόπου μας με όραμα και ουσία.

...δεν έχω διαψευστεί
–Προχωρήσατε πολλές φορές
σε καταγγελίες σκανδάλων. Πέ-
σατε καμιά φορά έξω;

—Δεν έχω πέσει έξω σε καμία περίπτωση γιατί προηγείται ενδελεχής μελέτη και όλα καταγγέλλονται είναι βγαλμένα μέσα από τις δυνατότητες που έχω ως πολιτικός να βάλω, να ακούω και να αισθανόμαι πράγματα. Υπενθυμίζω: 1) Σκάνδαλο ΣΑΠΑ, 2) Σκάνδαλο ΧΥΤΑ-ΧΥΤΥ, 3) Σκανδαλώδης παραχώρηση και διαχείριση τ/κ περιουσιών, 4) Τρομακτική διάδοση των ναρκωτικών και αδυναμία πάταξής των φαινομένων από την Αστυνομία, 5) Αρχαιοκαπηλία και εμπόριο αρχαιοτήτων από γνωστούς και επώνυμους, 6) Υπόθεση παραχώρησης τεμαχίου της Αρχαιοπολις σε ξένο επενδυτή με διαδικασίες περιέργως και απαιτήσεις για πε-

“

Κάποιοι, κίνησαν εναν-
τίον μου αγωγές λιβέλου
για να με απαξιώσουν και
να μου δημιουργήσουν
οικονομικό πρόβλημα. Ο
Ούγγρος επενδυτής την
απέσυρε λίγο μετά την
καταχώρισή της, ενώ ο
Νίκος Σιακόλας και ο
Όμιλος του την απέσυραν
μετά από τρία χρόνια.

—Σας έχουν καταλογίσει κάποιοι όμως γραφικότητα και πως δεν στοιχειοθετείτε κάποιες καταγγελίες...

—Απλώς, κάποιοι για να προστατευθούν, προσπάθησαν να μου προσδώσουν το χαρακτηρισμό του γραφικού, αυτού που μιλά πολύ και δεν τεκμηριώνει, για ένα και μοναδικό λόγο: Για να προστατευθούν αυτοί και να υπόλοιπα λαμόγια. Δεν είναι δουλειά μου να εξιχνιάζω υποθέσεις αλλά δουλειά της συντεταγμένης Πολιτείας, η οποία είναι σε θέση να το πράξει. Και είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι υπάρχουν οι τρόποι, αρκεί να υπάρξει ατολμία θέλουν. Κάποιοι, κίνησαν εναντίον μου αγωγές λιβέλου για να με απαξιώσουν και να μου δημιουργήσουν οικονομικό πρόβλημα. Ο Ούγγρος επενδυτής την απεύφερε λίγο μετά την καταχώρισή της, ενώ ο Νίκος Σιακόλας και ο Όμιλος του την απέσυραν μετά από τρία χρόνια και πλήρωσαν μάλιστα και όλα τα έξοδα του δικηγόρου μου. Θα σας κρατώ ενήμερους και για τις υπόλοιπες τέτοιας αγωγές λιβέλου που έχω εναντίον μου.

– Έχετε αποκαλύψει το σκάνδαλο ΧΥΤΥ- ΧΥΤΑ, του ΣΑΠΑ και άλλα. Υπάρχουν άλλα που έχουν περιέλθει στην αντίληψή σας και αναμένεται να βγουν στο προσκήνιο το επόμενο διάστημα;

— Έχω κάποια πράγματα υπόψιν μου και αν τα διασταυρώσω σύντομα θα μιλήσω δημόσια. Επαναλαμβάνω ότι για εμάς που ασκούμε δημόσια εξουσία και κατέχουμε δημόσια αξιώματα, η δημόσια καταγγελία των σκανδάλων, της σήψης και της διαφθοράς, αποτελεί καθήκον και υποχρέωση. Έχοντας αυτό ως βασική μου αρχή, δεν θα διστάσω να αποκαλύψω κάθε νέο σκάνδαλο, κάθε νέα περιπτώση διαφθοράς, που στοιχειοθετημένα θα έρβει σε γνώση μου. Το χρέος κάθε πολιτικού είναι να δείχνει συνέπεια λόγων και έργων γιατί μόνο έτσι κτιζεται και ενδυναμώνεται η αξιοπιστία της πολιτικής και των πολιτικών.

Οι βουλευτικές εκλογές, οι σχέσεις με Πινδάρου και Προεδρικό

–Το όνομά σας είχε ακουστεί
εντόνως για το ψηφοδέλτιο του
ΔΗΣΥ στην επαρχία Λευκωσίας.
Θα σας δούμε υποψήφιο για τις
βουλευτικές εκλογές ή θέλετε
να συνεχίσετε το έργο σας στον
Δήμο Πάφου;

—Ποινοῦλῆδες ἔχομε πολλοὺς. Ὅσο ὅμως ἔχω τὴ δυνατότητα καὶ τὴν ἱκανότητα να τοὺς ἀντιλαμβάνομαι, δὲν θὰ παίξω τὸ παιχνίδι τοὺς. Τὶς κινήσεις καὶ τὶς ἀποφάσεις μου τίς λαμβάνω μῆσα σὲ λίγα 24ωρα καὶ τίς ἀνακοινῶν ἁμέσως. Δὲν ἔχω ἀνάγκη οὔτε ἀπὸ διαρροῆς οὔτε ἀπὸ τὴ δημιουργία περιρρέουσας ἀτμόσφαιρας. Ὅχι γιατί θέλω νὰ ἀφηνιάσω, ἀλλὰ γιατί δὲν μου ἀρέσουν τὰ παρασκῆνια καὶ τὰ πολιτικά παιχνίδια. Κάποιου διαρρέουν παντελὺς ἀνυπόκριτα πράγματα γιὰ ἐμπῆρση τῶν δικῶν τοὺς σκοπιμότητων.

–Με την Πινδάρου ποιες είναι οι σχέσεις σας; Στηρίζουν τις προσπάθειές που καταβάλλετε

και τα ὅσα καταγγέλλετε περὶ
διαφθορᾶς;

—Η Πινδάρου και ο Αβέρωφ Νεοφύτου γνώθω ότι στριζιζούν εμφανώς και τις παρεμβάσεις μου και το έργο που επιτελώ ως δήμαρχος. Δεν είναι λίγες οι φορές που ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ το έχει εκφορσεί και δημοσίως και κατ' ιδίαν. Υπήρξε μόνο μία φορά που ο Αβέρωφ Νεοφύτου στην περίπτωση του προέδρου Παπαδόπουλου είχε δημόσια πάρει αποστάσεις από καταγγελίες που έκανα. Και ίσως κάποια να κτίζουν την παραφιλολογία τους στριζίζομενοι σε αυτή την περίπτωση. Η «επένδυσή» τους θα πέσει έξω.

—Με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και το νυν κυβερνητικό σχήμα ποιες είναι οι σχέσεις σας;

—Οι σχέσεις μου με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος υπήρξε και πρόεδρος του ΔΗΣΥ, όταν εγώ υπηρετούσα ως επαρχιακός γραμματέας του κόμματος στην Πάφο, είναι εξαιρετικές. Έχουμε μια ποι-

Για μένα, πρόωρες εκλογές είναι σαν να «σπίνεται» κολυμβήθρα του Σιλβάμ. Δεν χρειάζεται εξαγνισμό ή διαφθορά.

οτική και ουσιαστική επικοινωνία διαχρονικά. Τον εκτιμά γιαυτό, ενώ βλέπει και ακούει πολλά από διάφορους, ξέρεi να ξεχωρίζει πρόσωπα και καταστάσεις και να διαμορφώνει άποψη, ανεξαρτήτως του τι οι διάφοροι προσπαθούν να του περνούν. Οι σχέσεις μου με όσους υπαυγούς τυγχάνει να γνωρίζω και να συνεργάζομαι για τον αζιζμάτος μου είναι ουσιαστικές και πάντα εστιάζουν στην προσπάθεια να εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Τα έργα που έγιναν και γίνονται στην Πάφο, όση δουλειά και μεθοδικότητα κι αν κατέβαλε ως δήμαρχος, δεν θα ήταν δυνατό να εκτελεστούν χωρίς τη στήριξη του προέδρου της Δημοκρατίας και της κυβέρνησής του. Και αυτό, το εισπράττω και ως ένδειξη εμπιστοσύνης προς το πρόσωπό μου.

–Στο παρελθόν δεν είχατε απο-
κλείσει το ενδεχόμενο διεκδι-
κησης της προεδρίας του ΔΗΣΥ
αλλά και της Προεδρίας της Δη-

μοκρατίας. Είστε έτοιμος για το επόμενο πολιτικό βήμα; Τι θα κρίνει τις τελικές σας αποφάσεις;

—Ειλικρινά διερωτώμαι πού τα έχειτε δει, πού τα έχετε διαβάσει ή ποιος σας τα είπε αυτά. Δεν έχω επιτρέψει και δεν θα επιτρέψω ποτέ στον εαυτό μου να πάρουν τα μυαλά μου αέρα. Έχω αναγνώσει τ'ων καταστάσεων. Αξιολόγησ, κρίν'α, και αποφασίζ'ε πάντα με αίσθηση του μέτρου. Οι πονηριές και οι διαδρομές από όσους θέλουν να με πλήξουν αναμασώντας διάφορα για να δημιουργήσουν κλίμα υποκάψης και πολεμικής εναντίον μου δεν θα βρουν ανταπόκριση. Το λιγότερο που σήμερα χρειάζεται ο τόπος μας είναι το πολιτικό κουτοποπιλιό. Φτάνει πια. Δεν θα με βρείτε εμένα να ποτίζω τ'η γλάστρα του κουτοποπιλιού και τ'ης παραπολιτικής. Εμένα με θα βρείτε στο πεδίο τ'ης δημιουργίας, με πράξεις, έργα και αποτελέσματα που υπηρετούν τα πραγματικά συμφέροντα των πολιτών.

Εκοψε από νωρίς το νήμα του ψηφοδελτίου ο ΔΗΣΥ

Οι αριστίνδην, οι υποψηφιότητες που επιχειρούν να κλείσουν στόματα και οι κατατάξεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Περισσότερο σε τρενάκι τον τρόμου παρά σε περίπατο φέρεται να εξελίσσεται ο προεκλογικός για τον ΔΗΣΥ. Και το λέμε αυτό γιατί ενώ ανέμεναν περίρι της Πινδάρου πως η διαχείριση της πανδημίας θα τους έβγαζε ασπροπρόσωπους και θα τους έδινε επιπλέον πόντους πριν από τον προεκλογικό πρόκυψο το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων, ένα δεύτερο κύμα που προκαλεί προβλήματα στην οικονομία και σίγουρα το μεγάλο κεφάλαιο του Κυπριακού με τον εποικισμό των Βαρωσίων, αλλά και τη λύση δύο κρατών να αποτελεί σοβαρό κίνδυνο. Συναγερμικά στελέχη ανησυχούν πως δεν πρόκειται για μία τυπική προεκλογική, καθώς ο δρόμος μέχρι τον Μάιο είναι γεμάτος προκλήσεις. Το σίγουρο όμως είναι πως σε αντίθεση με άλλα κόμματα και κυρίως με το ΑΚΕΛ, το οποίο ακόμα σκέφτεται αν θα κάνει ή όχι εκλογικό συνέδριο, έχει σχεδόν κλείσει το ψηφοδέλτιό του.

Η πρόκληση της Λευκωσίας

Η επαρχία Λευκωσίας θεωρείται η μάχη των μαχών για τον Συναγερμό. Σε αυτήν διεκδικούν εκλογή

Ως αριστίνδην επιλογές θεωρούνται δεδομένες του προέδρου της Οργάνωσης Παραπληγικών Δημήτρη Λαμπριανίδη και του γιατρού Γιώργου Ασπρα στη Λευκωσία, στην Κερύνεια η Ρίτα Σούπερμαν και στη Λεμεσό η Φωτεινή Τσιρίδου.

σεχόν όλα τα πρωτοκλασάτα στελέχη των οποίων η εκλογή αλλά και η κατάταξη έχει τη δική της σημασία. Οι Αβέρωφ Νεοφύτου, Νίκος Τσιρναρίτης, Δημήτρης Δημητρίου, Ξένια Κωνσταντίνου, Μιχάλης Σοφοκλέους και Σάββια Ορφανίδου θα δώσουν τη δική τους μάχη για επανεκλογή, με τον αναπληρωτή πλέον πρόεδρο του ΔΗΣΥ Χάρη Γεωργιάδη να διεκδικεί εκλογή με αξιώσεις. Και λέμε με αξιώσεις ούτως ώστε να κλείσει τα επικριτικά στόματα για τη διαχείριση του Συναγερμού και παράλληλα να αποτελεί το επικρατέστερο όνομα για την προεδρία του ΔΗΣΥ, δεδομένου ότι το 2023 θα διεκδικήσει ο Αβέρωφ Νεοφύτου την Προεδρία της Δημοκρατίας. Μαζί τους διεκδικούν ο πρώην διοικητής της ΚΥΠ Ανδρέας Πενταράς, το μέλος του «Διαφάνεια Τώρα» Στέλιος Κυθρεώτης, ο πρώην πρόεδρος της ΠΟΕΔ Φίλιππος Φυλακτού, η αδελφή του πρώην βουλευτή και αντιπρόεδρου του ΔΗΣΥ Σωτήρη Σαμψών, Μίνα Σαμψών. Με την υποψηφιότητα

Ο ΔΗΣΥ θέλει να αποτινάξει από πάνω του το σύννεφο της διαπλοκής, με τον Αβέρωφ Νεοφύτου να αρνείται αστυνομικούς-οδηγούς και τον Νίκο Τσιρναρίτη να καταθέτει πρόταση ασυμβίβαστου βουλευτών και να τίθεται δέσμευση των υποψηφίων για δημοσιοποίηση των επαγγελματικών εσόδων τους.

Φυλακτού, ο ΔΗΣΥ επιχειρεί να κλείσει μια και καλή τις πληγές που είχαν προκληθεί μεταξύ Πινδάρου και εκπαιδευτικών του καλοκαιριού του 2018. Η Μίνα Σαμψών φέρεται να έλκει ένα σκληρότερο ακροατήριο στο Κυπριακό, ενώ ο κ. Πενταράς λόγω και των γεωπολιτικών του γνώσεων θεωρείται πως θα αποτελέσει τον αντίστοιχο Σόλωνα Κασσίνη στο ενεργειακό. Με τον Στέλιο Κυθρεώτη συναγερμικοί κύκλοι θεωρούν πως θα έχουν σχετική άφεση αμαρτιών και την έξωθεν καλή μαρτυρία για όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Καθόλου τυχαίο και το γεγονός ότι το κόμμα έχει προχωρήσει σε μία σειρά κινήσεων όπως την πρόταση Τσιρναρίτη για το ασυμβίβαστο αλλά και την άρνηση Αβέρωφ σε οδηγούς και φρουρούς. Ακούγεται παράλληλα το όνομα του Επιτρόπου Αφερεγγυότητας και μέλους της διερευνητικής επιτροπής για τις πολιτογραφήσεις Παύλου Ιωάννου. Κάτι τέτοιο στην Πινδάρου θεωρείται πως θα σιγήσει τις επικρίσεις

ότι το κυβερνών κόμμα εξυπηρετεί τις τράπεζες, αλλά ο κατ' εξοχήν, όπως λένε, συνήγορος των πολιτών. Το όνομά του δεν έχει ακόμα κλείσει, ωστόσο δεδομένα θεωρούνται τα ονόματα του Μάριου Πελεκάνου, ο οποίος έχει κάνει σημαία του το μεταναστευτικό, το μέλος του Πολιτικού Γραφείου Χρίστος Πάλλης, ο γιος του τέως προέδρου του ΚΟΑ Κλεάνθη Γεωργιάδη, Δήμος Γεωργιάδης και ο δημοσιογράφος Ανδρέας Ιωσήφ. Ως αριστίνδην υποψήφιοι έχουν κλειδώσει ο πρόεδρος της Οργάνωσης Παραπληγικών Δημήτρης Λαμπριανίδης και ο γιατρός Γιώργος Άστρας.

Συνωστισμός στη Λεμεσό

Ιδιαίτερη κινητικότητα παρατηρείται και στη Λεμεσό. Οι νυν βουλευτές Ανδρέας Κυπριανού, ο αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Ευθύμιος Διπλάρος και η Ελένη Σταύρου Σύρου διεκδικούν επανεκλογή. Ενδιαφέρον είναι πως και οι τρεις κινούνται περίπου στο ίδιο ακροατήριο. Μαζί τους επαναδιεκδικεί ο

πρώην βουλευτής Ανδρέας Μιχαηλίδης, ο οποίος έχει προσφύγει στο Ανώτατο για την έδρα της Λεμεσού που δόθηκε στον Γιώργο Παπαδόπουλο. Κλειδωμένη είναι η υποψηφιότητα της νομικού Φωτεινής Τσιρίδου, του επίσης δικηγόρου και μέλους του Δ.Σ. της ΑΤΗΚ Ηρακλή Αγαθοκλέους. Μαζί τους διεκδικεί εκλογή η Μαριάννα Χατζημανώλη, ο αντιδήμαρχος Ύψωνα Κλεάνθης Καραμανίδης, ο κοινοτάρχης Λόφου Νίκος Σπύρου, ο δικηγόρος Γιώργος Διογένης, ο επαρχιακός Λεμεσού Νίκος Σύκας, ο δημοτικός σύμβουλος Μιχάλης Βασιλείου. Ακούγονται παράλληλα τα ονόματα του διεθνολόγου Αντώνη Στυλιανού και του ακαδημαϊκού Ονησίφορου Ιορδάνου. Πάντως, στο ενδεχόμενο που οι υποψήφιοι είναι περισσότεροι, δεν αποκλείεται να ακολουθηθεί η οδός των εσωκομματικών εκλογών, όπως και την προηγούμενη φορά. Αυτή τη φορά, ωστόσο, μελετάται, να βρίσκονται εκτός της διαδικασίας οι νυν βουλευτές.

Στην επαρχία Λάρνακας, επαναδιεκδικεί η αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου, το μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΔΗΣΥ και εκπαιδευτικός Πρόδρομος Αλαμπρίτης, ο δικηγόρος Παντελής Ποιπής, ο λογιστής και αδερφός του πρώην βουλευτή Λάρνακας Κόκου Γεωργίου, Μάκνης Γεωργίου. Υποψηφιότητα θα υποβάλει και ο δημοτικός σύμβουλος Ανδρέας Ταουζής. Στην Πάφο αναμένεται σημαντικό ανταγωνισμός, καθώς ο Κωσταντίνος Κωνσταντίνου μετά από πέντε θητείες αποχωρεί από το κοινοβούλιο. Τη θέση του διεκδικούν ο αρχιτέκτονας και δημοτικός σύμβουλος Κωνσταντίνος Λετμιβιώτης, ο δημοτικός σύμβουλος Γιώργος Δημητριάδης, ο Λίνος Τσοκκάς και ο Χαράλαμπος Πάζαρος.

Στην επαρχία Αμμοχώστου αποχωρεί μετά από πέντε θητείες ο αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Γιώργος Γεωργίου, ωστόσο ήδη εργάζεται μεθοδικά για να δώσει τη σκυτάλη στον δικηγόρο για τον Νίκο Γεωργίου. Επαναδιεκδικούν εκλογή οι Ονούφριος Κουλλάς, Κυριάκος Χατζηγιάννης, Γιώργος Κάρουλλας, ενώ κλειδωμένες θεωρούνται οι θέσεις για τον δημοσιογράφο Νίκο Σιμεού, τον Κλεάνθη Κουτσόφτα και τον Παναγιώτη Τρισόκκα. Ενδιαφέρον προκαλεί η υποψηφιότητα του διεθυντή διοίκησης και οργανωτικού του ΔΗΣΥ Γιώργου Λυσανδριδίου. Ο κ. Λυσανδριδής βρίσκεται οργανωτικά πίσω από τις τελευταίες νίκες του ΔΗΣΥ και ήδη έχει αρχίσει η συζήτηση για το ποιος θα αναλάβει τη σκυτάλη όσο ο ίδιος θα διεκδικεί εκλογή. Στην Κερύνεια, διεκδικούν οι νυν βουλευτές Μάριος Μαυρίδης, η Μαριέλλα Αριστείδου και η τέως επικεφαλής του γραφείου καταπολέμησης εμπορίας προσώπων Ρίτα Σούπερμαν ως αριστίνδην. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το κατά πόσο ο ΔΗΣΥ θα διατηρήσει τις δύο έδρες.

Παναγιώτης Παχωμίου και Πέτρος Ζαρούνας ακούγονται ως οι επιλογές αριστίνδην του ΔΗΚΟ στην επαρχία Λεμεσού και Λάρνακας αντίστοιχα.

Ψηφοδέλτιο με βαρύ διακύβευμα για τον Νικόλα

Στόχος να διατηρηθεί ο ρυθμιστικός ρόλος

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το καλοκαίρι που πέρασε δεν ήταν και το καλύτερο για το Δημοκρατικό Κόμμα, καθώς είδε τους τρεις βουλευτές του Μαρίνο Μουσιούττα, Άγγελο Βότση, Γιώργο Προκοπίου να παίρνουν την έδρα τους και να ανεξαρτητοποιούνται. Μαζί τους έφυγαν πυροβολώντας ο αντιπρόεδρος Αλέκος Τρυφωνίδης και το στέλεχος Χρίστος Τσίγκης. Κίνηση που προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων, αλλά κυρίως έθεσε εν αμφιβόλω το κατά πόσο το κόμμα του Κέντρου μπορεί να διατηρήσει τον ρυθμιστικό του ρόλο. Αυτό τον ρόλο θέλει, όχι μόνο να διασφαλίσει ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος αλλά και να ενισχύσει τον Μάιο του 2021. Ήδη, κάνει σημαία προεκλογικά, τόσο την πάταξη της διαφθοράς, όσο και τον γενικό ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, ενώ ρίχνει τις όποιες γέφυρες με το κυβερνών κόμμα.

Η αλήθεια είναι πως ο καταρτισμός του ψηφοδελτίου ήταν μία από τις αιτίες των ηχηρών αποχωρήσεων. Η δεδηλωμένη επιδίωξη του στενότερου συνεργάτη του Νικόλα Παπαδόπουλου, Χρύση Παντελίδη, να διεκδικήσει εκλογή στην επαρχία Λευκωσίας προκάλεσε αντιδράσεις εντός της κοινοβουλευτικής ομάδας. Καθόλου τυχαίες οι δηλώσεις του Αλέκου Τρυφωνίδη, ότι η στενή ομάδα του Νικόλα Παπαδόπουλου διοικεί το κόμμα, θεωρώντας πως αυτή η διεκδίκηση του κ. Παντελίδη αποτελούσε προσπάθεια επικράτησης της «στενής ομάδας» και αποδυναμώσης των «παράδοσιακών ΔΗΚΟϊκών». Πέραν του Χρύση Παντελίδη του οποίου η υποψηφιότητα προκάλεσε τριγμούς, επαναδιεκδικεί η αναπληρώτρια πρόεδρος του ΔΗΚΟ Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, ο αντιπρόεδρος Μιχάλης Δαμιανός, ο Χρίστος Ροδιάς, ο μαθηματικός Γιάννης Λαζάρου, η Θεοδώρα Θεοδώρα, το μέλος του εκτελεστικού γραφείου του κόμματος Ανδρέας Γεωργιάδης, η πρώην πρόεδρος της Παγκύπριας Συμμαχίας Σπένια Παθίσεων Ανδροούλα Γεωργιάδου, η οποία το 2018 είχε ταχθεί με την υποψηφιότητα του Νίκου Αναστασιάδη, η νθοποιός Έλενα Παπαδοπούλου, η επιχειρηματίας Αγγελική Σάββα και ο πρόεδρος της ΝΕΔΗΚ Μάριος Μουγιής. Η κατάταξη, πάντως, των υποψηφίων στην επαρχία Λευκωσίας, έχει τη δική της σημασία για το εσωκομματικό σκηνικό ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται να καταδείξει το ποσοστό που θα λάβει το κόμμα μετά την αποχώρηση Μουσιούττα-Τρυφωνίδη.

Τη δική του σημασία για το κόμμα του Κέντρου έχει η επανέκταση της έδρας στην Επαρχία Κερύνειας, η οποία είχε χαθεί το 2016 στην ανακατανομή. Εκλογή διεκδικεί ο στενός συνεργάτης του Νικόλα Παπαδόπουλου και διευθυντής του γραφείου του Γιώργος Σολωμού, του οποίου η υποψηφιότητα προκάλεσε αρκετές αντιδράσεις ενώ σύμφωνα με κομματικούς κύκλους υπήρξε και ένας από τους λόγους αποχώρησης του Αδάμου Ασηρή από το κόμμα. Επίσης, διεκδικούν

οι Μάκνης Τσοφλουπας, ο Κυριάκος Χατζηφιλιππου και ο Κώστας Χατζησάββας. Και στην επαρχία Λευκωσίας αλλά και στην επαρχία Κερύνειας ακούστηκε το όνομα της προέδρου της Αλληλεγγύης Ελένης Θεοκάρους, με ΔΗΚΟϊκά στελέχη να επισμαίνοιν πως ο χρόνος για να λάβει την τελική απόφαση δεν είναι ανεξάντλητος. Η ίδια πάντως έχει ήδη ανακοινώσει 11 υποψηφίους για το ψηφοδέλτιο της Αλληλεγγύης και με αυτό ως δεδομένο θεωρείται απομακρυσμένη επί του παρόντος μία συνεργασία.

Τόσο στον Δημοκρατικό Συναγερμό όσο και στο ΔΗΚΟ αναμένεται ιδιαίτερη κινητοποίηση στη Λεμεσό, ιδιαίτερα μετά την αποχώρηση Βότση και τη δεδηλωμένη απόφαση του γ.γ. του ΔΗΚΟ Άθου Αντωνιάδη να μη διεκδικήσει. Ο επαρχιακός Λεμεσού και νυν βουλευτής Πανίκος Λεωνίδου και ο

Εσωκομματικές αντιδράσεις προκάλεσαν οι επιλογές σε επαρχίες Λευκωσίας και Κερύνειας.

εκπρόσωπος Τύπου του κόμματος Παύλος Μυλωνάς διεκδικούν με αξιώσεις ενώ στο κάδρο μπαίνει ο δημοτικός σύμβουλος Λεμεσού Νεόφυτος Χαραλαμπίδης, το μέλος του εκτελεστικού γραφείου Μάριος Ορφανός, η πρόεδρος της ΓΟΔΗΚ Μαρία Σκουπετρίτου, ο διευθυντής της ΑΗΚ Σώτος Σάββα και ο δικηγόρος Γρηγόρης Χριστοδουλίδης. Αριστίνδην επιλογή φέρεται να κλειδώσει ο αρχιτέκτονας Παναγιώτης Παχωμίου.

Η αποχώρηση του βουλευτή Λάρνακας Γιώργου Προκοπίου θεωρείται πως άνοιξε τον δρόμο και τις φιλοδοξίες διαφόρων στελεχών για να διεκδικήσουν την έδρα του. Επανεκλογή διεκδικεί ο νυν βουλευτής Χρίστος Ορφανίδης, ο δημοτικός σύμβουλος Λάρνακας Ιάσωνας Ιασωνίδης, ο Νικόλας Διομήδους, ο επιχειρηματίας Θεόδωρος Μανιταράς. Για την επιλογή αριστίνδην ακούγεται το όνομα του διεθνολόγου και εξ Αθηνών ορμώμενου Πέτρου Ζαρούνα. Ο κ. Ζαρούνας υπήρξε σύμβουλος του Μάριου Καραγιάν, ενώ το 2018 στήριξε τον υποψήφιο για την προεδρία Σταύρο Μαλά. Αν η υποψηφιότητά του κλειδώσει θεωρείται πως θα αποτελέσει μία απάντηση στους κύκλους που επικρίνουν την ηγεσία για σκληρή γραμμή και εσωστρέφεια. Στην Πάφο έχει ήδη κλειδώσει για επαναδιεκδίκηση ο Χαράλαμπος Πιττοκοπίτης, ενώ με αξιώσεις διεκδικεί και ο εκπαιδευτικός Χρύσανθος Σαββίδης, ο οποίος στις εσωκομματικές εκλογές ήρθε πρώτος σε σταυρούς προτίμησης. Υποψήφιος θα είναι και ο νομικός Γιαννάκης Παπαζαχαρία. Στην επαρχία Αμμοχώστου επανεκλογή φαίνεται να διεκδικεί ο Ζαχαρίας Κουλιός. Κλειδωμένη θεωρείται η υποψηφιότητα του επαρχιακού Αμμοχώστου Κωνσταντίνου Χρυσοδόττα και του Χρίστου Σενέκκη.

Μαζεύει αντιομοσπονδιακές δυνάμεις ο Σιζόπουλος

Φιλοδοξία όπως η ΕΔΕΚ αποτελέσει το μόνο καθαρά αντιομοσπονδιακό κόμμα φέρεται να έχει ο Μαρίνος Σιζόπουλος. Αυτό καταδεικνύει τόσο η συνεργασία με τη Συμμαχία Πολιτών, παρά τα σκληρά λόγια που αντάλλαξε στο παρελθόν με τον Πρόεδρο του κινήματος Γιώργο Λιλλήκα, αλλά και με τις επιλογές των προσώπων για το ψηφοδέλτιο του κόμματός. Ήδη, ο πρόεδρος των Σοσιαλιστών φαίνεται να είναι πολύ προχωρημένος στο στήσιμο του ψηφοδελτίου και σύντομα να προχωρά σε ανακοινώσεις.

Στην επαρχία Λευκωσίας, διεκδικεί επανεκλογή ο νυν βουλευτής Κωστής Ευσταθίου, ενώ μαζί του διεκδικούν οι μεταγραφές, Μάριος Χαννίδης, Γιώργος Γεωργίου και Στέλιος Γεωργίου. Ο δημοτικός σύμβουλος του ΑΚΕΛ Μάριος Χαν-

Μεταγραφές που στέλνουν μηνύματα πως οι σχέσεις ΕΔΕΚ-ΔΗΚΟ έχουν ψυχρανθεί.

νίδης ήταν στέλεχος της ΕΔΕΚ και αποχώρησε πυροβολώντας, χαρακτηρίζοντάς την παράρτημα της Χρυσής Αυγής όταν διεκδικούσε εκλογή με το ΑΚΕΛ στις βουλευτικές εκλογές του 2016. Πλέον όλα φαίνεται να αποτελούν παρελθόν, με τον κ. Χαννίδη να φιλοδοξεί να αποτελεί μέρος της ηγεσίας την επόμενη μέρα. Ο δημοτικός σύμβουλος του ΔΗΚΟ στον Στρόβολο Στέλιος Γεωργίου διεκδικεί και όπως λέγεται ενδιαφέρεται για τη διεκδίκηση της δημαρχίας Στρο-

βόλου. Εκλογή διεκδικεί και ο πρώην διευθυντής του γραφείου Τύπου του ΔΗΚΟ Γιώργος Γεωργίου. Οι δύο μεταγραφές καταδεικνύουν και την ψυχρή σχέση που υπάρχει πλέον μεταξύ ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ. Μαζί τους διεκδικεί ο πρώην αντιπρόεδρος Μαρίνος Θεοδωρόπου, η δημοσιογράφος Νατάσα Ιωάννου, η οποία διεκδίκησε εκλογή στις ευρωεκλογές. Το ψηφοδέλτιο Λευκωσίας θα μοιλάσει η Συμμαχία Πολιτών με τον Αχιλλέα Μαλαχογιώδη, ενώ ακούγονται παράλληλα τα ονόματα της πρώην δημοσιογράφου και προέδρου της Συμμαχίας Γυναίκων Ρέννας Γιαβρίτη αλλά και της Χαράς Θωμά. Δεν αποκλείεται για κάποιους και η υποψηφιότητα του διευθυντή της ΕΔΕΚ Μορφάκη Σολωμονίδη. Υποψήφιοι στην επαρχία Λάρ-

νακας θα είναι ο Ανδρέας Αποστόλου της Συμμαχίας Πολιτών, το όνομα του οποίου ακουγόταν έντονα από το καλοκαίρι. Υποψηφιότητα διεκδικούν ο πρώην υπουργός και ευρωβουλευτής Σοφοκλής Σοφοκλέους, ο δημοτικός σύμβουλος της ΕΔΕΚ Ανδρέας Χριστοφόρου και ο Γιώργος Χαρή. Στην επαρχία Πάφου επαναδιεκδικεί ο βουλευτής Ηλίας Μυριάνθους, ο Βάσος Δημητρίου και ο Δώρας Παφίτης από τη Συμμαχία Πολιτών. Στη Λεμεσό, αναμένεται έντονος ανταγωνισμός καθώς εκτός από τον Μαρίνο Σιζόπουλο, διεκδικεί εκλογή ο διεθνολόγος Χρίστος Ιακώβου, ο οποίος ήταν υποψήφιος στις ευρωεκλογές του 2019 και ο Γιώργος Ευσταθίου από τη Συμμαχία Πολιτών.

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο κυπριακός κορωνοϊός δεν πάει σε συνέδρια...

Διαρροή προς εντυπωσιασμό

Σχετικά με πληροφορίες που διαρρέουν από την ε/κ πλευρά περί τα όσα συνέβησαν κατά την διάρκεια της πρώτης, άτυπης επαφής των δυο ηγετών στο αεροδρόμιο Λευκωσίας και συγκεκριμένα πως όταν ετέθη θέμα να εκδοθεί κοινή δήλωση, ο κ. Τατάρ είπε ότι θα έπρεπε να φωτογραφίσει και να αποστείλει στην Άγκυρα προς έγκριση το κείμενο, η τ/κ πλευρά δεν σχολιάζει ευθέως το ζήτημα. Διατυπώνει όμως τον ισχυρισμό ότι η ε/κ πλευρά στην νέα αυτή περίοδο ενδέχεται να έχει ξεκινήσει να προβάλλει πληροφορίες και ισχυρισμούς που δεν επιβεβαιώνονται για να εντυπωσιάσει την εσωτερική και διεθνή κοινή γνώμη. Πηγές του περιβάλλοντος Τατάρ, επιμένουν ότι η ουσία των εξελίξεων είναι μια και μοναδική: Ακολουθεί ριζική αναθεώρηση του πλαισίου λύσης. Σε ό,τι αφορά τη στενή συνεργασία του Ερσίν Τατάρ με την Άγκυρα, οι ίδιες πηγές επισημαίνουν ότι «δεν υπάρχει τίποτα πιο φυσιολογικό από το συνεργάζονται στενά οι δυο πλευρές σε ένα τόσο σημαντικό εθνικό ζήτημα».

● ● ● ●

Διαχείριση..

Τα πρόσφατα μέτρα κατά της πανδημίας είναι πασιφανές πως αποσκοπούν να διαχειριστούν τον χρόνο. Πίσω από την επέκταση των μέτρων σε παγκύπρια κλίμακα, κρύβεται η έντονη ανησυχία και η μεγάλη πίεση που υπάρχει για τον μήνα Δεκέμβριο. Από τη μια να συγκρατηθούν τα νούμερα των κρουσμάτων και από την άλλη, με διπλωματικό τρόπο να μπει φρένο στην ανεξέλεγκτη και αψυχολόγητη, σε αρκετές περιπτώσεις, συμπεριφορά Λεμεσιανών και Παφιτών. Ο πονοκέφαλος του Προεδρικού είναι κατά τη γιορτινή περίοδο να έχει καμφθεί η σημερινή τάση των νέων κρουσμάτων προκειμένου να μην ασκηθούν πιέσεις στην αγορά από ενδεχόμενη λήψη νέων μέτρων, τούτέστιν επαναφορά των γραπτών μηνυμάτων (SMS).

● ● ● ●

Ο αρχιεπίσκοπος

Ό,τι και να λέγεται κατά καιρούς για τη δημοσία εικόνα του αρχιεπισκόπου, ο Πάτριος ιεράρχης αποδεικνύει και πάλι πως έχει στόφα ηγέτη. Εδώ και πολλά χρόνια πέτυχε να κρατήσει «ουδετερότητα» στο ουκρανικό ζήτημα πιστεύοντας πως θα μπορούσε να συμφιλιώσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο με τη Μόσχα. Δεν το κατάφερε και έκανε αυτό το οποίο επιβάλλουν οι καιροί. Στήριξε τη Μπτέρια Εκκλησία της Ορθοδο-

Απορία προς τον κ. Νίκο και τον υπουργό Υγείας. Μπορεί κάποιος να μας εξηγήσει με ποιο σκεπτικό αποφασίσθηκε το πλαφόν συμμετοχών (250) σε ένα συνέδριο ή κάποιες κοινωνικές συναθροίσεις, ενώ στα εστιατόρια π.χ. ορίσθηκε ανά τραπέζι τα 6 άτομα; Δηλαδή τι μας λένε οι φωστήρες μας, πως ο ιός είναι επιλεκτικός;

ξίας, χωρίς να ξεχνάει πως το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όταν του ζητήθηκε, βοήθησε την Εκκλησία της Κύπρου σε δύσκολους καιρούς. Κάτι που φαίνεται να έχουν ξεχάσει κάποια παλιά συνοδικά μέλη που τώρα συντάσσονται με το Πατριαρχείο Μόσχας, το οποίο χωρίς να κρατά ούτε τα στοιχειώδη προσχήματα, προσπαθεί να αυξήσει την επιρροή του σε άλλες Εκκλησίες. Κάτι που φαίνεται να ήταν στο πίσω μέρος του μυαλού του Πάφριου ανδρός και για την Κύπρο όταν έστειλε την επιστολή αναγνώρισης του Ουκρανικού αυτοκέφαλου στον Βαρθολομαίο.

● ● ● ●

Τζάμπα μαγκιές

Έκανε τόσο θόρυβο με το θέμα των πολιτογραφήσεων, συγκρούστηκε δεξιά και αριστερά και όλα αυτά γιατί; Μα για να μην του αμφισβητήσουν τις εξουσίες του. Απειλούσε όπου βρισκόταν ότι θα πάει στο Ανώτατο Δικαστήριο να βρει το δικίο του και τελικά μέσα απ' όλα αυτά τι μας είπε; «Αναγνωρίζει και αντιλαμβάνεται ότι, εκ των πραγμάτων, παρά τη διαφωνία του, στο παρόν στάδιο δεν θα του παραδοθούν άλλοι φάκελοι και δεν τίθεται θέμα προσφυγής στο Δικαστήριο». Μα καλά, έπρεπε να συναντηθεί με τον γενικό εισαγγελέα για να το αναγνωρίσει και να το αντιληφθεί; Και ύστερα έχουν άδικο όσοι λένε πως ο Οδυσσέας θέ-

λει την εβδομαδιαία τηλεοπτική του δόση για να έλθει στα ίσια του. Και εκείνα τα κόμματα που τον στήριξαν τι λένε τώρα; Ο κύριος Έλιοτ Νες τους άδειασε στεγνά. Κρίμα το σάλιο που έχυσαν για να πείσουν ότι μόνο ο Οδυσσέας μπορεί να κάνει έρευνες της προκοπής. Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού, για την επόμενη φορά.

● ● ● ●

Ο Άντης

Λάβαμε από τον φίλτατο αναγνώστη και συνεργάτη της «Κ», τέως Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου Δημήτριο Χατζηχαμπή, σύντομο κατευόδιο εις μνήμη Άντη Κορ-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΣΑΪΑΣ

Το νεότερο μέλος της Ιεραρχίας όπως και κάθε άλλος «Αδελφός» έχει δικαίωμα να εκφράζει την όποια άποψη αυτός θεωρεί σωστή. Ο Ταμιασού Ησαΐας, ωστόσο, όταν απευθύνεται στον Οικουμενικό Πατριάρχη και τον Προκαθήμενο της Εκκλησίας της Κύπρου, θα πρέπει να είναι περισσότερο προσεκτικός και στο περιεχόμενο των απόψεών του αλλά και στους χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιεί. Και αυτό δεν έχει να κάνει με το θεολογικό υπόβαθρο. Είναι ζήτημα χαρακτήρα.

φιώτη και ο παραθέτουμε: «Δεν είναι εύκολο να συναντήσεις ανθρώπους με καθαρή καρδιά και καθαρή ματιά. Ήμουν έτσι τυχερός να γνωρίσω, με τον διορισμό μου στα δικαστήρια της Λεμεσού, έναν τέτοιο άνθρωπο στο πρόσωπο του Άντη Κορφιιώτη, του φίλου που έφυγε από αυτή τη ζωή πριν από λίγες μέρες. Και δεν ήταν μόνο η γνήσια και άνετη φιλικότητα με την οποία με δέχθηκε ως αδελφό του δικαστή, έστω κι αν ήταν σημαντική για μένα ως νεαρό πρωτοδόριστο δικαστή σε ξένη πόλη. Όσο περισσότερο μου εδίδετο η ευκαιρία να συνεργασθούμε, αντιλαμβανόμουν ότι επρόκειτο για άνθρωπο με σπάνια έμφυτη καλοσύνη και ευγένεια, απαλλαγμένο από σύνδρομα και ευτελείς επιδιώξεις, εγωισμού και αλαζονεία, έμφωρτο με καλή θέληση και καλή διάθεση. Ο Άντης, έντιμος, αξιοπρεπής και ενάρετος, παρέμεινε έτσι μέχρι το τέλος του 'Ναυτίλου' της επίγειας ζωής του, ώστε να αξιώθηκε τη σωκρατική προοπτική των μετά θάνατο. Ευτύχσες, φίλη Βέρα, να ζήσεις κοντά σε έναν τέτοιο άνθρωπο».

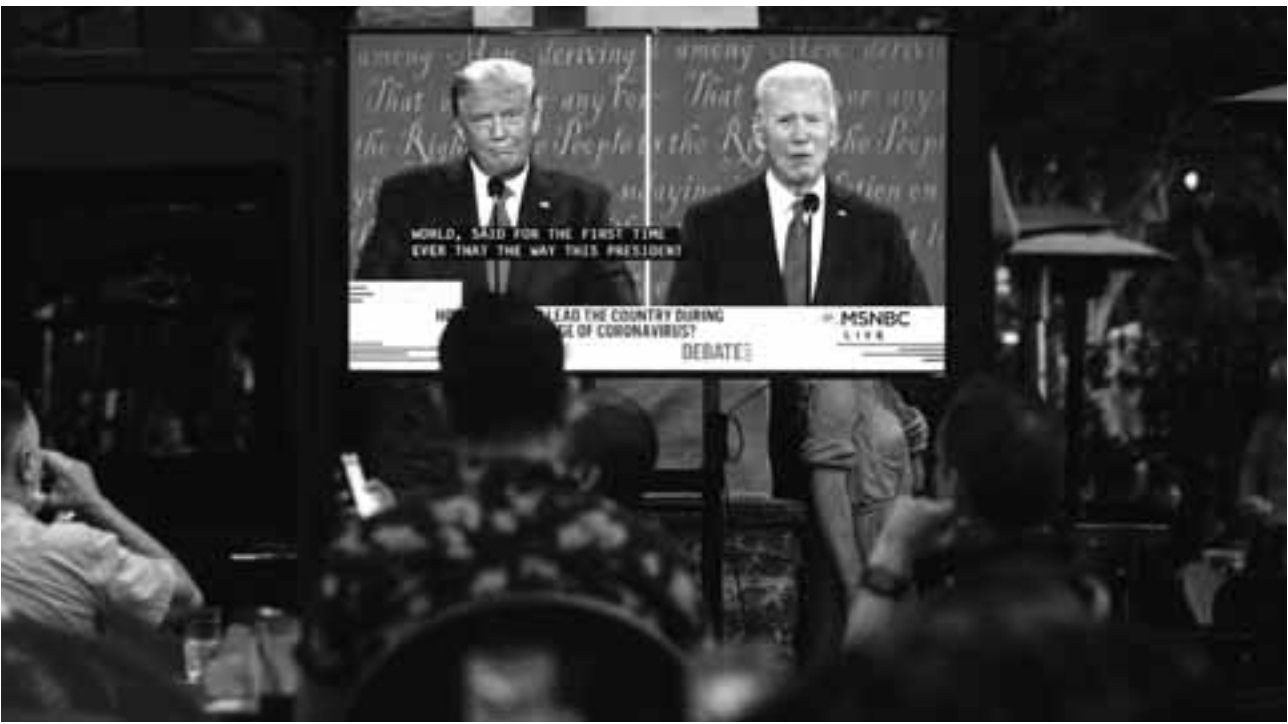
Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Η κοινωνική ρωγμή

Εύγλωττο συμπέρασμα των αμερικανικών εκλογών είναι η βαθιά ρωγμή που αποτυπώνεται στον χάρτη των αποτελεσμάτων. Την ίδια στιγμή, το γενικό και θαλό ακόμη αίσθημα που επικρατεί είναι ένα μείγμα ιδεαλιστικής αφοσίωσης των ψηφοφόρων και πολιτικού κυνισμού όσων διεκδικούν την ψήφο τους. Η όλη διαδικασία αναδίδει ένα άρωμα κοινωνικής νοσηρότητας που ταιριάζει απόλυτα με την τραγική υγειονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα λόγω της εντελώς αποτυχημένης διαχείρισης της πανδημίας από την διακυβέρνηση Trump. Οι ακρότητες που ακούστηκαν στις προεκλογικές συζητήσεις των υποψηφίων, η ακραία πόλωση των πολιτικών δυνάμεων και η αδυναμία των μετριοπαθών των δύο στρατοπέδων να εκφράσουν ένα σαφές μήνυμα εθνικής προτεραιότητας υποδηλώνουν ακριβώς τη βαθιά κοινωνική και πολιτική ασθένεια της αμερικανικής κοινωνίας. Η θλιβερή αυτή κατάσταση δεν οφείλεται ούτε στα σκάνδαλα ούτε στη διαφθορά, που και οι δύο πλευρές κατήγγελλαν καθ'όλη τη διάρκεια της παρατεταμένης προεκλογικής εκστρατείας. Σκάνδαλα και διαφθορά είναι πλέον καθημερινά και αποδείξεις για ατασθαλίες των πολιτικών, ιδίως όταν οι καταγγελίες δεν πηγάζουν από δημοκρατικό ενδιαφέρον για την τήρηση της νομιμότητας αλλά από την επιδίωξη πολιτικού πλεονεκτήματος στη μάχη για την εξουσία. Τόσο ο ρεπουμπλικάνος Πρόεδρος όσο και οι Δημοκρατικοί αντίπαλοι

του κατακράσθηκαν αυτό το όπλο, το οποίο, όπως διαφάνηκε από τα αποτελέσματα, δεν έπαιξε απολύτως κανένα ρόλο στην εκλογική αναμέτρηση. Η τωρινή κατάσταση οφείλεται κυρίως σε δύο ραγμές της αμερικανικής κοινωνίας. Η πρώτη ρωγμή έχει ήδη εκφραστεί από τον Franklin D. Roosevelt: «Ο πληθυσμός μας πάσχει από παλαιές ανισότητες, κάτι που λίγο άλλαξε με τις προηγούμενες σποραδικές θεραπείες. Παρά τις προσπάθειες και τις συζητήσεις μας, δεν έχουμε περιορίσει τα υπερβολικά προνόμια ούτε έχουμε βελτιώσει την κατάσταση των μη προνομιούχων. Αυτή η διπλή μορφή αδικίας καθυστέρησε την ευδαιμονία. Κανείς σώφρων άνθρωπος δεν θα ήθελε να καταστρέψει αυτό που είναι γνωστό ως κίνητρο του κέρδους, επειδή με το κίνητρο του κέρδους εννοούμε το δικαίωμα να κερδίζουμε με την εργασία μια αξιοπρεπή διαβίωση για τον εαυτό μας και τις οικογένειές μας. Έχουμε ωστόσο μια σαφή εντύπηση από τον λαό, ότι οι Αμερικανοί πρέπει να ξεπεράσουν την αντίληψη ότι πρέπει να αποκτήσουν πλούτο βάσει του αλόγιστου κέρδους, κάτι που δίνει αδικαιολόγητη εξουσία πάνω στις ιδιωτικές και, για κακή τύχη, επίσης πάνω στις δημόσιες υποθέσεις. Δεν ισοπεδώνουμε τη φιλοδοξία[...] αλλά θεωρούμε ότι η φιλοδοξία του ατόμου να εξασφαλίσει[...] μια αξιοπρεπή διαβίωση καθ'όλη τη διάρκεια της ζωής του πρέπει να προτιμάται από την επιδίωξη απεριόριστου πλούτου και υπερβολικής ισχύος» (Ομιλία στο Κογκρέσο, 4 Ιανουαρίου 1935). Η Αμερική των τεράστιων ανισοτήτων, η Αμερική που έχει απαγορευτεί την πρόσβαση στην ανώτατη παι-

Οι ακρότητες που ακούστηκαν στις προεκλογικές συζητήσεις των υποψηφίων, η ακραία πόλωση των πολιτικών δυνάμεων και η αδυναμία των μετριοπαθών των δύο στρατοπέδων να εκφράσουν ένα σαφές μήνυμα εθνικής προτεραιότητας υποδηλώνουν ακριβώς τη βαθιά κοινωνική και πολιτική ασθένεια της αμερικανικής κοινωνίας.

δεία, στην υγεία, στο σταθερό εισόδημα και στην αξιοπρεπή κατοικία στο μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών της είναι η οδυνηρή πραγματικότητα. Αν αυτή η θλιβερή κοινωνική κατάσταση δεν αντιμετωπισθεί με σθένος και αφοσίωση στον αγώνα για πραγματική ισότητα, η Αμερική θα οδηγηθεί μοιραία στην εθνική κατάρρευση. Η δεύτερη ρωγμή σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο οι δύο μεγάλες πολιτικές παρατάξεις, Δημοκρατικοί και Ρεπουμπλικάνοι, αντιμετωπίζουν αυτό το κοινωνικό ρήγμα σήμερα. Δεν είναι δύσκολο να παρατηρήσει κανείς ότι, στον βαθμό που αμφοτέρω διαχειρίζονται το κοινωνικό περιβάλλον με σκοπό

την απόσπαση ψήφου και την κατάνκτηση της εξουσίας, καμία από τις δύο παρατάξεις δεν αντιμετωπίζει το πρόβλημα ουσιαστικά και αποφασιστικά. Αντί να προσπαθούν να βγάλουν τη χώρα από την κοινωνική κρίση που την πλήττει, χαράσσουν στρατηγικές για να εκμεταλλευθούν την κατάσταση προς όφελός τους, παίζοντας το δικό τους παιχνίδι εξουσίας. Θεωρούν ότι ο λαός έχει ανάγκη από τα ευγενή τους αισθήματα και τις μεγαλοστομίες τους. Κλεισμένοι μέσα σε έναν λεκτικό πόλεμο χαρακτηρισμών γύρω από την πολιτική ορθότητα, Δημοκρατικοί και Ρεπουμπλικάνοι έχουν επιτρέψει στους κόλπους τους να επικρατήσουν τα άκρα προτείνοντας

τους πλέον ακατάλληλους υποψηφίους. Και μόνο οι ηλικίες των υποψηφίων στις δύο τελευταίες προεδρικές εκλογές δείχνουν με χαρακτηριστικό τρόπο την αιτία της κακής απομίμησης διαλόγου στον οποίο επιδόθηκαν οι υποψήφιοι. Όλοι αυτοί οι επίδοξοι Δον Κιχώτες του κακοφορμισμένου πολιτικού κατεστημένου αρέσκονται στο να πολεμούν ανεμόμυλους και ανύπαρκτους γίγαντες και μετά να αυτοθαυμάζονται για τα τεράστια επιτεύγματά τους. Είναι τέτοια η άρνηση της πραγματικότητας που ακόμη και ο κοινωνικός εμφύλιος που χτυπάει την πόρτα της πατρίδας τους δεν είναι αρκετός για να τους αφυπνίσει. Το 1985, εν μέσω αύξησης

των ποσοστών της ακροδεξιότητας του Jean-Marie Le Pen, ο Γάλλος φιλόσοφος Marcel Gauchet έγραφε στην «Απομάγευση του κόσμου»: «Έχει δημιουργηθεί ένα τείχος ανάμεσα στις ελίτ και τον απλό κόσμο, ανάμεσα σε μια επίσημη, αποδεκτή Γαλλία, που βαυκαλίζεται με την ιδέα ότι διακατέχεται από ευγενή αισθήματα, και σε μια χώρα του περιθωρίου, παρατημένη στη φαυλοότητα, που τροφοδοτεί τη δυσωρότητα ως μορφή άρνησης των δυσκολιών διαβίωσης». Η κοινωνική κινητικότητα, ο αέρας που φουσκώνει τα πανιά της δημοκρατίας και της ευνομίας, έχει πλήρως κοπιάσει από τις διαρκείς και επαναλαμβανόμενες κρίσεις, οι οποίες οδηγούν σε ολοένα και μεγαλύτερη συγκέντρωση πλούτου και εξουσίας, καταδικάζοντας τους αδύνατους στην κοινωνική περιθωριοποίηση και τον εξευτελισμό. Η τύφλωση των ελίτ οδηγεί σε μια αναγκαστική απόσχιση των πληβείων (secessioplebis). Όπως μαρτυρεί το κείμενο του Marcel Gauchet, το φαινόμενο αυτό δεν απειλεί μόνο τις Ηνωμένες Πολιτείες αλλά το κοινοβουλευτικό μας σύστημα εν γένει και τη φιλελεύθερη δημοκρατία. Η αμερικανική δημοκρατία υπήρξε η πρώτη στον κόσμο και το αμερικανικό σύνταγμα ήταν αυτό που ενέπνευσε όλα τα υπόλοιπα. Η αποδυνάμωσή της θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην αποδυνάμωση της δημοκρατίας στον κόσμο και σε μια καθοριστική νίκη των αντιφιλελεύθερων δυνάμεων στον πλανήτη.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Ζητείται πολιτική υπέρβαση

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ο κόσμος είναι θυμωμένος. Και κουρασμένος. Εξαντλημένος για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους. Από μια καθημερινότητα, η οποία εδώ και μήνες είναι φορτωμένη με ένα σωρό περιορισμούς, με οικονομικές επιπτώσεις και με ψυχολογικές μεταπτώσεις. Και από μια πραγματικότητα η οποία καθημερινά ξεσκαπάει τη συσσωρευμένη διαφθορά που γίνεται εις βάρος του τόσο κουρασμένου πολίτη, ο οποίος πλέον δεν έχει πού να ξεσπάσει και με ποιον τρόπο. Με αποτέλεσμα να ψάχνει την παραμικρή αφορμή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκειμένου να προκαλέσει ένα διαδίκτυακό καβγά ώστε, έστω και προσωρινά να εκτονώσει την οργή του. Από το ελάχιστο στο μέγιστο γεγονός, από το πιο σημαντικό στο πιο ασήμαντο, χωρίς πλέον καμία διάκριση μεταξύ των δύο, ούτε και ουσιαστική ιεραρχία. Και σ'αυτή τη συσσωρευμένη οργή και ψυχολογική αναμπουμπούλα του κόσμου έρχεται να αντιπαραταχθεί η συσσωρευμένη ανεπάρκεια της πολιτικής μας ηγεσίας. Τι εννοώ; Όταν εδώ και χρόνια (πολλά χρόνια) η πολιτική μας σταματάει να βγάζει ή να προσελκύει άτομα τα οποία έχουν όραμα ή έστω ένα υψηλόν προδιαγραφών στόχο και αντιθέτως αναδεικνύει μετριότητες που μοναδική τους έγνοια είναι η πολιτική καριέρα no matter what που λένε και οι Εγγλέζοι, τότε η δυνατότητα αντίληψης της σημερινής πραγματικότητας και η ικανότητα διαχείρισης της με υπερβάσεις και όχι απλά «προτάσεις», μοιάζει σαν ένα βουνό, το οποίο οι συγκεκριμένοι τύποι πολιτικοί δεν είναι ικανοί να ανέβουν. Διότι είναι «γαλουχημένοι» σε ένα τρόπο σκέψης, σε ένα τρόπο δράσης και σε ένα τρόπο αντίδρασης. Και αυτός ο ένας και μοναδικός τρόπος (σκέψης δράσης και αντίδρασης) είναι διαμορφωμένος μόνο από το κομματικό συμφέρον (χωρίς κανένα άλλο πλαίσιο αναφοράς) και την εμμονική συντήρηση της πελατειακής σχέσης κόμματος-πολίτη. Και ως εκ τούτου είναι ευνοησιμμένος από οποιοδήποτε όραμα αλλά και καταδικασμένος να αναπαράγει μόνο μέτριοι αναστάτητος πολιτικούς ηγέτες που μαθαίνουν να περπατούν στα στενά πλαίσια των κομματικών τετραγωνικών. Αν οι σημερινοί μας πολιτικοί αρχηγοί ήταν σε θέση να αντιληφθούν έστω και στο ελάχιστο την ψυχολογική κούραση του κόσμου αλλά και την αποστροφή του στην πολιτική έτσι όπως αυτή κατάντησε, δηλαδή ένα πλέγμα από διεφθαρμένες δοσοληψίες και καμουφλαρισμένες υποκρισίες, τότε θα είχαν και την ικανότητα να προβούν άμεσα σε υπερβατικές κινήσεις. Διότι αυτό που απαιτεί η σημερινή πραγματικότητα είναι μόνο την υπέρβαση. Μόνο μέσα από αυτήν θα είχαν την παραμικρή πιθανότητα οι πολιτικοί μας ταγοί να πείσουν την κοινή γνώμη ότι έχουν επίγνωση του πού έχουν καταντήσει τη χώρα, τους θεσμούς και το πολιτικό ήθος. Και ποια είναι αυτή η υπέρβαση; Να παραιτηθούν όλοι τους! Να παραιτηθούν οι πολιτικοί αρχηγοί όλων των κομμάτων προς ένδειξη σεβασμού στους πολίτες και αναγνώρισης της συνολικής τους αποτυχίας και να παραχωρήσουν τη θέση τους σε πρόσωπα τα οποία αν μη τι άλλο φαίνονται (μέχρι να αποδείξουν και αυτά ότι είναι) πιο «καθαρά». Σας μοιάζει ουτοπική η εισήγηση; Ίσως. Η πραγματικότητα όμως υπαγορεύει πως εκείνο το κόμμα, το οποίο θα είχε τη μαγκιά να κάνει κάτι τέτοιο δηλώνοντας πως είναι το ελάχιστο που μπορεί να κάνει για να αναγνωρίζει το μερίδιο ευθύνης του στο σημερινό μας κατάντημα, θα είχε αναμφισβήτητο το προβάδισμα στη θετική κριτική της κοινής γνώμης. Διότι θα ήταν μια επιβίβαση κίνηση που θα αποδείκνυε ότι το χάσμα που χωρίζει την πραγματικότητα του κόσμου από την πραγματικότητα των πρωταγωνιστών της πολιτικής σκηνής έχει ελπίδες να γεφυρωθεί. Αντ' αυτού όμως οι ανήμποροι για υπερβάσεις πολιτικοί μας αρχηγοί μεγαλώνουν αυτό το ρήγμα, επιλέγοντας να συνεχίζουν την κοκορομαχία τους σε ένα ατέρμονο παιγνίδι επιρρίψης ευθυνών για το οποίο πλέον η κοινή γνώμη δεν δίνει δεκάρα τσακιστή. Και το οποίο το μόνο που πετυχαίνει είναι να μεγαλώνει το αίσθημα αποτροφοφής και απάθιας του ήδη εξαντλημένου από τα συσσωρευμένα ψέματα και τη συσσωρευμένη υποκρισία τους, πολίτη.

elenixenou11@gmail.com

Γάλλος αποτίνει φόρο τιμής στο μνημείο της Πλατείας της Δημοκρατίας στο Παρίσι για τους νεκρούς των επιθέσεων της 13ης Νοεμβρίου 2015. (Η φωτογραφία είναι αναδημοσίευση από τις 24 Νοεμβρίου 2015).

Με τα θηρία στον εξώστη

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Κάθε κίνηση, κάθε δήλωση αποτελεί πολιτική πράξη. Μετρά το ήθος, αντικατοπτρίζει την ταπεινότητα, απογυμνώνει την έπαρση. Έτσι, λοιπόν, όταν πριν από έναν χρόνο ξέσπασε το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων, πρώην μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου, με κοινοποίηση στον διευθυντή της εφημερίδας, έστειλε email εκφράζοντας τη δυσφορία του για τη στυλν, καθώς εμπεριείχε άκομψη, όπως έλεγε, αναφορά στο πρόσωπό του. Τότε καταγράψαμε σύγκρουση συμφερόντων για κάποια από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου που ενέκριναν πολιτογραφήσεις την ίδια στιγμή που ο στενός οικογενειακός τους κύκλος εμπλεκόταν άμεσα με το κυπριακό πρόγραμμα επενδύσεων και με υποθέσεις που έπληξαν την εικόνα της Κύπρου διεθνώς. Γράψαμε πως το να εγκρίνουν οι ίδιοι πολιτογραφήσεις, ιδιαίτερα όταν τα δικηγορικά γραφεία αυτού του στενού οικογενειακού τους κύκλου είναι από τα μεγαλύτερα που ευνοήθηκαν από το πρόγραμμα αποτελει σύγκρουση συμφερόντων. Τους προτείναμε το προφανές: να απέχουν από την εγκρίση των πολιτογραφήσεων δηλώνοντας το ασυμβίβαστο. Καταλήγαμε όμως στο συμπέρασμα ότι όταν ο πρόεδρος, που το δικηγορικό γραφείο που φέρει το όνομά του και που επαφελείται από τέτοιες δραστηριότητες δεν συγκινείται, τότε γιατί να το κάνουν οι υπουργοί του; Ο εν λόγω υπουργός όμως τα χαρακτήριζε συκοφαντίες, καθώς όπως έλεγε το υπουργείο του δεν εμπλεκόταν στη διαδικασία, η έγκριση από πλευράς Υπουργικού ήταν καθαρά τυπική και τυχόν εξάιρεση θα ήταν υποκριτική.

Θεωρούσε πως ουδέν ηθικό ζήτημα προκύπτει και γι' αυτό τον λόγο θα έπρεπε να σωπίσουμε. Ότι όμως είναι νόμιμο δεν είναι απαραίτητα και ηθικό και αυτή η συμπεριφορά εξηγεί εν μέρει γιατί φτάσαμε εδώ που φτάσαμε σήμερα. Έναν χρόνο μετά που μας κουνούσαν το δακτύλο και μας έλεγαν πως η σύγκρουση συμφερόντων ήταν «άκομψη αναφορά», διαπιστώνεται πως οι τότε κακοδιαχειρίσεις των πολιτογραφήσεων που το Υπουργικό ενέκρινε «τυπικά» εκθέτον τη χώρα διεθνώς, πλήττεται η οικονομία, ξεκινά θεσμική κρίση και κινητοποιείται μία ακούσιως συντηρητική κοινωνία στους δρόμους.

Κάθε κίνηση κάθε δήλωση αποτελεί πολιτική πράξη. Έτσι, λοιπόν, και με τα όσα ακολούθησαν και την προβολή του εν λόγω βίντεο, οι νομικές και δικαστικές αρχές δεν θα έπρεπε να κωλυσιεργούσαν. Ιδιαίτερα όταν η ανεξάρτητη επι-

τροπή που διόρισαν από τον Σεπτέμβριο του 2020 και μέχρι σήμερα, το μόνο που βλέπουμε είναι προκλήσεις διορισμών πληθώρας συνεργατών και στη συνέχεια ακυρώσεις, δεν μας πείθουν πως βιάζονται για την πάταξη της διαφθοράς. Όπως δεν μας πείθει ούτε μέρος της σύνθεσής της. Περιμένει κανείς ότι ο Μύρωνας Νικολάτος έχει την έξωθεν καλή μαρτυρία, με την εξωδικαστική διευθέτηση που έγινε μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου της αδελφής και της θυγατέρας του όσο ήταν πρόεδρος του Ανωτάτου για τα αξιόγραφα; Θα λειτουργήσει άμεμπτα και δίκαια με αυτό το προηγούμενο; Πόσο εύκολο είναι να πειστεί η κοινωνία για διαφάνεια, όταν το όνομα του μέλους της Επιτροπής Παύλου Ιωάννου, ακούγεται χωρίς να διαψεύδεται, για το ψηφοδέλτιο του κυβερνώντος κόμματος;

Κάθε κίνηση κάθε δήλωση, κάθε συμπεριφορά παράγει πολιτική συνείδηση. Σε μία κοινωνία που όλα τα παραπάνω την έκαναν δικαίως ή αδικώς ιδιαίτερα καχύποπτη οι πολίτεςικοί αξιωματούχοι πρέπει να είναι διπλά προσεκτικοί. Όσο υποκριτικό κι αν θεωρείται, για την ανεξαρτησία τους θα πρέπει να πείθουν καθημερινά γενικούς και βοηθός γενικούς εισαγγελέας που μέχρι χθες ενέκριναν όλες αυτές τις πολιτογραφήσεις στο Υπουργικό Συμβούλιο. Θα πρέπει να πείθουν καθημερινά για το άμεμπτό τους και τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου που οι επαγγελματικές δραστηριότητές τους εμπλέκονταν με το πρόγραμμα επενδύσεων. Με τον ίδιο τρόπο και η Έμιλυ Γιολτίτ, η οποία είχε κινήσει γη και ουρανό να υπουργοποιηθεί, έτσι; Και για την οποία όλα ανεξαιρέτως τα ΜΜΕ δώσαμε άπλετο χρόνο να αποδείξει ότι αξίζει να βρίσκεται στο πόστο που της ανέθεσαν. Η ίδια όφειλε να ξέρει καλύτερα από πολλούς ότι σε ένα περιβάλλον που η υπομονή των πολιτών έχει εξαντληθεί λόγω της θεσμικής διαπλοκής, τα πολιτικά πρόσωπα απαντούν πολιτικά και με επικειρήματα στις επιθέσεις ενίοτε και στα ψεύδη. Όχι με αγωγές και ρεζιλίκια στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Και επειδή η διαπλοκή δεν είναι το μόνο πρόβλημα που θα διαχειριστεί η κυβέρνηση καθώς έπονται φουρτούνες στην οικονομία και το Κυπριακό, οφείλουν όλοι αυτοί, να κερδίσουν μέσα από σεμνότητα και καθαρές πράξεις την εμπιστοσύνη του κόσμου. Ξεκινώντας από τα πιο μικρά, έστω κι αν θεωρούνται «υποκριτικά». Διαφορετικά, ως κάτσουν σπiti τους. Η τουλάχιστον να μην προσβάλλονται όταν τους θεωρούν θηρία στον εξώστη.

economidoum@kathimerini.com.cy

Οι εύκολες και γρήγορες λύσεις

Του **ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

«Εδώ που βρισκόμαστε δεν υπάρχουν εύκολες ή γρήγορες λύσεις για την οικονομία» ήταν η θέση που είχε εκφράσει τις προάλλες σημαίνον στελέχος της επιχειρηματικής μας κοινότητας. Είχα πάντοτε τις επιφυλάξεις μου για τις εύκολες και γρήγορες λύσεις. Από τη μία, είναι κατανοητό ότι σε καταστάσεις οριακές, όταν κρίνεται η οικονομική επιβίωση μιας χώρας, δεν υπάρχει η πολυτέλεια να απορρίπτονται μέτρα που μπορεί να βοηθήσουν. Από την άλλη, δεν πρέπει ποτέ μια οικονομία να αποκτά εθισμό και εξάρτηση σε μέτρα και πολιτικές που οδηγούν τελικά σε προσεγγίσεις της αρπαχτής. Αυτό δυστυχώς ήταν ένα από τα χαρακτηριστικά του κυπριακού παραγωγικού μοντέλου μέχρι το 2013. Για παράδειγμα, η προσπάθεια για δημιουργία χρηματοπιστηρίου οδήγησε στη φούσκα του 1999. Η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών πριν από την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωζώνη το 2008, βασίστηκε σε ένα μεγάλο βαθμό στη φορολογική αμνηστία που είχε προωθήσει η τότε κυβέρνηση. Ο τομέας των υπηρεσιών αναπτύχθηκε μέσω των εταιρειών «κέλυφος» ή εταιρειών από το «ράφι». Ήταν εταιρείες χωρίς φυσική υπόσταση, χωρίς πραγματική οικονομική δραστηριότητα, αλλά μόνο μια εγγεγραμμένη διεύθυνση, διευθυντές και γραμματέα που προσφέρονταν από Κύπριους παρόχους υπηρεσιών. Την ίδια περίοδο, το τραπεζικό σύστημα αναπτύχθηκε με τρόπο που θύμιζε πυραμίδα. Οι τράπεζες υποδέχονταν δισεκατομύρια ξένων καταθέσεων τις οποίες μετέτρεπαν σε υπέρμετρο, κακής ποιότητας δανεισμό, ο οποίος με τη σειρά του πλασματικά ωθούσε την οικονομία. Έτσι τροφοδοτήθηκε άλλη μία φούσκα, στον τομέα των ακινήτων και της ανάπτυξης γης. Ενώ το κράτος, επί σειρά ετών, ικανοποιούσε ανάγκες, δαπανώντας πέραν της δυνατότητάς του. Έτσι οδηγηθήκαμε στην κατάρρευση του 2013.

Έκτοτε βρίσκεται σε εξέλιξη μία προσπάθεια οριστικής απαλλαγής της οικονομίας μας από αυτά τα φαινόμενα. Η ανάκαμψη αυτή τη φορά δεν βασίστηκε στον υπέρμετρο τραπεζικό δανεισμό. Αντιθέτως, οι διαδικασίες παραχώρησης νέου δανεισμού έχουν γίνει πιο αυστηρές και ο συνολικός δανεισμός χρόνο με τον χρόνο μειώνεται. Οι διαδικασίες κατά του ξεπλύματος έχουν γίνει πολύ πιο αυστηρές, οι ξένες καταθέσεις περιορίστηκαν δραστηρικά και οι επιχειρηματικό μοντέλο που βασίζονταν στις εταιρείες κέλυφος ανηκε στο παρελθόν. Το κράτος από την πλευρά του υιοθέτησε τη συνετή αρχή των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Δημιουργήσαμε έτσι μια θετική αντίληψη για τη χώρα μας.

Σε αυτή την προσπάθεια υπήρξαν και πωγωνίσματα. Η καταχρηστική εκμετάλλευση του προγράμματος πολιτογράφησης επενδυτών έχει εκθέσει τη χώρα μας και δείξει ότι κάποιοι δύσκολα θα αποβάλουν τις προσεγγίσεις της αρπαχτής. Το πώς θα λειτουργήσουμε από τώρα και στο εξής, θα καθορίσει οριστικά την πορεία της χώρας μας. Και είναι πεπιοποίησή μου ότι ακόμη και εάν υπάρχουν κάποιες «εύκολες και γρήγορες λύσεις» αυτές δεν θα πρέπει να αποτελέσουν το επίκεντρο της προσπάθειας.

Εάν θέλουμε να διατηρήσουμε την αξιοπιστία μας ως προορισμός πρέπει, για παράδειγμα, να σταματήσουμε να βλέπουμε το φορολογικό μας σύστημα με τον φακό άλλων εποχών. Πρέπει να αποτολμήσουμε αλλαγές, μη διστάζοντας να αναπροσαρμόσουμε κάποιους φορολογικούς συντελεστές, έχοντας υπόψη τη μακροπρόθεσμη προοπτική της οικονομίας μας. Εάν θέλουμε να έχουμε τομέα υπηρεσιών αλλά και κράτος δικαίου πρέπει να υλοποιήσουμε χωρίς άλλη καθυστέρηση τη μεταρρύθμιση των δικαστηρίων. Εάν θέλουμε λειτουργικό κράτος, που να εξυπηρετεί τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, πρέπει να στηρίξουμε τη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, τον επενδυτικό νόμο, τη νέα εποπτική δομή για τις ασφαλείες και τα ταμεία προνοίας. Μέτρα που είναι όλα ενόπιον της Βουλής εδώ και καιρό. Εάν θέλουμε ένα νέο οικονομικό μοντέλο πρέπει να συνεχίσουμε να στηρίζουμε την ανάπτυξη των ιδιωτικών και δημοσίων πανεπιστημίων, να ενθαρρύνουμε την έρευνα και την καινοτομία, να εφαρμόσουμε το πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού και να ενθαρρύνουμε τις επενδύσεις στην πράσινη ενέργεια. Τα τελευταία χρόνια λάβαμε δύσκολες αποφάσεις, οι οποίες τελικά μας δικάωσαν. Σε αυτό τον δρόμο πρέπει να παραμείνουμε. Τον δύσκολο και ανηφορικό δρόμο των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

Το στοίχημα του Αδάμου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

«Βάλαν τον καλό μας τον γιατρό, τον καλογέλαστο Αδάμο, πρόεδρο της Βουλής. Δικαιώθηκε για το γελασιό που του έκαναν...» έλεγε βασανισμένος παππούς στον καφενέ και χαϊροτάνο με την ψυχή του, για την ανάδειξη του Αδάμου Αδάμου στο δεύτερο ύπατο αξίωμα της κυπριακής Πολιτείας. Ο πολύπειρος πολιτικός Άδαμος, ο γιατρός, ο οποίος άγγιξε τον ανθρώπινο πόνο όσο ελάχιστοι, ξεκινά με τις καλύτερες προοπτικές τον αγώνα για ανατροπή της κακής εικόνας, η οποία συνοδεύει σήμερα το Κοινοβούλιο. Ανοίγεται μπροστά του πεδίο δόξης λαμπρό για προώθηση νομοθεσιών, οι οποίες θα δώσουν ελπίδα στους πολίτες, ότι κάποια θα παταχθεί ή τουλάχιστον θα μειωθεί η διαφθορά. Στην πολιτική ο χρόνος δεν μετριέται με τις μέρες και τα χρόνια, αλλά με επιτυχημένες και αποτυχημένες στιγμές. Τη μια στιγμή «ωσαννά ο βασιλεύς» και την άλλη «άρον άρον σταύρωσον αυτόν». Ο νέος πρόεδρος της Βουλής, καθώς ή κακώς, θα υπηρετήσει μόνο μερικούς μήνες. Είτε θα

προχωρήσει σε τολμηρές τομές και θα μείνει στη συνείδηση των πολιτών και στην ιστορία, ως «καλός και αγαθός ηγέτης», είτε θα διαχειριστεί απλώς ένα αξίωμα, παραμένοντας μια σκονισμένη φωτογραφία στον τοίχο της Βουλής. Και σχεδόν όλοι απευχονται το χειρότερο σενάριο, να φύγει εξαπατημένος και ντροπισμένος από το Κοινοβούλιο.

Η ισχυρότερη ασιπδα προστασίας κάθε εξουσίας είναι η διαφάνεια και η Βουλή σήμερα είναι ανάγκη να ενισχύσει τη διαφάνεια. Ο Αδάμος Αδάμου με το που πάτησε το πόδι του στην προεδρία έκανε ένα τεράστιο βήμα, ανακοινώνοντας τη μεταφορά της Ολομέλειας από την Παρασκευή πρωί, στο απόγευμα της Πέμπτης, εξασφαλίζοντας τη εύσημα των συναδέλφων. Η ζωντανή μετάδοση της συνεδρίας, σε ώρες κατά τις οποίες μπορούν οι πολίτες να παρακολουθήσουν τηλεόραση, θα ανατρέψει και πολλές λανθασμένες εντυπώσεις, για τους «τεμπέληδες» και «διεφθαρμένους» Βουλευτές. Οι συζητήσεις στην Ολομέλεια αποτελούν, για αυτούς που έχουν ανοικτά μάτια και αφτιά, διαλέξεις πανεπιστημιακού επιπέδου, αφού

καταγράφεται η πραγματική εικόνα της κοινωνίας και των προβλημάτων της. Ακόμη επιβάλλεται οι συνεδρίες της Ολομέλειας να γίνονται κάθε εβδομάδα, ή αν υπάρχει ανάγκη και δύο φορές την εβδομάδα, όπως συμβαίνει σε πολλά άλλα κοινοβούλια.

Ο νέος πρόεδρος της Βουλής σίγουρα πρέπει πρώτα και κύρια να επικεντρωθεί στην αναβάθμιση του νομοθετικού έργου και την ποιότητα των νομοθετημάτων. Το «μπάχαλο» με τις ασυνταξίες, τα προβληματικά άρθρα και τις αλληλοεπικαλύψεις προνοιών, όπως κατατίθενται από την κυβέρνηση στη Βουλή πρέπει να τερματιστεί πάραυτα. Το νομικό τμήμα της Βουλής καλό είναι να αναλάβει αυτή την ευθύνη και «απαράδεκτα» συντακτικά νομοσχέδια να επιστρέφονται στους παραλήπτες τους. Ο νέος πρόεδρος και πρώην ευρωβουλευτής καλό είναι να θέσει περιορισμούς και στον χρόνο ομιλιών των βουλευτών, κατά το πρότυπο του Ευρωκοινοβουλίου. Το «λακωνίζεις εστί φιλοσοφείν» και δύο με τρία λεπτά είναι αρκετά για ερωτήσεις και τοποθετήσεις. Ακόμη πρέπει να ακολουθείται η πιστή τήρηση

του Κανονισμού του Σώματος. Για παράδειγμα, να επιστρέψει το κεφάλαιο Δ, δηλαδή η συζήτηση επίκαιρων θεμάτων, η οποία ατόνησε. Ακόμη για εξοικονόμηση χρόνου θα μπορούσε η μακροσκελής αναφορά σε δραστηριότητες βουλευτών, να περιοριστεί σε τηλεγραφική αναφορά ή γιατί όχι, μόνο στην απάντηση πολιτικά και με επικειρήματα στις επιθέσεις ενίοτε και στα ψεύδη. Όχι με αγωγές και ρεζιλίκια στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Και επειδή η διαπλοκή δεν είναι το μόνο πρόβλημα που θα διαχειριστεί η κυβέρνηση καθώς έπονται φουρτούνες στην οικονομία και το Κυπριακό, οφείλουν όλοι αυτοί, να κερδίσουν μέσα από σεμνότητα και καθαρές πράξεις την εμπιστοσύνη του κόσμου. Ξεκινώντας από τα πιο μικρά, έστω κι αν θεωρούνται «υποκριτικά». Διαφορετικά, ως κάτσουν σπiti τους. Η τουλάχιστον να μην προσβάλλονται όταν τους θεωρούν θηρία στον εξώστη.

στους ώμους των αντιπροσώπων του λαού. Η παγίδα της κυβερνώσας Βουλής δοκιμάστηκε πολλές φορές, ωφέλησε ψηφοθηρικά λίγους, αλλά έπληξε σοβαρά τον θεσμό του Κοινοβουλίου.

Τα Μέσα Ενημέρωσης αποτελούν σωστά ή λάθος τον τέταρτη εξουσία και καλό είναι να μην παραγνωρίζονται από τον νέο πρόεδρο της Βουλής. Οι άριστες προσωπικές σχέσεις του Αδάμου Αδάμου με τους δημοσιογράφους πρέπει να επεκταθούν και θεσμικά. Ο επίμαχος θεσμός του εκπροσώπου Τύπου της Βουλής πρέπει να ενεργοποιηθεί ξανά. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να ξέρουν ένα τηλεφώνω για να ζητούν πληροφορίες, αλλά και η Βουλή πρέπει να ξέρει ποιον να πάρει τηλεφώνω, για θέματα τα οποία επιθυμεί να προωθήσει. Ο Αδάμος Αδάμου ξεκινά με τις καλύτερες προοπτικές και όλα δείχνουν ότι θα πετύχει στο αξίωμα το οποίο ανέλαβε. Αλλά δεν πρέπει ποτέ να παραγνωρίζει τα μικρά, τα οποία πολλές φορές δεν είναι ασήμαντα, ούτε ανώδυνα.

kaparispan@yahoo.gr

Το τσουνάμι Τραμπ και το λάθος των ελίτ

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Όσα συνέβησαν με την εκλογή του Τραμπ και το δημοψήφισμα για το Brexit θα έπρεπε να έχουν αφυπνίσει τη Δύση και την ηγεσία της. Αυτό δεν συνέβη και φάνηκε πολύ καθαρά στο αποτέλεσμα των αμερικανικών εκλογών. Γιατί ο Μπάιντεν κέρδισε, αλλά όχι εύκολα. Εβδομήντα εκατομμύρια Αμερικανοί δεν ψήφισαν απλώς τον Τραμπ, αλλά τον στήριξαν με φανατικό ενθουσιασμό. Αν δεν είχαμε τον κορωνοϊό, είναι μάλλον πολύ πιθανό

Οποιος δεν ακούει και δεν βλέπει τι γίνεται και τι συζητείται στην κοινωνία θα αιφνιδιαστεί και πάλι. Ο κορωνοϊός και το δεύτερο lockdown έχουν στείλει πολύ κόσμο «στα κάγκελα».

πως ο Τραμπ θα είχε κερδίσει τις εκλογές. Ας μη γελιόμαστε. Ο Τραμπ θα παραμείνει ένας καταλυτικός παράγων, γιατί εκφράζει με δεξιοτεχνία ένα πολύ βαθύ, ορμητικό ρεύμα, που δεν λέει να κοπάσει. Παγκοσμίως. Μιλάει με καθαρές και απλές κουβέντες σε ανθρώπους που έχουν ζαλιστεί και απελπιστεί από την παγκοσμιοποίηση ή τη ραγδαία πρόοδο της τεχνολογίας, που απειλεί τις δουλειές τους. Αγγίζει και «παίζει» σαν καλός βιολιστής όλες τους τις ανασφαλείς χορδές. Από την αγωνία πως οι λευκοί ψηφοφόροι θα είναι η μειονότητα στις ΗΠΑ το 2050 έως την ανασφάλειά τους για την αύξηση των φόρων

και την απαγόρευση των όπλων.

Η αμερικανική ελίτ πίστευε – λανθασμένα – ότι αυτά που τη νοιάζουν και την εξοργίζουν ένοιαζαν και εξόργιζαν και την υπόλοιπη Αμερική. Και όμως. Το τσαλαπάτημα των θεσμών, η κυδαιότητα απέναντι στον Φάουτσι, η νομιμοποίηση των ακραίων ρατσιστών δεν αφορούσαν την άλλη Αμερική. Ο σωστός ευαγγελικός, τύπου Τραμπ, οδηγεί με πάθος τους πιστούς του στον παραλογισμό, χωρίς δισταγμό. Τους πείθει για τις θεωρίες συνωμοσίας που τον βολεύουν και τους βάζει να ρισκάρουν τη ζωή τους όταν πηγαίνουν σε μαζικές συγκεντρώσεις χωρίς μάσκα. Αγνοεί και προκαλεί τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, τα οποία κάνουν το λάθος να τον πολεμούν με λύσσα επιβεβαιώνοντας την αγαπημένη του θεωρία: πως το σύστημα τον πολεμάει.

Είναι πολύ επικίνδυνο αυτό που συνέβη και θα συνεχίσει να συμβαίνει στην Αμερική. Μιλάμε για ένα τεκτονικό ρήγμα ανάμεσα σε δύο παράλληλα σύμπαντα.

Θέλει προσοχή. Και εδώ σε εμάς. Ο κορωνοϊός και το δεύτερο lockdown έχουν στείλει πολύ κόσμο «στα κάγκελα». Πραγματικά. Ο χειμώνας θα βρει πολλούς σε οικονομική απελπισία και τους νέους σε συνθήκες ανεξέλεγκτης οργής. «Τραμπ» δεν υπάρχει στον ορίζοντα και επίσης εμείς περάσαμε ήδη μια αντισυστημική και αδιέξοδη φάση. Οποιος όμως δεν ακούει και δεν βλέπει τι γίνεται και τι συζητείται στην κοινωνία θα αιφνιδιαστεί και πάλι. Δεν ξέρω από ποιον, δεν ξέρω πώς, δεν ξέρω πότε. Αυτό είναι το πλεονέκτημα του ακραίου, συνωμοσιολογικού λαϊκισμού. Είναι σαν μια σπάνια πυρκαγιά. Κανείς δεν την παίρνει χαμπάρι, κανείς δεν ξέρει πώς να τη σβήσει όταν δει τις φλόγες.

Εκ νέου προσδοκίες

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΑΝΗ**

Η πλειονότητα του ελληνικού πολιτικού συστήματος προσέβλεπε στην εκλογή του Δημοκρατικού υποψηφίου Τζο Μπάιντεν, με την ελπίδα πως θα παρέμβει δραστηρικά και εντέλει θα δαμάσει τις επεκτατικές φιλοδοξίες του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Ευκαίτο να διακαωθούν οι ευελπιστούντες και να επαληθευθούν οι προσδοκίες τους, αν και στο παρελθόν υπήρξαν διαψεύσεις και πικρίες.

Κατ' αρχάς, ακόμη και αν ο υποψήφιος των Δημοκρατικών Τζο Μπάιντεν εξασφαλίσει την πλει-

οχή σε βαθμό ικανοποιητικό για την ελληνική πλευρά, αλλά στο πνεύμα ενεργείας της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής σε ανάλογες περιπτώσεις. Η κατάσταση θα είναι πολύ διαφορετική αν, ως εκτιμάται, ο κ. Μπάιντεν εγκατασταθεί στον Λευκό Οίκο. Οχι ασφαλώς λόγω των προεκλογικών φιλελληνικών δηλώσεών του, αλλά διότι προ ολίγων μηνών απεκαλύφθη συνομιλία του με δημοσιογράφους, κατά την οποία ετάχθη υπέρ της απομακρύνσεως του κ. Ερντογάν από την εξουσία, αν και όχι με στρατιωτικό πραξικόπημα, όπως είχε επιχειρηθεί στο παρελθόν από τμήμα του τουρκικού στρατιωτικού κατεστημένου.

Βάσει αυτών των δεδομένων και εάν κανείς λάβει υπόψη την ιδιουσυγκρασία του κ. Ερντογάν, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα είναι πλέον ένας «έντιμος διαμεσολαβητής» και προαγωγός μιας ελληνοτουρκικής προσεγγίσεως.

Κάποιοι θα υποστηρίξουν πιθανόν ότι η προσωπική αντιπαλότητα των δύο ηγετών ενδέχεται να ωθήσει τον κ. Ερντογάν να αυξήσει τις προκλήσεις του, σε σημείο που να εξαναγκάσει την Ελλάδα να αντιδράσει στρατιωτικώς πριν αναλάβει ο κ. Μπάιντεν τη διακυβέρνηση των ΗΠΑ. Τίποτε δεν μπορεί να αποκλεισθεί βεβαίως, αλλά ως μην προσεξοφούμε συμφορές. Θα ήταν όμως χρήσιμο να έχει κανείς υπ' όψιν πως όσο αυξάνεται ο αριθμός των ηγετών που διακινείται εκθρικώς στον κ. Ερντογάν – σε επίπεδο πολιτικό και ιδεολογικό – τόσο θα αυξάνεται η επιθετικότης της Τουρκίας προς τη χώρα μας.

Εντιμους διαμεσολαβητές έχει ανάγκη η Ελλάδα για μια άμβλυση της ελληνοτουρκικής κρίσεως, τουλάχιστον σε πρώτη φάση. Οχι προσωπικούς ή ιδεολογικούς πολέμιους του Τούρκου προέδρου. Διότι άλλης φύσεως είναι τα εφήμερα προβλήματα των συμμάχων μας με τον κ. Ερντογάν και διαφορετικές οι διαχρονικές διαφορές Ελλάδος και Τουρκίας.

Νέα δυναμική στις σχέσεις ΗΠΑ - Ελλάδας - Τουρκίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η αλλαγή ηγεσίας στην Ουάσιγκτον αλλάζει τα δεδομένα στην περιοχή μας. Όμως, παρότι οι διμερείς σχέσεις μεταξύ Ελλάδας

- ΗΠΑ είναι ήδη καλές, οι εξελίξεις θα καθοριστούν κυρίως από τις σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ - Τουρκίας και από το εάν η Ε.Ε. θα αναπτύξει την πολιτική και αμυντική της ισχύ. Η συγκυρία παρουσιάζει ευκαιρίες για τη χώρα μας. Η επαναφορά των ΗΠΑ στην προ Τραμπ τροχιά, όμως, δεν σημαίνει ότι τα προβλήματα που η Ελλάδα αντιμετωπίζει θα λυθούν χωρίς σοβαρή δουλειά σε εθνικό επίπεδο, χωρίς δραστήρια διπλωματία, χωρίς δύσκολα διλήμματα.

Εάν οι ΗΠΑ επανέλθουν στη στήριξη του διεθνούς συστήματος διακυβέρνησης, χρησιμοποιώντας τα κριτήρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στις σχέσεις τους με άλλες χώρες, η Τουρκία θα πρέπει να διαλέξει μεταξύ σύγκρουσης και συμβιβασμού. Η ιδιαίτερη σχέση του Ερντογάν με τον Τραμπ προστάτευε τον Τούρκο πρόεδρο από τις επιπτώσεις των προκλήσεών του. Ετσι, σήμερα ο Ερντογάν είναι κόκκινο πανί για μέλη και των δύο κομμάτων στο

Κογκρέσο και στο υπουργείο Εξωτερικών. Ο Τζο Μπάιντεν, βετεράνος της επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας, γνωρίζει πολύ καλά τα ζητήματα και τα πρόσωπα της περιοχής μας και αναμένεται να δείξει προσωπικό ενδιαφέρον για την επίλυση προβλημάτων. Το Κογκρέσο, επίσης, θα θέλει να επιβάλει όρια στην Τουρκία.

Ο Μπάιντεν, αν κρίνουμε από το παρελθόν του, θα αγνοήσει τις επιθέσεις που δέχθηκε από Τούρκους αξιωματούχους τον τελευταίο καιρό και θα θελήσει να επαναφέρει την Τουρκία στη νατοϊκή τάξη. Εάν ο Ερντογάν δεν έχει χάσει κάθε επαφή με την πραγματικότητα και εάν δεν είναι όμηρος των ακραίων εθνικιστών με τους οποίους συγκυβερνά, δεν θα επιχειρήσει να εκβιάσει τις ΗΠΑ, απειλώντας να ενισχύσει περαιτέρω τους δεσμούς με τη Ρωσία. Ετσι, εάν υποχωρήσει στο ζήτημα των πυραύλων S-400, ίσως αποφύγει τις κυρώσεις των ΗΠΑ, εξομαλύνοντας τις σχέσεις των δύο χωρών. Σε αυτή την περίπτωση, η Αγκυρα θα αναγκαστεί να αλλάξει τη συμπεριφορά της τόσο εναντίον των δικών της πολιτών όσο και στο εξωτερικό, αλλά και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Εάν η Τουρκία

και η Ελλάδα οδηγηθούν σε διαπραγμάτευση, τότε η Αθήνα θα πρέπει να θέσει τα όριά της για τη συζήτηση. Όπως και να έχει, η διαπραγμάτευση θα είναι δύσκολη, απαιτώντας συνδυασμό αποφασιστικότητας και ευελιξίας. Και η πιο ευνοϊκή συγκυρία κρύβει παγίδες, απαιτεί αποφάσεις με πολιτικό κόστος. Ετσι ενθαρρύνεται η παλιά τακτική της αδράνειας, με ατελείωτους γύρους διαπραγματεύσεων – μια «λύση» που ίσως δούμε πάλι. Εάν, όμως, η Τουρκία επιμείνει στην επιθετικότητά της εναντίον Ελλάδας και Κύπρου, εάν συνεχίσει να προκαλεί τις ΗΠΑ και την Ε.Ε., η Αθήνα θα έχει μεν ισχυρούς συμμάχους, αλλά θα βρίσκεται σε μια συνεχή δίνη που θα δυσχεραίνει περαιτέρω την ανάκαμψη μετά την πανδημία και την πολύχρονη κρίση. Η προμήθεια φρεγατών και αεροσκαφών, από ΗΠΑ, Γαλλία κ.ά., και η ενίσχυση της αμυντικής υποδομής της χώρας είναι απαραίτητες αλλά αποσπούν χρήματα και δυνάμεις από τον μεγάλο αγώνα της Ελλάδας να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα. Όσο δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε την Τουρκία, αυτό το πρόβλημα θα παραμένει, όποιος και αν κυβερνά τις ΗΠΑ.

Η αυξημένη επιθετικότητα της Τουρκίας στα χρόνια του Τραμπ είχε και θετικές πτυχές. Η Ελλάδα ενίσχυσε τις σχέσεις της με το Ισραήλ και με σημαντικές αραβικές χώρες και ανάγκασε την Ε.Ε. να δει το πρόβλημα. Η προσέγγιση με αραβικές χώρες μπορεί να καθορίζεται κυρίως από την κοινή ανάγκη αντιμετώπισης της Τουρκίας, αλλά προσφέρει πολλές προοπτικές. Η Ελλάδα και η Αίγυπτος ήδη συμμετέχουν σε κοινές στρατιωτικές ασκήσεις και σε τριμερή οργάνωση ενέργειας με την Κύπρο. Επιπλέον, η συμπεριφορά του Ερντογάν εναντίον του Γάλλου προέδρου Μακρόν, αλλά και εναντίον της Ελλάδας και της Κύπρου, προκάλεσε ισχυρή αντίδραση από την έως τώρα αδρανή και διχασμένη Ε.Ε. Μένει να δούμε εάν η Τουρκία θα αλλάξει συμπεριφορά ώστε να αποφύγει τις κυρώσεις από την Ε.Ε. πριν από τη Σύνοδο Κορυφής του Δεκεμβρίου. Με τον Τραμπ πρόεδρο, το πιο πιθανό ήταν ο Ερντογάν να θελήσει να επιβάλει τις θέσεις του. Εάν οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. τηρήσουν κοινή στάση εναντίον του, θα πρέπει να επιλέξει μεταξύ αδιέξοδης σύγκρουσης και συμβιβασμού. Το αποτέλεσμα θα καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό και τη δική μας πορεία.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

«Οι τρεις δυνάμεις του κακού»

Ο κορωνοϊός, απειλή εφιαλτική για την ανθρωπότητα σύμπασα, χωρίς εξαιρέσεις. Αγγιξε τον πλανητάρχη, καταπόντισε τον Βρετανό πρωθυπουργό, ταπεινώσε πολλές διεθνείς διασημότητες. Και θερίζει κάθε μέρα χιλιάδες ανθρώπινες, μοναδικές και ανεπανάληπτες υπάρξεις. Ούτε ο πλούτος, ούτε η εξουσιαστική ισχύς, ούτε η φήμη και οι επιφάνειες τίτλοι μπορούν να αναχατίσουν την άγρια επιβουλή. Εφιάλτης θανάτου βασανιστικού και προθανάτιου, ανελέητης μοναξιάς, της πιο απόλυτης. Ούτε βλέμμα ούτε νεύμα για να ακουμπήσει κάποιος ή (έτσι και αλλιώς ασυντρήφευτη) αγωνία του τέλους.

Η πανανθρώπινη εμπειρία του άγριου τρόμου της απειλής δικαιολογεί ως επιγεννημα (διαχρονικό και πανανθρώπινο) την πλασματική θρησκευτικότητα. Είναι αδιάρτη αναγκαioτητα, ορμημένη στη φύση του ανθρώπου, η θρησκεία: Να γαντζωθεί ο άνθρωπος σε μια υπερβατική ελπίδα ότι μπορεί και να νικήσει η νομοτέλεια, να γίνει πιθανό το αδύνατο.

Ποια είναι τα όπλα της θρησκείας, πώς επιβάλλεται στον άνθρωπο; Όπλα της είναι «το θαύμα, το μυστήριο και το κύρος», βεβαιώνει ο Ντοστογιέφσκι. Και τα τρία μαζί μπορούν να χαρίσουν στον άνθρωπο ελπίδα, πέρα από τη λογική και τις αισθητές βεβαιότητες. Γιατί όμως ο Χριστιανός Ντοστογιέφσκι, καυχούμε της Εκκλησίας, βεβαιώνει ταυτόχρονα ότι «το θαύμα, το μυστήριο και το κύρος» είναι «οι τρεις δυνάμεις του κακού» στον κόσμο και στην Ιστορία; Γιατί «δυνάμεις του κακού» τα όπλα της θρησκείας;

Επειδή, εξηγεί ο Ντοστογιέφσκι, «μόλις ο άνθρωπος αρνηθεί το θαύμα, θα αρνηθεί παρευθώς και τον Θεό... Δεν ζητάει τόσο τον Θεό όσο τα θαύματα... Δεν έχει τη δύναμη να μείνει δίχως θαύματα, δημιουργεί αμέσως για τον εαυτό του θαύματα τσαρλατάνων».

Και προχωράει την ανάλυσή του ο Ντοστογιέφσκι: «Δεν κατέβηκε ο Χριστός από τον σταυρό όταν τον προκαλούσαν περιεγλώντας τον και λοιδορώντας τον οι σταυρωτές του. Δεν κατέβηκε, επειδή δεν θέλησε να υποδουλώσει τον άνθρωπο με το θαύμα. Ηθελε την ελεύθερη πίστη - εμπιστοσύνη του ανθρώπου... Αξία έχει η ελευθερία της απόφασης: η αγάπη, όχι το μυστήριο ούτε το κύρος. Στο μυστήριο και στο κύρος υποτάσσονται τυφλά, υποκρινετικά, ακόμη και ενάντια της συνειδησής σου».

(«Αδελφοί Καραμάρζοφ» 2, 5, V).

Αν ο Χριστός κατέβαινε από τον σταυρό, θα έπαυε να υπάρχει άνθρωπος, υπάρξη ελεύθερη να πει «ναι» ή «όχι» στην Αιτιώδη Αρχή της, στον πλαστοτύχο της. Η ιλιγγιώδης μεγαλοσύνη του ανθρώπου είναι, ακριβώς, η παρτητική ελευθερία του, η αυτοπροαίρετη κατάφαση ή απόρριψη του τριαδικού πρωτοτύπου της ζωής – του Θεού που δεν «έχει» αγάπη, αλλά «είναι» αγάπη, υπάρχει όχι ως ατιώδης αναγκαιότητα, αλλά ως ελευθερία προσώπου, «πατρική», «υική», «παρακλητική».

Ο Ντοστογιέφσκι είναι ακατανόητος στη σημερινή ελλαδική κοινωνία, διότι η Εκκλησία έχει πάρει πολλές δεκαετίες τώρα, να είναι

τρόπος της υπάρξης και θέλει να είναι μόνο μια διδαχή συμπεριφοράς. Υποκύπτοντας στον κυρίαρχο εκπροτεσταντισμό (στα πλαίσια του μικρονοϊκού, μιμητικού «εξευρωπαϊσμού» της ελλαδικής κοινωνίας) η ελλαδική Εκκλησία σαρκώνει έναν διδακτικό και νομικισμό, που κραυγάζει τη μακάβρια αλλοτρίωσή της, την ολοκληρωτική θρησκοποίησης της. Παντού κήρυγμα, κήρυγμα, ιδεολογικές ντιρεχτίβες και δεινολογία συμπεριφοράς, πανομοιότυπα όπως στο ΚΚΕ. Μοιάζει να έχει ολότελα ξεχαστεί ότι η γνώση στην Εκκλησία κατορθώνεται με την εμπειρία μετοχής, «ανεπαίσθητος»: όπως η γνώση της μητρικής αγάπης, της πατρικής προστασίας, της συναρπαγής του έρωτα, όπως η εκ-στατική προφάνεια της Τέχνης.

Στην Εκκλησία δεν έχει θέση η κατοχύρωση του εγώ με αρεταλογική ορθοπραξία, με βαθμολογούμενη μετρική πειθαρχηση σε νόμους και εντολές, η καμουφλαρισμένη έπαρση του τηρητή νομικών διατάξεων. Είναι «βασιλεία του Θεού» η Εκκλησία, όπου μας «προάγουν» (χειραγωγούν) οι τελώνες, οι πόρνες, οι ληστές, πρωτοπόροι της αυτοπαραίτησης, όχι προσκοπάκια της «καλής πράξης κάθε μέρα».

Ζούμε μια δραματική δοκιμασία σήμερα, στους ναούς της ελλαδικής επικράτειας, πληρώνουμε τιμήμα ακριβό θρησκοποίησης του εκκλησιαστικού γεγονότος: Πολλοί, πάρα πολλοί από τους εκκλησιαζόμενους, έχουν αρραγίστη την (ψυχολογική) βεβαιότητα ότι ο άρτος και ο οίνος της Ευχαριστίας

δεν είναι δυνατό να μεταδίδουν τον θανατηφόρο ιό COVID-19, τον «κορωνοϊό». Έχουν ακούσει αναρίθμητα κηρύγματα «χριστιανικής» συμπεριφοράς, αλλά μάλλον δεν άκουσαν ποτέ τίποτα για τον τρόπο υπάρξης που συνοστά την Εκκλησία.

Δεν πληροφωρήθηκαν ποτέ ότι ο «καθαγιασμός» του άρτου και του οίνου στην Ευχαριστία δεν μεταβάλλει την κτιστή φύση σε άκτιστη, αλλάζει τον τρόπο της υπάρξης. Το υλικό σώμα (σάρκα και αίμα) του ιστορικού Ιησού δεν «μετουσιώθηκε» σε άκτιστο – τη θεωρία της «μετουσίωσης» (transubstantiation) την εφεύρε η φιλοσοφικά υπανάπτυκτη, πρώιμη μεσαιωνική Δύση, που έκανε από τον άρτο «όστια». Η Εκκλησία πάντοτε μαρτυρεί και κηρύττει ότι το υλικό σώμα του Χριστού αόρακωσε τον τρόπο της παρτητικής ελευθερίας του Ακτίστου. Ο άρτος και ο οίνος της Ευχαριστίας δεν «μεταλλάσσονται» μαγικά σε άφθαρτη ύλη. Πραγματώνουν, ως φαρτρή ύλη, τον τρόπο (αγαπητική κένωση) της παρτητικής ελευθερίας.

Αυτά με τη γραφίδα ενός αναρμόδιου, χωρίς το παραμικρό κύρος, με το ρίσκο να δεικεί ή να ζημιώνει τα όσα τον υπερβαίνουν. Θα προσθέσω ωστόσο, μια έκκληση: Ας βρισκόταν ένας, έστω μοναδικός και ασυντρήφεντος επίσκοπος, όχι «παιδαγωγός», που να επαναφέρει τη λειτουργική πρακτική των πρώτων χριστιανικών αιώνων: Να κοινωνούν οι πιστοί με τεμάχιο εμβαπτισμένου στον οίνο άρτου, που ο λειτουργός θα αποθέτει με λαβίδα στην παλάμη τους.

Διακυβεύματα των εκλογών στις ΗΠΑ

Του ΜΙΧΑΗΛ ΑΤΤΑΛΙΔΗ

Οι **Ηνωμένες** Πολιτείες είναι η πιο μεγάλη οικονομική και στρατιωτική δύναμη στον κόσμο. Είναι επίσης η πρώτη δημοκρατία που ιδρύθηκε στον σύγχρονο κόσμο, και η χώρα που η Ευρώπη θεωρεί ότι, σε ιστορικές περιπτώσεις, της διασφάλισε την ελευθερία. Είναι εύλογο να θεωρείται ότι οι προεδρικές τους εκλογές και οι πολιτικές που καθορίζονται μέσω του αποτελέσματος, επηρεάζουν σημαντικά όλο τον κόσμο.

Εν τούτοις τα ζητήματα που απασχολούν τους Αμερικανούς πολίτες και καθορίζουν την ψήφο τους δεν είναι αυτά της εξωτερικής πολιτικής. Στην παρούσα εκλογική διαδικασία στις ΗΠΑ τα κύρια ζητήματα που απασχολούν την κοινή γνώμη είναι ο χειρισμός της πανδημίας από την κυβέρνηση Τραμπ, και η κατάσταση της οικονομίας. Υπάρχει και μια σειρά από άλλα ζητήματα όπου η πλευρά του Τραμπ προεβύει την ακροδεξιά αντίδραση και η πλευρά του Μπάιντεν τον φιλελεύθερο ανθρωπισμό. Το εάν θα προστατεύεται το περιβάλλον στις ΗΠΑ και αν θα ληφθούν παγκόσμια επαρκή μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Το εάν θα διασφαλίζεται το δικαίωμα της ζωής, της ελευθερίας και της επίδωξης της ευτυχίας της Αμερικανικής Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας και για τους Αφροαμερικανούς πολίτες. Το εάν οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα να τερματίσουν μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη. Το εάν οι πολίτες της πιο πλούσιας χώρας στον κόσμο θα συνεχίσουν να απολαμβάνουν την στοιχειώδη ιατρική περίθαλψη που εισήγαγε ο προηγούμενος πρόεδρος Μπάρακ Ομπάμα, δικαίωμα που προσπάθονε να καταργήσει ο πρόεδρος Τραμπ. Τέλος διακυβεύεται μια πιο ανθρωπίνη αντιμετώπιση παράτυπων μεταναστών σε μια χώρα όπου σχεδόν όλοι κατάγονται από μετανάστες. Για την αναγκαιότητα του περιορισμού του επικίνδυνου δικαιώματος οπλοκατοχής και οπλοφορίας, δυστυχώς οι θέσεις και των δύο υποψηφίων θα επιτρέψουν να συνεχισθεί η διαδεδομένη οπλοκατοχή, αν και ο Μπάιντεν θα συνεχίσει κάποιους περιορισμούς για τα πιο επικίνδυνα όπλα. Παρά το ότι δεν είναι το κεντρικό αντικείμενο συζήτησης στις εκλογές, από το αποτέλεσμα τους, από το ποιος θα είναι ο επόμενος πρόεδρος, διακυβεύονται πολύ μεγάλα ζητήματα για όλο τον κόσμο.

Ένας τρόπος ανάδειξης του τι διακυβεύεται είναι να διαγνωσθεί η κατάσταση ως επιλογή μεταξύ δύο διαφορετικών κοσμοθεωριών. Η μία, αυτή του Μπάιντεν, θα συνέχιζε τον αυτοκαθοριζόμενο ρόλο των Ηνωμένων Πολιτειών ως χώρα υπόδειγμα για τον υπόλοιπο κόσμο με το σύστημα της φιλελεύθερης δημοκρατίας που υιοθέτησε από το 1776 και μετά. Σε αντίθετη περίπτωση κινδυνεύει να εδραιωθεί μια στρεβλή λαϊκίστικη αντίληψη και πρακτική που θεωρεί ότι η επίδωξη των δικαιωμάτων των μαύρων Αμερικανών αποτελεί μορφή τρομοκρατίας, αμφισβητούνται οι αποφάσεις των δικαστηρίων, υπάρχει έλλειψη σεβασμού για την διαφορετική άποψη, κατηγορούνται οι δημοκρατικές διαδικασίες της χώρας

για καλπονοθεία και χαρακτηρίζονται οι διαμαρτυρίες για τον δημόσιο στραγγαλισμό μαύρου Αμερικανού πολίτη, του Τζορτζ Φλόιντ, από λευκό αστυνομικό, ως «όργιο αριστερής βίας». Η ίδια κοσμοθεωρία αντί του σταθεροποιητικού ρόλου των Ηνωμένων Πολιτειών παγκόσμια και περιφερειακά, αντί της στήριξη των πολυμερών οργανισμών και πρωτίστως των Ηνωμένων Εθνών, αντί της περιφερειακής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντί μιας φιλελεύθερης παγκόσμιας τάξης, αντί της προσπάθειας στήριξης ενός διεθνούς συστήματος βασισμένου σε κανόνες, επιλέγει το στενό δόγμα «η Αμερική πρώτα», βασισμένη σε μια βραχυπρόθεσμη δοσοληπτική αντίληψη.

Επιπρόσθετα, στην κοσμοθεωρία Τραμπ εμπεριέχεται και η αντιεμπιστομονικότητα που χαρακτήρισε και άλλα λαϊκίστικα κινήματα της δεξιάς, όπως αυτό του Μπρέζιτ, ένα κίνημα που στήριξε ο Τράμπ στα πλαίσια της αντίληψης του ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι χειρότερη από την Κίνα. Στην αντιμετώπιση της πανδημίας ο Τραμπ στην ουσία παραγνώρισε την επικινδυνότητα του κορωνοϊού και διαφώνησε δημόσια με τους πιο αρμόδιους επιστήμονες των ΗΠΑ για το ζήτημα, οδηγώντας την χώρα στον πιο ψηλό ρυθμό θνησιμότητας από τον ιό στον κόσμο. Με παρόμοιο τρόπο δεν αναγνωρίζεται η απειλή από την κλιματική κρίση που οδηγεί σε ακόμη πιο κρίσιμες συνέπειες για τον κόσμο. Αντίθετα ο Μπάιντεν εξηγεί ότι εάν εκλεγεί, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα στοχεύσουν σε μηδενικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ως το έτος 2050. Ένα μήνα αργότερα η κυβέρνηση της Κίνας εξήγγειλε την υιοθέτηση του ίδιου στόχου ως το 2060, σηματοδοτώντας την δυνατότητα της δημιουργίας ευεργετικού αντί φαύλου κύκλου στην διεθνή αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι η διαρθρωτική αιτία που οδήγησε στην εκλογή Τραμπ το 2016, βασικά η οικονομική ανασφάλεια, συνεχίζει να υφίσταται. Επίσης, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος των εκλογών, είναι πιθανό να συνεχιστεί μια τάση προς την επεκτατική διεθνή παρουσία των ΗΠΑ, πράγμα που στην περιοχή μας έχει οδηγήσει σε ανταγωνισμό περιφερειακών δυνάμεων για επιρροή, με αυξημένη παραβατικότητα και αναθεωρητισμό της Τουρκίας.

Τέλος, διακυβεύεται το εάν, στην πιο ώριμη σύγχρονη δημοκρατία, θα συνεχίσει να προεδρεύει ένας άνθρωπος ο οποίος ανέχθηκε ρωσική επέμβαση εναντίον της εκλογής του αντιπάλου του το 2016, ενώ τώρα κατηγορεί τις αρχές των Πολιτειών και τους πολίτες εθελοντές που στελεχώνουν την αποκεντρωμένη εκλογική διαδικασία για εκλογική απάτη σε βάρος του. Τα παράπονα του για καταστρατήγηση της δημοκρατίας και της εκλογικής διαδικασίας είναι δυνατό να ερμηνευτούν ως έκκληση στους οπαδούς του για έντονη διαμαρτυρία, γεγονός που θα επέβαλλε δοκιμή αντοχής για την αμερικανική δημοκρατία. Ευτυχώς οι θεσμοί της είναι ισχυροί και ανθεκτικοί.

Τα προστατευτικά κυγκλιδώματα της δημοκρατίας

Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ

Σε μια **εκλογική** διαδικασία με 100 εκατομμύρια επιστολικές ψήφους και με τη συμμετοχή στο 67% να αποτελεί ρεκόρ των τελευταίων 120 χρόνων, ο Τζο Μπάιντεν απέσπασε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, όλων των εποχών. Από τα 166 εκατομμύρια των ψηφοφόρων ο πρώην αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, έλαβε πέραν των 73 εκατ. ψήφων, αφήνοντας αι αυτόν ακόμα τον Μπαράκ Ομπάμα στη δεύτερη θέση. Τα πράγματα όμως δεν εξελίχθηκαν τόσο ομαλά. Ο υποψήφιος των Δημοκρατικών κοιμήθηκε τα ξημερώματα της 4ης Νοεμβρίου πνιγμένος και ξύπνησε το πρωί φαβορί για τη νίκη. Στις πλείστες των πολιτειών που οι κάλπες έκλεισαν νωρίς, η μάχη διεξήχθη στήθος με στήθος, ενώ τρία εικοσιτετράωρα μετά, η καταμέτρηση ψηφοδελτίων στις πολιτείες κλειδιά (swing states) δεν είχε ακόμα ολοκληρωθεί. Στη Νεβάδα, Αριζόνα, Πενσυλβάνια και Τζιόρτζια άνοιξαν ακόμα κάλπες

με τις επιστολικές και πρώρες (early votes) των οποίων ο αριθμός είχε διπλασιαστεί (47 εκατ. το 2016), παρά την αμφισβήτηση από το επιτελείο του απερχόμενου προέδρου.

Από την άλλη, ο αυταρχικός και αθυρόστομος, Ντόναλντ Τραμπ από το ίδιο κιάλας βράδυ, αφού βεβαιώθηκε ότι κέρδιζε τη Φλόριντα και το Τέξας, βγήκε σε συνέντευξη Τύπου κι αυτοανακηρύχθηκε νικητής. Φρόντισε, όμως, να δαιμονοποιήσει το ενδεχόμενο ανατροπής του αποτελέσματος, δηλώνοντας ότι «προσπαθούν να μας κλέψουν τις εκλογές και είμαστε έτοιμοι να πάμε στο Ανώτατο Δικαστήριο». Με την προσφιλή του μέθοδο να επιτίθεται στους αντιπάλους του χωρίς στοιχειά και τεκμήρια, η επόμενη μέρα τον βρήκε να καταθέτει προσφυγές για νοθεία σε τρεις πολιτείες. Την ίδια ώρα μέσω Twitter, πυροδοτούσε συνεχώς το κλίμα, σε σημείο που οργανωμένοι οπαδοί του κατέβηκαν οπλισμένοι σε εκλογικά

κέντρα στην Αριζόνα και το Λας Βέγκας, απαιτώντας να σταματήσει η διαδικασία καταμέτρησης. Το ενδεχόμενο δε να σύρει τη χώρα σε μια μακρά δικαστική διαμάχη, θα τροφοδοτήσει εκ νέου τον δικασμό και ίσως να φέρει τις βίαιες αντιδράσεις των θερμόαιμων οπαδών του. Το πιο ανυποχρητικό είναι που ο Τραμπ απολαμβάνει την ακροθηγή στήριξη από το Ρεπουμπλικανικό κόμμα, που ελέγχεται πλέον από την ακροδεξιά πτέρυγα, και η οποία αναμένεται να κερδίσει περισσότερες έδρες στη Βουλή, ενώ φαίνεται ότι θα διατηρήσει τον έλεγχο στη Γερουσία.

Αν το 2016 υπήρχε το ελαφρυντικό του ότι κανείς δεν γνώριζε ποιος ήταν ο μωροφιλόδοξος δισεκατομμυριούχος βασιλιάς των ριάλιτι που διεκδικούσε την προεδρία, σήμερα δεν υπάρχει καμιά δικαιολογία. Δεν είναι τυχαίο, όμως, που πλέον φιγουράρει τρίτος στην κατάταξη με τις περισσότερες ψήφους.

Κέρδισε μάλιστα 8,5 εκατομμύρια περισσότερους ψηφοφόρους από ό,τι το 2016! Το τέλος της τετραετίας Τραμπ αφήνει πίσω του μια κοινωνία βαθιά δικασμένη. Ακόμα κι αν ο Τραμπ αναγκαστεί να παραδώσει την εξουσία, η Αμερική δεν θα έχει στοιχείο της καλές της ιστορίας, τον τραμπισμό. Τα ψέματα, ο ατομικός χειρισμός σοβαρών ζητημάτων μέσω twitter, η παράκαμψη των θεσμών και των επιστημονών για θέματα που φέρουν δραματικές κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες, η χρήση των πολιτειακών οργάνων για εξυπηρέτηση της προσωπικής του ατζέντας, το bullying σε δημοσιογράφους και πολιτικούς αντιπάλους, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά μιας ασυνήθιστης τετραετίας. Η απόρριψη της παγκόσμιας συνεργασίας για το περιβάλλον και την υγεία, η απονομιμοποίηση της μετανάστευσης και οι προστατευτισμοί στο ανέχθερο εμπόριο, έχουν υιοθετηθεί από ένα

τεράστιο μέρος του εκλογικού σώματος, εντός και εκτός Ηνωμένων Πολιτειών. Λαϊκιστές ηγέτες ανά τον παγκόσμιο βρήκαν στήριξη από έναν αλλοπρόσβαλο επιχειρηματία, που δεν γνωρίζει τι θα πει θεσμική αυτοσυγκράτηση και σεβασμός των πολιτικών αντιπάλων.

Για κάπου 70 εκατομμύρια πολίτες, ο Τραμπ ήταν συνειδητή επιλογή. Συνολικά 70 εκατομμύρια πολίτες είδαν τον Τραμπ ως τον άνθρωπο που θα εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντα των ιδίων και της χώρας τους. Τον άνθρωπο που μέσα σε 4 χρόνια απορρύθμισε τις διεθνείς σχέσεις, απέρριψε ετοιμαθείς την όποια κριτική και κυβέρνησε προκλητικά μόνο προς όφελος της μισής Αμερικής. Το τέρας του λαϊκισμού δεν μοιάζει να έχει πνιχθεί, δεν μοιάζει να ήταν μόδα, αλλά αντίθετως κερδίζει έδαφος. Ευθύνη δεν φέρουν μόνο οι Ρεπουμπλικάνοι που ανέχθηκαν όλο αυτό τον διασυρμό της πάλα

ποτέ ώριμης δημοκρατίας των ΗΠΑ, αλλά και οι Δημοκρατικοί που επιμένουν να δίνουν το κλειδί της ηγεσίας τους σε μια ελίτ, απόμακρη από τα λαϊκά στρώματα. Που αντί να χτίσουν πολιτικές για κάθε Αμερικάνο εντός κι εκτός αστικών κέντρων, επέλεξαν να πορευτούν με την ασφάλεια ανεπαρκών πολιτικών και εκπροσώπων. Τη δημοκρατία και τους θεσμούς της μπορεί να σώσει μόνο η συνεργασία των μετριοπαθών πολιτικών δυνάμεων, που οφείλουν να αναζητήσουν λύσεις για άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και εκμείνωσης των ανισοτήτων. Να φράξουν τον δρόμο σε κάθε λαϊκιστή που πορεύεται μέσα από συνωμοσίες και fake news. Από κοινού να υψώσουν ξανά, τα προστατευτικά κυγκλιδώματα της δημοκρατίας, που θα χωρέσουν μέσα τον κάθε πολίτη.

Ο κ. Πάνος Λοΐζος Παρράς είναι οικονομολόγος.

Ο δημοσιογράφος Hopewell Chin'ono, ο οποίος κατηγορείται για προσβολή δικαστηρίου, κατά τη μεταφορά του στο δικαστήριο στη Ζιμπάμπουε.

ΕΡΝ/ΑΡΧΟΝ ΟΥΓΕΛΛΗ

Με Φαραώ στον βυθό της ακρισίας...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Λευκωσία. 21 Οκτωβρίου 2020. Όγδοη «τριμερής» σύνοδος Κύπρου, Ελλάδας, Αιγύπτου. Ν. Αναστασιάδης: «Οι τρεις χώρες μαζί με εταίρους στην Αν. Μεσόγειο έχουν υπογράψει το Καταστατικό του Φόρουμ Φυσικού Αερίου που δεν θεωρείται μόνο ως παράδειγμα προς μίμηση, αλλά είναι και πλαίσιο κοινών αξιών και αρχών στον τομέα του φυσικού αερίου προκειμένου να αξιοποιηθούν τα αμοιβαία οφέλη, διατηρώντας η κάθε χώρα τα κυριαρχικά της δικαιώματα».

Κ. Μπιστάκης: «Μας ενώνουν πολλά. Είμαστε ικανοποιημένοι από το γεγονός ότι υπάρχει μια στην Ευρώπη μια διαφορετική αντίληψη για το ποιος είναι ο ταραχοποιός στη γεωπολιτική και γιατί οι προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας δεν αφορούν μόνο την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά συνολικά τα γεωστρατηγικά συμφέροντα της Ε.Ε. Και αυτό είναι μια μεγάλη επιτυχία».

Α. Σίσι: «Ο τριμερής μηχανισμός που εγκαινιάστηκε το 2014 στο Κάιρο είναι ένας χώρος για τα κοινά οράματά μας στους διάφορους τομείς, στρατιωτικούς, πολιτικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και για συντονισμό των θέσεων έναντι των περιφερειακών και διεθνών υποθέσεων και για αξιοποίηση κοινών οφελών και την αντιμετώπιση κοινών απειλών κατά της εθνικής μας ασφάλειας».

Στις 27/10 σε δηλώσεις του στην Αθήνα μετά την «Τριμερή» με Ισραήλ (Ασενάτζι) και Κύπρο (Χριστοδουλίδης) ο Έλληνας ΥΠΕΞ Ν. Δένδιας είπε πως «έχουμε κοινές αξίες και επιδιώξεις. Είμαστε έτοιμοι να δώσουμε κοινές απαντήσεις σε αυτές τις προκλήσεις. Τα αποτελέσματα της συνεργασίας μας είναι μετρήσιμα. Προσβλέπουμε στην περαιτέρω βελτίωση των σχέσεών μας».

Τι ακριβώς συμβαίνει με τις πιο πάνω επιλογές; Στην πράξη η Λευκωσία «συναντά» τους δύο κύριους αντιπάλους της Τουρκίας (Ισραήλ, Αίγυπτος) και επικειρεί να λάβει μέρος στη δημιουργία μιας νέας γεωπολιτικής ισορροπίας στην περιοχή (με άλυτο το Κυπριακό). Η Τουρκία δεν βιάστηκε να απαντήσει σε αυτό το σενάριο, αλλά: Πρώτον, μέσω του εκπροσώπου Τύπου του τουρκικού ΥΠΕΞ, δήλωσε τι προτίθεται να κάνει, να ακυρώσει το σχέδιο με την ονομασία «Τριμερής». Η

Άγκυρα δηλώνει, ως συνήθως, τις προθέσεις της και η Λευκωσία ως συνήθως έβλεπε επικοινωνιακά παιχνίδια. Δεύτερο, ενοίκιασε και αγόρασε ερευνητικά σκάφη, υπογράφοντας σχετικές συμφωνίες κυρίως με τη Νορβηγία. Τρίτο, υπέγραψε ειδικό πρωτόκολλο με την «ΤΑΒΚ» για να μπορεί να επικαλείται τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου και τα δικαιώματα της τ/κ κοινότητας ως ιδρυτικού εταίρου του κυπριακού συντάγματος. Τέταρτο, έθεσε σε εφαρμογή σχέδιο για εξουδετέρωση της ερευνητικής δραστηριότητας που ανέπτυξαν οι εταιρείες Exxon-Mobil, ENI και Total εντός κυπριακής ΑΟΖ και απέστειλε ερευνητικά σκάφη («Φατίχ», «Γιαβούζ», «Μπαρμπαρός») με συνοδεία πολεμικών πλοίων για να κάνουν σεισμικές έρευνες. Ποια εταιρεία θα παρέμενε στην περιοχή αν στην μια άκρη ενός θαλάσσιου τεμαχίου είναι τα τουρκικά και στην άλλη τα δικά της;

Ο κόσμος γύρω μας αλλάζει. Το Κυπριακό πλέον δεν είναι ίδιο. Οι τριμερείς συναντήσεις, με την προσθήκη κατά περίπτωση και του πολυπράγμονος Νετανιάχου, καθώς και οι χειρισμοί Αναστασιάδη στο Κραν Μοντάνα δημιουργήσαν την πεποίθηση στην τουρκική ηγεσία ότι ο Αναστασιάδης αγοράζει χρόνο και παίζει με τον «ρομαντισμό» Ακιντζι. Η ένταξη Ισραήλ και Αιγύπτου στην εξίσωση στην Αν. Μεσόγειο αλλοίωσε το περιεχόμενο της κυπριακής υπόθεσης –δικαιονομικές συνουμλίες, αναζήτηση λύσης με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Έτσι το κυπριακό από ζήτημα αναζήτησης μιας διευθέτησης όπως λ.χ. το 2004, 2010, ή το 2017 εξελίχθηκε σε ζήτημα επιρροής και γεωπολιτικής ισχύος ανάμεσα στους κεντρικούς παίκτες στην περιοχή, με ένα επιπρόσθετο ερωτηματικό που συνδέεται με τις κάκιστες σχέσεις Ερντογάν-Νετανιάχου και τις ασταθείς σχέσεις Νετανιάχου-Σίσι. Το Τελ Αβίβ δεν ευνοεί τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού και επ' αυτού ο Νετανιάχου άσκησε την πειθώ του στον Ν Αναστασιάδη, άλυτο Κυπριακό ίσον σοβαρό εμπόδιο στον καρτοφύλακα Τσαβούσογλου.

Η Τουρκία βλέπει την κυριαρχία των πλοίων της ως απάντηση στις τριμερείς συνεργασίες και ως μήνυμα θαλάσσιας ισχύος απέναντι στον Νετανιάχου και δευτερευόντως στον

Σίσι. Η δραστηριότητα της Τουρκίας στην Αν. Μεσόγειο, κατά παράβαση του δικαίου της θάλασσας, έτυχε απάντησης από την Ε.Ε. με καταδίκες και μερικές κυρώσεις. Η Τουρκία απάντησε στην απειλή για περισσότερες κυρώσεις με την αξιοποίηση του «χαρτιού»-Αμμόχωστος, περικλείστη Βαρώσι. Κάθε κύρωση από την Ε.Ε. και ένας αντιπερισπασμός στην παραλία της Αμμοχώστου, ένα άνοιγμα της λεωφόρου Ευαγόρου, Δημοκρατίας κ.λπ. Η Ε.Ε. τουλάχιστον σε επίπεδο Μπορέλ κατέννησε τον φαύλο κύκλο στον οποίο εισήλθαν τα πράγματα, και μη έχοντας μια ευρύτερη στρατηγική για την περιοχή, περιόρισε ήδη τις προσδοκίες του για μια σύνοδο για τα ζητήματα ενέργειας στην Αν. Μεσόγειο. Η αποκάλυψη της στήριξη Ερντογάν σε Ε. Τατάρ στις τ/κ εκλογές αφορούσε και την επιλογή της άσκησης περισσότερης γεωπολιτικής ισχύος στις θαλάσσιες ζώνες γύρω από το νησί με ένα πιο ενεργό τρόπο.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Αναστασιάδης εκ προθέσεως οδήγησε το Κυπριακό στα βράχια και αξιοποίησε τις «τριμερείς» ως εργαλείο συσκότισης και διαχείρισης της κοινής γνώμης, να μπορεί να συντονίζει πιο άνετα την υπόθεση «χρυσά διαβτήρια». Το ερώτημα είναι με ποια κίνητρα συμμετείχε η Ελλάδα, κδες ο Α. Τσίπρας και σήμερα ο Κ. Μητσοτάκης. Κάθε επιλογή στην πολιτική διαπάλη, καλόπιστη ή όχι, κρίνεται εκ του αποτελέσματός της: η εγκατάλειψη της διαδικασίας επίλυσης του Κυπριακού για τρία χρόνια και τρεις μήνες, καθώς και η οργάνωση μιας προσπάθειας για «αντιμετώπιση» της Τουρκίας στις θαλάσσιες ζώνες με συνεργασίες με Νετανιάχου και Σίσι κατέληξαν σε πλήρες φιάσκο και κάτι ακόμα. Οι εξελίξεις στο Βαρώσι ήταν προβλέψιμες, αν βέβαια θέλαμε να διαβάσουμε τις σχετικές δηλώσεις, ή επί τόπου κινήσεις, του αντιπροέδρου της Τουρκίας Φ. Οκτάι. Το θέμα είναι ακόμα πιο συγκεκριμένο. Ο Αναστασιάδης εγκατέλειψε τη διαδικασία επίλυσης για πολύ συγκεκριμένους λόγους. Η ελληνική κυβέρνηση, όμως τι ακριβώς ψάχνει; Πόσο που «μετρήσιμα αποτελέσματα» περιμένει;

www.larkoslarkou.org.cy

ΑΦΙΕΡΩΜΑ - 60 ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αφιετηρία για νέες κατακτήσεις και πρόοδο

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 1989, μετά από σχεδόν τριάντα χρόνια συζητήσεων, επί προεδρίας Γιώργου Βασιλείου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το δεύτερο μισό της δεκαετίας του '80 μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι ήταν μία περίοδος ανανέωσης και ανοίγματος σε πολλά επίπεδα. Ένα από αυτά ήταν και η δημιουργία του Πανεπιστημίου Κύπρου, το οποίο, μετά από πολλές συζητήσεις και διαφωνίες, ιδρύθηκε το 1989.

Όπως αναφέρει ο πρώην πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας στο βιβλίο του «Προεδρία: Οικοδομώντας το μέλλον», θεωρούσε απαραίδεκτο ένα ανεξάρτητο κράτος να μην έχει το δικό του ανεξάρτητο και αυτόνομο πανεπιστήμιο: «Πιστευα ότι ένα υψηλό επίπεδο πανεπιστήμιο θα συνέβαλλε σημαντικά όχι μόνο στην πνευματική, αλλά και στην οικονομική ανέλιξη της Κύπρου και στη διάπλωση ελεύθερων και προβληματισμένων ανθρώπων». Ο Γιώργος Βασιλείου στις

Ο Γιώργος Βασιλείου στις 17 Οκτωβρίου 1992 θα εγκαινιάσει το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο πέρασε από μύριες όσες συμπληγάδες.

17 Οκτωβρίου 1992, τέσσερα χρόνια μετά την ανάδειξη του στην προεδρία της Δημοκρατίας, θα εγκαινιάσει το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο πέρασε από συμπληγάδες, έως ότου γίνει κατορθωτή η ίδρυσή του. Ο πρόεδρος Βασιλείου είπε στην ομιλία του: «[...] Η εκπλήρωση αυτού του οράματος αποτελεί σήμα σταθμό στην ολοκλήρωση της πορείας της κυπριακής κοινωνίας προς την πρόοδο. Είμαι βέβαιος ότι θα αποτελέσει ταυτόχρονα αφιερία για νέες κατακτήσεις που θα ωθήσουν την πατρίδα μας στη θέση που δικαιωματικά της ανήκει στη σύγχρονη ευρωπαϊκή οικογένεια λόγω της πλούσιας ιστορίας και του πολιτισμού της».

Η δημιουργία πανεπιστημίου

Το 1978 το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίασή του της 21ης Δεκεμβρίου αποφάσισε την ίδρυση Πανεπιστημίου. Πράξη που τελικά έγινε πραγματικότητα μετά από 11 χρόνια, το 1989.

στην Κύπρο είχε μακρά ιστορία. Ήδη από την εποχή της Αποικιοκρατίας (δεκαετία του 1930) εθεωρείτο από τους Βρετανούς απαραίδεκτο να μην παρέχεται τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Κύπρο. Ωστόσο, καμία συγκεκριμένη πρωτοβουλία δεν αναλαμβάνονταν προς την κατεύθυνση της ίδρυσης ανώτατου

εκπαιδευτικού ιδρύματος. Οι αντιδράσεις κυρίως από συντηρητικούς κύκλους εδράζονταν στην πεποίθηση ότι η δημιουργία Πανεπιστημίου θα απειλούσε την ελληνικότητα της νήσου. Οι μόνες εκπαιδευτικές δομές ανώτερης εκπαίδευσης δημιουργήθηκαν λίγο πριν από την Ανεξαρτησία και κατά τη

δεκαετία του 1960 (Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου για τους Ε/κ και το αντίστοιχο Τουρκοκυπριακό Κολλέγιο Διδασκάλων, Νοσηλευτική Σχολή, Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο, Δασικό Κολλέγιο κ.λπ.). Τη δεκαετία του 1960 έγιναν μάστιχα και συζητήσεις για τη δημιουργία δικονομικού πανεπιστημίου,

που όμως δεν είχαν καμία κατάληξη. Οι συζητήσεις για τη δημιουργία πανεπιστημίου στην Κύπρο συνεχίζονταν στις δεκαετίες του 1960 και 1970 μέσω επιτροπών, της Βουλής αλλά και διά του Τύπου, χωρίς ωστόσο να καταλήγουν πουθενά. Το 1976 ο πρόεδρος Μακάριος με απόφαση του Υπουργικού διόρισε

τη Διυπουργική Επιτροπή Μελέτης Ιδρύσεως Πανεπιστημίου (ΔΕΜΠΙ) ώστε να μελετηθεί το ζήτημα. Εν τέλει, το 1978 το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίασή του της 21ης Δεκεμβρίου αποφάσισε την ίδρυση Πανεπιστημίου. Πράξη που τελικά έγινε πραγματικότητα μετά από 11 χρόνια, το 1989.

Από την ίδρυση ως τη λειτουργία τέσσερα χρόνια

Ο πρόεδρος Γιώργος Βασιλείου, όπως αναφέρει στο βιβλίο του, κατά την τελική εγκατάστασή του στο προεδρικό αξίωμα, στις 28 Φεβρουαρίου 1988 τόνισε ότι μία από τις προτεραιότητές του ήταν η ίδρυση και λειτουργία, το 1990, αυτόνομου και υψηλού επιπέδου κυπριακού πανεπιστημίου. Πράγματι, στις 26 Μαρτίου 1988 ο πρόεδρος Βασιλείου αποφάσισε τον διορισμό Προπαρασκευαστικής Επιτροπής υπό την προεδρία του υπουργού Παιδείας, Ανδρέα Φιλίππου και μετά από σχεδόν έξι μήνες, τον Σεπτέμβριο του 1988 η Επιτροπή υπέβαλε την έκθεσή της και στη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου της 3ης Νοεμβρίου 1988 ενεκρίθη το νομοσχέδιο για ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου. Στις 8 Νοεμβρίου το σχετικό νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων και καθοριζόνταν το χρονοδιάγραμμα που θα επέτρεπε τη λειτουργία των πρώτων τμημάτων τον Σεπτέμβριο του 1990. Ωστόσο, οι συζητήσεις για ακόμη μία φορά ήταν ατέρμονες,

αφού και πάλι αναδυθηκαν διάφορα ζητήματα περί απειλής της ελληνικότητας. Σε αυτές τις πρώτες συζητήσεις στη Βουλή, που κράτησαν επτά μήνες, από τον Νοέμβριο του 1988 έως τον Μάιο του 1989, κυριάρχησαν, μεταξύ άλλων, η γλώσσα διδασκαλίας. Ο υπουργός Παιδείας της κυβέρνησης Βασιλείου, απαντώντας στον πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και στέλεχος του ΔΗΚΟ Ανδρέα Ψυλλίδη για το ποια θα ήταν η γλώσσα του Πανεπιστημίου είπε: «[...] όπως είναι γνωστό, επίσημες γλώσσες της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η ελληνική και η τουρκική. Είναι κατά συνέπεια αυτόνομο ότι επίσημες γλώσσες του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι η ελληνική και η τουρκική, αφού στο νομοσχέδιο δεν προνοείται διαφορετικά».

Για την καθυστέρηση στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου ο αντιπρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Προπαρασκευαστικής Επιτροπής Γ. Φιλοκύπρου σημειώνει σε επιστολή του

Οι εκπρόσωποι των κομμάτων παρουσιάστηκαν ένθερμοι υποστηρικτές της ίδρυσης, τονίζοντας όλοι ότι η κωλυσιεργία και όλα τα εμπόδια ήταν αποτέλεσμα ιδεοληψιών και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

νημ/νίας 10 Μαΐου 1989 εκ μέρους των καθηγητών ελληνικών πανεπιστημίων: «Ως μέλη της Επιτροπής [...] παρακολουθούμε με ανησυχία την καθυστέρηση για την ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου από την Κυπριακή Βουλή. [...] γι' αυτό παρακαλούμε να εξασκήσετε την επιρροή σας ώστε ο χαρακτήρα του Πανεπιστημίου της Κύπρου να είναι αυτός ενός ιδρύματος πολύ υψηλού επιπέδου και πραγματικά αυτόνομο όπως καθορίστηκε με την εν-

τολή προς την Προπαρασκευαστική Επιτροπή και όπως όλα τα μέλη της Επιτροπής αυτής έχουμε οραματισθεί».

Τελικά, η Ολομέλεια της Βουλής ψήφισε ομόφωνα τον Νόμο περί Πανεπιστημίου Κύπρου στις 13 Ιουλίου 1989. Στις ομιλίες τους οι εκπρόσωποι των κομμάτων παρουσίαστηκαν ένθερμοι υποστηρικτές της ίδρυσης, τονίζοντας όλοι ότι η κωλυσιεργία και όλα τα εμπόδια ήταν αποτέλεσμα ιδεοληψιών και πολιτικών σκοπιμοτήτων. Έναν περίπου μήνα μετά, στις 10 Αυγούστου 1989, το Υπουργικό Συμβούλιο προχώρησε στον διορισμό Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής, αποτελούμενης από διεθνούς κύρους καθηγητές πανεπιστημίων της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Τελικά το όραμα έγινε πραγματικότητα στις 14 Σεπτεμβρίου του 1992, όταν οι 486 φοιτητές έγιναν δεκτοί για το ακαδημαϊκό έτος 1992/1993. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου απένειμε τα πρώτα πτυχία το 1996.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου σήμερα

Σήμερα το Πανεπιστήμιο Κύπρου προσφέρει σειρά από προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και επαγγελματικά προγράμματα σπουδών (8 σχολές, 22 τμήματα, 11 ερευνητικές μονάδες, 2 ινστιτούτα και 15 οργανωτικές οντότητες). Κατά την περίοδο 1996-2016, αποφοίτησαν 16.193 προπτυχιακοί, 185 με Δίπλωμα Μηχανικού ή Αρχιτέκτονα, και 5.296 μεταπτυχιακοί (4.831 Μάστερ και 465 διδακτορικοί) φοιτητές. Έχει αναπτύξει έντονη ερευνητική δραστηριότητα (βασική και εφαρμοσμένη) σε ολόκληρο το εύρος των γνωστικών αντικειμένων. Στελεχώνεται από 356 μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού, 57 μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού, 190 ειδικούς επιστήμονες και 465 μέλη διοικητικού προσωπικού. Οι οργανωτικές οντότητες στεγάζονται στην Πανεπιστημιούπολη, στους χώρους της πρώην Παιδαγωγικής Ακαδημίας και του Σιακόλειου Εκπαιδευτικού Κέντρου Κλινικής Ιατρικής (πρώην Νοσηλευτικής Σχολής), σε μέρος κτη-

ριακού συγκροτήματος στα Λατσία, σε κτήρια στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας, καθώς και σε ένα σημαντικό αριθμό κτηρίων διασκορπισμένων στην ευρύτερη περιοχή της Λευκωσίας. Υποστηρίζεται οικονομικά κατά 57% από κρατική χρηματοδότηση και κατά 43% από ίδια έσοδα. Παρέχει μόρφωση με δωρεάν φοίτηση για σπουδές προπτυχιακού επιπέδου και με επιχορηγημένα διδάκτρα για σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου. Επηρεάζεται άμεσα από τις τρέχουσες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες στην Κύπρο. Από την ίδρυσή του, το 1989, το Πανεπιστήμιο Κύπρου διανύει μία συνεχή επιτυχημένη ανοδική πορεία με τις πρόσφατες διεθνείς κατατάξεις να το κατατάσσουν στην 350η έως 400η θέση διεθνώς (Times Higher Education World University Rankings, 2015) και στα πρώτα 60 των Πανεπιστημίων με λιγότερα από 50 χρόνια ζωής. Διοικείται από τη Σύγκλητο, στην οποία εκπροσωπούνται οι Σχολές, και το Συμβούλιο.

60 ΧΡΟΝΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Με παρακαταθήκη Γιούνκερ το χαλλούμι

Έπεται συντονισμός των Διευθύνσεων για τη γεωργία, την υγεία και τις διαρθρωτικές πολιτικές από την Κομισιόν

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Μπορεί ο τέως πρόεδρος της Κομισιόν να ομολόγησε στο τέλος της θητείας του πως ποτέ δεν συμπάθησε ιδιαίτερα τη γεύση και την υφή του χαλλουμιού, όμως για τις Βρυξέλλες ο φάκελος για την κατοχύρωσή του ως προϊόντος με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης εξακολουθεί να βασίζεται στη συμφωνία του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ με τον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τέως Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί, το 2015. Αυτό επιβεβαίωσε εκπρόσωπος της Κομισιόν με γραπτή απάντηση σε ερώτηση της «Κ», τη στιγμή που σύμφωνα με πληροφορίες στις Βρυξέλλες οι αρμόδιες γενικές διευθύνσεις βρίσκονται σε διαδικασία συντονισμού της προσέγγισής τους για το θέμα, έτσι ώστε να ξεπεραστούν οι δυσκολίες που εμφανίστηκαν την πρώτη φορά. Η διαδικασία, ανέφερε η εκπρόσωπος, βασίζεται «στη συναντίληψη στην οποία κατέληξαν ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο». Όπως πρόσθεσε, η Κομισιόν βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τα εμπλεκόμενα μέρη.

Στη Λευκωσία, αρμόδιες πηγές από το Υπουργείο Γεωργίας επιστημαίνουν πως μοντέλο για την κατοχύρωση του προϊόντος και με τις δύο ονομασίες, στα ελληνικά και στα τουρκικά ως χαλλούμι και hellim, παραμένει η συναντίληψη Γιούνκερ, Αναστασιάδη και Ακιντζί. Οι δια-

Η Κύπρος αναμένεται να λάβει πέραν των 333 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής την περίοδο 2021 - 2027 στη βάση του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου.

φωνίες ωστόσο με την τ/κ πλευρά όσον αφορά τον υγειονομικό έλεγχο του χαλλουμιού που θα παράγεται στις κατεχόμενες περιοχές παραμένουν ανοικτές. Όπως αναφέρει η ίδια πηγή, το Υπουργείο αναμένει να ενημερωθεί, όταν η Κομισιόν θα είναι έτοιμη να προχωρήσει το θέμα, και ο αρμόδιος υπουργός Κώστας Καδής έχει θέσει το θέμα επανειλημμένα, αρχικά με χωριστές συναντήσεις με τους Επιτρόπους Γεωργίας Γιάννου Βοϊτσεχόφσκι και Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων, Στέλλα Κυριακίδου.

Στην πρόσφατη συνάντηση των Υπουργών Γεωργίας στο Λουξεμβούργο, ο κ. Καδής εξήγησε στο περιθώριο των συζητήσεων στον Επίτροπο Βοϊτσεχόφσκι και στην προεδρεύουσα του Συμβουλίου, Γερμανίδα υπουργό Γεωργίας Γιούλια Κλόγκενερ, γιατί η κατοχύρωση του χαλλουμιού είναι κεντρική έγνοια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως είπε, η Κύπρος αναμένεται να λάβει πέραν των 333 εκατ. ευρώ στο πλαι-

Ο Ζιαν Κλοντ Γιούνκερ μπορεί να ομολόγησε στο τέλος της θητείας του πως ποτέ δεν συμπάθησε το χαλλούμι, ωστόσο για τις Βρυξέλλες ο φάκελος για την κατοχύρωσή του ως ΠΟΠ εξακολουθεί να βασίζεται στη συμφωνία του με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί.

σιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής την περίοδο 2021 - 2027 στη βάση του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, όμως οι εξαγωγές χαλλουμιού μπορούν να φέρουν στη χώρα τα ίδια έσοδα, σε μόλις ενάμιση χρόνο.

Όπως είναι γνωστό εδώ και και-

ρό, ένας από τους λόγους για τους οποίους ο φάκελος για το χαλλούμι πάγωσε ήταν και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης της Κομισιόν για τη Γεωργία και την Αγροτική Ανάπτυξη (DG-AGRI) και της Γενικής Διεύθυνσης για την Υγεία και την Ασφάλεια Τρο-

φίμων (DG-HEALTH). Πέραν του θέματος που αφορά τα ποσοστά διαφορετικών ειδών γάλακτος και τη διαδωλωμένη συζήτηση στη Λευκωσία μεταξύ των παραγωγών και των αγελαδοτρόφων, που επηρεάζει και τη δυνατότητα της Κύπρου να τηρήσει τα όσα έχουν κατατεθεί στον φάκελο, ανοικτό παραμένει και το θέμα των υγειονομικών ελέγχων για το χαλλούμι που θα εξάγεται από Τ/κ παραγωγούς.

Βάσει της συναντίληψης, οι έλεγχοι θα γίνονται από τη διεθνή εταιρία υγειονομικής πιστοποίησης Bureau Veritas και τα αποτελέσματα θα αποστέλλονται στην Κομισιόν και στην Κυπριακή Δημοκρατία, ωστόσο η τ/κ πλευρά ζητεί εμπλοκή του τ/κ Εμπορικού Επιμελητηρίου, το οποίο είναι αναγνωρισμένο σώμα, καθώς δημιουργήθηκε πριν από το 1974.

Μετά τις επαφές που είχε ο υπουργός Γεωργίας με τους Επιτρόπους Βοϊτσεχόφσκι και Κυριακίδου για το θέμα, συμφωνήθηκε πως οι αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις, μαζί πλέον και με τη Γενική Διεύθυνση Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (DG-REFORM), θα συντονιστούν σε σχέση με την προσέγγισή τους για το θέμα πριν δώσουν συνέχεια στη διαδικασία. Σημειώνεται πως στην DG-REFORM υπάγεται η μονάδα που ασχολείται τα ζητήματα που αφορούν τη στήριξη της τ/κ κοινότητας και της στήριξης των προσαρμογών για επανένωση, που μεταφέρθηκαν πρόσφατα από τη Γενική Διεύθυνση αρμόδια για θέματα Διεύθυνσης.

Στη βάση όσων είπαν Γιούνκερ και ηγέτες

Το ότι οι διεργασίες βρίσκονται σε εξέλιξη φαίνεται και από τη σύντομη επίσημη απάντηση που έδωσε η Κομισιόν σε γραπτές ερωτήσεις της «Κ» για την πρόοδο του φακέλου, αλλά και για τα θέματα που αφορούν το πώς θα γίνεται ο υγειονομικός έλεγχος. Στη γραπτή της απάντηση, η εκπρόσωπος της Κομισιόν περιόρισε πως σημειώσει πως «η διαδικασία για κατοχύρωση της ονομασίας «χαλλούμι/ hellim» ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε εξέλιξη και πως «είναι βασισμένη στη συναντίληψη στην οποία κατέληξαν ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο το 2015». «Η Κομισιόν βρίσκεται σε επαφή με όλα τα μέρη ώστε να διασφαλίσει πως το αποτέλεσμα θα αντικατοπτρίζει όλα τα στοιχεία της συναντίληψης αυτής», προστίθεται. Σύμφωνα με πληροφορίες, ένα άτυπο «χρονοδιάγραμμα» για την προώθηση του φακέλου μπορεί να θεωρηθεί και το Brexit, καθώς η βρετανική αγορά είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά το χαλλούμι.

Η Λευκωσία αποφασίζει και η Αθήνα συμπορεύεται

Έτοιμη η Ελλάδα για μια πενταμερή – Αρνητικός παράγοντας η παραβατική Τουρκία ξεκαθαρίζει ο Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Την ετοιμότητα της Ελλάδας να συμβάλει στην επανέναξη των συνομιλιών στο Κυπριακό ξεκαθαρίζει ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης. Ο κ. Βαρβιτσιώτης, στη συνέντευξή του στην «Κ», περιγράφει κάτω από ποιες συνθήκες μπορεί να επαναληφθεί ο ελληνοτουρκικός διάλογος και δεν κρύβει την ανησυχία του για ένα επεισόδιο στην περιοχή, ενώ ξεκαθαρίζει πως η μόνη αποδεκτή βάση λύσης του Κυπριακού είναι αυτή που καθορίζεται από το διεθνές δίκαιο και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών. Ταυτόχρονα ξεδιπλώνει την παρακαταθήκη της ελληνικής προεδρίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

–Μετά και την τελευταία έξοδο του «Ορούτι Ρέις» η προοπτική έναρξης ενός ελληνοτουρκικού διαλόγου έχει εξασθενήσει. Τι γίνεται από εδώ και πέρα;

–Η τουρκική προκλητικότητα εδώ και καιρό έχει αγγίξει πρωτόγνωρα επίπεδα κλιμάκωσης σε επίπεδο τόσο ρητορικής όσο και επιθετικών ενεργειών. Το άνοιγμα των Βαρσοβίων ήταν μία τέτοια ενέργεια. Παράλληλα, η Τουρκία αποτελεί τον ταρσάρη της ευρύτερης περιοχής, έχοντας εμπλακεί στρατιωτικά σε όλα σχεδόν τα ενεργά πολεμικά μέτωπα. Έτσι, η Τουρκία αποτελεί σήμερα ένα συνολικό ευρωπαϊκό πρόβλημα ασφάλειας. Ωστόσο, η Ελλάδα δεν κάνει ούτε την ψυχραιμία ούτε την αποφασιστικότητα της. Ακούραστα χτίζουμε ένα ευρύ δίκτυο συμμαχιών με όλους τους κρίσιμους γεωστρατηγικούς παίκτες, για να προβάλουμε τις ελληνικές θέσεις. Συνομιλούμε με όλους και ενισχύουμε την αξιοπιστία μας ως παράγοντα σταθερότητας και περιφερειακής ασφάλειας διεθνώς. Παράλληλα, έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη στις Ένοπλες Δυνάμεις μας, που αποδείχνουν εδώ και καιρό στην πράξη και με αυταπάρνηση το αξιόμαχό τους. Πέρα από αυτά, είναι σημαντικό το εθνικό μέτωπο να παραμείνει αραγές.

–Το ενδεχόμενο ενός επεισοδίου πιστεύετε ότι αποτελεί υπαρκτή απειλή;

–Οι σχέσεις μας με την Τουρκία βρίσκονται πράγματι σε κρίσιμο σημείο. Πρόκειται για την πλέον παρατεταμένη και σοβαρή κρίση μεταξύ των χωρών μας τις τελευταίες δεκαετίες. Τίποτα δεν μπορεί να αποκλειστεί και για όλα είμαστε προετοιμασμένοι. Η Ελλάδα πιστεύει στην ισχύ της διπλωματίας και όχι των όπλων. Όπως και όλα τα πολιτισμένα κράτη, που δεν εξακολουθούν να είναι προσκολλημένα στα πρακτικές του 18ου αιώνα, όταν δεν υπήρχε το διεθνές δίκαιο. Όμως, αν τα κυριαρχικά μας δικαιώματα τεθούν υπό αμφισβήτηση, να είστε βέβαιοι ότι δεν θα το σκεφτούμε ούτε για να τα διαπραγματευτούμε ούτε να τα εκχωρήσουμε.

–Επειδή ακούγονται διάφορες απόψεις, για την ελληνική κυβέρνηση είναι ξεκάθαρο πως το μοναδικό θέμα με την Τουρκία είναι οι θαλάσσιες ζώνες;

–Αν τελικά επανεκκινήσει ο ελληνοτουρκικός διάλογος που έμεινε στη μέση το 2016, θα χρειαστεί να εξετάσουμε με ποιους όρους θα γίνει αυτό. Και πρωταρχικό πεδίο συμφωνίας θα πρέπει να είναι το αντικείμενο. Για την Ελλάδα, λοιπόν, η διαφορά εστιάζεται στην οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών και δεν επεκτείνεται σε ευρύτερα θέματα ούτε σε μονομερείς διεκδικήσεις, που η Τουρκία βαφτίζει «διμερείς διαφορές», προκειμένου να εξυπηρετήσει τα αναθεωρητικά της σχέδια.

–Η πρώτη συνάντηση Αναστασιάδη – Τατάρ επιβεβαίωσε το σχήμα που υπάρχει ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η Ελλάδα είναι έτοιμη να πάει σε μια πενταμερή;

–Η βάση διαπραγματεύσεων και λύσης του Κυπριακού προορίζεται με σαφήνεια από τις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών, οι οποίες προβλέπουν λύση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, και βέβαια το κοινοτικό κεκτημένο, καθώς η Κύπρος είναι κράτος-μέλος της Ε.Ε. Όπως γνωρίζετε, η Ελλάδα υποστηρίζει πλήρως τις προσπάθειες του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την επίλυση του Κυπριακού, το οποίο, άλλωστε, είναι μείζον εθνικό θέμα. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα έχει και την επανάλληψη εκφράσει την ετοιμότητά

Ο αν. υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, στη συνέντευξή του στην «Κ», ξεκαθαρίζει πως η θέση και στάση της Αθήνας στο θέμα των εγγυήσεων είναι υπέρ της κατάργησης ενός αναχρονιστικού συστήματος.

της να ανταποκριθεί και να συμβάλει σε κάθε προσπάθεια του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την επανάλληψη της διαπραγματευτικής διαδικασίας. Βεβαίως, η τουρκική παραβατική συμπεριφορά στις κυπριακές θαλάσσιες ζώνες και στο έδαφος της Κύπρου, και ειδικότερα το άνοιγμα της παραλιακής ζώνης των Βαρωσίων, δεν βοηθάει στις προσπάθειες αυτές.

–Στο κομμάτι των εγγυήσεων με δεδομένη τη θέση της Τουρκίας για διατήρηση τους η Ελλάδα τι προτιμάει να πράξει;

–Η θέση της Ελλάδας στο ζήτημα αυτό είναι σαφής και σταθερή: δεν νοείται λύση του Κυπριακού χωρίς την κατάργηση του αναχρονιστικού και μη βιώσιμου συστήματος των Εγγυήσεων και των δικαιωμάτων επεμβάσεων τρίτων στις κυπριακές υποθέσεις, το οποίο είναι ασυμβίβαστο με ένα σύγχρονο ανεξάρτητο κράτος.

–Προσπάθεια αλλαγής της βάσης λύσης του Κυπριακού που είναι η ομοσπονδία τι μπορεί να σημαίνει για την ελληνική πλευρά;
–Είναι γεγονός ότι τα προηγούμενα

χρόνια η Τουρκία επιχείρησε να προωθήσει την ιδέα εναλλακτικών δόσεων «λύσεων» για το Κυπριακό, με σκοπό την απομάκρυνση από το ισχύον διαπραγματευτικό πλαίσιο – χωρίς επιτυχία. Μόνη αποδεκτή βάση και πλαίσιο των συνομιλιών για τον ΟΗΕ, υπό την αιγίδα του οποίου διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού, τα κράτη-μέλη του, την Ευρωπαϊκή Ένωση και φυσικά την Ελλάδα είναι η διεθνής νομιμότητα, όπως αυτή καθορίζεται από το Διεθνές Δίκαιο και τις οικείες Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών. Σε κάθε περίπτωση, η Αθήνα στο Κυπριακό δεσμεύεται από την γενική θέση ότι η Λευκωσία αποφασίζει και η Αθήνα συμπορεύεται.

–Η Ελλάδα παραδίδει την προεδρία σε μια περίοδο που η Ευρώπη δέχεται επίθεση από το ριζοσπαστικό Ισλάμ. Πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το θέμα αυτό;

–Πράγματι, οι θρησκευτικοί φανατισμοί έρχονται και πάλι στην επιφάνεια με ιδιαίτερη ένταση και μας προβληματίζουν πολύ. Όμως, οι αποτρόπαιες πράξεις τυφλής βίας,

όπως αυτές στη Γαλλία και την Αυστρία, είναι απολύτως καταδικαστέες. Η μισαλλοδοξία και η ρητορική μίσους, που ακούμε ακόμη και από ηγέτες κρατών δεν έχουν θέση στον 21ο αιώνα. Ούτε στις ανοικτές κοινωνίες της Ευρώπης. Μίας Ευρώπης ταυτισμένης στη συλλογική συνειδηση με τον σεβασμό όλων των θρησκευτικών αντιλήψεων, την ελευθερία έκφρασης και την ανοχή στη διαφορετικότητα. Αυτές τις κορυφαίες αξίες της η Ευρώπη θα συνεχίσει να τις υποστηρίζει αδιαπραγμάτευτα, υποστηρίξτε, ενωμένα, προστατεύοντας τους πολίτες της και τον πολιτισμό της.

–Πώς η Ευρώπη θα πρέπει να αντιμετωπίσει το δεύτερο κύμα της πανδημίας χωρίς να επηρεάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα;

–Θα πρέπει να πάρει και πάλι δύσκολες αποφάσεις. Να βρει τη χρυσή τομή ανάμεσα στο να προστατεύσει την ανθρώπινη ζωή και παράλληλα να εξασφαλίσει ότι οι μηχανές της οικονομίας δεν θα παγώσουν. Κατ' αρχάς, όλες οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει να εξασφαλίσουν ότι ο στενός πυρήνας των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα μείνει απαραβίαστος. Κι ότι, εάν χρειαστεί να τα περιορίσουμε, οι περιορισμοί θα είναι οι απολύτως αναγκαίοι, αναλογικοί και θα επανεξετάζονται διαρκώς. Επίσης, θα πρέπει να δημιουργήσουμε τους κατάλληλους μηχανισμούς, για να μην ξαναδούμε φαινόμενα κατάχρησης κυβερνητικής εξουσίας, όπως την προηγούμενη φορά ακόμη και σε ορισμένα κράτη στην καρδιά της Ευρώπης. Και, τέλος, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα fake news και τις αντι-επιστημονικές θεωρίες, που τού θρέψουν το τέρας του λαϊκισμού και στοιχίσουν ανθρώπινες ζωές.

Ελληνική προεδρία στο ΣτΕ –Ποια η παρακαταθήκη που αφήνει η προεδρία της Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης;

–Η Ελληνική Προεδρία ήταν μια μεγάλη πρόκληση για όλους μας εξαιτίας των περιορισμών που έθεσε η πανδημία. Τολμώ, όμως, να πω με περηφάνια ότι τη μετατρέψαμε σε ευκαιρία. Ευκαιρία να αναδείξουμε και πάλι τις αξίες και τις αξίες του Συμβουλίου υπό ένα νέο πρίσμα:

αυτό της ενίσχυσης τους σε περιόδους κρίσεων. Διακρινόμαστε, λοιπόν, ότι η Δημοκρατία, το Κράτος Δικαίου και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεν μπορούν να αποτελούν παράπλευρες απώλειες οποιασδήποτε υγειονομικής κρίσης. Ότι, ακόμη και σε συνθήκες ακραίων δοκιμασιών, στις Δημοκρατίες υπάρχουν κόκκινες γραμμές, που δεν μπορούμε να υπερβούμε. Θέσαμε ακόμη επιτακτικά το ζήτημα της προστασίας των πλέον ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και στήριξή τους. Κι έπειτα, προχωρήσαμε ένα βήμα παραπέρα και αποφασίσαμε όλες αυτές τις θέσεις αρχών που εκφράσαμε να τις αποτυπώσουμε σε ένα ενιαίο κείμενο, τη Διακήρυξη των Αθηνών. Αυτή είναι, θα λέγαμε, και η μεγαλύτερη και διαχρονικότερη παρακαταθήκη της Προεδρίας μας. Ένας πλοηγός, που θα βοηθήσει τις επόμενες γενιές να αποφύγουν τα ακαρτογράφητα νερά, στα οποία εμείς πορευτήκαμε.

–Πόσο σημαντική είναι η σύσταση ενός ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Ιστορία;

–Το Παρατηρητήριο για τη Μελέτη και τη Διδασκαλία της Ιστορίας είναι μια καινοτομία, που φιλοδοξούμε ότι θα συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των ιστορικών φαινομένων, από τους οποίους τόσο έχει υποφέρει η Ευρώπη. Αλλά και στην Ελλάδα, όπως και στην Κύπρο, ξέρουμε πολύ καλά τι θα πει ο γειτόνάς σου να εμμένει σε παραχαραγμένες ιστορικές αλήθειες, για να εξυπηρετήσει τα αλυτρωτικά του σχέδια. Εν προκειμένω, το Παρατηρητήριο θα είναι πολιτικά ουδέτερο και, μέσα από την καταγραφή των δεδομένων, θα συμβάλει στην οικοδόμηση της δημοκρατικής συνειδήσεως και της ιστορικής γνώσης των νέων γενεών. Πειοποίησή μου ήταν πάντα ότι η μελέτη της Ιστορίας δεν πρέπει να διχάζει τους λαούς, αλλά να τους ενώνει. Να οδηγεί σε συγκλίσεις και όχι σε συγκρούσεις. Να δημιουργεί πολίτες ενήμερους, με συνειδηση των ιστορικών τους καταβολών, αλλά χωρίς φοβικά συνδρομα για μια διαφορετική ανάγνωση της ιστορίας. Τέτοιοι πολίτες ελπίζουμε ότι θα εκπαιδεύονται στην Ευρώπη μετά την καθιέρωσή του.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Η **Μαριλένα Ιωαννίδου** μάς ετοιμάζει μια παραδοσιακή πουργουρόσουπα και μια λευκή φασολάδα, ενώ η **Αθηνά Λοϊζίδου** μάς ετοιμάζει κριθαρότο σολομού και φιλέτα λαβράκι με καραμελωμένη σος πορτοκαλιού.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Υπερόπλο τα υποβρύχια που έγερναν

Πώς έφθασαν, από τον κίνδυνο απαξίωσης, να κρατούν την ισορροπία σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο έναντι της Τουρκίας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Στα μέσα Οκτωβρίου του 2009, ανάμεσα στις διάφορες εκκρεμότητες που έπρεπε να επιλύσει ο Ευάγγελος Βενιζέλος, ως νέος υπουργός Εθνικής Αμυνας της άρτι εκλεγείσας κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, υπήρχε και ένα «καυτό» θέμα που τα προηγούμενα δύο χρόνια είχε προκαλέσει πολιτική θύελλα. Επρόκειτο για το περίφημο «υποβρύχιο που γέρνει», το «Παπανικολής», το πρώτο από τα γερμανικής σχεδίασης τύπου 214. Η φήμη ότι το υποβρύχιο «έγερνε», κατά τις πρώτες δοκιμές του στο Κιέλο το 2005, είχε δημιουργήσει μια καταθλιπτική ατμόσφαιρα, καθώς από το 2001 έως το 2009 (επί κυβερνήσεων Κ. Σημίτη και Κ. Καραμανλή) είχαν καταβληθεί στους Γερμανούς περίπου 2 δισ. ευρώ, τόσο για τη ναυπήγηση τεσσάρων νέων υποβρυχίων τύπου 214 όσο και για την αναβάθμιση των παλαιότερων τύπου 209.

Η καταθλιπτική ατμόσφαιρα συνδεόταν βεβαίως και με τις «μίζες» για τα εξοπλιστικά που οδηγούσαν τον Ακη Τσοχατζόπουλο στη φυλακή, κάτι που καθιστούσε τις συγκεκριμένες συμβάσεις όχι απλώς αντικείμενο πολιτικών αντιπαράθεσης, αλλά περίπου ανιερές και μολυσματικές. Απότοκο αυτής της κατάστασης ήταν το «Παπανικολής» να μην παραλαμβάνεται από το ελληνικό Δημόσιο.

Τελικά, κατόπιν των εισηγήσεων του ΓΕΝ, εκείνο τον Οκτώβριο κλήθηκαν στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας οι αξιωματικοί του κλιμακίου που παρακολουθούσε τις εργασίες ναυπήγησης του «Παπανικολής» στο Κιέλο, οι οποίοι εξήγησαν στον κ. Βενιζέλο ότι το υποβρύχιο τα πήγε περίφημα, με αποκλίσεις που εντάσσονταν απολύτως μέσα σε λογικά όρια. Επισήμαναν οι αξιωματικοί ότι το «Παπανικολής» είναι στην πραγματικότητα το καλύτερο υποβρύχιο που κυκλοφορεί στη διεθνή αγορά με τεχνολογία ανασφάλειας πρόωπου (ΑΙΡ), που είναι υποδεέστερη μόνο της πυρηνικής. Το «Παπανικολής» απέδειξε το αληθές του λόγου εκείνων των αξιωματικών αρκετές φορές, κυρίως όμως κατά την κρίση του περασμένου Αυγούστου, όταν έμεινε επί τουλάχιστον 34 ημέρες κάτω από το νερό, διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση ενός θετικού ισοζυγίου έναντι της δράσης των τουρκικών ναυτικών δυνάμεων.

Εκείνη τη στιγμή, όμως, το 2009, η τύχη των υποβρυχίων 214 κρεμόταν από μια κλωστή. Λίγο πριν από τις εκλογές του 2009, η γερμανική HDW (που εν τω μεταξύ είχε εξαγοράσει την ThyssenKrupp),

Το «Πιπίνος» (φωτ.) ήταν το δεύτερο υποβρύχιο τύπου 214, μετά το «Παπανικολής», που παραδόθηκε στην Ελλάδα. Ολοκληρώθηκε το 2014 στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά από το Πολεμικό Ναυτικό. Ακολούθησαν τα «Ματρώζος» και «Κατσώνης», το 2015.

Τον Αύγουστο, το «Παπανικολής», ένα από τα τέσσερα υποβρύχια τύπου 214 του Π.Ν., έμεινε επί 34 ημέρες κάτω από το νερό διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στην κρίση.

που είχε το πλειοψηφικό πακέτο στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά, ήταν κατασκευάστρια και υποκατασκευάστρια εταιρεία, αποφάσιζε να καταγγείλει τις συμβάσεις τόσο για τα υποβρύχια 214 όσο και για την αναβάθμιση των τύπου 209. Η κατάσταση ήταν πραγματικά θλιβερή, καθώς τα τρία υποβρύχια που απέμεινε να παραδοθούν («Ματρώζος», «Κατσώνης», «Πιπίνος»), παρέμεναν ημιτελή στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά και, λόγω της λεόντειας σύμβασης που είχε υπογραφεί, παρέμεναν στην κυριότητα των Γερμανών. Παράλληλα, έγινε αντιληπτό ότι από τα 800 εκατ. ευρώ που είχαν προβλεφθεί για την αναβάθμιση των παλαιότερων υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) τύπου 209, πάνω από τα μισά (450 εκατ.) είχαν δαπανηθεί μόνο για την αναβάθμιση του ενός («Ωκεανός»).

Περίπλοκη διαπραγμάτευση

Επείτα από μια δαιδαλώδη και περίπλοκη διαπραγμάτευση με τους Γερμανούς, τον επενδυτή

που πρότειναν, τον Ισκαντάρ Σάφα της Abu Dhabi Mar (συμφερόντων Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων), βρέθηκε μια λύση για τα ναυπηγεία και, ταυτόχρονα, όλα τα υποβρύχια πέρασαν στην κυριότητα του ελληνικού Δημοσίου. Η σύμβαση του 2010 πρόσθεσε την επιλογή ναυπήγησης ακόμη δύο υποβρυχίων τύπου 214, ακυρώνοντας την αναβάθμιση των υπόλοιπων 209, καθώς κρινόταν ασύμφορη. Ο νόμος Βενιζέλου έλυσε σωρεία εκκρεμοτήτων και προβλημάτων και κατάργησε και τα «αμαρτωλά» αντισταθμιστικά ωφελήματα. Όμως, την ώρα που ξεκινούσε ένας δεύτερος γύρος αντιδικίας, ανάμεσα στο ελληνικό Δημόσιο και στη νέα ιδιοκτησία των Ναυπηγείων Σκαρμαγκά, το Π.Ν. αντιμετώπιζε ορισμένα πολύ πρακτικά προβλήματα.

Τον Δεκέμβριο του 2010, το «Παπανικολής», έπειτα από έξι χρόνια εκκρεμότητας, έπλεε στον Ναυστόλιο Σαλαμίνας σε κλίμα συγκίνησης, αλλά και προβληματισμού. Τα υπόλοιπα τρία υποβρύχια καθώς και το υπό αναβάθμιση «Ωκεανός» παρέμεναν ημιτελή στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά, με το έργο που υπολειπόταν να χρησιμοποιείται ως μοχλός πίεσης από τη νέα ιδιοκτησία, παρότι πληρώνονταν κανονικά οι δόσεις. Τελικά, αποφασίστηκε να «παγώσει» η καταβολή δόσεων από το ελληνικό Δημόσιο. Τα υποβρύχια έμπαιναν σε κίνδυνο καταστροφής, καθώς, δίχως τις απαραίτητες εργασίες, συσσωρευτές και άλλες συσκευές κινδύνευαν να μείνουν δίχως συντήρηση. Τελικά ελήφθη-

σαν αποφάσεις που δεν θα ήταν δυνατόν αν το 2014 ο τότε υπουργός Εθνικής Αμυνας Δημήτρης Αβραμόπουλος δεν έτεινε ευήκοον ους στον αρχηγό ΓΕΝ Ευάγγελο Αποστολάκη, ο οποίος, έπειτα από μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Επιτελείο, πρότεινε να ολοκληρωθούν τα υποβρύχια από το Π.Ν. στον Σκαρμαγκά.

Ο κ. Αβραμόπουλος και ο τότε υπουργός Ανάπτυξης Κωστής Χατζηδάκης στήριξαν την επιλογή φέρνοντας το σχετικό νομικό πλαίσιο στη Βουλή. Παρά το γεγονός ότι, λόγω της αντιδικίας με τους Γερμανούς, αρκετές από τις εταιρείες που είχαν σχέσεις με την ThyssenKrupp δεν συνεργάζονταν, με ένα κόστος συνολικά 75 εκατ. ευρώ, τη συνεργασία των εργαζομένων από τα Ναυπηγεία, το Π.Ν. κατόρθωσε και παρέδωσε το δεύτερο υποβρύχιο («Πιπίνος») το 2014, εντός τριών μηνών. Τα περισσότερα από τα χρήματα κατευθύνθηκαν σε αμοιβές και ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων, κάποιον από τους οποίους είχαν να πληρωθούν ακόμη και τρία χρόνια. Τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο του 2015 παραδόθηκαν και τα υπόλοιπα δύο («Ματρώζος», «Κατσώνης») και το ολοκληρωμένο «Ωκεανός».

Οι ανησυχίες

Η αφήγηση μπορεί να μοιάζει γραμμική, αλλά στην πραγματικότητα επρόκειτο για μια περίοδο που ήταν γεμάτη παγίδες. Η ίδια η εισήγηση Αποστολάκη στον Αβραμόπουλο είχε τότε αντιμετωπισθεί στο εσωτερικό του Ναυτι-

κού με σκεπτικισμό, αν όχι φόβο, καθώς αρκετοί θεωρούσαν ότι ένα τέτοιο εγχείρημα θα μπορούσε να επιφέρει κατηγορίες για διαχείριση χρημάτων και έργου που υπό φυσιολογικές συνθήκες το Π.Ν. δεν μπορεί να κάνει. Πηγές με γνώση των εξελίξεων εκείνες τις ημέρες ανέφεραν ότι οι κ. Αβραμόπουλος και Αποστολάκης συμφωνούσαν απολύτως πως είναι αδιανόητο τα υποβρύχια να «σπατίσουν» στα ναυπηγεία. Οι ίδιες πηγές επισημαίνουν ότι για τη διαδικασία και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν προκειμένου τα υποβρύχια αυτά να τεθούν σε επιχειρησιακή λειτουργία μπορεί να γραφτεί ολόκληρος τόμος.

Από πολλές απόψεις η ολοκλήρωση της επιχειρησιακής λειτουργικότητας των υποβρυχίων τύπου 214 ήλθε πριν από λίγες ημέρες, με την απόφαση του υπουργού Εθνικής Αμυνας Νίκου Παναγιωτόπουλου να προχωρήσει στην προμήθεια νέων τορπιλών βαρέος τύπου, την αναβάθμιση υφιστάμενων, αλλά και την αγορά νέων συσσωρευτών και αντιμέτρων. Το επόμενο στοίχημα για την Αθήνα είναι η ναυπήγηση και των δύο ακόμα υποβρυχίων τύπου 214 που προβλέφθηκαν από τη σύμβαση του 2010, κάτι που θα μετέτρεπε το Π.Ν. σε μια υπολογιστή δύναμη στον τομέα των υποβρυχίων σε περιφερειακό επίπεδο. Υπενθυμίζεται ότι τα υποβρύχια 214 έχουν κατασκευασθεί (και έχουν παραχωρηθεί) δύο φορές για τη συνοδεία Δύναμης Κρούσης αμερικανικών αεροπλανοφόρων.

Η Αθήνα ποντάρει σε διπλωματία, αμυντική θωράκιση

Με βάση ένα συνεκτικό σχέδιο το οποίο από τη μια πλευρά περιλαμβάνει τη διπλωματική κινητικότητα και από την άλλη την επιτάχυνση σειράς εξοπλιστικών προγραμμάτων κινείται η Αθήνα, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις τουρκικές προκλήσεις στην περιοχή. Ο σχεδιασμός αυτός λαμβάνει χαρακτηριστικά επείγουσας διαδικασίας, καθώς, όπως όλα δείχνουν, οι ΗΠΑ θα παραμείνουν σε κατάσταση εσωστρέφειας τουλάχιστον μέχρι την ορκυμνοσία του νέου προέδρου στις 20 Ιανουαρίου, ενώ οι πλέον σημαντικές χώρες της Ε.Ε. είτε επιστρέφουν σε κατάσταση εσωστρέφειας λόγω πανδημίας είτε αντιμετωπίζουν περίοδο εσωτερικής πολιτικής αβεβαιότητας, όπως η Γερμανία.

Ηδν η Αγκυρα έχει δείξει ότι δεν παρεκκλίνει του σχεδιασμού της. Η ανανέωση της NAVTEX για τις δραστηριότητες του «Ορούτς Ρέις» στα νότια του Καστελλόριζου και ανατολικά της Ρόδου, προτού συμπληρωθεί ένα 24ωρο από την τηλεφωνική επικοινωνία του Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν με αφορμή τον καταστροφικό σεισμό της 30ής Οκτωβρίου, είναι ενδεικτικά των προθέσεων της Αγκυρας να συντηρήσει το κλίμα έντασης στην περιοχή. Από την πλευρά της Αθή-

νας, αποκρυσταλλώνεται μια σειρά από εκτιμήσεις. Επικρατέστερη από αυτές είναι η διακοπή των δραστηριοτήτων του «Ορούτς Ρέις» στις 14 Νοεμβρίου, προκειμένου να προχωρήσει σε αναγκαίες εργασίες συντήρησης στην Αττάλεια και επιστροφή έπειτα από κά-

Τι περιλαμβάνει το ελληνικό σχέδιο προκειμένου να αντιμετωπιστεί η προκλητικότητα της Τουρκίας στην περιοχή.

ποιο χρονικό διάστημα. Τα δύο βασικά σενάρια κλιμάκωσης είναι η αποστολή πλωτού γεωτρήσανου στο «τρίεθνές» Ελλάδας, Τουρκίας, Κύπρου ή, εφόσον ο κ. Ερντογάν αποφασίσει να οδηγήσει την κρίση στα άκρα, η «ενεργοποίηση» των περιοχών ερευνών δυτικά του 28ου μεσημβρινού. Η Αθήνα, μετά τις πολύ σημαντικές επαφές του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια στη Γερμανία, αλλά και τις διαρκείς συνομιλίες με παράγοντες του αραβικού κόσμου, ιδίως με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα

Η ανανέωση της NAVTEX για τις δραστηριότητες του «Ορούτς Ρέις» (φωτ.) νότια του Καστελλόριζου και ανατολικά της Ρόδου είναι ενδεικτική των προθέσεων της Αγκυρας να συντηρήσει το κλίμα έντασης στην περιοχή.

(ΗΑΕ), είναι έτοιμη να διευρύνει τη διπλωματική και στρατιωτική συνεργασία με χώρες της περιοχής του Κόλπου. Όπως αποκάλυψε προ ολίγων ημερών η «Κ», κυοφορείται τριμερής με τη συμμετοχή ΗΑΕ και Ινδίας, ωστόσο ο ρυθμός θα κριθεί με βάση και τον ρυθμό της πανδημίας.

Τις διπλωματικές προσπάθειες της Αθήνας βοηθάει και η εκστρατεία προώθησης ενός ρόλου διεθνούς προστασίας του Ισλάμ που επιχειρεί να φιλοτεχνήσει η Αγκυρα, προκαλώντας ανησυχία και εκνευ-

ρισμό σε αρκετές ευρωπαϊκές και όχι μόνο πρωτεύουσες. Μια ένδειξη της προσήλωσης της Αγκυρας στη συντήρηση της προώθησης του αφηγήματος αυτού ήταν και η στάση που τήρησε ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου την περασμένη Τετάρτη, κατά την πανηγυρική τελετή ολοκλήρωσης της προεδρίας Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Λίγο πριν φθάσει στην εκδήλωση ο κ. Μητσοτάκης, ο κ. Τσαβούσογλου (διά τηλεδιάσκεψης) εκμεταλλεύθηκε την παρουσία των

θεσμών του Συμβουλίου (γ.γ. Μαρία Μπούριτς, πρόεδρος κοινοβουλευτικής συνέλευσης Ρικ Ντεμς, επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Ντόννια Μιγιάτοβιτς και πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Ρόμπερτ Σπάρνο) και επικαλέστηκε τις ευρωπαϊκές αρχές προκειμένου να επιτεθεί στη Γαλλία για προσβολή του Ισλάμ. Ενώ στη συνέχεια αναφέρθηκε στην ανάγκη του σεβασμού των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με την εδαφική ακεραιότητα.

Αμέσως μετά, τελικά, πήρε τον λόγο ο υπουργός αναπληρωτής Εξωτερικών Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, ο οποίος και έσπευσε να συμφωνήσει στα περί εδαφικής ακεραιότητας, θυμίζοντας, όμως, στον κ. Τσαβούσογλου ότι αυτά ισχύουν και για την Κύπρο.

Συμφωνία με τις ΗΠΑ

Από πλευράς εξοπλιστικών, το ΓΕΝ εισηγείται διακρατική συμφωνία με τις ΗΠΑ για προμήθεια τεσσάρων φρεγατών MMSC, αναβάθμιση των ΜΕΚΟ και συμπαραγωγή στο μελλοντικό πρόγραμμα των FFGX. Στην πραγματικότητα, η εισήγηση του ΓΕΝ δεν είναι τυχαία, αλλά απολύτως εναρμονισμένη με μια συνολική προσπάθεια της

Αθήνας να έλθει ακόμα πιο κοντά με την Ουάσινγκτον σε ζητήματα αμυντικής συνεργασίας και να λύσει το χρονίζον πρόβλημα των ναυπηγείων. Δεν είναι τυχαίο ότι στην ευρύτερη συζήτηση, έξω και πέρα από τα αμιγώς αμυντικά, στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων έχει τεθεί ακόμα και θέμα δημιουργίας στον Σκαρμαγκά ενός σταθμού για τη μεταφορά, την αποθήκευση και την επαναεριοποίηση φυσικού αερίου. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα συνολικό βιομηχανικό πρότζεκτ.

Πέρα από τα Ραφάλ, τα οποία προχωρούν επίσης ταχέως, το υπουργείο Εθνικής Αμυνας συζητεί και την αγορά συστημάτων αντιμετώπισης απειλών που μπορεί να προέρχονται από drones (anti-drones). Προβλεπόμενα φαίνεται ότι έχουν οι Ισραηλινί, οι οποίοι, μέσω της ELBIT, θα κληθούν σύντομα να προχωρήσουν σε οριστικοποίηση των συζητήσεων για τη δημιουργία διεθνούς αεροπορικού εκπαιδευτικού κέντρου στην Καλαμάτα. Σε γενικές γραμμές οι συζητήσεις με τους Ισραηλινίους για συστήματα UAV και αντιμετρα αυτών φαίνεται ότι θα περιλάβουν πολύ περισσότερα από τα δύο HERON που έχουν παραληφθεί από την Πολεμική Αεροπορία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΟΣ

Η συνδρομή των αξιωματικών

Μια ξεχωριστή ιστορία θα μπορούσε, επίσης, να γραφεί για τους αξιωματικούς των υποβρυχίων του Π.Ν. που, από το 2004 και την καθέλκυση του «Παπανικολή» μέχρι σήμερα, πραγματικά καινοτόμους, προκειμένου να κατορθώσουν να επιλύσουν τεράστια προβλήματα. Οι καινοτομίες αυτές ήταν ο λόγος που τα υποβρύχια τύπου 214 του ελληνικού Π.Ν. θεωρούνται «φονικά όπλα» πρώτης τάξης και μονάδες τεράστιας επιχειρησιακής αξίας. Στις δεξαμενές του Σκαρμαγκά, πέρα από την ολοκλήρωση του έργου που αναλογούσε στους εργαζομένους των ναυπηγείων, δεκάδες αξιωματικοί του Π.Ν. εργάστηκαν προκειμένου να γίνουν λειτουργικά ευαίσθητα συστήματα τα οποία είναι απαραίτητα για την επιτυχή ανάπτυξη τους κάτω από το νερό. Τα υποβρύχια «Κατσώνης», «Ματρώζος» και «Πιπίνος» πριν από το 2014 παρουσιάζονταν ως ολοκληρωμένα κατά ποσοστό 87%, 90% και 92%. Τα ποσοστά αυτά ήταν αληθινά, αλλά παραπλανητικά ως προς την ουσία. Καθώς, πέρα από το κέλυφος και τους κινητήρες, τα περισσότερα από τα ψηφιακά, ηλεκτρονικά και άλλα υψηλής τεχνολογίας συστήματα βρίσκονταν σε πλήρη εκκρεμότητα. Πρακτικά, αξιωματικοί και αξιωματικοί του Π.Ν. κλήθηκαν να βρουν «έξυπνες λύσεις», εν μέσω μιας διαμάχης ανάμεσα στο ελληνικό Δημόσιο και στα Ναυπηγεία Σκαρμαγκά (που ακόμα και το 2020 δεν έχει ακόμη επιλυθεί). Να κινήσουν, δηλαδή, παράλληλα. Χάρη σε αυτά τα λιγοστά αλλά ικανά και αφοσιωμένα στελέχη του Π.Ν., ο «Παπανικολής», ο «Ματρώζος», ο «Πιπίνος» και ο «Κατσώνης» μπόρεσαν να κερδίσουν τον δύσκολο πόλεμο της σιωπής κάτω από τα νερά του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου.

Οι «κάρτες» που οδήγησαν στην απόφαση για lockdown

Πώς έλαβε την απόφαση ο πρωθυπουργός

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Τα διαγράμματα που παρουσιάστηκαν στον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη για τον κίνδυνο «έκρηξης» των κρουσμάτων κορωνοϊού και τον οδήγησαν στην απόφαση για την επιβολή καθολικού lockdown έως τις 30 Νοεμβρίου, φέρνει στο φως της δημοσιότητας η «Κ».

Όπως προκύπτει, ο αναπαραγωγικός αριθμός, δηλαδή ο δείκτης Rt είχε φθάσει στην επικράτεια στο 1,22. Όμως, στη Θεσσαλονίκη, κυρίως, αλλά και στην περιφέρεια της Αττικής η εικόνα ήταν σαφώς πιο ανησυχητική. Από τα σχετικά στοιχεία, για την Αττική προκύπτει ότι από την περασμένη Δευτέρα υπήρξε αιφνίδια εκτόξευση των κρουσμάτων. Ενώ, παράλληλα, το ικόνφορτίο ήταν πλέον διάχυτο σε όλο το Λεκανοπέδιο, στους δήμους που περιλαμβάνονται από τον Υμηττό, την Πεντέλη, την Πάρνηθα και το Ορος Αιγάλεω. Δηλαδή, πέραν του κέντρου της Αθήνας υπήρχε «πύκνωση» των κρουσμάτων, στα βόρεια, νότια –πλην κάποιων εξαιρέσεων– ανατολικά και δυτικά προάστια. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, παρότι στην Αττική δεν είχε παρουσιαστεί ακόμη εκθετική αύξηση, εκτιμήθηκε πως όλα θα μπορούσαν να ανατραπούν πολύ σύντομα «εάν υπήρξαν κάποιες συρροές».

Επίσης εξόχως προβληματική ήταν η εικόνα από την αρχή της εβδομάδας και στη Θεσσαλονίκη. Η κάμψη που κατεγράφη αρχικά, έπαψε να υφίσταται και υπήρξε νέα εκτόξευση των ενεργών κρουσμάτων, με το 70% εξ αυτών να είναι ηλικίας μικρότερης των 45 ετών.

Παράλληλα, υπέρ του καθολικού lockdown συνηγορούσαν δύο ακόμη παράγοντες: Τα ευρήματα από την ιχνολάτση των επαφών ανά χώρα και τύπο συνάθροισης, στην οποία προχώρησε η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΤΠΠ). Και δεύτερον, οι καταγεγραμμένες επαφές ανά ηλικιακή ομάδα κρουσμάτων. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, η κοινή στέγη είναι ο υπ' αριθμόν ένα παράγοντας μετάδοσης του ιού. Έτσι, εάν ένα μέλος της οικογένειας νοσήσει, είναι εξαιρετικά πιθανό να υπάρξει και άλλο κρούσμα εντός του νοικοκυριού, με αποτέλεσμα να είναι απαραίτητη για τη μείωση των κρουσμάτων η συνολική «απομόνωσή» του.

Επίσης, το εύρος της μετάδοσης σε κλειστούς χώρους εξηγεί τον λόγο της επιβολής του γενικού lockdown, με την εστίαση και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να είναι τα πλέον «επικίνδυνα» σημεία για να νοσήσει κάποιος. Σημειώνεται τέλος ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της ΓΤΠΠ, τα άτομα κάθε ηλικίας κολούν πρωτίστως από συνομηλικούς τους, παρότι στους άνω των 65 φαίνεται να υπάρχει αυξημένη μετάδοση και από άτομα από 40-64 ετών, πιθανώς, δηλαδή, από τα παιδιά τους. Σημειώνεται πως οι ειδικοί έχουν επεξεργαστεί και διάφορα σενάρια για την πορεία του ιού εφεξής, ορισμένα εκ των οποίων είναι εξόχως ανησυχητικά.

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, ο πρωθυπουργός έκρινε πως θα ήταν πολύ μεγάλο ρίσκο να περιμένει να διαπιστωθεί πόσο αποτελεσματικά ήταν τα πρώτα μέτρα. Έτσι, η εισήγηση της

«Πρέπει να πάρουμε τα μέτρα πριν “κοκκινίσει” τελείως η χώρα και διαπιστώσουμε ότι οι πιέσεις στο σύστημα υγείας είναι πια πολύ μεγάλες», ανέφερε ο κ. Μητσοτάκης.

επιτροπής των επιστημόνων την Τετάρτη το απόγευμα για γενικευμένο lockdown δεν αιφνιδίασε τον κ. Μητσοτάκη, που έλαβε αμέσως την απόφαση να την υιοθετήσει. «Όπως στην πρώτη φάση δράσαμε έγκαιρα και νωρίτερα από τις άλλες χώρες, το ίδιο πρέπει να κάνουμε και σήμερα. Πρέπει να πάρουμε τα μέτρα τώρα. Αν περιμένουμε μία-δυο εβδομάδες, θα φτάσουμε στο σημείο που έφθασαν άλλες χώρες. Πρέπει να πάρουμε τα μέτρα πριν “κοκκινίσει” τελείως η χώρα και διαπιστώσουμε ότι οι πιέσεις στο σύστημα υγείας είναι πια πολύ μεγάλες», φέρεται να τόνισε ο πρωθυπουργός σε συνεργάτες του.

Στο Μέγαρο Μαξίμου κυριαρχεί η εκτίμηση ότι, όπως και τον περασμένο Μάρτιο, η χώρα κερδίζει χρόνο και θα αποφύγει την ισχυρή πίεση στο σύστημα υγείας. Εξάλλου, όπως ομολογείται, το κρίσιμο είναι να επιδειχθούν αντοχές το επόμενο δίμηνο, καθώς στην συνέχεια υπάρχει ισχυρή ελπίδα ότι θα είναι διαθέσιμο το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού.

Πρώτα θα επαναλειτουργήσουν γυμνάσια και λυκεία, στη συνέχεια το λιανεμπόριο και τελευταία η εστίαση.

μεταξύ εισιτηρίων και εξιτηρίων των κρουσμάτων στα νοσοκομεία, ακόμα και αν αυτά δεν αφορούν ΜΕΘ. «Μόνο τότε θα πάρουμε την απόφαση να αρχίσει να ξεκλειδώνεται η χώρα», προσθέτει η ίδια πηγή, υπογραμμίζοντας πως αυτό πρέπει να ισχύει για τουλάχιστον μία

Τα διαγράμματα που παρουσιάστηκαν στον πρωθυπουργό

Στιγμιαίος αναπαραγωγικός αριθμός, Rt, ΕΟΔΥ, Επικράτεια, 1.22 (95%CI: 1.09 - 1.36)

Ιχνολάτση επαφών

Χώρος και τύπος συνάθροισης

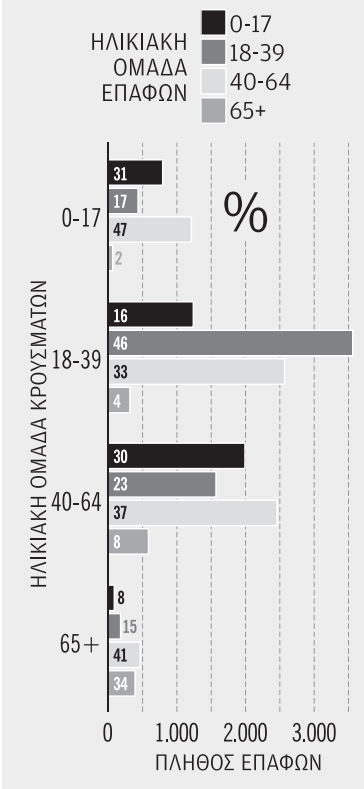

ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗΣ

Επαφές/ηλικιακή ομάδα

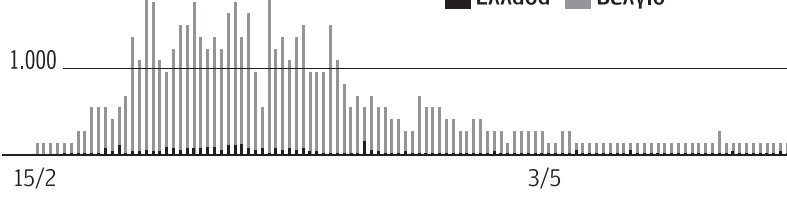
Οκτώβριος 2020

Ελλάδα vs Βέλγιο

Κρούσματα ανά ημέρα

■ Ελλάδα ■ Βέλγιο

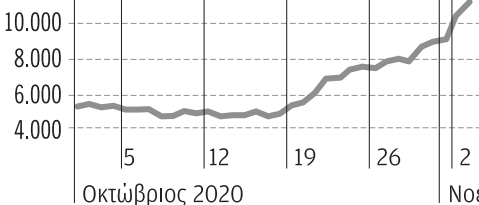

ΠΗΓΗ: Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας

Περιφέρεια Αττικής

Κρούσματα 7 ημερών

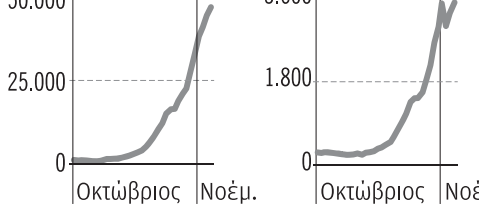
Ανά 100.000 κατοίκους

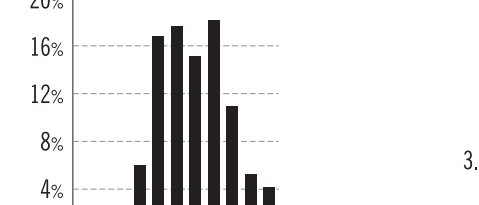
Θεσσαλονίκη

Κρούσματα 7 ημερών

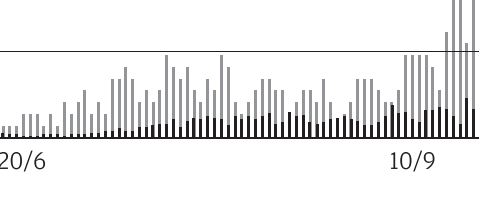
Ανά 100.000 κατοίκους

Ενεργά

Ηλικίες

Η σύγκριση με άλλες χώρες και η γρήγορη αντίδραση

Η σύγκριση της Ελλάδας με άλλες χώρες, παρά την επιμέρους κριτική που ασκείται, δείχνει πως στη χώρα μας τα μέτρα, όπως συνέβη και στο πρώτο κύμα της πανδημίας, ελήφθησαν και πάλι εγκαίρως, προτού η κατάσταση ξεφύγει από τον έλεγχο. Μεταξύ των παραδειγμάτων που μπορούμε να εξετάσουμε, ώστε να υπάρχει μέτρο σύγκρισης, είναι το σχεδόν ίδιο πληθυσμιακά Βέλγιο. Εκεί, την 1η Οκτωβρίου είχαν καταγραφεί 1.700 κρούσματα, στις 15 Οκτωβρίου 6.300 και στις 30 Οκτωβρίου 17.500, οπότε και επιβλήθηκε lockdown. Στην Ελλάδα, το γενικό «λουκέτο» ήρθε στις 2.500 κρούσματα.

Αντίστοιχα, στο Ισραήλ, στις 10 Σεπτεμβρίου καταγράφηκαν

Στο σχεδόν ίδιο πληθυσμιακά Βέλγιο, το lockdown επιβλήθηκε με 17.500 κρούσματα. Στην Ελλάδα, η αντίστοιχη απόφαση ελήφθη με 2.500 κρούσματα.

2.700 κρούσματα και στις 24 Σεπτεμβρίου 5.000 κι επιβλήθηκε lockdown. Στη Γαλλία, στις 15 Οκτωβρίου καταγράφονταν 20.000 και στις 30 Οκτωβρίου είχαν φθάσει τις 42.000, όταν και επιβλήθηκε απαγορευτικό.

Στην Ελλάδα είχαμε 320

κρούσματα την 1η Οκτωβρίου και φθάσαμε στα 1.300 στις 30 Οκτωβρίου. Παρά τα μέτρα που επιβλήθηκαν αρχικά, το κλείσιμο δηλαδή της εστίασης, ο πρωθυπουργός –και με δεδομένη τη ραγδαία επιδείνωση της κατάστασης– έκρινε πως δεν πρέπει να περιμένει μέχρι να διαπιστωθεί αν θα αποδώσουν τα νέα μέτρα –κάτι που ήταν ούτως ή άλλως υπό αίρεση– και να περάσουμε απευθείας στο επόμενο στάδιο, δηλαδή στο γενικό lockdown. Η απόφαση ήταν, δηλαδή, να ληφθούν τα μέτρα νωρίτερα κι όχι αφού πρώτα έρθει το πρόβλημα. Η τελική εισήγηση των ειδικών, που ως γνωστόν το απόγευμα της Τετάρτης ήταν γενικό

lockdown, βρήκε τον πρωθυπουργό έτοιμο, καθώς ούτως ή άλλως οι αποφάσεις λαμβάνονται με βάση τις εισηγήσεις των ειδικών. Στην κυβέρνηση εκτιμούν ότι έχουμε κερδίσει χρόνο και στο πρώτο κύμα και στο δεύτερο. Δεν έχουμε τα φαινόμενα που παρατηρούνται στην υπόλοιπη Ευρώπη, ενώ τώρα είμαστε πιο κοντά στο εμβόλιο, αφού στο μεταξύ έχουμε ενισχύσει σημαντικά το σύστημα υγείας με προσλήψεις και νέες ΜΕΘ. «Φανταστείτε να αντιμετωπίζαμε το “τσουνάμι” που αντιμετωπίσαν άλλες χώρες με τις ΜΕΘ που είχαμε παραλάβει από τον ΣΥΡΙΖΑ, πού θα ήμασταν τώρα», τονίζει κυβερνητικό στέλεχος.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σταδιακή άρση των περιορισμών – «Κλειδί» η κατάσταση στα νοσοκομεία

Των Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ και ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«Μοντέλο Μαΐου», με κάποιες κρίσιμες ωστόσο παραλλαγές, προτίθεται να ακολουθήσει η κυβέρνηση για την άρση του lockdown που ισχύει από χθες, εάν βεβαίως τα μέτρα αποδώσουν και τις επόμενες τρεις εβδομάδες υπάρξει μεγάλη αποκλιμάκωση των κρουσμάτων κορωνοϊού και σαφής υποχώρηση της πίεσης που υφίσταται το σύστημα υγείας.

Το πιο κρίσιμο κομμάτι, κρίσιμότερο ακόμα και από τον αριθμό των κρουσμάτων, θεωρείται, όπως αναφέρει κυβερνητική πηγή στην «Κ», να είναι αρνητικό το ισοζύγιο

εβδομάδα. Συνεπώς η κρίσιμη περίοδος για τις αποφάσεις θα ξεκινήσει την 25η Νοεμβρίου έως τις αρχές Δεκεμβρίου. Αν όλα πάνε κατ' ευχήν, η επιστροφή στην κανονικότητα, όπως και το άνοιγμα της οικονομίας, δεν θα γίνει ταυτόχρονα, αλλά σταδιακά.

Ο σχεδιασμός που ήδη έχει ξεκινήσει, ανεξάρτητα από το πότε θα ενεργοποιηθεί, προβλέπει ότι πρώτα θα ανοίξουν τα σχολεία, δηλαδή τα γυμνάσια και τα λύκεια, που τώρα λειτουργούν με τηλεκατάρτιση. Από τις οικονομικές δραστηριότητες –τον πιο κρίσιμο, δηλαδή, τομέα–, αρχικά θα ανοίξει το λιανεμπόριο και τελευταία θα είναι η εστίαση. Ο στόχος, όπως

είπε και ο κ. Μητσοτάκης, είναι την εορταστική περίοδο η αγορά να έχει επανέλθει σε κάποιου είδους «κανονικότητα». Το άνοιγμα ωστόσο θα έχει περισσότερους περιορισμούς από εκείνους του περασμένου Μαΐου. Είναι, δηλαδή, σχεδόν βέβαιο ότι θα υπάρχουν περιορισμοί και στην κυκλοφορία –πιθανότατα απαγορεύσει κυκλοφορίας τις νυκτερινές ώρες– αλλά και στο ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων εστίασης, είτε συνολικά είτε ανάλογα με τη επιδημιολογικό φορτίο της κάθε περιοχής. Παράλληλα, είναι πιθανόν, με τη χορήγηση κινήτρων για διασφάλιση της απαιτούμενης θέρμανσης, η εστίαση να επιτρα-

πεί μόνο σε ανοικτούς χώρους. Σε κάθε περίπτωση, με βάση τις αναλύσεις των ειδικών και την έως τώρα εμπειρία, εκτιμάται πως μέχρι το τέλος του μήνα όλες οι περιφέρειες της χώρας θα έχουν επανέλθει στο «πορτοκαλί», με τα συνολικά κρούσματα να έχουν περιοριστεί σε χαμηλό τριψήφιο νούμερο. Τούτο δείχνει, όπως λέγεται, η εμπειρία από την Κοζάνη, την Καστοριά και τα Ιωάννινα, περιοχές στις οποίες το προηγούμενο διάστημα είχε επιβληθεί συνολικό lockdown. Έτσι, επί της ουσίας θα επανέλθει το σύστημα, με τη χώρα να είναι χωρισμένη σε δύο ζώνες, αυτήν με το πορτοκαλί χρώμα –αυξημένης επιτήρησης, και την

κόκκινη, του αυξημένου κινδύνου. Τέλος, όπως αναφέρουν συνολιστές του πρωθυπουργού, υπάρχουν βάσιμες ελπίδες ότι εντός του Δεκεμβρίου θα αρχίσει η παραγωγή εμβολίων της Pfizer και ότι τον Ιανουάριο θα ακολουθήσει η AstraZeneca. Έτσι, είναι πιθανόν να έχει δημιουργηθεί μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου ένα ισχυρό ανάχωμα ανασίας στον ιό. Σε διαφορετική περίπτωση, δεν θα πρέπει να αποκλειστεί, τους πρώτους μήνες του 2021, ένα τρίτο κύμα κορωνοϊού, που εκ των πραγμάτων θα αντιμετωπιστεί είτε με τα μέτρα που προβλέπονται για τις «κόκκινες» περιοχές είτε με ακόμη ένα καθολικό lockdown.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Το θρίλερ δεν τελειώνει με τη νίκη του Μπάιντεν

Τοξικό το πολιτικό κλίμα στις ΗΠΑ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Το πολιτικό θρίλερ που ξεκίνησε το βράδυ της περασμένης Τρίτης και ολοκληρώθηκε προχθές με την επικράτηση του Δημοκρατικού υποψηφίου Τζο Μπάιντεν μετά την εξασφάλιση του «μαγικού αριθμού» των 270 εκλεκτόρων, δεν έχει τελειώσει.

Παρά την ανακούφιση που προκάλεσε σε ολόκληρη την υφήλιο η —έστω επεισοδιακή, λόγω εκλογικού συστήματος— νίκη του τέως αντιπροέδρου, διάχυτη είναι η ανησυχία ότι η τοξικότητα της τελευταίας τετραετίας θα συνεχίσει να δηλητηριάζει την αμερικανική κοινωνία. Σποραδικές διαδηλώσεις διαμαρτυρίας και από τις δύο πλευρές μαρτυρούν την πόλωση στα δύο στρατόπεδα μέχρι την τελευταία στιγμή.

Ο Ρεπουμπλικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έχει δηλώσει ότι θα προσφύγει δικαστικά εναντίον της ψηφοφορίας σε πολλές πολιτείες, επικαλούμενος σωρεία παρατυπιών. Στενοί συνεργάτες του εκτιμούν ότι η ιστορία μπορεί να τραβήξει μέχρι και τα μέσα Δεκεμβρίου, στις 14 του μηνός για την ακρίβεια, που είναι η προθεσμία για τη σύγκληση του Κολεγίου των Εκλεκτόρων και την ανάδειξη νέου προέδρου.

Ο ίδιος ο Αμερικανός πρόεδρος είχε αποσαφηνίσει από νωρίς τις προθέσεις του: δύσκολα θα δεχθεί μια ήττα. Το μεγάλο ερώτημα από εδώ και πέρα είναι τι θα κάνει το κόμμα του. Προς το παρόν, οι ηγέτες του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος είτε σιωπούν είτε τον στηρίζουν.

Ο πρόεδρος της Γερουσίας Μιτς Μακόνελ απέφυγε οποιοδήποτε σχόλιο για τις προεδρικές αιτιάσεις. Μετά την έντονη κριτική που δέχθηκαν για αφωνία, ο γερουσιαστής της Νότιας Καρολίνας Λίντσεϊ Γκράχαμ και ο συνάδελφός του στο Τέξας και διεκδικητής του χρίσματος Τεντ Κρουζ έσπευσαν να υιοθετήσουν τους ισχυρισμούς του προέδρου για νοθεία.

Ο πρώτος δεσμεύτηκε μάλιστα ότι θα δωρίσει μισό εκατομμύριο δολάρια στο νομικό ταμείο της καμπάνιας Τραμπ, ενώ ο δεύτερος συμμερίστηκε την προεδρική θεωρία συνωμοσίας ότι κομματικοί εκλογικοί παρατηρητές δεν έχουν

Ο Ντόναλντ Τραμπ έχει δηλώσει ότι θα προσφύγει δικαστικά εναντίον της ψηφοφορίας σε πολλές πολιτείες, επικαλούμενος σωρεία παρατυπιών.

πρόσβαση στη διαδικασία καταμέτρησης.

Οι αντισυστημικές εξάρσεις του βρίσκουν απήχηση στο ακροατήριο του, που εξακολουθεί να ξεχνά ότι ο Αμερικανός πρόεδρος δεν είναι το ξεχασμένο θύμα της παγκοσμιοποίησης, αλλά ένα κακομαθημένο παιδί της Νέας Υόρκης, που πήγε στο καλύτερο πανεπιστήμιο της χώρας, κατασπατάλησε την περιουσία του μπαμπά, έγινε τηλεοπτικός αστέρας, παντρεύτηκε τις ομορφότερες γυναίκες και έγινε

Το έργο του Τζο Μπάιντεν θα είναι δύσκολο. Θα πρέπει να αποκαταστήσει το διεθνές κύρος της χώρας, να επουλώσει τα τραύματα στις σχέσεις της Ουάσινγκτον με τους συμμάχους της και, κυρίως, να αμβλύνει τον διχασμό της αμερικανικής κοινωνίας.

Το σενάριο επιβεβαιώθηκε

Όσο και αν κάποιος δεν περίμεναν ότι η εκλογική βραδιά θα εξελισσόταν σε πολυήμερο θρίλερ, στην πραγματικότητα επρόκειτο για το χρονικό ενός προαναγγελθέντος οόου Τραμπ. Εδώ και πολλές εβδομάδες, αναλυτές πρόβλεπαν ότι το βράδυ των εκλογών ήταν πιθανό ένα κόκκινο κύμα, να προηγηθεί δηλαδή σε πολλές πολιτείες ο Αμερικανός πρόεδρος, ο οποίος θα έσπευδε να αυτοανακηρυχθεί νικητής. Η εικόνα αυτή όμως θα αλλάξει σταδιακά όσο θα προσμετρούνται οι επιστολικές ψήφοι, έλεγαν. Το σενάριο επιβεβαιώθηκε πλήρως, παρά την προσπάθεια του Αμερικανού προέδρου να αμφισβητήσει τη διαδικασία. Αφαιρώνοντας το κύρος της εκ των προτέρων ψηφοφορίας, ο Τραμπ έπρεπε τελικά θύμα του εαυτού του. Η προχθεσινή συνέντευξη Τύπου του, γεμάτη σαφείς καταγγελίες για νοθεία, ήταν ο τελευταίος σπασμός μιας πολιτικής και θεσμικής ανωμαλίας. Και τα μεγάλα τηλεοπτικά δίκτυα του γύρισαν την πλάτη. Το ABC, το NBC και το CBS αρνήθηκαν να αναπαραγάγουν τα ψεύδη του και σταμάτησαν τη μετάδοση.

πρόεδρος των ΗΠΑ. Ακόμη και ο μύθος του καλού επιχειρηματία κατέρρευσε όταν οι New York Times δημοσιοποίησαν τα φορολογικά του στοιχεία.

Το έργο του Μπάιντεν προμνύεται δύσκολο. Το πρώτο μέλημά του θα είναι η επανένωση των δύο βαθιά διχασμένων κομματιών της αμερικανικής κοινωνίας. Ο ίδιος, προτού καν αναλάβει τα καθήκοντά του, είπε ότι δεν υπάρχουν «μπλε και κόκκινες πολιτείες», μόνο οι ΗΠΑ.

Θα πρέπει να αποκαταστήσει το διεθνές κύρος της χώρας, να επανενταχθεί σε συμφωνίες και οργανισμούς, όπως εκείνη του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, να επουλώσει τα τραύματα στις σχέσεις της Ουάσινγκτον με τους συμμάχους της. Κυρίως όμως θα χρειαστεί να εμπνεύσει εκ νέου εμπιστοσύνη στους πολίτες: για τους θεσμούς, την εκλογική διαδικασία, τη λειτουργία των ΜΜΕ, τον ορθό λόγο και την επι-

στήμη, για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα.

Όλα αυτά με ένα Ανώτατο Δικαστήριο στο οποίο πλειοψηφούν οι υπερσυντηρητικοί δικαστές κι ένα Κογκρέσο μοιρασμένο (εκτός αν τελικά οι Δημοκρατικοί καταφέρουν να κερδίσουν στις επαναληπτικές εκλογές και τις δύο έδρες της Τζόρτζια στη Γερουσία, οπότε ο συσχετισμός με τους Ρεπουμπλικανούς θα είναι 50-50 και η αντιπρόεδρος της χώρας, Κάμελα Χάρις, έχει δικαίωμα να δίνει στο κόμμα της την πλειοψηφία, όπου χρειαστεί).

Ερευνα ή λήθη;

Μία λιγότερο επείγουσα, αλλά ενδεχομένως καθαρτήριο χαρακτήρα πρόκληση για τον Μπάιντεν και τους Δημοκρατικούς, είναι η αντιμετώπιση του Τραμπ αφότου αποχωρήσει από την προεδρία. Θα αποφασίσει η νέα κυβέρνηση να ερευνήσει και πιθανότατα να ασκήσει κατηγορίες εις βάρος του και άλλων στελεχών της κυβέρνησής του, όχι μόνο για όσα αποκάλυψε η επιτροπή Μίλερ και οι επιτροπές που ερεύνησαν το ενδεχόμενο παραπομπής του, αλλά και για τις οικονομικές δοσοληψίες ολόκληρης της οικογένειας Τραμπ;

Ή θα πρυτανεύσει η λογική πως η εθνική συμφιλίωση περνάει μέσα από τη λήθη;

Το μέλλον του απερχόμενου προέδρου είναι άδηλο. Μπορεί να γίνει τηλεαστέρας (η Trump TV ήταν κάτι που σκεφτόταν ήδη από το 2016 σε περίπτωση εκλογικής ήττας) ή μπορεί να συνεχίσει να επηρεάζει πολιτικά το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, του οποίου οι τύχες έχουν πλέον συνδεθεί άρρηκτα μαζί του. Τέλος, μπορεί να ξαναθέσει υποψηφιότητα το 2024, όταν θα είναι 78 ετών, όσο δηλαδή και ο Μπάιντεν, και ένα χρόνο νεότερος από τον εσωκομματικό αντίπαλο του Μπάιντεν, Μπέρνι Σάντερς.

Στενοί συνεργάτες του θεωρούν σχεδόν δεδομένο ότι θα το κάνει, παρόλο που στο παρελθόν όσοι πρόεδροι των ΗΠΑ απέτυχαν να επανεκλεγούν αποσύρθηκαν οριστικά από την πολιτική ζωή. Προς το παρόν, έχει ακόμη δύομιση μήνες μέχρι την ορκωμοσία του νέου προέδρου για να αποτελειώσει το καταστροφικό του έργο. Όπως, για παράδειγμα, να απολύσει τον «Αμερικανό Σωτήρη Τσιόδρα», τον δρ. Αντονι Φάουτσι, στο μέσον μιας φονικής πανδημίας που μετράει έως τώρα 235.000 νεκρούς.

Το φαινόμενο Τραμπ δεν ήταν ένα απλό ατύχημα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Όσοι προσδοκούσαν, τη νύχτα της Τρίτης, μια συντηρητική νίκη του Τζο Μπάιντεν, που θα αποδείκνυε ότι η επικράτηση του Τραμπ, το 2016, ήταν ένα απλό ιστορικό ατύχημα, υπέστησαν ψυχρολουσία. Ναι, ο Δημοκρατικός υποψήφιος επικράτησε με διαφορά της τάξεως του 3% σε πανεθνικό επίπεδο, με τη συμμετοχή των πολιτών να φτάνει το 67%, ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο από το 1900. Ωστόσο, το γεγονός ότι περίπου 70 εκατομμύρια Αμερικανοί, το 48% των ψηφισάντων, ανθρωποι που έβλεπαν κάθε μέρα επί τέσσερα χρόνια τις απίθανες εκφάνσεις αυτής της αλλόκοτης προσωπικότητας που λέγεται Ντόναλντ Τραμπ, αποφάσισαν ότι τους άρεσε εκείνος που έβλεπαν, αποτελεί τελεσίδικη επιλογή: όχι, ο τραμπισμός δεν ήταν η προσωρινή εκτροπή της κατά τα άλλα υγιούς Αμερικής, αλλά το σύμπτωμα μιας βαθύτατης παθολογίας, που δεν θα εκλείψει ούτε γρήγορα ούτε εύκολα.

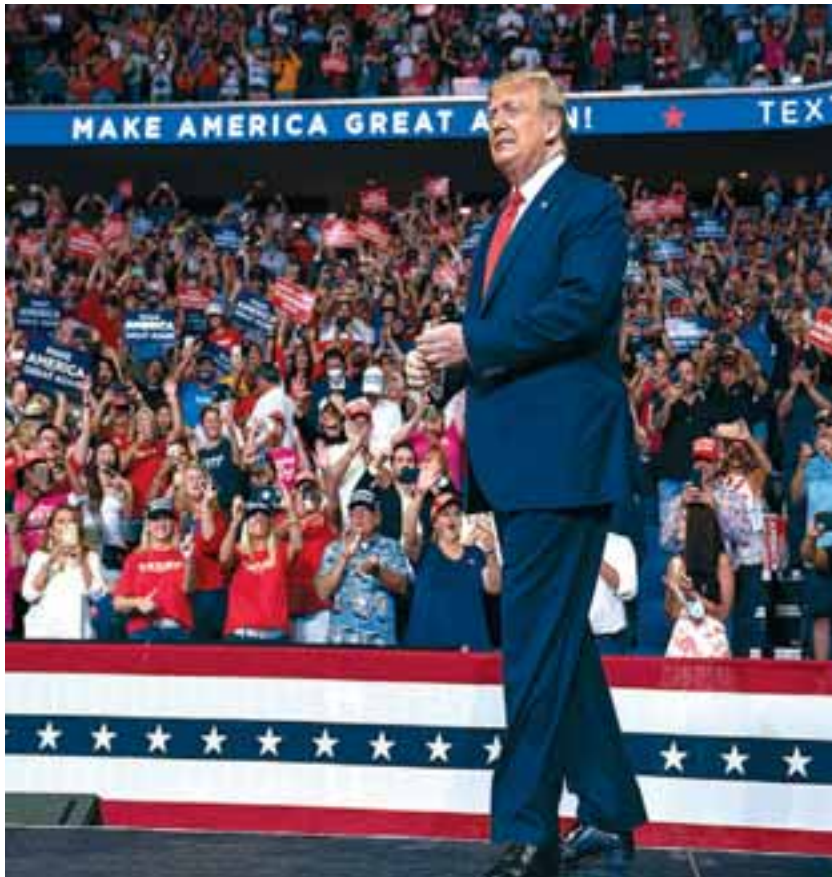
Παρά την ανοιχτή υπονόμευσή του από γερουσιαστές και άλλες προσωπικότητες των Ρεπουμπλικανών, αποδείχθηκε ότι ο Τραμπ ελέγχει απολύτως την κοινωνική βάση του κόμματός του, η οποία τον υπερψήφισε σε ποσοστό 93%. Οχι μόνο δεν παρέδωσε σε καταβαράθρωση τους Ρεπουμπλικανούς στο Κογκρέσο, αλλά συνέβαλε στο να διατηρηθούν —όπως φαίνεται— τον έλεγχο της Γερουσίας και να μειώσουν τη διαφορά τους με τους Δημοκρατικούς στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Οι πολύ μεγάλες, για τις συνθήκες της πανδημίας, και γεμάτες πάθος προεκλογικές συγκεντρώσεις του, την ώρα που ο Μπάιντεν εκφωνούσε ελάχιστες ομιλίες απέναντι σε ολιγάριθμους οπαδούς του σε drive-in, επιβεβαίωσε ότι, αν και η μισή Αμερική τον μισεί, σχεδόν η άλλη μισή τον αποθεώνει σαν τον ήρωά της. Θλιβερό, αλλά όχι ανεξήγητο.

Η νίκη-σοκ του Τραμπ το 2016 δεν ήταν ένας μετεωρίτης που έπεσε από τον ουρανό. Αντιθέτως, αποκάλυψε το τεκτονικό ρήγμα που διατρέχει την αμερικανική κοινωνία μετά την οδυνηρή οικονομική κρίση του 2007-2010: το ρήγμα ανάμεσα στους κερδισμένους και στους χαμένους της φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Η Χίλαρι Κλίντον εξέφραζε

Αντί για ένα καθαρτήριο «μπλε κύμα», οι εκλογές ανέδειξαν το τεκτονικό κοινωνικό ρήγμα της Αμερικής.

εκείνους που κερδίζουν σε έναν κόσμο προκλητικών κοινωνικών ανισοτήτων, ενώ ο Τραμπ ήταν το ψυγείο μεσαίο δάχτυλο των χαμένων, αυτών που έμειναν πίσω, απέναντι στις κοσμοπολίτικες ελίτ που τους περιφρονούν, όταν δεν τους αγνοούν. Ελλείψει προοδευτικής απάντησης στις αγωνίες τους, ύστερα από τον εξοστρακισμό του αριστερού Δημοκρατικού υποψηφίου Μπέρνι Σάντερς,

Παρά την ανοιχτή υπονόμευσή του από γερουσιαστές και άλλες προσωπικότητες των Ρεπουμπλικανών, αποδείχθηκε ότι ο Τραμπ ελέγχει απολύτως την κοινωνική βάση του κόμματός του, η οποία τον υπερψήφισε σε ποσοστό 93%.

παραδόθηκαν σε ένα δημαγωγό, ρατσιστή πλουτοκράτη, που εμφανίστηκε ως ιππότης των αδυνάτων. Και αυτό θλιβερό, αλλά δεν ήταν η πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία που συνέβη κάτι τέτοιο.

Καταλυτικό ρόλο στη νίκη του Τραμπ το 2016 διαδραμάτισε το γεγονός ότι κατάφερε, με τη βοήθεια και της τύχης, να γκρεμίσει τον περίφημο «μπλε τείχος» των Δημοκρατικών στις βιομηχανικές

πολιτείες που αποτελούσαν παραδοσιακό οχυρά τους, στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών (Πενσυλβάνια, Μίσιγκαν, Ουισκόνσιν, Οχάιο). Κάτι ανάλογο με αυτό που πέτυχαν η καμπάνια του Brexit και ο Μπόρις Τζόνσον όταν γκρέμιζαν το παραδοσιακό «κόκκινο τείχος» των Εργατικών στις βιομηχανικές περιοχές της βόρειας Αγγλίας. Από αυτή την άποψη, το 2016 του Τραμπ και του Brexit ήταν η πέν-

θιμη καμπάνια για τη στρατηγική των «Νέων Δημοκρατικών» του Κλίντον και των «Νέων Εργατικών» του Μπίλερ, που έγινε η πολιτική βίβλος της Κεντροαριστεράς, σε Αμερική και Ευρώπη, μεταπορίζοντας το κέντρο βάρους της στα μεσαία κοινωνικά στρώματα. Αν και υπήρξε εκλογικά επιτυχής σε εποχές σχετικής οικονομικής ευμάρειας, η «στροφή στο Κέντρο» απέβη καταστροφική όταν η οικονομική κρίση πόλωσε το κοινωνικό σώμα προς τα άκρα.

Η στρατηγική Μπάιντεν

Αν ο 77χρονος και ελάχιστα χαρισματικός Μπάιντεν κέρδισε τη μάχη για το χρίσμα των Δημοκρατικών, ήταν γιατί εμφανιζόταν ως ο μόνος που θα μπορούσε να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στη δεξιά και στην αριστερή πτέρυγα του κόμματός του, που τόσο ακριβά τους στοιχίισε το 2016. Η εκλογική στρατηγική του περιελάμβανε την προσπάθεια να ανορθώσει το κατεστραμμένο «μπλε τείχος» των Δημοκρατικών, ανακτώντας κρίσιμες βιομηχανικές πολιτείες που είχε αλώσει ο Τραμπ. Υπό αυτό το πρίσμα, υιοθέτησε ένα προοδευτικό οικονομικό πρόγραμμα, πιο τολμηρό από εκείνο του Ομπάμα, δεσμευόμενος για διπλασιασμό του κατώτατου μισθού, πιο δίκαιη φορολογία, μεγάλες κρατικές επενδύσεις και στήριξη των συνδικάτων. Επιπλέον, ενσωμάτωσε μεγάλο μέρος του οικονομικού πατριωτισμού του Τραμπ, ρίχνοντας το σύνθημα «να αγοράζουμε αμερικανικά προϊόντα, που θα παράγονται στην Αμερι-

κή». Αν τελικά εκλεγεί, όπως φαίνεται, πρόεδρος, θα το οφείλει σε μεγάλο βαθμό σε αυτές τις κρίσιμες πολιτείες.

Αρωγός του σε αυτή την προσπάθεια αποδείχθηκε το κίνημα των μαύρων, που σώρωσε τους προηγούμενους μήνες την Αμερική. Ο Τραμπ είχε προσπαθήσει να εκμεταλλευθεί τις φυλετικές ταραχές για να εμφανιστεί ως ο πρόεδρος «του νόμου και της τάξης», ελπίζοντας ότι θα κατάφερνε κάτι ανάλογο με εκείνο που πέτυχε ο Ρίτσαρντ Νίξον στις εκλογές του 1968, ύστερα από τις μεγάλες κλίμακες ταραχές που ακολούθησαν τη δολοφονία του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ. Σε αυτό το πεδίο διαφυστηκε τραγικά. Εννέα στους δέκα μαύρους υπερψήφισαν τον Μπάιντεν, ενώ ο Τραμπ δεν κέρδισε ούτε μία από τις διαφιλονικούμενες πολιτείες που βρέθηκαν στο κέντρο των ταραχών, όπως το Ουισκόνσιν και το Μίσιγκαν.

Ως πρόεδρος, ο Μπάιντεν θα κληθεί να αντιμετωπίσει τη χειρότερη πανδημία εδώ και έναν αιώνα, την πιο δεινή οικονομική κρίση από το 1929 και τη χειρότερη κατάσταση στο φυλετικό ζήτημα από τα δεκαετία του 1960, με μια Αμερική διχασμένη σε δύο κόσμους, όπου οι μεν θεωρούν τους άλλους ρατσιστές, οι δε βλέπουν τους απέναντί ως κομμουνιστές. Και όλα αυτά με μια Γερουσία και ένα Ανώτατο Δικαστήριο υπό τον έλεγχο των συντηρητικών και ένα Δημοκρατικό Κόμμα βαθιά διχασμένο, παρά την προσωρινή, προεκλογική εκεχειρία. Πελάωρια η πρόκληση, βαρύ το φορτίο.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

«Κανονικός πρόεδρος» στο Οβάλ Γραφείο

Η διαδρομή του Τζο Μπάιντεν

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

«Προερχόμαστε από διαφορετικές γενιές αλλά θαυμάζω την αντοχή του και την ευελιξία του», είπε ο Μπαράκ Ομπάμα για τον Τζο Μπάιντεν το 2008, όταν τον επέλεξε για αντιπρόεδρο. Είναι αυτές οι αρετές που χαρακτήρισαν την πολιτική του διαδρομή τα τελευταία 50 χρόνια και του επέτρεψαν όχι μόνο να γίνει ο 47ος αντιπρόεδρος (2008-2016), αλλά και –όπως όλα δείχνουν– ο 46ος πρόεδρος των ΗΠΑ.

Ο Μπάιντεν γεννήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1942 και μεγάλωσε στο Σκράντον της Πενσυλβάνια και στο Νιου Κασλ του Ντέλαγουερ. Από τη μητέρα του είναι ιρλανδικής καταγωγής και από τον πατέρα του έχει αίμα αγγλικό, γαλλικό και ιρλανδικό. Όταν ήταν μικρός τραυλίζει, κάτι που ακόμα τον χαρακτηρίζει σε κάποιες περιπτώσεις. Έχει πει πως όταν ήταν νέος προσπάθησε να περιορίσει το πρόβλημα απαγγέλλοντας ποίηση στον καθρέφτη του σπιτιού του. Είναι καθολικός, αλλά δεν σταδιοδρόμισε με σημαία το δόγμα. Υποστηρίζει αταλάντευτα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανεξαρτησία των ατομικών επιλογών και έχει ταχθεί υπέρ των εκτρώσεων και των δικαιωμάτων ισότητας και αυτοπροσδιορισμού των ταυτοτικών μειονοτήτων (LGBTQ+).

Αίγες εβδομάδες μετά την ανέλιξη της νίκης του στην πρώτη μάχη για τη Γερουσία το 1972 έχασε τη γυναίκα του και τη μικρή του κόρη σε αυτοκινητικό δυστύχημα. Τα δύο μικρά αγόρια του, ο Μπιο και ο Χάντερ βρίσκονταν και αυτά στο αυτοκίνητο και τραυματίστηκαν. Το πλήγμα ήταν βαρύ. Σκέφτηκε να εγκαταλείψει την πολιτική και να

γίνει πατέρας αποκλειστικής απασχόλησης. Τελικά μπορεί να μην παραιτήθηκε, αλλά στα 35 χρόνια που υπηρέτησε στη Γερουσία δεν διανυκτέρευσε ποτέ στην Ουάσιγκτον. Επαιρνε το τρένο, πήγαινε κάθε πρωί στη Γερουσία και επέστρεφε κάθε απόγευμα στο σπίτι του στο Ντέλαγουερ. Για μερικά χρόνια είχε χάσει το ενδιαφέρον του για τη ζωή και είχε κλονιστεί η πίστη του στον Θεό. Η δεύτερη σύζυγός του, η Τζιλ που γνώριζε το 1975, τον βοήθησε να προχωρήσει και τον στηρίζει μέχρι σήμερα. Ο Μπιο, που όταν μεγάλωσε θεωρούνταν διάδοχος του πατέρα του στην πολιτική, πέθανε το 2015 από καρκίνο στον εγκέφαλο. Ο Μπάιντεν φέρει έντονο το τραύμα και από αυτή την απώλεια. Πρόσφατα πρόφερε δημόσια το όνομα «Μπιο» ενώ απευθυνόταν σε κάποιον άλλον. Όμως και αυτή η δοκιμασία έγινε αφορμή για μια πολιτική πρωτοβουλία.

Τα τελευταία χρόνια στηρίζει ακόμα περισσότερο τα ερευνητικά προγράμματα θεραπειών του καρκίνου. Το τελευταίο από τα παιδιά του, ο Χάντερ, κατηγορήθηκε από τον πρόεδρο Τραμπ ότι εκμεταλλεύτηκε την επιρροή του πατέρα του να είναι επαγγελματικούς σκοπούς. Στα χρόνια που ο πατέρας του ήταν αντιπρόεδρος, ο Χάντερ Μπάιντεν αποδέχθηκε θέση στο διοικητικό συμβούλιο της ουκρανικής εταιρείας φυσικού αερίου Burisma με αμοιβή 50.000 δολάρια τον μήνα χωρίς να είναι κάποιος λαμπρός μάντζερ. Ο Τραμπ ζήτησε από τον πρόεδρο της Ουκρανίας Ζελένσκι να ερευνήσει το ζήτημα για να τα αξιοποιήσει στον προεκλογικό αγώνα. Η παρέμβαση Τραμπ απο-

Ο Τζο Μπάιντεν με τη σύζυγο και τα παιδιά τους, τον Ιούνιο του 1987, αναχωρεί από το Γουίλμινγκτον μετά την ανακοίνωση της υποψηφιότητάς του για πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών.

Αριστερά, με τον πρόεδρο Τζιμι Κάρτερ το 1978. Δεξιά, με τον Μπαράκ Ομπάμα κατά την προεκλογική εκστρατεία του 2008.

Ηταν υποψήφιος για το χρίσμα των Δημοκρατικών το 1988 απέναντι στον Δουκάκη και το 2008 απέναντι στον Ομπάμα. Το 2020 επιτέλους το κέρδισε.

καλύφθηκε, θεωρήθηκε αντικανονική και οδήγησε στην περυσινή απόφαση των Δημοκρατικών της Βουλής των Αντιπροσώπων για την καθαίρεση του Τραμπ, την οποία «μπλόκαρε» η ρεπουμπλικανική πλειοψηφία στη Γερουσία.

Στα 35 χρόνια που υπηρέτησε στη Γερουσία ο Μπάιντεν έλαμψε ελάχιστα φορές – και μία από αυτές ήταν η τοποθέτησή του κατά του απαρχαίνι της Νότιας Αφρικής τη δεκαετία του '80. Όμως ήταν

πάντοτε εργατικός και σοβαρός. Με τα χρόνια απέκτησε εμπειρία και κύρος. Το 1997 έγινε μέλος και από το 2001 ως το 2009 πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας. Όπως βεβαίως των Ελλήνων πολιτικοί που τον συνάντησαν εκείνη την εποχή, ο Μπάιντεν εξελίχθηκε γρήγορα σε δεινό γνώστη του Κυπριακού και των ελληνοτουρκικών με σαφείς φιλελληνικές θέσεις. Ο Μπάιντεν είναι κλασικός πολιτικός. Θεωρεί το ΝΑΤΟ ιερό και θα επαναφέρει τις ΗΠΑ στη θέση του ηγέτη της Ατλαντικής Συμμαχίας και του συλλοβάρτη της Δημοκρατίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, έχει προειδοποιήσει ότι «οι μέρες της αμερικανικής φιλίας με δικτάτορες έχουν τελειώσει».

Ο δρόμος προς την κορυφή δεν ήταν καθόλου αυτονόητος. Ηταν υποψήφιος για το χρίσμα των Δημοκρατικών το 1988 απέναντι στον

Δουκάκη και το 2008 απέναντι στον Ομπάμα. Το 2020 επιτέλους το κέρδισε. Θέλησε να ενώσει τους Δημοκρατικούς και το πέτυχε γιατί υιοθέτησε κάποιες από τις θέσεις του σοσιαλιστή εσωκομματικού αντιπάλου του Μπέρνι Σάντερς. Δεσμεύθηκε για τον διπλασιασμό του κατώτατου μισθού (από 7,5 σε 15 δολάρια την ώρα), για την επένδυση 2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων σε 4 χρόνια για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και για τη μετακίνηση του στόχου για μηδενικές εκπομπές άνθρακα από το 2050 στο 2030.

Πολλοί ανησυχούν ότι ο Μπάιντεν δεν έχει τις αντοχές ή την προσωπικότητα που χρειάζεται για να ηγηθεί των ΗΠΑ σε μια εποχή κατά την οποία η κοινωνία της είναι τόσο διχασμένη όσο ποτέ άλλοτε και ο διεθνής γεωπολιτικός, οικονομικός και τεχνολογικός ανταγωνισμός οξύνεται. Από την άλλη πλευρά η εποχή Μπάιντεν αρχίζει – εκτός δικαστικών απροόπτων που πάντως λίγοι προεξοφλούν ότι μπορούν να αλλάξουν τη φορά των πραγμάτων. Εκείνο που δείχνει να συμπυκνώνει την εποχή Μπάιντεν είναι το σύνθημα τα εκστρατείας του: «Επιστροφή στην κανονικότητα» (Get Back to Normal). Οι Έλληνες, έχοντας σχετική πείρα, μπορούμε ίσως να καταλάβουμε καλύτερα γιατί το σύνθημα αυτό είχε τελικά την απήχηση εκείνη που έστω και οριακά στέλνει στο Οβάλ Γραφείο αυτόν τον ευγενικό και σεβαστό «κλασικό» πολιτικό.

Σιγουριά και σεβασμός

Σπούδασε Νομικά, αλλά δεν ξεχώρισε ως φοιτητής, ούτε διέπρεψε ως νομικός. Το 1972 έβαλε υποψηφιότητα για γεροϋσιαστής στο Ντέλαγουερ. Δεν είχε καμία τύχη και δεν είχε ούτε χρήματα για να υποστηρίξει την εκστρατεία του. Στις πρώτες μετρήσεις υπολείπονταν με 30 μονάδες του γεροϋσιαστή αντιπάλου του. Κέρδισε με 0,5%. Οι ψηφοφόροι εκτίμησαν τον ζεστό χαρακτήρα, το γενναίο πνεύμα, τη μετριοπάθεια, τα απλά λόγια και τον συνδυασμό της νεότητας με την ευγένεια. Μετά τη φθορά της τετραετίας Νίξον, η Αμερική έψαχνε σεβασμό και αξιοπρέπεια. Δεν ήταν ποτέ ούτε ρήτορας ούτε διανοούμενος, αλλά εμπνέει σιγουριά και εμπιστοσύνη. Λένε ότι έχει το «ιρλανδικό άγγιγμα». Όταν ορκίστηκε στα 30 του, έγινε ο έκτος νεότερος γεροϋσιαστής στην αμερικανική ιστορία. Ίσως το ισχυρότερο χαρακτηριστικό του είναι ο σεβασμός τον οποίο προσφέρει απλόχερα σε φίλους και αντιπάλους – και ο σεβασμός είναι επένδυση με απροσδόκητες αποδόσεις. Τα θερμά αισθήματα προς τους ψηφοφόρους μερικές φορές υπερβαίνουν το όριο. Έχει κατηγορηθεί από γυναίκες ότι σγκαλιάζει, φιλάει και αγγίζει με έναν τρόπο που μπορεί να παρεξηγηθεί. Ο ίδιος έχει παραδεχθεί ότι αυτό μπορεί να ισχύει, αλλά έχει δικαιολογήσει: «Είμαι ένας πολιτικός με ανεπτυγμένη την αίσθηση της αφής».

Το 1973 έγινε ο έκτος νεότερος γεροϋσιαστής στην αμερικανική ιστορία.

Τα ερωτήματα για την πολιτική του Ταγίπ Ερντογάν

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Τη δυσκολότερη περίοδο των τελευταίων ετών διανύει η τουρκική οικονομία, καθώς υπάρχουν φόβοι για μεγαλύτερη επιδείνωση της κατάστασης τις επόμενες εβδομάδες. Στα ήδη δομικά προβλήματα της οικονομίας, τώρα προστέθηκαν κι άλλα ζητήματα όπως η πιθανή ανάληψη της προεδρίας των ΗΠΑ από τον Τζο Μπάιντεν, αλλά και η έξαρση της πανδημίας. Μόνο την Παρασκευή η υποτίμηση της τουρκικής λίρας ξεπέρασε το 2% έναντι του ευρώ και για πρώτη φορά η ισοτιμία ευρώ/τουρκικής λίρας ξεπέρασε το φράγμα των 10 λιρών! Τον Ιανουάριο η αντίστοιχη ισοτιμία είχε φτάσει στις 6,5 τουρκικές λίρες! Πολιτικοί αναλυτές υπενθυμίζουν πως το 2002 ο Ερντογάν είχε έρθει στην εξουσία λόγω της κατάρρευσης της τουρκικής οικονομίας το 2001.

Πολιτικοί φίλοι αλλά και οι αντίπαλοι του Ερντογάν παραδέχονται πως μέχρι και το 2016 η κυβέρνηση του ΑΚΡ αύξησε την ευμερσία του τουρκικού λαού. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ από 3.500 δολάρια έφτασε και μέχρι τις 13.000 δολάρια. Όμως οικονομολόγοι παρατηρούν πως από το 2016 μέχρι και σήμερα υπάρχει μια ραγδαία μείωση του εισοδήματος των Τούρκων πολιτών.

Πολιτικοί αναλυτές εκτιμούν πως το ισχυρότερο αφήγημα του Ερντογάν που ήταν η οικονομία, σήμερα είναι αυτό που του προκα-

λεί μεγάλη πολιτική ζημιά. Αυτός ίσως είναι και ο λόγος που αναλυτές θεωρούν πως δημιουργήθηκε το νέο πολιτικό αφήγημα όπως η κόντρα με τη Γαλλία για το Ισλάμ, η ανατολική Μεσόγειος, η Ελλάδα, η Αρμενία κ.τ.λ.

«Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν μείωση στα ποσοστά του ΑΚΡ. Το βασικό πρόβλημα του λαού είναι η επιβίωσή του, η εργασία, το ψώμι. Στην κυβέρνηση όμως προσπαθούν να κατευθύνουν τον κόσμο αλλού, αλλά αυτό δεν αρκεί», αναφέρει ο οικονομικός αναλυτής και αρθρογράφος Μουσταφά Σονμέζ. Ο ίδιος υποστηρίζει πως δεν υπάρχουν πολλές εναλλακτικές για το μέλλον της τουρκικής οικονομίας. «Το μεγάλο πρόβλημα είναι να βρουν φρέσκο χρήμα. Υπάρχει μεγάλη πολιτική αβεβαιότητα. Με αποτέλεσμα να μην έρχονται οι ξένοι επενδυτές. Όσο δεν έρχονται οι ξένοι επενδυτές, αυτή η οικονομική μηχανή δεν μπορεί να λειτουργήσει. Δεν έχουν άλλη εναλλακτική λύση. Τα τελευταία 15 χρόνια η έλλειψη ξένων επενδυτών “φούσκωνε τα πανιά” της οικονομίας, τώρα δεν έχουν λύσεις», μας αναφέρει.

«Σήμερα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μειώθηκε περίπου στις 7.000 δολάρια. Είχε φτάσει μέχρι και στις 12.800 δολάρια. Με την υποτίμηση και την ανύπαρκτη ανάπτυξη, υπάρχει μεγάλη μείωση στα εισοδήματα. Στην πραγματικότητα, η ανεργία έφτασε σε ποσοστό του 30% κι έχουμε σχεδόν 10 εκατομμύρια ανέργους», υποστηρίζει ο Σονμέζ.

Το ισχυρότερο αφήγημα του Τούρκου προέδρου, που ήταν η οικονομία, σήμερα είναι αυτό το οποίο του προκαλεί μεγάλη πολιτική ζημιά.

Η Αγκυρα ανησυχεί ιδιαίτερα για την περίπτωση της ανάληψης προεδρικών καθηκόντων από τον Μπάιντεν και τις επιπτώσεις που θα έχει αυτό στην τουρκική οικονομία.

Ο οικονομολόγος και αρθρογράφος της εφημερίδας Birgün Χαϊρί Κοζάνογλου αναφέρει πως χρειάζεται μια αλλαγή πολιτικής της τουρκικής κεντρικής τράπεζας και υπο-

στηρίζει πως «δεν υπάρχει βέβαια η εντύπωση πως η κεντρική τράπεζα αποφασίζει από μόνη της. Από το 2013 υπάρχει μια σταθερή αποχώρηση ξένων κεφαλαίων. Όμως παρά την μεγάλη υποτίμηση ο κόσμος είναι προετοιμασμένος. Το 2018 είχαμε ζήσει μια μεγάλη υποτίμηση. Τώρα στις τράπεζες υπάρχουν καταθέσεις σε συνάλλαγμα ύψους 120 δισεκατομμυρίων δολαρίων, χωρίς να υπολογίζουμε τις καταθέσεις εταιρειών. Αρα με την καθημερινή υποτίμηση αυτοί οι καταθέτες γίνονται πλουσιότεροι και δαπανούν χρήματα. Κάπως έτσι κινείται η οικονομία, αλλά δεν ξέρω πόσο μπορεί να κρατήσει αυτό».

Ο Ερντογάν υποστηρίζει πως έρ-

χονται καλύτερες ημέρες και ισχυρίζεται πως «η οικονομία επανήλθε με γρήγορο τρόπο σε σχέση με άλλες χώρες και πιστεύω πως αυτή η θετική τάση θα συνεχιστεί και το δ' τρίμηνο και με τη βοήθεια του Θεού θα κλείσουμε τη χρονιά με ανάπτυξη. Βλέπουμε πως μπροστά μας έχουμε ένα λαμπρό μέλλον από τη στιγμή που θα κάνουμε υπομονή και θα εργαστούμε σκληρά».

Αυτό που ανησυχεί ιδιαίτερα την Αγκυρα είναι το τι θα συμβεί σε περίπτωση της ανάληψης προεδρικών καθηκόντων από τον Μπάιντεν και οι επιπτώσεις που θα έχει αυτό στην τουρκική οικονομία.

Κυρώσεις

Ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου παραδέχθηκε πως «η σχέση του προέδρου μας με τον Ντόναλντ Τραμπ έδειξε τα οφέλη της και στις πιο δύσκολες στιγμές». Υπάρχει ανησυχία για πιθανές κυρώσεις του νόμου CAATSA επειδή η Τουρκία προμηθεύθηκε το ρωσικό αντιπυραυλικό σύστημα S-400, καθώς και στην τουρκική κρατική τράπεζα Halkbank επειδή παραβίασε τις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί στο Ιράν. Αυτές αναβλήθηκαν με την πρωτοβουλία της εκτελεστικής εξουσίας του Τραμπ. Η ενεργοποίησή τους θα μπορούσε να προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση στην τουρκική οικονομία, όπως αναφέρουν οι αναλυτές.

Πάντως, η Αγκυρα επιμένει σταθερά στην πολιτική της στην ανατολική Μεσόγειο. Το «Ορούς Ρέις»

συνεχίζει να πλέει εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, εκδόθηκε νέα Navtex για το «Μπαρμπαρός» για να πραγματοποιήσει έρευνες εντός της κυπριακής αποκλειστικής ζώνης μέχρι τον Φεβρουάριο του 2021. Ο υπουργός Άμυνας της Τουρκίας ενώ αναφέρθηκε σε πιθανότητα διαλόγου με την Ελλάδα τόνισε και πάλι πως η Αγκυρα θέλει να «επανεξετάσει το ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης των νησιών, τον εναέριο χώρο κ.τ.λ.».

Ενώ η Αγκυρα συνεχίζει να παρεμβαίνει στη Λιβύη, στη Συρία, στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ.

Το ερώτημα είναι αν θα υπάρξει κάποια αλλαγή στις πολιτικές αυτές με την πιθανή αλλαγή της ηγεσίας των ΗΠΑ. «Υπάρχουν τα ζητήματα της ανατολικής Μεσογείου, της Κύπρου και τα θέματα με την Ελλάδα στο Αιγαίο και έχει σημασία οι ΗΠΑ να μην λειτουργούν μονόπλευρα και να λαμβάνουν υπόψη τις ευαισθησίες της Τουρκίας. Εμείς στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να λειτουργούμε και να συνεργαστούμε με οποιονδήποτε πρόεδρο», τόνισε ο Φουάτ Οκτάι, αφού όμως υπενθύμισε πως η Τουρκία «δεν είναι η χώρα που ανήκει στον άξονα της Δύσης ή της Ανατολής. Απλά λειτουργεί για το συμφέρον του λαού και του κράτους».

Όμως πολιτικοί αναλυτές εκτιμούν πως η οικονομία και ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ θα είναι οι παράγοντες που θα καθορίσουν τις μελλοντικές εξελίξεις της τουρκικής εξωτερικής αλλά και αμυντικής πολιτικής.

Ο εφιάλτης του εξτρεμιστικού Ισλάμ

Ανησυχία στην Ευρώπη μετά τις τελευταίες φονικές επιθέσεις και διάσταση απόψεων για το πώς θα σταματήσει το φαινόμενο

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Βρίσκεται η Ευρώπη μπροστά σε ένα νέο κύμα τρομοκρατικών επιθέσεων ισλαμιστών εξτρεμιστών; Μετά τις επιθέσεις με θύματα τον καθηγητή Πατί στα προάστια του Παρισιού, τρεις ανθρώπους στον καθεδρικό της Νίκαιας και τέσσερις ανθρώπους στο κέντρο της Βιέννης, το ερώτημα είναι τι συμβαίνει, γιατί συμβαίνει και πώς μπορεί να σταματήσει.

Ως προς την τελευταία επίθεση, που εκδηλώθηκε το βράδυ της Δευτέρας στη Βιέννη, η απάντηση, εκ των υστέρων, μοιάζει σχετικά απλή. Το λουτρό αίματος ίσως μπορούσε να είχε αποτραπεί αν οι υπηρεσίες της Αυστρίας είχαν ενεργήσει μετά την προειδοποίηση της Σλοβακίας ότι ο 20χρονος, γνωστός στις Αρχές γιατί είχε επιχειρήσει να ενταχθεί στον ISIS στη Συρία, εμφανίστηκε σε κατάσταση όπλων στην Μπρατισλάβα και ζήτησε σφαίρες για καλόνικοφ.

Ο ιδιοκτήτης του καταστήματος αρνήθηκε, καθώς ο 20χρονος δεν είχε άδεια. Εν συνεχεία, ενημέρωσε τις Αρχές και η προειδοποίηση, μαζί με τον αριθμό κυκλοφορίας της BMW που ανήκε στη μητέρα του, έφθασε στις αυστριακές υπηρεσίες ασφαλείας. Δύο μήνες αργότερα, οι Αυστριακοί ευχαρίστησαν τους Σλοβάκους. Εν συνεχεία, «κάτι πήγε πολύ στραβά», όπως είπε ο υπουργός Εσωτερικών, γιατί τη Δευτέρα, ο 20χρονος εμφανίστηκε στο πιο πολυσύχναστο μέρος της αυστριακής πρωτεύουσας, το λεγόμενο και «τρίγωνο των Βερμούδων» και άρχισε να πυροβολεί το πλήθος που απολάμβανε το τελευταίο βράδυ κοινωνικής ζωής πριν από την έναρξη της καραντίνας.

Στο βίντεο στο οποίο παρουσιάζονταν μαυροντυμένοι, με όπλα και μία ματσέτα και δήλωνε πίστη στον νέο επικεφαλής του ISIS, Αμπντού Ιμπραήμ αλ-Χασμί αλ-Κουαραντί, ο 20χρονος μιλούσε γερμανικά, αφού ήταν γεννημένος και μεγαλωμένος στη Βιέννη και αυτή τη γλώσσα ήξερε.

Οι γονείς του, Αλβανοί από τη Βόρεια Μακεδονία, που ζουν επί δεκαετίες στην Αυστρία, είχαν οι ίδιοι ενημερώσει τις Αρχές για τη ριζοσπαστικοποίηση του όταν, στα 18, έφυγε για τη Συρία μέσω Τουρκίας. Δεν πέρασε ποτέ, συνελήφθη στην Τουρκία, απελάθηκε στην Αυστρία, δικάστηκε, καταδικάστηκε σε φυλάκιση 22 μηνών, απελευθε-

Ένα κόκκινο τριαντάφυλλο σε σημείο όπου έπεσε νεκρό ένα από τα τέσσερα θύματα του 20χρονου τζικαντιστή στο κέντρο της Βιέννης.

Θύματα των τζικαντιστών είναι οι ίδιοι και οι μουσουλμάνοι, όπως αποδεικνύει η επίθεση του ISIS, τη Δευτέρα, στο Πανεπιστήμιο της Καμπούλ με 28 νεκρούς φοιτητές.

ρώθηκε νωρίτερα επειδή έπεισε το δικαστήριο ότι είχε απομακρυνθεί από το ριζοσπαστικό Ισλάμ και εν συνεχεία έκανε αυτό που έκανε.

Περίπου ταυτόχρονα, τη Δευτέρα, εκδηλώθηκε μια άλλη επίθεση στον ISIS η οποία άφησε πίσω της 28 νεκρούς φοιτητές, στο Πανεπιστήμιο της Καμπούλ. Ο ανθός της αφγανικής νεολαίας, οι άνθρωποι που έμειναν στη ρημαγμένη χώρα, σπούδαζαν δημόσια διοίκηση και ήθελαν να τη βοηθήσουν να γυρίσει σελίδα μετά δεκαετίες πολέμου, έπεσαν θύματα του ίδιου δολοφονικού σκοταδισμού. Οι εκόνες από τις αιματοβαμμένες αιθουσές διδασκαλίας θύμισαν ότι το πρόβλημα είναι παγκόσμιο και ότι για μία ακόμη φορά, οι μουσουλ-

μάνοι αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των θυμάτων.

Ως προς την Ευρώπη, το ερώτημα είναι πώς μπορεί να διασφαλιστεί ότι νέοι με μουσουλμανικές ρίζες, που μπορεί να έχουν γεννηθεί στην Ευρώπη, όπως ο τζικαντιστής της Βιέννης, ή να έχουν ζήσει στην Ευρώπη από μικρή ηλικία, όπως ο τζικαντιστής του Παρισιού, ή να έχουν μόλις πατήσει το πόδι τους στην ευρωπαϊκή ήπειρο, όπως ο τζικαντιστής της Νίκαιας, δεν θα ασπαστούν το ριζοσπαστικό Ισλάμ.

Ακόμα πιο καίριο, εδώ που βρίσκονται τα πράγματα, είναι ποιες πολιτικές λειτουργούν και ποιες απλώς ικανοποιούν το αίσθημα της κοινής γνώμης να γίνει «κάτι». Ένα πρώτο κριτήριο θα μπορούσε να είναι το εξής: Αν ένα μέτρο απομονώνει τους εξτρεμιστές, τους στερεί κάθε έρεισμα στην ευρύτερη κοινότητα και διευκολύνει τον εντοπισμό και τη σύλληψή τους, είναι ωστό. Αν είναι τόσο σαρωτικό, ώστε να κάνει μέλη της κοινότητας να θεωρήσουν ότι βρίσκονται και αυτά υπό διωγμόν, μόνο και μόνο γιατί μοιράζονται το ίδιο θρήσκευμα με τους εξτρεμιστές, είναι αντιπαραγωγικό.

Για αυτό η μεγαλύτερη πολιτική διαμάχη των ημερών είναι ανάμεσα στον Γάλλο πρόεδρο Μακρόν, που τονίζει ότι οι χειρισμοί του θίγουν μόνο τους εξτρεμιστές, και στον Τούρκο πρόεδρο Ερντογάν, που παρουσιάζει την πολιτική του Μακρόν ως επίθεση κατά του Ισλάμ συνολικά.

Ο μμητισμός

Ως προς το αν βρισκόμαστε ή όχι μπροστά σε κύμα επιθέσεων, ο μμητισμός είναι το ένα σκέλος της απάντησης. Τόσο στη δολοφονία του καθηγητή Πατί όσο και στην επίθεση στην εκκλησία της Νίκαιας, το φονικό όπλο ήταν απλώς ένα μαχαίρι και οι δράστες, όπως φαίνεται, χρειάστηκαν ελάχιστη βοήθεια από τρίτους – πρόκειται δηλαδή για ενέργειες που βάζουν τον πήχυ της προετοιμασίας πολύ χαμηλά, ανοίγοντας τον δρόμο σε επιδοξους μμητές. Το δεύτερο σκέλος έχει να κάνει με την αφορμή.

Ο δολοφόνος του καθηγητή Πατί είχε αποφασίσει να σκοτώσει και να πεθάνει για τη δική του στρεβλή εκδοχή του Ισλάμ πριν πληρωθεί ότι ο Πατί είχε δείξει σκίτσα του Μωάμεθ στην τάξη του. Ομοίως,

ο τζικαντιστής της Βιέννης συγκέντρωνε οπλισμό τουλάχιστον από το καλοκαίρι, αν όχι νωρίτερα. Αλλά παρακινήθηκαν θεωρώντας ότι εκδικούνται για την υποτιθέμενη προσβολή προς το πρόσωπο του προφήτη του Ισλάμ από το περιοδικό «Σαρλί Εμπντό». Στις 2 Σεπτεμβρίου, κατά την έναρξη της δίκες των 14 ατόμων που κατηγορούνται ότι βοήθησαν τους τζικαντιστές που αιματοκύλισαν τα γραφεία του περιοδικού το 2015, το περιοδικό αναδημοσίευσε τα σκίτσα. Μεταξύ αυτών είναι ο Μωάμεθ με βόμβα αντί για τουρμπάνι και ο Μωάμεθ ως μακαιορβγάλτης. Ένα από τα σκίτσα που είχε δημοσιεύσει το περιοδικό το 2012 δείχνει τον Μωάμεθ γυμνό, σε στυλ καλλονής, ενώ άλλο τον δείχνει επίσης γυμνό, στα τέσσερα, με τα οπίσθια υψωμένα και ένα αστέρι στο επίμαχο σημείο. «Ένα αστέρι γεννιέται», έγραφε η λεζάντα. «Στη Γαλλία υπάρχει η ελευθερία της βλασφημίας, που συμβαδίζει με την ελευθερία της συνείδησης», δήλωσε ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν. «Καμία τρομοκρατική ενέργεια δεν θα καταφέρει να διχάσει την κοινωνία μας».

Το μεγάλο ρίσκο των μέτρων του Εμανουέλ Μακρόν

Του **VINCENT GEISSER**
THE NEW YORK TIMES

Για μία ακόμη φορά η τρομοκρατία πλήττει τη Γαλλία, αποκαλύπτοντας παράλληλα τις επικίνδυνες αντιφάσεις της χώρας. Στις 16 Οκτωβρίου, ο καθηγητής Ιστορίας Σαμιέλ Πατί αποκεφαλίστηκε έξω από το Παρίσι από νεαρό Τσετσένο, αφού ο καθηγητής είχε δείξει στους μαθητές του γεωγραφίες του Μωάμεθ, στο πλαίσιο μαθήματος για την ελευθερία της έκφρασης. Δύο εβδομάδες αργότερα, τρεις πιστοί σκοτώθηκαν σε επίθεση με μαχαίρι στην πόλη της Νίκαιας. Βασικός ύποπτος της επίθεσης είναι Τυνήσιος άνδρας, ο οποίος ακούστηκε να φωνάζει «Αλλάχου ακμπάρ!» προς τους αστυνομικούς, πριν συλληφθεί.

Λίγες ημέρες μετά τη δολοφονία του Πατί, ο Γάλλος υπουργός Εσωτερικών, Ζεράντ Νταρμανέν, ανακοίνωσε νέα αυστηρά μέτρα εναντίον όσων «διαπείρουν μίσος στο Διαδίκτυο». Η μη κυβερνητική ανθρωπιστική οργάνωση Baraka City, την οποία η κυβέρνηση κατηγορεί σε για «εμμονή στη δικαιοσύνη στη τρομοκρατικών ενεργειών», έλαβε διαταγή να διαλυθεί, ενώ το γαλλικό κράτος απειλεί να απαγορεύσει τη λειτουργία της οργάνωσης «Collectif contre L'islamophobie en France», που μάχεται κατά του ρατσισμού ενα-

ντίον των μουσουλμάνων. Πέραν των μέτρων για την ασφάλεια και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, η γαλλική κυβέρνηση απάντησε στη δολοφονία του Πατί με παθιασμένες δηλώσεις υπέρ της ελευθερίας της έκφρασης, που περιλαμβάνει και το δικαίωμα στην σάτιρα και τη βλασφημία, διαβεβαιώνοντας εκ νέου τους πολίτες για την προσήλωση του κράτους στην αρχή του κοσμικού χαρακτήρα της Γαλλίας και στην

Μήπως οι προσπάθειες της Γαλλίας να αναχαιτίσει την ισλαμική τρομοκρατία καταλήγουν, άθελά της, στο αντίθετο αποτέλεσμα;

προώθησή του κατά προτεραιότητα στα σχολεία.

Στην ομιλία του στη μνήμη του δολοφονηθέντος εκπαιδευτικού, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν είπε ότι ο Πατί σκοτώθηκε «επειδή εκπροσωπούσε τη γαλλική δημοκρατία», ενώ δεσμεύθηκε να διατηρήσει «ψηλά τη σημαία του κοσμικού κράτους». Η αντίληψη του γαλλικού κράτους για το εξτρεμιστικό Ισλάμ βασίζεται, όμως, σε προβληματική υπόθεση: ότι κύριο αίτιο της τρομοκρατίας

Ο Γάλλος πρόεδρος αποτίνει φόρο τιμής στον καθηγητή Ιστορίας Σαμιέλ Πατί, που αποκεφαλίστηκε από νεαρό Τσετσένο. Στην ομιλία του ο Μακρόν δεσμεύθηκε να διατηρήσει «ψηλά τη σημαία του κοσμικού κράτους».

στη Γαλλία είναι η αποτυχία των Γάλλων μουσουλμάνων να ασπασθούν πλήρως τον κοσμικό πολιτισμό της χώρας.

Στις αρχές Οκτωβρίου, πριν από τις πρόσφατες δολοφονίες, ο πρόεδρος Μακρόν είχε αναγγείλει νέο κυβερνητικό σχέδιο με κεντρικό άξονα νομοσχέδιο με στόχο «την ενίσχυση του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους και των δημοκρατικών αρχών», για την καταπολέμηση φαινομένων που αποκάλεσε «αποσχιστικές τάσεις».

Επικαλούμενος τέτοιες αποσχιστικές τάσεις, ο πρόεδρος υποθέτει ότι σημαντική μειονότητα των μουσουλμάνων εξετάζει σοβαρά την αποστασιοποίησή της από την υπόλοιπη γαλλική κοινωνία, ίσως με τη δημιουργία θυλάκων σε υποβαθμισμένα προάστια ή τη σύσταση μουσουλμανικών «οικοσυστημάτων» γύρω από ισλαμικές σχολές, καταστήματα τροφίμων χαλά ή τζαμιά.

Η διάγνωση αυτή είναι ιδιαίτερα προβληματική και απειλεί

να αποδειχθεί ατελέσφορη, απειλώντας παράλληλα την κοινωνική συνοχή. Ένα πρόβλημα με την άποψη του προέδρου περί αποσχιστικών τάσεων είναι ότι αντιμετωπίζει τους μουσουλμάνους ως ξεχωριστή κατηγορία Γάλλων πολιτών, οι οποίοι εξαιτίας της δημοκρατικής τους ανωριμότητας αδυνατούν να ενστερνισθούν τις αρχές της γαλλικής κοσμικής δημοκρατίας.

Τι δείχνουν τα στοιχεία

Πολλές μελέτες και στατιστικά στοιχεία, όπως αυτά του Εθνικού Ινστιτούτου Δημογραφικών Μελετών, δείχνουν ότι η πλειονότητα των Γάλλων μουσουλμάνων της Γαλλίας είναι καλά ενσωματωμένη πολιτισμικά και κοινωνικά, παρά τις διακρίσεις που υφίσταται στην αγορά εργασίας. Ο πολιτικός επιστήμονας Μπρουνό Ετιέν χαρακτήρισε τους Γάλλους μουσουλμάνους «αφύσικα φυσιολογικούς».

Τις δεκαετίες του 1980 και 1990 πολλοί μουσουλμάνοι της Γαλλίας αντιμετώπιζαν την πολιτική εκκοσμίκευσης του κράτους ως συνώνυμο αντιθρησκευτικού πνεύματος ή θεσμικού αθεϊσμού. Ο τρόπος σκέψης τους έχει, όμως, αλλάξει ριζικά έκτοτε. Οι σύγχρονες ενστάσεις κατά του κοσμικού χαρακτήρα του γαλλικού κράτους προκύπτουν από τους φόβους πολλών μουσουλμάνων ότι πίσω από

τις αρχές αυτές της γαλλικής δημοκρατίας κρύβεται αντιμουσουλμανικός ρατσισμός.

Χαρακτηριστική είναι η στάση του ακροδεξιού κόμματος Εθνικός Συναγερμός της Μαρίν Λεπέν, που εμφανίζεται επ' εσχάτων ως το ύστατο προπύργιο των γαλλικών δημοκρατικών αξιών, συμπεριλαμβανομένου και του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους. Μετριοπαθείς Γάλλοι πολιτικοί συνηθίζουν και αυτοί να επιπλήτουν τους μουσουλμάνους για τον διαταγμό τους να καταδικάζουν τον ισλαμικό εξτρεισμό. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς μου εντόπισα, όμως, πολλές περιπτώσεις καταδικής της τρομοκρατίας από μουσουλμανικές οργανώσεις. Μετά τις επιθέσεις του 2015, κορυφαία ένωση μουσουλμάνων της Γαλλίας κάλεσε τα ισλαμικά τεμένη να προσευχηθούν «υπέρ της προστασίας της Γαλλίας» και να τιμήσουν τη μνήμη των θυμάτων των επιθέσεων της χρονιάς εκείνης στο Παρίσι.

Η κυβερνητική ανησυχία για αποσχιστικές τάσεις δεν πρόκειται να κινητοποιήσει τους μουσουλμάνους κατά του εξτρεισμού ή να ενισχύσει τον πατριωτισμό τους. Αντίθετα, ενδέχεται να πείσει κάποιους μουσουλμάνους πολίτες ότι διαφέρουν όντως από τους υπόλοιπους Γάλλους, ενισχύοντας τελικά τον κοινωνικό διαχωρισμό.

Κλιμάκωση της πώλωσης

Σε αντίθεση με τα όσα συμβαίνουν στη Γαλλία, η δανική εφημερίδα «Γιούλαντ Πόστεν», που πρωτοδημοσίευσε κάποια από τα σκίτσα, έχει αποφασίσει ότι δεν θα τα αναστυώσει. «Για κανένα σκίτσο δεν αξίζει να χαθούν ανθρώπινες ζωές», δήλωσε ο αρχισυντάκτης της, Γιόκομπ Ντίμπερ, θυμίζοντας ότι στις ταραχές που ξέσπασαν σε διάφορες χώρες με αφορμή τη δημοσίευση των σκίτσων, τον Φεβρουάριο του 2006, είχαν σκοτωθεί πάνω από 100 άτομα. Κατά της δημοσίευσης των σκίτσων τάσσεται η πλειονότητα των ερωτηθέντων στη Δανία. Αντιθέτως, στη Γαλλία το κλίμα πολώνεται ραγδαία. Το 59% των Γάλλων θεωρεί πλέον τη δημοσίευση των σκίτσων δικαιολογημένη, αύξηση 21% σε σχέση με το ποσοστό όσων συμφωνούσαν το 2006. Εντελώς διαφορετική είναι η εικόνα μεταξύ των μουσουλμάνων της Γαλλίας, με το 69% να θεωρεί τη δημοσίευση αδικαιολόγητη πρόκληση. Μεταξύ αυτών, ποσοστό 18% αρνείται πλήρως ή εν μέρει να καταδικάσει τις επιθέσεις κατά του «Σαρλί Εμπντό». Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Europol, ο αριθμός τζικαντιστικών επιθέσεων (και αυτών που εκδηλώθηκαν και αυτών που απέτυχαν και αυτών που απειρήθηκαν) βρίσκεται σε συνεχή μείωση τα τελευταία τρία χρόνια. Θα είναι τραγικό αν η δημοσίευση των σκίτσων και η προβολή τους σε τοίχους δημοσίων κτιρίων, που έγινε στη Γαλλία ως αντίδραση στη δολοφονία του Σαμιέλ Πατί, αποτελέσει αφορμή για να αντιστραφεί αυτή η τάση.

Δεν θα επιτρέψουμε άλλη γενοκτονία

Ο πρόεδρος της Αρμενίας, Αρμέν Σαρκισιάν, μιλάει για τη σύγκρουση στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ και τον ρόλο της Τουρκίας

Συνέντευξη στον

ΠΕΤΡΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΞΙ εβδομάδες μετά την εξαπόλυση επίθεσης του Αζερμπαϊτζάν στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, οι φονικές συγκρούσεις συνεχίζονται, οι αλληπάλληλες εκκευρίες καταρρέουν προτού στεγνώσει το μελάνι στο χαρτί των υπογραφών και ο κλοιός γύρω από τους Αρμένιους κλείνει. Στη συνέντευξη που μας παραχώρησε, ο πρόεδρος της Αρμενίας, δρ Αρμέν Σαρκισιάν, κάνει λόγο για σχέδιο εθνοκάθαρσης εις βάρος των ομοεθνών του και διακηρύσσει ότι ο λαός του δεν θα ανεχθεί μια δεύτερη γενοκτονία, 105 χρόνια ύστερα από το ιστορικό έγκλημα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Υποστηρίζει ότι η Τουρκία έχει ήδη μεταφέρει τζιχαντιστές μισθοφόρους από τα πολεμικά θέατρα της Συρίας και της Λιβύης, του ίδιου φυράματος με τους τρομοκράτες που σφαγιάζουν αθώους στο Παρίσι και στη Βιέννη. Ο δρ Σαρκισιάν τονίζει τις ευθύνες της διεθνούς κοινότητας για το ενδεχόμενο να μετατραπεί η περιοχή του Καυκάσου σε μια «δεύτερη Συρία», κάτι που θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις και στην ενεργειακή ασφάλεια της Δύσης.

Αναφορικά με την πολιτική λύση του προβλήματος, τονίζει ότι η επίθεση που εξαπέλυσε το Μπακού με τη στήριξη της Αγκυρας ήταν η χαρακτηριστική βολή στις αυταπάτες ορισμένων δυνάμεων για παροχή αυτονομίας στους Αρμένιους, με την παραμυθία του διαφιλονικούμενου θυλάκου στο κράτος του Αζερμπαϊτζάν. Επιπλέον, αποτιμά θετικά τον ρόλο της Ρωσίας ως συμμάχου της χώρας του και έντιμο μεσολαβητή στη σοβούσα κρίση, ενώ τάσσεται υπέρ της στρατηγικής συνεργασίας της Αρμενίας με την Ελλάδα και την Κύπρο, επισημαίνοντας ότι αντιμετωπίζουν απειλές από την ίδια πηγή προέλευσης. Ολόκληρη η συνέντευξη του προέδρου της Αρμενίας έχει ως εξής:

— **Τις τελευταίες έξι εβδομάδες, η «παγωμένη σύγκρουση» του Ναγκόρνο-Καραμπάχ μετατράπηκε σε πόλεμο χαρακωμάτων. Ποια είναι η κατάσταση στο πεδίο των επιχειρήσεων; Θα μπορούσατε να μας δώσετε μια εικόνα για το τιμημα που πληρώνει ο λαός της Αρμενίας;**
— Δεν θα μιλούσα για «παγωμένη σύγκρουση» γιατί οι Αζέροι πάντα προσπαθούσαν να αμφισβητήσουν το στάτους κβο με στρατιωτικά μέσα από τη στιγμή που επετεύχθη η κατάπαυση πυρός του 1994, με μεσολάβηση της Ρωσίας. Αντί να εστιάσουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ώστε να επιλυθεί η σύγκρουση των τριών τελευταίων δεκαετιών, όχι μόνο παραβίασαν κατ' επανάληψη την εκκευρία σκοτώνοντας Αρμένιους στρατιώτες στην πράσινη γραμμή και αμάχους τόσο στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ όσο και στην Αρμενία, αλλά και δαπανούσαν δισ. δολάρια για να αγοράζουν σύγ-

“

Οι Αζέροι εξαπέλυσαν έναν καλά σχεδιασμένο πόλεμο με τη συμμετοχή στρατιγών και ειδικών στρατιωτικών δυνάμεων της Τουρκίας, τζιχαντιστών και μισθοφόρων, σαν κι αυτούς που σκοτώνουν αθώους στο Παρίσι και στη Βιέννη.

“

Οι δεσμοί αιώνων που μας συνδέουν με τους Έλληνες βασιζονται στη φιλία, στην παρεμφερή νοοτροπία, στο κοινό πεπρωμένο.

χρονα οπλικά συστήματα, ακόμη και απαγορευμένα, μετατρέποντας την περιοχή σε πυριτιδαποθήκη. Ταυτόχρονα, προετοιμάζαν τον πληθυσμό τους για πόλεμο, ενώ η Αρμενία και ήταν και είναι υπέρμαχος της ειρηνικής λύσης. Μάλιστα, οι αρμενικές ελίτ δέχονταν επικρίσεις από μέρος της αντιπολίτευσης, που πίεζε για αύξηση των στρατιωτικών δαπανών και σκληρότερη ρητορική.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, το Αζερμπαϊτζάν δεκαπλασίασε τις στρατιωτικές δαπάνες και δεν σταμάτησε την ξενοφοβική, милитаристική ρητορεία. Τώρα βλέπουμε τις διαθέσεις για γενοκτονία σε πλήρη εφαρμογή. Επιπλέον, η απάνθρωπη επίθεση που εξαπέλυσε το αντιδημοκρατικό καθεστώς του Αζερμπαϊτζάν στις 27 Σεπτεμβρίου υποστηρίζεται στρατιωτικά και πολιτικά από μια άλλη μη δημοκρατική χώρα, την Τουρκία. Οι δικτατορίες δεν ενδιαφέρονται για το πεπρωμένο και την ευημερία του λαού τους, τον σεβασμό της ζωής, των αξιών και της αξιοπρέπειας των απλών ανθρώπων. Ένα αυταρχικό καθεστώς στο Μπακού, στην Αγκυρα ή αλλού χτίζει την «ισχύ» και την «περηφάνια» του πάνω στα δεινά του λαού του και, φυσικά, είναι ακόμη περισσότερο απάνθρωπο απέναντι στα άλλα έθνη. Το Ναγκόρνο-Καραμπάχ δεν είναι απλά ένας παραβίασαν κατ' επανάληψη την εκκευρία σκοτώνοντας Αρμένιους στρατιώτες στην πράσινη γραμμή και αμάχους τόσο στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ όσο και στην Αρμενία, αλλά και δαπανούσαν δισ. δολάρια για να αγοράζουν σύγ-

Εχουμε εμπιστοσύνη στον ρόλο της Ρωσίας ως συμμάχου της Αρμενίας και έντιμου διαμεσολαβητή στην παρούσα κρίση.

νο-Καραμπάχ. Οι Αρμένιοι έχουν εμπιστοσύνη στον ρόλο της Ρωσίας ως ενεργητικού μεσολαβητή στη σύγκρουση. Η Ρωσία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο και το έδειξε με την αφοσίωσή της στην αναζήτηση ειρηνικής λύσης, που οδήγησε σε συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, στις 10 Οκτωβρίου. Ήταν μια θαρραλέα κίνηση, που ήρθε την κατάλληλη στιγμή, παρότι η πλευρά των Αζέρων επέδειξε πείσμονα

«Το Αζερμπαϊτζάν μπορεί να απολαμβάνει την τουρκική στήριξη εναντίον του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα αποτύχει. Μόνο τότε θα αντιληφθεί σε ποια έκταση θα έχει μετατραπεί σε μαριονέτα της Τουρκίας στον Καύκασο», λέει ο Αρμέν Σαρκισιάν.

ιθύνοντες του Αζερμπαϊτζάν κρύβουν από τον λαό τους την αλήθεια. Κάθε ανθρώπινη ζωή μετράει για εμάς, δεν είναι ζήτημα μαθηματικών. Κάθε αρμενική καρδιά που χτυπάει είναι για εμάς πολύτιμη και για αυτό θέλουμε να σταματήσει η αιματοχυσία.

— Ποιος ευθύνεται για τις αλληπάλληλες παραβιάσεις τριών δι-αδοχικών συμφωνιών για κατά-παυση του πυρός;

— Και οι τρεις συμφωνίες παραβιάστηκαν σχεδόν αμέσως από την πλευρά του Αζερμπαϊτζάν. Οχι μόνο δεν σταμάτησαν τους βομβαρδισμούς, αλλά έπληξαν και περιοχές της Αρμενίας. Αυτό μπορεί να σας φανεί παράλογο — γιατί υπογράψουν συμφωνία, αφού θα την παραβιάσουν αμέσως μετά; Λοιπόν, η λογική λέει ότι οι Αζέροι, όχι οι Αρμένιοι, εξαπέλυσαν έναν καλά σχεδιασμένο πόλεμο με τη συμμετοχή στρατιγών και ειδικών στρατιωτικών δυνάμεων της Τουρκίας, φονικών drones «Bayraktar», τζιχαντιστών και Σύρων μισθοφόρων, σαν κι αυτούς που σκοτώνουν αθώους στο Παρίσι και τη Βιέννη. Το ίδιο συμβαίνει στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ: επαγγελματίες φονιάδες του Αζερμπαϊτζάν και της Τουρκίας εναντίον αθώων πολιτών. Γιατί υπέγραψαν συμφωνίες που παραβιάζουν στη συνέχεια; Απλούστατα διότι δεν έχουν ολοκληρώσει την «αποστολή» τους να «απελευθερώσουν» το Ναγκόρνο-Καραμπάχ από τους Αρμένιους που το κατοικούν εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Αυτή η επικείμενη ονομαζέται εθνοκάθαρση κι αυτός είναι ο τελικός στόχος τους. Το Αζερμπαϊτζάν

δεν ενδιαφέρεται να σταματήσει τη γενοκτονία εναντίον αθώων ανθρώπων, αλλά να την ολοκληρώσει. Δεν επιδιώκουν την ειρήνη, αλλά τραγωδίες, εξόντωση αμάχων, καταστροφή εκκλησιών, νοσοκομείων, νηπιαγωγείων, τη διάχυση του τρόμου. Ποιος στην ευχή θα θέλει να ζήσει πλάι σε βάρβαρους τρομοκράτες; Στα 25 χρόνια διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα της Ομάδας του Μίνσκ, όπου συμπορεύουν Ρωσία, ΗΠΑ και Γαλλία, το Αζερμπαϊτζάν δεν συμφώνησε σε κανένα από τα σενάρια που συζητήθηκαν. Γιατί το μόνο που ήθελε ήταν ένα Ναγκόρνο-Καραμπάχ χωρίς Αρμένιους. Κάτι τέτοιο συνέβη πριν από 105 χρόνια, με τη Γενοκτονία των Αρμενίων από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Δεν θα επιτρέψουμε μια νέα γενοκτονία, ποτέ! Να περί τίνος πρόκειται στη σύγκρουση του Ναγκόρνο-Καραμπάχ.

— Ο Αζέρος πρόεδρος Ιλχάμ Αλίεφ επιμένει ότι μπορεί να πετύχει στρατιωτική λύση. Δεδομένου ότι υπερτερεί σε όπλα και στρατιώτες, πώς θα αποδείξετε ότι σφάλλει;

— Το έθνος μου δεν χρειάζεται να αποδείξει τίποτα. Η ισχύς των ενόπλων δυνάμεων της Αρμενίας και το πνεύμα του έθνους μας επιβεβαιώθηκαν στον πρώτο πόλεμο του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, στα τέλη της δεκαετίας του '80, όπου αγωνιστήκαμε για τη ζωή και την ελευθερία μας. Επομένως δεν είναι θέμα πλούς αριθμητικής. Αγωνιζόμαστε για τις εστίες μας, την πατρίδα μας, τα παιδιά μας, τη διατήρηση μιας αρμενι-

Σύμμαχοι

«Η Ελλάδα και οι Έλληνες κατέχουν ξεχωριστή θέση στο μυαλό και στην καρδιά μας. Οι δεσμοί που μας συνδέουν δοκιμάστηκαν επί αιώνες και βασίζονται στη φιλία, στην παρεμφερή νοοτροπία, στο κοινό πεπρωμένο. Αρμενία και Ελλάδα μπορούν να επωφεληθούν από ένα κοινό γεωπολιτικό όραμα, με συντονισμένη περιφερειακή παρουσία. Παράδειγμα, η τριμερής εταιρική σχέση Ελλάδας - Αρμενίας - Κύπρου. Καθώς οι απειλές για την εθνική μας ασφάλεια έρχονται από την ίδια πλευρά, η Ελλάδα, με την ισχυρή θέση της στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και στο ΝΑΤΟ, μπορεί να ασκήσει πίεση απέναντι στην προκλητική και αναξιοπιστη Τουρκία, να σπρώξει ή, εν ανάγκη, να μιλήσει για λογαριασμό της Αρμενίας. Μπορούμε να συνδυάσουμε τα πολιτικά μας βάρη και να συνεργαστούμε με συμμάχους μας στη Δύση ώστε να λογοδοτήσουν Τουρκία και Αζερμπαϊτζάν για τις αποσταθεροποιητικές ενέργειές τους».

κής κληρονομιάς χιλιετιών. Αυτό δεν αντιλαμβάνονται ορισμένοι.

Η σύγκρουση μας επιβλήθηκε επειδή το Ναγκόρνο-Καραμπάχ κατοικούνταν στη συντριπτική του πλειονότητα από Αρμένιους, οι οποίοι δεν ήθελαν να συνεχίσουν να ζουν αναγκαστικά στο σοβιετικό Αζερμπαϊτζάν και διακήρυξε την ανεξαρτησία του σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανόνες. Εφάρμοσε τους ίδιους κανόνες που χρησιμοποιούσε το Αζερμπαϊτζάν για να ανεξαρτητοποιηθεί από τη Σοβιετική Ένωση. Οι Αζέροι ηγέτες, σαν πραγματικοί δικτάτορες, δεν θέλουν ελευθερίες και δικαιώματα για τον λαό τους και για τους άλλους λαούς. Προσπάθησαν λοιπόν να λύσουν το πρόβλημα των Αρμενίων του Ναγκόρνο-Καραμπάχ με τη στρατιωτική υπεροπλία τους, όπως το θέσατε. Μας κήρυξαν πόλεμο, πντήθηκαν και υποχώρησαν. Τίποτα και κανένας δεν μπορεί να σταματήσει ένα έθνος που θέλει να ζήσει ελεύθερο, με ασφάλεια.

— Είναι αλήθεια ότι ο πρόεδρος Ερντογάν ενθαρρύνει το Μπακού να φανεί αδιάλλακτο; Αν ναι, τι επιδιώκει;

— Ο ρόλος της Τουρκίας απαιτεί ξεχωριστή προσοχή. Η ευθεία πολιτική και στρατιωτική παρέμβαση της Τουρκίας στη σύγκρουση τείνει να τη διεθνοποιήσει. Αν και η Αγκυρα το αρνείται, η αποδεδειγμένη εμπλοκή της στις στρατιωτικές επιχειρήσεις κλιμακώνει τη σύγκρουση και αυξάνει δραματικά το εύρος, το μέγεθος και τις επιπτώσεις της επίθεσης των Αζέρων. Η παρουσία φανατικών τζι-

χαντιστών και μισθοφόρων από τη Συρία και αλλού κάνει ακόμη πιο σύνθετη την εικόνα, απειλώντας να μετατρέψει τον Καύκασο σε καινούργια Συρία.

Η Τουρκία όχι μόνο ενθαρρύνει το Αζερμπαϊτζάν να εξοντώσει τυφλά έναν ειρηνικό λαό και να παραβιάσει την εκκευρία, αλλά και το κρατάει όμηρο, μετατρέποντάς το σε εργαλείο πολιτικής χειραγώγησης εναντίον της Ρωσίας, της Ε.Ε., των ΗΠΑ και του Ιράν. Εν ολίγοις, το Αζερμπαϊτζάν μπορεί να απολαμβάνει την τουρκική στήριξη εναντίον του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα θα αποτύχει. Μόνο τότε θα αντιληφθεί σε ποια έκταση θα έχει μετατραπεί σε μαριονέτα της Τουρκίας στον Καύκασο, θυσιάζοντας πολιτική και οικονομική ανεξαρτησία. Η Τουρκία είναι περιφερειακός παίκτης με ιμπεριαλιστικές φιλοδοξίες, αλλά με περιορισμένους πόρους και φθίνουσα εκτίμηση στη διεθνή σκηνή. Έχει εμπλακεί σε περιπέτειες, σε Συρία, Λιβύη, Ανατολική Μεσόγειο κ.λπ. Η χρησιμοποίηση του Αζερμπαϊτζάν ήταν το ελάχιστο που μπορούσε να κάνει αυτή τη στιγμή.

— Αγκυρα και Μπακού εμφανίζονται ως εγγυητές της ενεργειακής ασφάλειας της Ευρώπης και ισχυρίζονται ότι η Αρμενία μπορεί να βομβαρδίσει τους αγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου στην περιοχή.

— Πρόκειται για παντελώς ανυπόστατες κατηγορίες, καθαρά προπαγάνδα του Μπακού και των πληρωμένων προπαγανδιστών του στη Δύση και αλλού. Την ακούμε επί δεκαετίες. Οι συστηματικές προσπάθειες να εμφανιστεί η Αρμενία ως καταστροφική δύναμη που δάχνει «θέτει σε κίνδυνο» την ενεργειακή ασφάλεια ήταν και παραμένει η ραχοκοκαλιά της αζερικής προπαγάνδας στο διεθνές ακροατήριο. Με αυτό τον τρόπο αναζητούν ηθική δικαίωση στον πόλεμο που εξαπέλυσαν. Παρά τις πολυάριθμες χαλεμμένες ιστορίες του Αζερμπαϊτζάν, δεν μπορεί να βρει κανείς ούτε μία δήλωση ή υπονοούμενο οποιουδήποτε Αρμενίου αξιωματούχου που να τις στήριζει. Αντίθετα, μόλις τον περασμένο Ιούλιο, όταν είχαν ξεσπάσει εκθροπιστικές στην γραμμή Ταβούς-Τοβούζ των συνόρων, ο πρωθυπουργός μας Νικόλ Πασινιάν δήλωσε καθαρά ότι η Αρμενία δεν έχει καμία πρόθεση να βλάψει τους αγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η Αρμενία παραμένει εποικοδομητική αναφορικά με τις ενεργειακές υποδομές που είναι σημαντικές για τις οικονομίες της Ευρώπης, της Τουρκίας και του Ισραήλ, αναλαμβάνοντας το μερίδιο της ευθύνης που της αναλογεί.

Επιτέλους, αν η Αρμενία ήθελε να βλάψει τις εν λόγω υποδομές, είχε πολλές ευκαιρίες να το κάνει. Αλλά γιατί να το πράξει; Είναι λυπηρό να βλέπουμε, ύστερα από δεκαετίες ψεύδους και κινδυνολογίας του Μπακού, πολιτικούς κύκλους στην Ευρώπη και αλλού να αναπαράγουν παρόμοια, αστήρικτα σενάρια.

Δεν υπάρχει δρόμος επιστροφής για το Ναγκόρνο-Καραμπάχ

— Η Ρωσία είναι σύμμαχός σας και έχει υπογράψει μαζί σας συμφωνία αμυντικής συνεργασίας, η οποία δεν καλύπτει, ωστόσο, τη διαφιλονικούμενη περιοχή του Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Στην παρούσα σύγκρουση, συμπεριφέρεται ως έντιμος μεσολαβητής. Περιμένετε κάτι περισσότερο;

— Η Ρωσία είναι στρατηγικός σύμμαχός μας και η Μόσχα παραμένει αφοσιωμένη στις συμφωνίες για θέματα ασφαλείας που έχει συννομολογήσει με το Ερεβάν. Ο πρόεδρος Πούτιν κατέστησε σαφές ότι η Ρωσία θα σεβαστεί τις συμφωνίες της και αυτό είναι ένα πολύ σαφές μήνυμα. Σε πρόσφατη συζήτηση δήλωσε ότι, αν και συνολικά οι διμερείς σχέσεις Ρωσίας - Τουρκίας αναπτύσσονται με θετικό τρόπο, τα συμφέροντά τους δεν συμπίπτουν στο Ναγκόρ-

νο-Καραμπάχ. Οι Αρμένιοι έχουν εμπιστοσύνη στον ρόλο της Ρωσίας ως ενεργητικού μεσολαβητή στη σύγκρουση. Η Ρωσία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο και το έδειξε με την αφοσίωσή της στην αναζήτηση ειρηνικής λύσης, που οδήγησε σε συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, στις 10 Οκτωβρίου. Ήταν μια θαρραλέα κίνηση, που ήρθε την κατάλληλη στιγμή, παρότι η πλευρά των Αζέρων επέδειξε πείσμονα

και καταστροφική συμπεριφορά, για να παραβιάσει την εκκευρία αμέσως μετά.

Ερεβάν και Μόσχα μοιράζονται την ίδια ανησυχία για την παρουσία τζιχαντιστών από Συρία, Λιβύη και άλλα μέρη. Σύμφωνα με τον Ρώσο υπουργό Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ, περίπου 2.000 μισθοφόροι βρίσκονται ήδη στην περιοχή. Η περιοχή έχει υποφέρει επί δεκαετίες από τον ισλαμικό φονταμενταλισμό. Τώρα, έχουμε μια μη κρατική δύναμη μέσα στο Αζερμπαϊτζάν που χρησιμοποιεί την τρομοκρατία ως νέο, απάνθρωπο εργαλείο εναντίον αμάχων. Έναν καταστροφικό παράγοντα περιφερειακής αποσταθεροποίησης, κάτι ασυνήθες για την περιοχή μας, που αντιπροσωπεύει μια σοβαρή πρόκληση όχι μόνο για τις περιφερειακές δυνάμεις,

αλλά πρώτα απ' όλα για τα κράτη του Καυκάσου, καθώς οι τζιχαντιστές μισθοφόροι στο Αζερμπαϊτζάν αυξάνουν τους κινδύνους ασφαλείας για διεθνή σχέδια και ξένες επενδύσεις. Επιπλέον, οι εν λόγω μισθοφόροι αποτελούν κίνδυνο για την ίδια την αζερική κοινωνία.

Η Αρμενία εκτιμά τις προσπάθειες του Μόσχας ως συμμάχου μας, με τον όποιο μας συνδέει συνθήκη ασφαλείας, και έντιμο διαμεσολαβητή ταυτόχρονα, ώστε να σταματήσει ο υβριδικός πόλεμος που μας εξαπέλυσαν Αζερμπαϊτζάν και Τουρκία. Είμαι βέβαιος ότι η πρόκληση που αντιμετωπίζουμε θα επιβεβαιώσει και θα ενισχύσει τη στενή, στρατηγική σχέση μεταξύ Αρμενίας και Ρωσίας.

— Οι Αζέροι έχουν πετύχει εδαφι-

κά κέρδη και η επιστροφή στην προηγούμενη κατάσταση πραγμάτων μοιάζει ανέφικτη. Τι είδους πολιτική λύση θα θεωρούσατε αποδεκτή και ρεαλιστική;

— Επιτρέψτε μου να θέσω το ζήτημα διαφορετικά. Η εντατική φάση του πολέμου στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ βρίσκεται σε εξέλιξη, επομένως δεν μπορούμε να μιλάμε για εδαφικά κέρδη ή ζημιές όταν πρόκειται γι' αυτούς ή τους άλλους τακτικούς ελιγμούς. Το καλοκαίρι του 1992 φαινόταν κάποια στιγμή ότι η Αρμενία θα έχανε τον πόλεμο, καθώς προσπαθούσε ακόμη να αποκρούσει την επίθεση του Αζερμπαϊτζάν στον λαό του Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Αλλά τον Μάιο του 1994 ήταν οι Αζέροι που ζήτησαν απεγνωσμένα εκκευρία, καθώς η κατάσταση στο πεδίο των μαχών ήταν πολύ διαφορετική.

Όσο για την πολιτική λύση, η βάρβαρη επίθεση που εξαπέλυσε το Αζερμπαϊτζάν με την υποστήριξη της Τουρκίας, τα πολλαπλά εγκλήματα πολέμου και η απάνθρωπη μεταχείριση των αιχμαλώτων διέλυσαν τις αυταπάτες ορισμένων διεθνών παραγόντων για ειρηνική συνύπαρξη των Αρμενίων του Ναγκόρνο-Καραμπάχ και των Αζέρων μέσα στο κράτος του Αζερμπαϊτζάν. Για τους Αρμένιους, επιβεβαιώθηκε ότι η μόνη ρεαλιστική προοπτική είναι η αναγνώριση του δικαιωμάτός τους να ζουν και να προσδεύουν στην ιστορική κοιτίδα τους, έξω από το Αζερμπαϊτζάν. Οφείλουν όλοι να αναγνωρίζουν ότι το Ναγκόρνο-Καραμπάχ, με την αξιόπιστη εδαφική του σύνδεση με την Αρμενία, δεν θα είναι ποτέ τμήμα του Αζερμπαϊτζάν.

Κατάταξη UEFA: Μας πλησίασαν επικίνδυνα Σερβία και Ελλάδα

Οι νίκες του Ερυθρού Αστέρα, της ΑΕΚ και του ΠΑΟΚ ήταν άσχημα νέα για την Κύπρο

Μια δεύτερη ευκαιρία χάθηκε την Πέμπτη το βράδυ για την Κύπρο μας να προσπεράσει τη Δανία στην κατάταξη της UEFA. Η Ομόνοια παρά την καλή της προσπάθεια, έχασε από τη Γρανάδα στο ΓΣΠ (2-0) για την 3η αγωνιστική των ομίλων του Γιουρόπα Λιγκ και έτσι χάθηκε μια δεύτερη ευκαιρία για τη χώρα μας.

Η πρωταθλήτρια Δανίας, έχει 3 ήττες στον πολύ δύσκολο για την ίδια όμιλο της και μια ισοπαλία του «τριφυλλιού» αρκούσε για την Κύπρο για ν' ανέβει στην 14η θέση. Βέβαια και η 15η θέση στην οποία βρίσκεται

Η 15η θέση στην οποία βρίσκεται τώρα η Κύπρος είναι προνομιούχα για τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις της μεθεπόμενης σεζόν.

τώρα η Κύπρος είναι προνομιούχα για τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις της μεθεπόμενης σεζόν, όμως οι νίκες του Ερυθρού Αστέρα, της ΑΕΚ και του ΠΑΟΚ ήταν άσχημα νέα. Οι πρωταθλητές Σερβίας επικράτησαν 2-1 της Γάνδης και χάρισαν στη χώρα τους που βρίσκεται στην 16η θέση 500 βαθμούς.

Ανεβαίνει σταθερά η Ελλάδα

Οι μεγάλες νίκες που πήραν ΑΕΚ και ΠΑΟΚ απέναντι σε Ζόρια (1-4) και Αϊντχόφεν (4-1) πρόσφεραν 800 βαθμούς στην Ελλάδα (25.000), που παρότι δεν ανέβηκε θέση και παραμένει 17η, μείωσε πλέον αισθητά την απόσταση από την Σερβία (25.250), την Κύπρο (27.250) και τη Δανία

Η Ομόνοια, παρά την καλή προσπάθεια, έχασε από τη Γρανάδα για την 3η αγωνιστική των ομίλων του Γιουρόπα Λιγκ και έτσι χάθηκε σημαντική ευκαιρία. Μια ισοπαλία του «τριφυλλιού» αρκούσε για την Κύπρο για να ανέβει στην 14η θέση.

Οι μεγάλες νίκες που πήραν ΑΕΚ και ΠΑΟΚ στο Γιουρόπα Λιγκ πρόσφεραν 800 βαθμούς στην Ελλάδα.

(27.375). Η Ελλάδα είναι πλέον έξι νίκες μακριά από την Κύπρο, όμως έχει τρεις ομάδες (Ολυμπιακό, ΠΑΟΚ, ΑΕΚ) στους ομίλους με προσπτική πρόκρισης στη νок άουτ φάση.

Υπενθυμίζεται πως η 14η θέση συνεπάγεται πως ο πρωταθλητής θα είναι στον 3ο προκριματικό γύρο του Champions League, ο δεύτερος στον 2ο προκριματικό γύρο του Champions League, ο Κυπελλούχος στον τρίτο προκριματικό γύρο του Ευropa League, ενώ ο τρίτος και ο τέταρτος στον 2ο προκριματικό γύρο του Ευropa Conference League. Η 15η θέση σημαίνει πως ο πρωταθλητής θα είναι στον 2ο προκριματικό γύρο του Champions League, ο δεύτερος στον 2ο προκριματικό γύρο του Champions

League, ο Κυπελλούχος στον 3ο προκριματικό γύρο του Ευropa League, ενώ ο τρίτος και ο τέταρτος στον 2ο προκριματικό γύρο του Ευropa Conference League. Η 16η και η 17η θέση σημαίνουν πως ο πρωταθλητής θα παίξει στον 2ο προκριματικό γύρο του Champions League, ενώ ο δεύτερος, ο τρίτος και ο Κυπελλούχος στον 2ο προκριματικό γύρο του Ευropa Conference League, με τέσσερις εκπρόσωπους και όχι πέντε. Από τη 18η μέχρι την 28η θέση ο πρωταθλητής συμμετέχει στον 1ο προκριματικό γύρο του Champions League, ενώ ο δεύτερος, ο τρίτος και ο Κυπελλούχος στον 2ο προκριματικό γύρο του Ευropa Conference League και δεν υπάρχει πέμπτος εκπρόσωπος.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Οπου μικρός...

Σημείο αναφοράς και συζήτησης πλέον για το κυπριακό ποδόσφαιρο η διαιτησία του Ιβάν Μπέμπεκ. Ο Κροάτης με τις αποφάσεις του το βράδι της Πέμπτης στο ΓΣΠ, πέραν του ότι έβλαψε σε μεγάλο βαθμό την προσπάθεια της Ομόνοιας κόντρα στη Γρανάδα, μπήκε σε μια αρκετά μεγάλη λίστα ονομάτων ξένων διαιτητών οι οποίοι άλλα έβλεπαν και άλλα αποφάσιζαν, σφύριζαν ή δεν σφύριζαν σε αγώνες κυπριακών ομάδων στην Ευρώπη. Και ως μην ψάχνουμε αιτίες ή κίνητρα. Ότι και αν έχουν καταφέρει τα τελευταία χρόνια οι ομάδες μας, το κυπριακό ποδόσφαιρο παραμένει στην... κατηγορία των μικρών της Ευρώπης. Και έχει πολλές φορές αποδειχθεί και όχι μόνο για τις ομάδες της χώρας μας, πως οι δυνατόι παίρνουν ευκολότερα και πιο ευνοϊκά σφύριγματα...

* * * * *

Ο Χάρης Μαυρίας

Ο προπονητής της Εθνικής Ελλάδας Τζον Φαν' τ Σιπ ανακοίνωσε την αποστολή για τα παιχνίδια με Μολδαβία και Σλοβενία για το Nations League, αλλά και για το φιλικό με την Κύπρο. Με βάση την κλήση, επιστρέφει μεταξὺ άλλων και ο Χάρης Μαυρίας. Πολύ θετικό το γεγονός για τον Ελλαδίτη ποδοσφαιριστή της Ομόνοιας που επιστρέφει την εκτίμηση στις ικανότητες του, παίρνοντας παράλληλα και ψυχολογία που τη χρειάζεται, γιατί τελευταία δεν είναι αυτός που ήταν πέρυσι.

* * * * *

Αστάθμητος παράγοντας

Μέχρι τώρα, τα δεδομένα που μπορεί να καθόριζαν το αποτέλεσμα ενός αγώνα πέρα από την αγωνιστική κατάσταση μιας ομάδας, ήταν οι απουσίες κάποιων ποδοσφαιριστών, τιμωρημένων ή με προβλήματα τραυματισμών. Αν μάλιστα αγωνιστικά προβλήματα

προέκυπταν μαζεμένα ή λίγο πριν από ένα αγώνα, μιλούσαμε για ένα αστάθμητο παράγοντα, ικανό να ανατρέψει τα θεωρητικά δεδομένα. Αστάθμητος παράγοντας, πλέον, η πανδημία και τα κρούσματα covid 19. Και όπως εξελίσσεται, δυστυχώς, η κατάσταση στη χώρα μας, μάλλον αναπόφευκτο είναι να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό, την προσπάθεια και άλλων ομάδων, πέραν των δύο (Εθνικός, Νέα Σαλαμίνα) οι οποίες αντιμετώπισαν ήδη τεράστιες δυσκολίες. Μακάρι η εκτίμηση να μην επιβεβαιωθεί αλλά ένα τέτοιο ενδεχόμενο κάθε άλλο παρά απομακρυσμένο θεωρείται.

* * * * *

Πλάνο Β

Προς το παρόν, τα μέτρα της Κυβέρνησης επηρεάζουν μεν το ποδόσφαιρό μας αλλά όχι σε βαθμό που να σταματήσει εντελώς η δράση και να φτάσουμε κοντά στην καταστροφή. Τι γίνεται όμως σε περίπτωση που επιβληθεί γενικό lockdown κοντινό σε αυτό του Μαρτίου; Τα πράγματα θα δυσκολέψουν αλλά από την ΚΟΠ δεν υπάρχει επεξήγηση του πλάνου αλλά τονίζεται πως πλάνο υπάρχει. Ούτως ή άλλως τα πρωτόκολλα είναι πολύ αυστηρά και σε ένα ενδεχόμενο καθολικού lockdown θα σκληρύνουν κι άλλο με πύκνωμα των τεστ. Εκεί που πραγματικά άρχισε να υπάρχει σοβαρότατο θέμα είναι με τα πρωταθλήματα των ακαδημιών που είναι αδύνατο να τελειώσουν έγκαιρα με την παρουσία του μορφή. Ήδη εξετάζονται εναλλακτικοί τρόποι διεξαγωγής τους.

Οι διαρκείας;

Έχουν αρχίσει να φουντώνουν οι φωνές από τους κατόχους καρτών διαρκείας των ομάδων μας, αφού ουσιαστικά πλήρωσαν για κάτι που δεν τους επιτρέπεται να παρακολουθήσουν. Κάποιες ομάδες, όπως ο Απόλλωνας, προνόησαν για αυτό από

το Καλοκαίρι καθώς έριξε απότομα τις τιμές των καρτών και έδωσε και φανέλα δωρο στον κόσμο. Ουσιαστικά ο κόσμος του Απόλλωνα αγοράζε και το ρίσκο να κλείσουν τα γήπεδα. Σε κάποιες άλλες ομάδες αναγνωρίζεται το δικαίωμα του να υπάρξει κάποιος είδους αποζημίωση προς τον κόσμο και μελετούνται οι τρόποι ενώ σε κάποιες τρίτες δεν έχει λεχθεί το παραικρό. Πάντως όσοι δεν έριξαν τις τιμές τους το Καλοκαίρι, κάποια λύση πρέπει να την σκεφτούν. Ιδιαίτερη περίπτωση της Ομόνοιας που έβγαλε και πακέτα για την Ευρώπη που ουσιαστικά πετάχτηκαν στον κάλαθο. Παράξενες εποχές.

* * * * *

Πολλές αλλαγές

Εδώ και καιρό στην Ανόρθωση είχε ολοκληρωθεί ένα πρώτο κομμάτι της διοίκησης Πουλλάϊδη-Χαμπούλλα και μαζί έγινε μια πλήρης αξιολόγηση του πως τα πήγε η εταιρεία σε όλα τα επίπεδα, οργάνωσης, αγωνιστικό, οικονομικό. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο μπήκαν μπρος αρκετές αλλαγές και πλάνο αναδιοργάνωσης της εταιρικής δομής καθώς υπάρχουν πολύ ψηλές προσδοκίες από τη φετινή σεζόν και τις αμέσως προηγούμενες. Μέσα από διοικητική σταθερότητα και με την παρουσία του Κετοπάγια, θέλουν να επαναφέρουν την Ανόρθωση ως μονή διεκδικήτρια των τίτλων και στους ομίλους της Ευρώπης. Το πλάνο μοιάζει φιλόδοξο και μένει να δούμε σε ποιο βαθμό θα υλοποιηθεί.

* * * * *

Οποιος δεν κατάλαβε...

«Κάθε αποτέλεσμα για μένα είναι πολύ σημαντικό. Με τον Ολυμπιακό είχαμε ένα αποτέλεσμα που δεν το θέλαμε. Φτιάξαμε αρκετές ευκαιρίες με την ΕΝΠ και θέλαμε να κερδίσουμε, όπως και με τον Ολυμπιακό αλλά η απόδοση μας δεν ήταν στο επίπεδο

που θέλαμε. Δεν είναι εύκολο να παίξεις δύο παιχνίδια την εβδομάδα. Η ομάδα με την Ολυμπιακό ήταν μία δυνατή ομάδα, δεν κάναμε το καλύτερο δυνατό παιχνίδι όμως υπάρχουν στο ποδόσφαιρο και αυτά τα αποτελέσματα και μπορεί και στο μέλλον να έχουμε κάτι παρόμοιο. Αν δεν κάναμε τις αλλαγές που κάναμε δεν θα μπορούσαμε να μπούμε στους ομίλους, ούτε τη Λέγκια να αποκλείσουμε. Τώρα έχουμε τους ίδιους βαθμούς που είχαμε και πέρσι αλλά παίζαμε μία φορά τη εβδομάδα. Τότε ο κόσμος έλεγε να κάνουμε αλλαγές και τώρα να μην κάνουμε τόσες πολλές αλλαγές. Κάποιες φορές είναι σωστά αυτά που λέει και κάποιος όχι». Αυτά είπε στις τοποθετήσεις του πριν το ματς με τη Γρανάδα ο Χένινγκ Μπεργκ για το rotation και τις βαθμολογικές απώλειες με ΕΝΠ και Ολυμπιακό. Όποιος δεν κατάλαβε απλώς δεν θέλει να καταλάβει...

* * * * *

Δεν σταματά η μπάλα

Παρά τα νέα έκτακτα κυβερνητικά μέτρα για την αναχαίτιση του δεύτερου κύματος του κορωνοϊού, το Παγκύπριο ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα Α' κατηγορίας θα συνεχιστεί σύμφωνα με τα δεδομένα που υπάρχουν, με τήρηση αυστηρών πρωτοκόλλων και τακτικά επιδημιολογικά τεστ. Το ίδιο ισχύει και για την Ελλάδα η οποία μπήκε σε καθεστώς γενικού Lockdown για τρεις εβδομάδες. Όλα δείχνουν ότι θα συνεχιστούν κανονικά και οι ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Η Αγγλία, η Ιταλία και η Γαλλία είναι χώρες με Lockdown, αλλά πτήσεις γίνονται και η δράση συνεχίζεται κανονικά, ενώ η Γερμανία έχει ένα ενδιάμεσο Lockdown, αλλά ούτε εκεί έχει σταματήσει η αθλητική δραστηριότητα. Για το λόγο αυτό, δεν προκύπτει ότι θα υπάρξει πρόβλημα για να συνεχιστούν οι ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο Μπεργκ και οι άλλοι (προπονητές)

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ**

Στη νήσο των πολλών... προπονητών, αναμενόμενο ήταν να περάσει και ο Χένινγκ Μπεργκ από την αποθέωση στην έντονη και απαξιωτική κριτική, έστω από λίγους. Στη χώρα η οποία σίγουρα κατέχει το ρεκόρ σε κατόχους διπλώματος UEFA Pro – κερκίδας, κανένα δεν θα πρέπει να εκπλήσσει, το πόσο γρήγορα αυτοί οι οποίοι προμερικών μόνο μηνών, ήπιαν νερό στο όνομα του Νορβηγού προπονητή, σήμερα του κατα-

λογίζουν ευθύνες και επικίνδυνες εμμονές. Αλήθεια είναι, πως το στοιχείο της υπερβολής υπήρξε και στην άλλη πλευρά του νομίσματος, όταν δηλαδή η αποθέωση και τα εγκωμιαστικά σχόλια συνόδευσαν καθημερινά κάθε αναφορά στον προπονητή της Ομόνοιας. Υπήρξαν, ωστόσο, εκείνη την περίοδο, πολύ περισσότεροι λόγοι για να δικαιολογήσει κάποιος τον ενθουσιασμό. Σε αντίθεση με τα τωρινά δεδομένα.

Η Ομόνοια βρίσκεται στο στόχο της διεκδίκησης του πρωταθλήματος, με αξιώσεις κυνηγά ότι καλύτερο σ' ένα δύσκολο ευρωπαϊκό όμιλο, αρκούσαν, ωστόσο, δύο σερί αποτυχίες στο πρωτάθλημα για να... Ξαναγίνει ο κύριος Μπεργκ «λίγος», πεισματάρης, εμμονικός και εγωιστής. Στην ουσία ξαναγίνει ο κύριος Μπεργκ των πρώτων μηνών της περσινής περιόδου. Τότε που έβαζε από το ένα αυτί και έβγαζε από το άλλο τις υποδείξεις των προπονητών της κερκίδας, σε σχέση με αλλαγές του και γενικότερα επιλογές παικτών. Αργότερα, η όλη αμφισβήτηση μετατράπηκε στο κλασικό ο κύριος Μπεργκ ξέρει καλύτερα και μάλιστα το κύριος έγινε σερ...

Έτσι και φέτος. Μέσα σε τέσσερις μόλις μήνες κάποιον, αρχικά, απαιτούν να του προσφερθεί συμβόλαιο εφ' όρου ζωής και οι ίδιοι του καταλογίζουν πλέον ευθύνη πως με τη διαχείριση που κάνει, θέτει σε κίνδυνο το μεγάλο στόχο. Αν ο Γκόμεθ σκόραρε στο πέναλτι του αγώνα με την ΕΝΠ, αν ο Κακουλής έβαζε την Ομόνοια μπροστά στο σκορ προτού σκοράρει ο Ολυμπιακός, το αποτυχημένο rotation θα είχε καταγραφεί ως μαεστρική διαχείριση, ακόμη και μετά από μέτριες εμφανίσεις.

Αδιαμφισβήτητο ο Χένινγκ Μπεργκ είναι ένας πολύ καλός προπονητής. Ούτε ο καλύτερος (για την ώρα) στο κυπριακό πρωτάθλημα, ούτε ο μοναδικός καλός που εργάζεται στη χώρα μας. Ο Χένινγκ Μπεργκ αλάνθαστος δεν είναι και ούτε υπεράνω κριτικής, όπως και οι υπόλοιποι συνάδελφοι του, σε όλο τον κόσμο. Για τον Νορβηγό, όμως, τα πράγματα είναι πολύ πιο δύσκολα σε σχέση με άλλους συναδέλφους του και ως πέτυχε ήδη πολλά. Γιατί απλά και για κακή του τύχη, εργάζεται στην Κύπρο...

Προσδεθείτε για να... μην έχουμε κενά αέρος

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ**

Για άλλη μία φορά δείχνουμε πόσο μας αρέσουν οι υπερβολές. Αφორμύ οι τρεις αγώνες των ελληνικών ομάδων στην Ευρώπη. Δύο νίκες με το ίδιο ευρύ σκορ και μία ήττα, επίσης με μεγάλη διαφορά τερμάτων, έδωσαν την ευκαιρία σε Τύπο και «σκολιαστές» των μέσων μαζικής επικοινωνίας να... ξεπαθώσουν. Ο πρώτος, για να διατηρήσει την οπαδική πελατεία του και οι δεύτεροι από τον φανατισμό και το μίσος κατά των αντιπάλων. Φυσικά το πρόβλημα δεν είναι οι κάνουν αυτοί, αλλά αν από όλο αυτό τον θόρυβο επηρεάζονται παράγοντες, παίκτες και προπονητές των ομάδων. Και επειδή είναι αποδεδειγμένο πως στην Ελλάδα συμβαίνει αυτό, φοβάμαι, όπως τις περισσότερες φορές, η προσέγγιση μπορεί να είναι απότομη. ΠΑΟΚ και ΑΕΚ πέτυχαν το αυτονόητο, απέναντι σε αντιπάλους που οποιοδήποτε άλλο αποτέλεσμα θα ήταν τεράστια αποτυχία. Παρέμειναν σε τροχιά πρόκρισης και τίποτα περισσότερο. Ούτε ο Γκαρσία έχει μαγικό ραβδί για να κάνει... Μπάγερν σε μία εβδομάδα την ομάδα της Θεσσαλονίκης, ούτε οι παίκτες της ΑΕΚ έβαλαν με δύο - τρεις εμφανίσεις υποψηφιότητα για το «χρυσό παπούτσι». Σίγουρα οι δύο «Δικέφαλοι» δείχνουν να βρίσκονται σε περίοδο αγωνιστικής ανάκαμψης κι αυτό δίνει βάσιμες ελπίδες για την συνέχεια. Όμως μέχρι εκεί.

Στην άλλη πλευρά. Ο Ολυμπιακός μετά τις θριαμβολογίες για τη νίκη του επί της Μαρσέιγ, δέχθηκε πέντε γκολ σε δύο αγώνες και ισάριθμες ήττες. Όσο κι αν υπάρχουν οι κατά διαστήματα καλές εμφανίσεις του σ' αυτά τα παιχνίδια. Όσο κι αν δεχθούμε πως θα μπορούσε να πάρει τουλάχιστον ένα βαθμό από τους δύο αγώνες, αποδείχθηκε πως απέχει πολύ από μία ομάδα που θα μπορεί να ποντάρουν πάνω της τα λεφτά τους οι παίκτες του στοιχήματος στα ευρωπαϊκά ματς. Αυτό όμως δεν συνεπάγεται πως πρέπει να τα... βάψουν μαύρα στο λιμάνι. Ο Μαρτίνς έχει βάλει το καράβι σε σωστή ρότα και όποιες αναταράξεις υπάρξουν, είναι απαραίτητο να συνεχίσει προς τον προορισμό του.

Αρκούσαν, δύο σερί αποτυχίες στο πρωτάθλημα για να... Ξαναγίνει ο κύριος Μπεργκ «λίγος», πεισματάρης, εμμονικός και εγωιστής.

Δύο νίκες με ευρύ σκορ και μία ήττα έδωσαν την ευκαιρία σε Τύπο και «σκολιαστές» των μέσων μαζικής επικοινωνίας να... ξεπαθώσουν.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
1,26%Χ.Α.
3,26%

Dow Jones

6,84%

Nasdaq

9,00%

Nikkei

4,40%

Dax

8,36%

FTSE 100

5,81%

ΕΥΡΩΖΩΝΗ
Ηπιότερη
ανάπτυξη
το 2021 βλέπει
η Κομισιόν
Σελ. 10

Πετρέλαιο

5,42%

€/€

1,47%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Μέτρα στήριξης 3,3 δισ. φέρνει το νέο lockdown

Στα 3,3 δισ. φθάνει το πακέτο μέτρων για τη στήριξη επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών, εργαζομένων και ιδιοκτητών ακινήτων. Το ελάχιστο ποσό που θα λάβει κάθε επιχείρηση είναι 2.000 ευρώ. Για εργαζομένους και ανέργους τα μέτρα στήριξης φτάνουν το 1,25 δισ. ευρώ. **Σελ. 8**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Η Αθηναϊκή Ριβιέρα πόλος έλξης επενδυτών

Στο δυτικό παραλιακό μέτωπο της Αττικής μπορεί να βρει κανείς υπερπολυτελείς παραθεριστικές κατοικίες και διαμερίσματα αξίας δεκάδων εκατομμυρίων. Η Αθηναϊκή Ριβιέρα αλλάζει πρόσωπο και η εξέλιξη αυτή δεν έχει περάσει απαρατήρητη από τη διεθνή επενδυτική κοινότητα. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,32%	-0,10%
Γερμανία	-0,64%	0,00%
Γαλλία	-0,34%	0,01%
Ιταλία	0,67%	0,00%
Ισπανία	0,09%	0,04%
Ιρλανδία	-0,27%	0,01%
Ελλάδα	0,82%	-0,10%
Ην. Βασίλειο	0,23%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ποντάρουν σε αύξηση της κατανάλωσης

Στόχος να κρατηθεί ψηλά η ψυχολογία των πολιτών τις γιορτές και να διοχετευθεί χρήμα στην αγορά

Η αύξηση της κατανάλωσης την περίοδο των Χριστούγεννων είναι το μεγάλο στοίχημα της αγοράς. Κύκλοι του εμπορίου τονίζουν ότι είναι σημαντικό να κρατηθεί η ψυχολογία ψηλά με την οικονομία να είναι ανοιχτή, με δικούς

περιορισμούς διακίνησης και δικούς οτιδήποτε να απασχολεί τους πολίτες για να αρχίσει να ξεδεύει ο κόσμος. Ταυτόχρονα, απευχόνται να παρατηρηθούν τα φαινόμενα του πρώτου lockdown, οπότε η κατανάλωση

μειώθηκε κατά 50%, ιδιαίτερα στους κλάδους της ένδυσης και υπόδησης. Ο κλάδος της ένδυσης, υπόδησης και αξεσουάρ είναι ένας τομέας ο οποίος έχει την «τιμτική» του στην περίοδο των Χριστουγέννων και πρέπει

να διαφυλαχθεί. Αν λοιπόν παρουσιαστούν φαινόμενα του πρώτου κύματος της πανδημίας και μέσα στα Χριστούγεννα, με πτώση στην κατανάλωση, τότε ο 13ος μισθός που θα καταβληθεί δεν πρόκειται να διοχετευθεί

στην αγορά, άρα και να κλείσει η χρονιά με ακόμη μεγαλύτερη ζημιά συγκριτικά με αυτή που ήδη καταγράφει. Σημαντικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσουν και τα μέτρα στήριξης που εξήγγειλε η κυβέρνηση. **Σελ. 3**

Οι εκλογές απογείωσαν τους New York Times

Εναν απρόβλεπτο νικητή είχαν οι αμερικανικές εκλογές. Πρόκειται για τους New York Times, την ιστορική εφημερίδα της Νέας Υόρκης, που το τελευταίο τρίμηνο κατέγραψε σημαντικά κέρδη, ανώτερα των προσδοκιών των οικονομικών αναλυτών και σε μεγάλο βαθμό τα οφείλει σε όσα συνέβησαν στην υπερδύναμη τους τελευταίους μήνες με προεξάρχουσα την κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση. Τη βοήθησε εν ολίγοις το αυξημένο ενδιαφέρον των Αμερικανών για τις πολιτικές εξελίξεις, που εκδηλώθηκε, άλλωστε, με μια πρωτοφανή συμμετοχή στις εκλογές. **Σελ. 11**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **HOLGER SCHMIEDING***

Ενισχύεται ο κίνδυνος ύφεσης στο τέταρτο τρίμηνο

Το νέο κύμα απαγορεύσεων και άλλων μέτρων για την κοινωνική απόσταση, ώστε να συγκρατηθεί η σχεδόν γεωμετρική έκρηξη των κρουσμάτων, επηρεάζει την ευρωπαϊκή οικονομία. Η κάμψη των Δεικτών Διευθυντών Προμηθειών τον Οκτώβριο στην Ευρώπη και τη Βρετανία δεικνύει πως υπάρχει ο κίνδυνος τα πράγματα να είναι χειρότερα για την ανάπτυξη του τέταρτου τριμήνου από τις αρχικές μας προβλέψεις περί μιας σχεδόν στασιμότητας. Πάντως, οι εν λόγω δείκτες δεν λογίζονται ως ασφαλές βαρόμετρο της οικονομικής δραστηριότητας, ενόσω τα στοιχεία της εμπιστοσύνης, που αναμένονται την επόμενη εβδομάδα, θα προσφέρουν μία καλύτερη εικόνα ως προς την έκταση της βλάβης που προκλή-

θηκε από τους περιορισμούς στην οικονομία τον τρέχοντα μήνα. Σε μία περίπτωση όπου και πάλι τα πράγματα σκιάζονται από ασυνήθιστους και μη οικονομικής φύσης παράγοντες αβεβαιότητας, οι τάσεις της πανδημίας του κορωνοϊού μέσα στις επόμενες εβδομάδες θα δείξουν τις προοπτικές της ανάπτυξης της τελευταίας τριμηνίας του 2020.

Βασίζουμε την εκτίμησή μας ότι το διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου θα εμφανίσει σχεδόν στασιμότητα το ΑΕΠ στην Ευρώπη και τη Βρετανία και όχι κάμψη, στην υπόθεση πως οι περιορισμοί που επιβάλλονται τώρα θα ανακόψουν την εξάπλωση του ιού με καθυστέρηση σχεδόν 15ημέρου. Εάν τα ημερήσια κρούσματα εξακολουθήσουν την

Εάν η αύξηση των κρουσμάτων συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό τον Νοέμβριο, η μείωση του ΑΕΠ της Ευρώζωνης είναι αναπόφευκτη.

αυξητική τους πορεία και μετά τις αρχές Νοεμβρίου, το ΑΕΠ πιθανώς να συρρικνωθεί σημαντικά στην Ευρώπη.

Εντούτοις, ακόμα κι αν αυτός ο φόβος επαληθευθεί, τότε εμείς προβλέπουμε το ΑΕΠ να ανακάμψει έντονα έπειτα από μία τέτοια αναδίπλωση του τέταρτου τρι-

μήνου, όταν το δεύτερο κύμα τελικώς τεθεί υπό έλεγχο. Αναφορικά με τον Δείκτη Διευθυντών Προμηθειών, τον Οκτώβριο εξασθένησε στις 49,4 μονάδες, αγγίζοντας τα χαμηλότερα επίπεδά του από τον Ιούνιο, ενώ τον Σεπτέμβριο είχε διαμορφωθεί στις 50,4 μονάδες.

Η εταιρεία ερευνών IHS Markit, που δίνει στη δημοσιότητα τα στοιχεία αυτά, ανέφερε ότι «η Ευρώζωνη διατρέχει αυξημένο κίνδυνο να εκπέσει σε διπλή αλεπάλληλη ύφεση». Αντίστοιχα ο δείκτης υποχώρησε σημαντικά και στη Βρετανία, όπου εκκινώντας από υψηλότερα επίπεδα εξασθένησε τον Οκτώβριο στις 52,9 μονάδες από τις 56,5 μονάδες του Σεπτεμβρίου. Παρά το γεγονός πως αμφότεροι οι δείκτες

υπηρεσιών και μεταποιήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτυπώνουν ότι επιμέρους η ανάπτυξη των κλάδων εξακολουθεί, ο σύνθετος δείκτης τους είχε κάμψη κατά 3,6 μονάδες έναντι της 1 μονάδας στην Ευρώζωνη. Στην τελευταία ο δείκτης της μεταποίησης, διαψεύδοντας τις Κασσάνδρες, είχε άνοδο στις 54,4 μονάδες τον Οκτώβριο από τις 53,7 τον Σεπτέμβριο. Τέλος, παρατηρούμε ότι η εξέλιξη αυτή απηχεί τις εκτιμήσεις μας πως η μεταποίηση θα συνεχίσει να αναπτύσσεται χωρίς στην ανάγκη αποκατάστασης των αποθεμάτων και τη δυναμική ζήτηση από την Κίνα και τις ΗΠΑ.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

Net Zero έως το 2030

Στόχος μας η επίτευξη μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσα από τις δράσεις μας

pwc.to/NetZero-2030

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Το μπαζούκα της νομισματικής κυριαρχίας

Ποια κράτη δεν κινδυνεύουν να φτάσουν στο σημείο να μην μπορούν να αποπληρώσουν τα χρέη τους; Αυτά που όχι μόνο εκδίδουν δικό τους νόμισμα (δεν αρκεί αυτό...) αλλά έχουν και τη δυνατότητα να δανειζονται σε αυτό, που δεν υπόσχονται να αποπληρώσουν σε χρυσό ή σε ξένο νόμισμα τα δάνεια που έχουν συνάψει κι αποφεύγουν να δανειστούν σε άλλο

Η Κομισιόν μπορεί να δανειστεί και να επιχορηγεί τα ευρωπαϊκά κράτη δωρεάν στον πόλεμο κατά της COVID-19.

νόμισμα πλην του δικού τους. Δεν κινδυνεύουν –γράφει η Stephanie Kelton– όσα κράτη απολαμβάνουν «νομισματική κυριαρχία». Αυτά τα κράτη –είναι το χρήσιμο «δίδ ταύτα» της Kelton– μπορούν να χρησιμοποιούν το εκδοτικό πρόνιο για να προωθούν πολιτικές ανάπτυξης και πληθώρα απασχόλησης διαχειριζόμενα τον προϋπολογισμό τους με τέτοιους βαθμούς ελευθερίας που ούτε να τους ονειρευτούν μπορούν άλλα, μεγάλα έστω, κράτη.

Η St. Kelton έχει διατελέσει επικεφαλής οικονομολόγος στην Επιτροπή Προϋπολογισμού της Γερουσίας των ΗΠΑ, θεωρείται ένα από τα 50 πρόσωπα που έχουν ασκήσει πολύ σημαντική επίδραση στα πολιτικά πράγματα των ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια, δείγμα το επίκαιρο βιβλίο της «The Deficit Myth Modern Monetary Theory and How to Build a Better Economy» (2020). Ποια κράτη διαθέτουν νομισματική κυριαρχία; ΗΠΑ, Ιαπωνία, Βρετανία, Αυστραλία, Καναδάς, Κίνα, Ελβετία είναι ανάμεσά τους. Κανένα κράτος της Ευρωζώνης. Νομισματικά κυρίαρχη είναι κατά μία έννοια η Ευρωζώνη, αυτή μπορεί να δανειζεται σε ευρώ που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Κεντρική

Τράπεζα, αλλά κανένα μεμονωμένο κράτος-μέλος.

Αυτή η κυριαρχία είναι το μπαζούκα των ΗΠΑ – έτσι ρίχνουν τρισεκατομμύρια δημοσιονομικές παροχές στην οικονομία τους, με την κάλυψη της Ομοσπονδιακής Τράπεζας, με τα επιτόκια να διατηρούνται στη ζώνη του μηδενός. Αυτό είναι το μπαζούκα της Βρετανίας – όπου βέβαια η κεντρική τράπεζα είναι παράρτημα του υπουργείου Οικονομικών. Το εκδοτικό δικαίωμα και την ευχέρεια να δανειζεται σε γιεν χρησιμοποιεί το Τόκιο. Αυτό είναι το πραγματικό ευρωπαϊκό μπαζούκα σήμερα: Με την κάλυψη που μπορεί να παρέχει η ΕΚΤ, η Κομισιόν μπορεί να δανειζεται χωρίς να αυξηθούν τα επιτόκια δανεισμού της και να εκχωρεί το προϊόν του δανεισμού στα ευρωπαϊκά κράτη με τη μορφή των επιχορηγήσεων, να τους παρέχει δωρεάν όσα κεφάλαια χρειάζονται για όσο χρόνο τα χρειαστούν. Πόσο;

Η πανδημία έχει όριο λήξης την εύρεση και διανομή εμβολίου, που προβλέπεται να γίνει μέσα στο α' εξάμηνο του 2021. Αυτό το διάστημα, ένα 8μνο περίπου, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να στηρίξει τα κράτη-μέλη ώστε να κάνουν ό,τι πρέπει για να προστατεύσουν τους πολίτες τους, με αναπόφευκτη οικονομική συρρίκνωση αλλά χωρίς να πάθουν ανήκεστο βλάβη οι παραγωγικές δομές της οικονομίας τους, ακόμα κι αν επιβληθούν γενικά lockdowns. Και χωρίς να επιβαρυνθούν δυσανάλογα τα πιο αδύναμα ή υπερδανεισμένα κράτη – και αδικώς στηθούν στον τοίχο από τις αγορές στον απολογισμό του 2022. Η ουσία είναι απλή: Η Ευρώπη as γράφει ζημίες για λίγους ακόμη μήνες ωστόσο βρεθεί το εμβόλιο κι as αρχίσει να τις μαζεύει αμέσως μετά. Αλλά να μην αφήσει κανένα κράτος να γλιστρήσει στην απόλυτη βαρβαρότητα να αποφασίζει πόσες ζωές συμβιβάζεται να χαθούν για να μην καταστραφεί η οικονομία του.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Διακοπή της ανάκαμψης

Η επαναφορά των lockdowns στην Ευρώπη αναγκάζει την Κομισιόν να αναθεωρήσει προς τα κάτω τις προβλέψεις της για το 2021. Ως εκ τούτου, η πρόβλεψη του Ιούλη για άνοδο 6,1% το 2021 αναθεωρείται προς τα κάτω στο 4,2%. Η πρόβλεψη για το 2020 αφορά ύφεση ύψους 7,8%. Είναι ξεκάθαρο ότι η προσπάθεια ανάκαμψης στην ευρωζώνη έχει διακοπεί από το δεύτερο κύμα της πανδημίας που κτυπά την Ευρώπη αυτό το Φθινόπωρο. Η κατάσταση επιτάσσει, όπως σωστά σημειώνει ο ευρωπαϊός επίτροπος Gentiloni, την εντόξ του πρώτου εξαιρέσιμου έναρξης του ταμείου ανάκαμψης για την Ευρώπη. Όσον αφορά στην ανεργία, τα προγράμματα στήριξης αναμένεται να την περιορίσουν στο 7,5% ενώ με τη λήξη αυτών, το ποσοστό εκτιμάται στο 9,4%. Αξίζει να αναφερθεί ότι, πριν από την έξαρση του δεύτερου κύματος, η οικονομία στην ευρωζώνη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ανέβαινε με 12,7%.

• • • •

Καλύτερη συμφωνία

Η αλλαγή σκυτάλης στο Λευκό Οίκο εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει θετικά προς την κατεύθυνση επίτευξης μιας καλής συμφωνίας για το Brexit. Ο Τζο Μπάιντεν θεωρείται φίλος της Ιρλανδίας λόγω καταγωγής αλλά και του διαχρονικού του ενδιαφέροντος για τη συμφωνία ειρήνευσης στη βόρεια Ιρλανδία. Αντιθέτως, ο Ντόναλντ Τραμπ χαρακτηρίστηκε από τον πρώην Ιρλανδό πρωθυπουργό ως εχθρικός, λόγω της κατάληξης των επικριρηματικών του συμπεριφορών στην Ιρλανδία. Την ίδια άποψη φαίνεται να ασπάζεται και ο νυν Ιρλανδός υπουργός οικονομικών και πρόεδρος του Eurogroup, Paschal Donohoe, αναφέροντας ότι η συνεννόηση με την κυβέρνηση Μπάιντεν θα είναι πολύ καλύτερη από ότι είναι τώρα.

• • • •

Εκ νέου παρέμβαση

Συμφώνησαν ότι θα απαιτηθούν περαιτέρω μέτρα νομισματικού και δημοσιονομικού χαρακτήρα στη συνάντησή τους οι κεντρικοί τραπεζίτες της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας (fed). Προς το παρόν, όμως, η απόφαση παραμένει για διατήρηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων δανεισμού μεταξύ 0% και 0,25%. Ο πρόεδρος της fed, Jerome Powell, δεν παρέλειψε να επαναλάβει προς κάθε κατεύθυνση την ετοιμότητα της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ να παρέμβει για στήριξη της οικονομίας για όσο καιρό χρειαστεί. Η δήλωση που ακολούθησε στο τέλος της συνάντησης κάνει λόγο για «επιδείνωση της οικονομικής δραστηριότητας και της ανεργίας, αν και αυτή παραμένει χαμηλότερη από την αντίστοιχη κατά την προ πανδημίας περίοδο.

• • • •

Αν τον Μάρτιο η διατήρηση της κατανάλωσης ήταν το ζητούμενο τώρα, ενόψει Χριστουγέννων, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας

Αχιλλεϊος πτέρνα

Η αποδυναμωμένη τουρκική οικονομία και το υποτιμημένο τουρκικό νόμισμα εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν την αχιλλεϊο πτέρνα του

Τούρκου Προέδρου, ο οποίος βρίσκεται σε διαδικασία κλιμάκωσης της αντιπαράθεσής του σχεδόν με όλους. Έχουμε και λέμε λοιπόν, πρώτον, η σύγκρουση του Ερντογάν με τον Μακρόν υπήρξε σφοδρή, με ανταλλαγές χαρακτηρισμών. Το σημαντικότερο σημείο όμως είναι ότι ο Τούρκος πρόεδρος ανέλαβε και χρέη ηγέτη των μουσουλμάνων, προκαλώντας την αντανάκλαστική αντίδραση των Ευρωπαίων. Δεύτερον, ο Πούτιν έχει αρχίσει να αμφισβητεί τη σκοπιμότητα της παρουσίας της Τουρκίας στη Συρία και φαίνεται έτοιμος να δοκιμάσει μια απευθείας σύγκρουση. Τρίτον, η άσκηση των Τούρκων με ρωσικούς πυραύλους έχει προκαλέσει την αντίδραση των ΗΠΑ, η οποία αναμένεται πως θα είναι ισχυρή από μια κυβέρνηση Μπάιντεν.

• • • •

Εκλογές vs lockdown

Νέο ρεκόρ κρουσμάτων για ΗΠΑ και Γερμανία είχαμε την εβδομάδα που μας πέρασε, ξεπερνώντας τις 100.000 και 20.000 ημερήσιες μολύνσεις αντίστοιχα. Σε σχέση με τον Οκτώβριο καταγράφεται στις ΗΠΑ αύξηση 64% στους νοσηλευόμενους από κορωνοϊό, οι οποίοι ανέρχονται στα 50.000 άτομα. Η οριακή εκλογική μάχη για την προεδρία πάντως, διατήρησε το συγκεκριμένο θέμα χαμηλά σε αντίθεση με την Γερμανία όπου υπήρξε άμεση αντίδραση και η χώρα τέθηκε σε δεύτερο

Το παγόβουνο Α68α κατευθύνεται προς τη νήσο Νότια Γεωργία

ΛΟΝΔΙΝΟ. Προς τη βρετανική κτήση της Νότιας Γεωργίας στον Νότιο Ατλαντικό κατευθύνεται το μεγαλύτερο παγόβουνο του κόσμου, γνωστό ως Α68α, που αποκολλήθηκε από την παγοκρηπίδα της Ανταρκτικής. Το γιγάντιο παγόβουνο έχει έκταση όση η Αττική και η Βοιωτία μαζί, ενώ, σύμφωνα με επιστήμονες, μεγάλες είναι οι πιθανότητες «ναυαγίου» του παγωμένου γίγαντα στα αβαθή της νήσου, επιπλέοντας το εύθραυστο οικοσύστημα του διεθνώς προστατευμένου συμπλέγματος, που είναι τόπος αναπαραγωγής για πηγουίνους και φώκιες. Εάν το παγόβουνο «εξοκειλεί» στα ανοικτά της Νότιας Γεωργίας, οι συνθήκες διοδοί θηραμάτων για πηγουίνους και φώκιες θα διαταραχθούν, εμποδίζοντας τη σωστή διατροφή και ανάπτυξη των νεογνών. Την ίδια στιγμή, η πρόσκρουση του τεράστιου όγκου πάγου στα αβαθή θα προκαλέσει μη αναστρέψιμη ζημιά στο θαλάσσιο οικοσύστημα και στους οργανισμούς που ζουν στον πυθμένα του ανεμοδαρμένου νησιωτικού συμπλέγματος.

«Τα οικοσυστήματα μπορούν ασφαλώς να ανακάμψουν, αλλά αν το παγόβουνο κολήσει στον πυθμένα, η διαδικασία της ανάκαμψης μπορεί να απαιτήσει και μία δεκαετία. Αυτό δεν θα πηλξει μόνο τα ζωικά είδη, αλλά και την οικονομική βιωσιμότητα του καταφυγίου της Νότιας Γεωργίας, που εξαρτάται από τη βιομηχανική αλιεία στα ύδατά του», λέει στο δικτυο του BBC ο καθηγητής Τζάρεντ Τάρλινγκ της βρετανικής

Το παγόβουνο Α68α ζυγίζει εκατοντάδες δισεκατομμύρια τόνους. Το βύθισμά του δεν ξεπερνάει τα 200 μέτρα (λίγο για παγόβουνο τέτοιου μεγέθους).

Αποκολλήθηκε από την Ανταρκτική πριν από τρία χρόνια και απειλεί το οικοσύστημα της ακατοίκητης νήσου.

επιστημονικής αποστολής στην Ανταρκτική. Η νήσος της Νότιας Γεωργίας έχει γίνει τα τελευταία χρόνια «νεκροταφείο» για τα μεγαλύτερα παγόβουνα της Ανταρκτικής. Οι παγωμένοι αυτοί γίγαντες παρασύρονται από τα ρεύματα, με τα ύφαλά τους να προσκρούουν στα αβαθή νερά γύρω από το απομονωμένο νησί της Νότιας Γεωργίας. Εκεί, τα παγόβουνα αποκλείονται για να λιώσουν αργά λίγες εκατοντάδες μέτρα από τις αφιλόζενες ακτές.

Το Α68α, η μορφή του οποίου θυμίζει ένα χέρι με προτεταμένο το δάκτυλο, κινείται αργά αλλά σταθερά προς τη Νότια Γεωργία μετά την αποκόλλησή του στα μέσα του 2017. Σήμερα, το παγόβουνο βρίσκεται λίγες εκατοντάδες ναυτικά μίλια νοτιοδυτικά της Νότιας Γεωργίας. Το Α68α ζυγίζει εκατοντάδες δισεκατομμύρια τόνους. Το σχετικά λεπτό σχήμα του (το βύθισμά του δεν ξεπερνάει τα 200 μέτρα, λίγο για παγόβουνο τέτοιου μεγέθους) σημαίνει όμως αυξημένη πιθανότητα προσέγγισής του στις ακτές της Νότιας Γεωργίας, προτού εξοκειλεί στα αβαθή.

«Η ύπαρξη παγόβουνου στα ρηχά έχει τεράστιες επιπτώσεις στην ακτινική δράση των ζώων που αναζητούν τροφή. Η εποχή του χρόνου είναι κρίσιμη για την αναπαραγωγή της φώκιας και του πηγουίνου, καθώς η ανάπτυξη των νεογνών γίνεται το καλοκαίρι στο νότιο ημισφαίριο. Η απόσταση που αναγκάζονται να ταξιδέψουν για να βρουν ψάρια και γόνυ γαρίδας αποτελεί ζήτημα ζωής ή θανάτου για τα ζώα αυτά. Αν αναγκαστούν σε μεγάλη παράκλιση, σημαίνει ότι τα μικρά τους έχουν περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουν από αστία περιμένοντας το γεύμα τους», λέει ο καθηγητής Τάρλινγκ.

Ο ερευνητής της βρετανικής αποστολής σχεδιάζει τώρα τρόπους μελέτης του Α68α, εφόσον αυτό «ναυαγήσει» στα ανοικτά της Νότιας Γεωργίας.

REUTERS

Το παγοθραυστικό «Σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο» ξεκίνησε το ταξίδι του

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ. Το ηχογραφημένο μήνυμα με τη φωνή του γνωστού παρουσιαστή εκπομπών για τη φύση, σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο, ακούστηκε από τα μεγάφωνα. «Όλοι οι επισκέπτες παρακαλούνται να εξέλθουν, το σκάφος αναχωρεί». Ο απόπλους του νέου παγοθραυστικού της Βρετανίας, που ονομάστηκε «Σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο», από το λιμάνι του Λίβερπουλ αποτελεί σταθμό για τη βρετανική έρευνα στην Ανταρκτική. Πρόκειται για το μεγαλύτερο σκάφος που έχει κατασκευαστεί σε βρετανικό ναυπηγείο την τελευταία τριακονταετία. Έχει μήκος 129 μέτρων και εκτόπισμα 15.000 τόνων, ενώ το κόστος κατασκευής του προσέγγισε τα 200 εκατομμύρια στερλίνες. Το σκάφος θα βρεθεί επί μία εβδομάδα στη θάλασσα της Ιρλανδίας και εν συνεχεία θα ελλιμενιστεί στην Ουαλλία, όταν λήξει το τοπικό lockdown που κρατάει κλειστά τα ουαλικά λιμάνια. Κατά τη δοκιμαστική αυτή φάση, γίνονται οι ρυθμίσεις στα όργανά του και το πλήρωμα εξοικειώνεται με τη λειτουργία του. «Το σκάφος που θα εξερευνηθεί την Ανταρκτική έμεινε στο λιμάνι επειδή είχε αεράκι», έγραψε ειρωνικά η εφημερίδα Sun, καθώς οι αρμόδιοι περιμέναν καλύτερες καιρικές συνθήκες για την πρώτη επαφή του σκάφους με τη θάλασσα. Το RSS «Sir David Attenborough» είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να ταξιδεύει σε πάγο πάχους ενός μέτρου με ταχύτητα 3 κόμβων, ενώ είναι εξοπλισμένο με επιστη-

Το «Σερ Ντέιβιντ Ατένμπορο» είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να ταξιδεύει σε πάγο πάχους ενός μέτρου με ταχύτητα 3 κόμβων.

μονικά όργανα και βαθυσκάφη για τη μελέτη του περιβάλλοντος της Ανταρκτικής. Λόγω του μεγέθους του, μπορεί να παίρνει δείγματα πάγου («καρότα») μήκους άνω των 40 μέτρων από τα παγόβουνα και το παγοκάλυμμα κοντά στις ακτές της Ανταρκτικής.

Στις αρχές του 2021, η Βρετανική Ερευνητική Υπηρεσία Ανταρκτικής (BAS), που διαχειρίζεται το πλοίο, θα το στείλει για δοκιμές στον Αρκτικό ωκεανό, ενώ σε ένα χρόνο από τώρα προβλέπεται να ξεκινήσει την πρώτη του αποστολή στην Ανταρκτική.

Στον δημόσιο διαγωνισμό για την ονοματοδοσία του πλοίου είχε επικρατήσει το χιουμοριστικό όνομα «Boaty McBoatface», αλλά οι υπεύθυνοι αποφάσισαν να κρατήσουν το όνομα αυτό για ένα από τα βαθυσκάφη του πλοίου.

«Όλοι έχουμε ακούσει για το

πόσο γρήγορα λιώνουν οι πάγοι στην Αρκτική, αλλά αυτά που επιστημονικά συμβαίνουν, π.χ. ένα βιολογικό δίκτυο ή εργασία δειγματοληψίας για τα νερά του ωκεανού», είπε η γεωφυσικός θαλάσσης της BAS, Κέλι Χόγκαν.

REUTERS, BBC

«Βαρύ» για τα Χριστούγεννα το σενάριο Μαρτίου

Απεύχονται στην αγορά η μείωση στην κατανάλωση του δεύτερου κύματος να είναι αντίστοιχη της πρώτης

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στο πρώτο κύμα της πανδημίας, που κράτησε από το Μάρτιο του 2020 έως και τον Ιούνιο του 2020, τα στοιχεία δείχνουν πως η κατανάλωση μειώθηκε κατά 50%. Αν η συμπεριφορά των πολιτών όμως, επαναληφθεί κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους που διανύουμε και ιδιαίτερα εντός της Χριστουγεννιάτικης περιόδου, τότε σε απόλυτους αριθμούς η μείωση θα είναι ακόμη μεγαλύτερη αυτή τη φορά, γεγονός που η αγορά απεύχεται. Συγκεκριμένα, στο τρίμηνο του πρώτου κύματος της πανδημίας η μείωση σε σχέση με τον ταξιδιωτικό τομέα έφτασε στο 91% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019 (λογικό αφού απαγορεύονταν οι μετακινήσεις), η μείωση σε πρατήρια καυσίμων μειώθηκε κατά 32%, ενώ ο πολύ σημαντικός τομέας του ρουκισμού, παπουτσιών και αξεσουάρ κατέγραψε μείωση της τάξης του 39%. Πρόσθετα, το Μάρτιο του 2020 (μήνας που άρχισαν οι περιορισμοί) σε σχέση με τον Μάρτιο του 2019, κατεγράφη μείωση 46% κατανάλωσης σε εστιατόρια, μπαρ και υπηρεσίες κέτερινγκ, ενώ στον τομέα του ρουκισμού, παπουτσιών και αξεσουάρ, μείωση 50% στην κατανάλωση. Ο κλάδος της ένδυσης, υπόδησης και αξεσουάρ είναι ένας τομέας ο οποίος έχει την «τιμητική»

του στην περίοδο των Χριστουγέννων και πρέπει να διαφυλαχθεί. Αν λοιπόν παρουσιαστούν φαινόμενα του πρώτου κύματος της πανδημίας και μέσα στα Χριστούγεννα, με πτώση στην κατανάλωση, τότε ο 13ος μισθός που θα καταβληθεί δεν πρόκειται να διοχετευθεί στην αγορά, άρα και να κλείσει η χρονιά με ακόμη

Με βάση τον νόμο περί καταβολής 13ου μισθού, εξακολουθεί να υπάρχει η υποχρέωση καταβολής του.

μεγαλύτερη ζημιά συγκριτικά με αυτή που ήδη καταγράφει. Σημαντικό είναι να κρατηθεί η ψυχολογία ψηλά με την οικονομία να είναι ανοιχτή, με δίχως περιορισμούς διακίνησης και δίχως στιδήποτε να απασχολεί τους πολίτες για να αρχίσει να ξεδεύει ο κόσμος. Σημαντικά παράμετρος να περιοριστεί η πανδημία φυσικά, ενώ οι περιορισμοί που έχουν επιβληθεί παγκυπρίως και σε παγκόσμια κλίμακα, ακολουθούν τη «γραμμή Μέρκελ». Να γίνει ένας «υποφερτός Δεκέμβριος» και τα Χριστούγεννα να είναι όσο πιο κοντά γίνεται στην κανονικότητα των προ-

ηγούμενων χρόνων. Ο 13ος μισθός και η διοχέτευσή του στην αγορά είναι βαρύνουσας σημασίας. Ο 13ος στην Κύπρο αναμένεται να καταβληθεί σε όλο τον δημόσιο τομέα και στις μεγάλες εταιρείες, με ερωτηματικό να παραμένει για τις μικρές εταιρείες ή τις εταιρείες που η κυβέρνηση έχει κλείσει και περιορίζει με διατάγματα.

Η Υπουργός Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου, ωστόσο, κατά την παρουσίαση της νέας δέσμης μέτρων για αντιμετώπιση της πανδημίας την περασμένη Πέμπτη κατέστησε σαφές ότι με βάση τον νόμο, εξακολουθεί να υπάρχει η υποχρέωση καταβολής του 13ου μισθού. Εξήγησε ότι, σε περίπτωση που κάποιος εργαζόμενος αρνείται με ένα επίδομα και είναι εκτός εργασίας και αν υπάρχει οποιοδήποτε πρόβλημα καταβολής του 13ου μισθού, τότε πρέπει να λειτουργήσει ο κώδικας βιομηχανικών σχέσεων και θα πρέπει οι εργαζόμενοι να αποταθούν στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας για να μπορέσουν να συζητήσουν με καλή θέληση τόσο οι εργοδότες όσο και εργαζόμενοι, για να εξευρύνουν μια λύση. Συμπλήρωσε δε, πως ο νόμος για το 13ο μισθό δεν έχει διαφοροποιηθεί και είναι δικαίωμα του εργαζόμενου, εκεί φυσικά όπου υπήρχε πάντοτε η υποχρέωση καταβολής του.

Σημαντικό είναι να κρατηθεί η ψυχολογία ψηλά με την οικονομία να είναι ανοιχτή, με δίχως περιορισμούς διακίνησης και δίχως στιδήποτε να απασχολεί τους πολίτες για να αρχίσει να ξεδεύει ο κόσμος.

Μπαίνουν 130 - 150 εκατ.

Τα μέτρα τα οποία θα παρέχουν στήριξη σε 60.000 εργαζόμενους, και ανέργους στους επόμενους μήνες θα κοστίσουν στην Κυβέρνηση 130 - 150 εκατ. ευρώ, ωστόσο μέρος αυτών των χρημάτων θα προέλθουν από ευρωπαϊκά κονδύλια. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή», συγχρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, θα ενισχυθεί με 36 εκατομμύρια ευρώ για χρηματοδότηση των προγραμμάτων εργασίας. Τα μέτρα τα οποία ανακοινώθηκαν είναι στην ουσία η συνέχιση υφιστάμενων σχεδίων στήριξης για επηρεαζόμενες επιχειρήσεις, είναι για επιχειρήσεις που με διατάγματα έχει περιοριστεί η λειτουργία τους, αλλά και για την τουριστική βιομηχανία. Αναλυτικότερα, για την στήριξη της τουριστικής βιομηχανίας και επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτήν, δημιουργήθηκαν δύο σχέ-

δια τα οποία θα έχουν ισχύ για την περίοδο από 1η Νοεμβρίου 2020 μέχρι και τις 31 Μαρτίου 2021. Για την στήριξη των επιχειρήσεων που σταμάτησαν τη λειτουργία τους με βάση τα διατάγματα για αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας, δημιουργήθηκαν δύο σχέδια για την περίοδο από 1η Νοεμβρίου 2020 και θα κρατήσουν ανάλογα με την περίοδο ισχύος των διαταγμάτων. Όσον αφορά σε συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες, επεκτείνεται η λειτουργία του σχεδίου στήριξης βάσει του οποίου μπορεί να παρέχεται στήριξη στο 50% των εργαζομένων υπό την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών έχει μειωθεί πέραν του 40%. Την ίδια ώρα, περιλήφθηκαν πρόνοιες για επιδότηση του 100% των εργαζομένων για επιχειρήσεις που εργοδοτούν μέχρι και 3 εργαζόμενους ενώ ιδιαίτερα για τα σχέδια για επιχειρήσεις σε πλήρη αναστολή εργασιών ή τις συνδεόμενες με αυτές

επιχειρήσεις, επιδοτείται το 100% του προσωπικού για επιχειρήσεις που εργοδοτούν μέχρι και 9 εργαζόμενους. Αποφασίστηκε επιπλέον η συνέχιση της στήριξης σε ορισμένες κατηγορίες αυτοτελών εργαζομένων που επηρεάζονται σημαντικά από την πανδημία, όπως για παράδειγμα φωτογράφοι, οδηγοί ταξί, εργαζόμενοι σε ξενοδοχεία. Παράλληλα, για όσους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα οι οποίοι εμπίπτουν στις ευπαθείς ομάδες και ο εργοδότης τους αδυνατεί για αντικειμενικούς λόγους να υλοποιήσει τις συστάσεις του Υπουργού Υγείας αναφορικά με τις συνθήκες εργασίας, θα παρέχεται επίδομα ασθενείας για όσο διάστημα απαιτηθεί βάσει των διαταγμάτων.

Τέλος, επεκτείνεται επίσης για ακόμη δύο μήνες η καταβολή του ειδικού ανεργιακού επιδόματος στους ανέργους που έχουν εξαντλήσει το κανονικό ανεργιακό τους επίδομα.

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΑ**

**Σπαταλάς άσκοπα ενέργεια;
Σε αγχώνουν οι λογαριασμοί στο τέλος του μήνα;**

Με απλές και πρακτικές κινήσεις μπορείς να μειώσεις την ενεργειακή σπατάλη, να εξοικονομήσεις χρήματα και να προστατέψεις το περιβάλλον.

Επισκέψου τον ιστότοπο της Υπηρεσίας Ενέργειας, του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, www.energy.gov.cy και βρες έξυπνες λύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας στο σπίτι ή στην επιχείρησή σου.

Η βοήθεια είναι ένα κλικ μακριά.

**Εξοικονόμηση Ενέργειας.
Εξοικονόμηση χρήματα.**

Λύσεις εξοικονόμησης ενέργειας για το σπίτι ή την επιχείρησή σου.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΚΥΡΟΠΟΙΩΝ

Συνδεδεμένος με το Κυπριακό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ
ΤΑ ΔΥΟ ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΠΥΡΓΩΝ / ΣΤΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ**

Σε ενημερωτική συνάντηση εκπροσώπων του Παγκύπριου Συνδέσμου Σκυροποιών με τον Υπουργό Γεωργίας, για διαφαινόμενες προσπάθειες παρεμπόδισης των εργασιών των δύο λατομείων, Σκύρα Λίμα Λτδ και Λατομείο Πυργών Λτδ, επαναβεβαιώθηκε η στρατηγικής σημασίας λειτουργία και απρόσκοπτη προμήθεια λατομικών υλικών στην οικοδομική βιομηχανία από τα λατομεία αδρανών υλικών του τόπου μας.

Στη συνάντηση, οι εκπρόσωποι του Παγκύπριου Συνδέσμου Σκυροποιών, τόνισαν την ανάγκη για συνέχιση της 60χρονης και 35χρονης λειτουργίας αντίστοιχα, των δύο λατομείων, αφού διαθέτουν τεράστια αποθέματα κατάλληλου πετρώματος για τις οικοδομικές ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος στον τόπο μας.

Ο Υπουργός τοποθετήθηκε γραπτώς με την πολιτική του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για ορθολογική αξιοποίηση των ορυκτών πόρων του τόπου, πάντα μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας. Στην επιστολή αναφέρει επίσης ότι είναι περιβαλλοντικά προτιμότερο, η επάρκεια λατομικών υλικών να επιτυγχάνεται με αξιοποίηση των αποθεμάτων εντός και περιφερειακά των υφιστάμενων λατομικών ζωνών και όχι με αδειοδότηση νέων λατομείων σε παρθένες περιοχές.

Τέλος, τονίζει ότι οποιεσδήποτε αναπτύξεις περιφερειακά και πλησίον των λατομικών ζωνών, οι οποίες δεν είναι άμεσα συνδεδεμένες με την επεξεργασία και χρήση των λατομικών υλικών πρέπει να αποτρέπονται για να μη δημιουργούνται προβλήματα στην επέκταση των λατομικών ζωνών, αλλά και για λόγους ασφάλειας.

Πάγια θέση του Παγκύπριου Συνδέσμου Σκυροποιών είναι ότι, ως νησί η Κύπρος, με περιορισμένη πρόσβαση σε ορυκτούς πόρους, για να έχει βιώσιμη ανάπτυξη, επιβάλλεται όπως όλοι, μαζί το κράτος και η πολιτεία, να τους διαφυλάξουμε ως κόρην οφθαλμού!

Οι συνεχείς επενδύσεις έφεραν την πρωτιά

Βλέπουμε την κάθε μέρα ως ευκαιρία για να δώσουμε στον πελάτη μας περισσότερα αναφέρει ο CEO της Eric

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην **Eric** βλέπουν την κάθε μέρα ως ευκαιρία για να δώσουν στον πελάτη τους περισσότερα και τρόπους να προσφέρουν αξία δηλώνει στην «Κ» ο CEO της Eric, Θάνος Χρονόπουλος. Στην συνέντευξή του ο ισχυρός άνδρας της Eric ξεκαθαρίζει πως δεν περίμενε να χτυπήσει η πανδημία για να είναι η εταιρεία εξοπλισμένη για την επόμενη ημέρα.

Ο κ. Χρονόπουλος δηλώνει πως η Eric έχει την εξειδίκευση 5G μέσω του μετόχου της, Monaco Telecom ο οποίος ήταν και ο πρώτος που εγκατέστησε και λειτουργεί δίκτυο 5G σε ευρωπαϊκή χώρα, το Μονακό.

Υπογραμμίζει πως, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι τηλεπικοινωνίες δοκιμάστηκαν για πρώτη φορά σε τόσο μεγάλο βαθμό και η απότομη ζήτηση τέτοιου όγκου δεδομένων ήταν το απόλυτο crash test για τις δυνατότητες της εταιρείας.

- Διακριθήκατε για το δίκτυο της Eric από δύο διεθνείς ομίλους, την Ookla και umlaut. Πόσο σημαντικές είναι αυτές οι διακρίσεις για εσάς και τον καταναλωτή;

- Οι βραβεύσεις από την umlaut ως το καλύτερο δίκτυο κινητής στη χώρα αλλά και από την Ookla ως το γρηγορότερο δίκτυο κινητής στη χώρα αποτελούν ορόσημο του 2020, όχι μόνο για την εταιρεία και για τον καταναλωτή αλλά και για την Κύπρο την ίδια: Η Eric είναι ο πρώτος τηλεπικοινωνιακός πάροχος στη χώρα που έλαβε τις δύο αυτές διακρίσεις μέσα σε ένα χρόνο, γεγονός που δίνει κύρος και αξιοπιστία στο δίκτυο του τόπου. Η Κύπρος οφείλει να βρίσκεται στην πρωτοπορία των σαρωτικών αλλαγών και η διπλή πρωτιά της Eric απέδειξε πως ακόμη και ένας τόσο υψηλός στόχος είναι εφικτός.

Οι διακρίσεις του δικτύου μας από τις δύο κορυφαίες διεθνείς εταιρείες μετρήσεων αποτελούν το απόλυτο success story μας προσπάθειας που ξεκίνησε πριν από δυο χρόνια, με την απόκτηση της εταιρείας από την Monaco Telecom. Τότε, δώσαμε μια υπόσχεση στους καταναλωτές: ότι ο κάθε πολίτης της Κύπρου θα μπορεί να απολαμβάνει ένα εξαιρετικό δίκτυο, αντίδο των προσδοκιών του, σε συνδυασμό με πραγματική οικονομία. Είμαστε υπερήφανοι που προσφέρουμε στους πελάτες μας μοναδικές υπηρεσίες και λύσεις τεχνολογίας που αναβαθμίζουν την καθημερινότητα τους και διευκολύνουν τη ζωή τους.

Τα δύο βραβεία απονεμήθηκαν σε περίοδο υψηλής ζήτησης για τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, γεγονός που καθιστά ακόμα πιο ξεχωριστή την επιτυχία μας. Η δέσμευση της εταιρείας προς τους καταναλωτές για εξαιρετικό δίκτυο και πραγματική οικονομία παίρνει σάρκα και οστό, καθώς το δίκτυο της Eric συνεχίζει να προσφέρει αδιάλειπτη επικοινωνία και τεχνολογία αιχμής στους συνδρομητές της σε όλη την Κύπρο.

- Με ποιο τρόπο δίνονται τα βραβεία σε κάθε εταιρεία και ποια μέθοδο μετρήσεων ακολουθούν οι δύο διεθνείς εταιρείες που βράβευσαν την Eric;

- Οι δύο εταιρείες λειτουργούν εντελώς ανεξάρτητα, με διαφορετική μεθοδολογία και βασίζονται σε δεδομένα που συλλέγουν αλλά και από μετρήσεις που «τρέχουν» οι ίδιοι οι χρήστες των δικτύων. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των βραβείων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Speedtest®, η Ookla ανέδειξε την Eric ως το Γρηγορότερο Δίκτυο Κινητής στην Κύπρο. Το βραβείο αυτό απονέμεται στους κορυφαίους παρόχους παγκοσμίως, οι οποίοι καθορίζονται βάσει μιας βαθμολογίας (Speed Score) που αναλύει τις ταχύτητες λήψης και αποστολής και αξιολογεί την απόδοση του κάθε δικτύου σε θέμα ταχύτητας. Πιτυχαίνοντας Βαθμολογία Τα-

χύτητας 48,82 και καταγράφοντας μέσες ταχύτητες 53,70 Mbps για λήψη δεδομένων (download) και 15,85 Mbps για αποστολή δεδομένων (upload) αποδείξαμε στην πράξη ότι προσφέρουμε ένα εξαιρετικό και υπερσύγχρονο δίκτυο.

Το βραβείο «Best Mobile Network in Test» που απονεμήθηκε στην Eric από την umlaut προήλθε μετά από εκτενή αξιολόγηση των κυπριακών δικτύων κινητής τηλεφωνίας, μέσω ανεξάρτητης μελέτης που διεξήχθη με τη μέθοδο του crowd sourcing. Να τονίσω ότι η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα των μετρήσεων της umlaut σχετικά με την απόδοση των δικτύων κινητής τηλεφωνίας αναγνωρίζονται σε περισσότερες από 120 χώρες ως το de facto πρότυπο του κλάδου. Η μεθοδολογία της umlaut εστιάζει στην εμπειρία του χρήστη σε κάθε δίκτυο και τα αποτελέσματα των ανεξάρτητων μετρήσεων της αξιοποιούνται από πολυάριθμους κορυφαίους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς όπως το Vodafone Group, η DeutscheTelecom / T-Mobile, η Swisscom, η Verizon και άλλες,

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Speedtest®, η Ookla ανέδειξε την Eric ως το Γρηγορότερο Δίκτυο Κινητής στην Κύπρο.

ώστε αυτοί σταθερά να βελτιώνουν την ποιότητα υπηρεσιών του δικτύου τους. Η Eric κατατάχθηκε στην πρώτη θέση ανάμεσα στα εγκατάστατα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας καθώς έλαβε την υψηλότερη συνολική βαθμολογία, 861 βαθμούς (σε κλίμακα 1 - 1000).

Ακόμα και μετά την αρχική αξιολόγηση και βραβείο από την umlaut, η Eric συνεχίζει να ανοίγει τη διαφορά από τους ανταγωνιστές της καθώς έπειτα από αναθεωρημένη αξιολόγηση από την umlaut που καλύπτει μέχρι και τις αρχές Οκτωβρίου, κερδίζουμε πλέον σε όλες τις κατηγορίες και υποκατηγορίες.

Συγκεκριμένα, το δίκτυο της Eric κατέκτησε την κορυφή σε κάθε κατηγορία στην μεθοδολογία της Umlaut που αναδεικνύει την ποιότητα και τις επιδόσεις των δικτύων κινητής τηλεφωνίας: Κάλυψη (coverage excellence, time on broadband), Ταχύτητα (basic internet class, hdvideo class, uhhdvideo class) και Latency (gaming class, ottovoice glass).

Με την συνολική νέα βαθμολογία μας να φτάνει σήμερα τους 907, αυξήσαμε ακόμη περισσότερο την διαφορά. Αποδεικνύουμε ότι δεν εφησυχάζουμε αλλά αντιθέτως συνεχίζουμε να γινόμαστε καλύτεροι προσφέροντας ακόμα περισσότερα στους συνδρομητές μας.

Περάσαμε με επιτυχία το crash test από την πανδημία

- Γίνεται αντιληπτό πως οι επικοινωνίες παίζουν κρίσιμο ρόλο στη ζωή μας. Πόσο κρίσιμος ήταν ο ρόλος τους στην αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19;

Σήμερα σχεδόν το σύνολο της επικοινωνίας διεκπεραιώνεται μέσα από την τεχνολογία και τις υποδομές που παρέχει. Ακόμα και πριν την πανδημία, η επικοινωνία συνεχίκε προς τα ψηφιακά μέσα. Εκεί βρίσκεται το μέλλον, όχι μόνο στην επικοινωνία αλλά σε κάθε κλάδο. Η πανδημία επιτάχυνε τις εξελίξεις. Εταιρείες, πανεπιστήμια, λιανικό εμπόριο καθώς και τμήματα του δημοσίου τομέα προσάρμοσαν τα συστήματά τους και πέρασαν στην online εποχή.

Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι και στην περιπτώσή μας η συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας, έμαθαν να κάνουν όλο και περισσότερα πράγ-

Δεν περιμέναμε να χτυπήσει η πανδημία για να είμαστε εξοπλισμένοι για την επόμενη ημέρα.

Τεχνολογία και υποδομές - Μπορείτε να μας πείτε μερικά κύρια σημεία του επενδυτικού σας πλάνου για τα επόμενα χρόνια;

- Στόχος μας είναι να παρέχουμε στους καταναλωτές την δυνατότητα να απολαμβάνουν το καλύτερο δίκτυο σε συνδυασμό με πραγματική οικονομία. Γι' αυτό θα συνεχίσουμε τις επενδύσεις στα δίκτυα κινητής και την ανάπτυξη των τελευταίων τεχνολογιών για να παραμείνουμε το καλύτερο δίκτυο στην Κύπρο. Αυτήν τη φιλοσοφία εφαρμόζουμε και στα δίκτυα σταθερής. Προσφέρουμε στους συνδρομητές εξαιρετικό δίκτυο με πραγματική οικονομία και στο σταθερό ίντερνετ για το σπίτι.

Ήδη έχουμε ξεκινήσει την ανάπτυξη του ιδιόκτητου και αξιοπιστού σταθερού ευρυζωνικού δικτύου οπτικών ινών (FTTH) μας, το οποίο θα καλύψει το μεγαλύτερο μέρος της Κύπρου και θα φέρει θεαματικές αναβαθμίσεις στις ταχύτητες πρόσβασης στο διαδίκτυο αλλά και στις δυνατότητες των καταναλωτών.

Το εξελιγμένο δίκτυο οπτικών ινών προϋποθέτει μια σειρά από επενδύσεις στην τεχνολογία και τις υποδομές. Η αγορά, οι πελάτες αλλά και η οικονομία και η κοινωνία μπορούν να επωφεληθούν από την εξέλιξη αυτή της νέα εποχής των

Ισχυρή κουλτούρα καινοτομίας

- Κάθε κρίση είναι ευκαιρία; Ποια η γνώμη σας;

- Βλέπουμε την κάθε μέρα ως ευκαιρία για να δώσουμε στον πελάτη μας περισσότερα και τρόπους να προσφέρουμε αξία. Στην Eric, δεν περιμέναμε να χτυπήσει η πανδημία για να είμαστε εξοπλισμένοι για την επόμενη ημέρα και με ένα ολοκληρωμένο επενδυτικό πρόγραμμα δεκάδων εκατομμυρίων που τρέξαμε και συνεχίζουμε να τρέχουμε, αναβαθμίσαμε ουσιαστικά και πρακτικά την καθημερινότητα του καταναλωτή. Σε ένα δύσκολο περιβάλλον με πρωτόγνωρες συνθήκες προσαρμόσαμε τον τρόπο λειτουργίας μας ώστε οι συνδρομητές μας να απολαμβάνουν απρόσκοπτη επικοινωνία και να αξιοποιούν όλα

τα όπλα της ψηφιακής εποχής. Η προσαρμοστικότητα και η ισχυρή κουλτούρα καινοτομίας που διακρίνει την Eric και ενισχύεται από τον μέτοχό μας, τη Monaco Telecom, μας δίνει όλα τα εφόδια και την ευκαιρία να διαφοροποιηθούμε. Η κρίση μας έδωσε την ευκαιρία να μετρήσουμε τις δυνάμεις μας. Περάσαμε κάθε crash test με επιτυχία χάρη στην αφοσίωση του ανθρώπινου δυναμικού μας αλλά και στις σωστές και έγκαιρες κινήσεις που έγιναν σε επενδύσεις και αναβαθμίσεις δικτύου. Ακολουθώντας το πλάνο μας παρακολουθούμε τα δεδομένα, κάνουμε την προεργασία μας και επανερχόμαστε με λύσεις, ιδέες και καινοτομίες, έχοντας στο επίκεντρό μας πάντα τις ανάγκες του καταναλωτή.

Gigabit ταχυτήτων, έχοντας και υπόψη την αυξημένη ανάγκη για αξιοπιστες και γρήγορες συνδέσεις ίντερνετ στο σπίτι λόγω των καινοτήτων συνθηκών.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, στόχος μας είναι να συμβάλουμε δυναμικά στην ενίσχυση της αποδοτικότητας κάθε επιχείρησης ανεξαρτήτως μεγέθους, αξιοποιώντας

οικονομικά. Εξελισσόμαστε συνεχώς αφογκραζόμενοι τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων και παρακολουθώντας τις τελευταίες τεχνολογικές τάσεις διεθνούς αγοράς.

Προσφέρουμε ολοκληρωμένες λύσεις και υπηρεσίες τόσο για τις τηλεπικοινωνιακές όσο και για τις ICT ανάγκες τους μέσα από ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών και προϊόν-

των για κινητή και σταθερή τηλεφωνία, καθώς επίσης και για λύσεις για πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσα από το ιδιόκτητο δίκτυο οπτικών ινών μας και με ταχύτητες που φθάνουν το 1Gbps.

Αλλαγή και ανάπτυξη

- Σε τι επίπεδο βρίσκόμαστε στην Κύπρο όσον αφορά στην τεχνολογία 5G; Ρεαλιστικά πότε θα έχουμε 5G στην Κύπρο ιδίως τώρα που βλέπουμε όλα τα καινούργια μοντέλα να διαθέτουν τέτοια συνδεσιμότητα;

- Συμμετέχουμε και παρακολουθούμε τα τεκταινόμενα από το Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών του Υφυπουργείου Καινοτομίας, μέσω της διαδικασίας του πλειστηριασμού, για χορήγηση άδειας λειτουργίας δικτύου 5G.

Από την πλευρά μας είμαστε προετοιμασμένοι: έχουμε την εξειδίκευση μέσω του μετόχου μας, Monaco Telecom ο οποίος ήταν ο πρώτος που εγκατέστησε και λειτουργεί δίκτυο 5G σε ευρωπαϊκή χώρα, το Μονακό.

Διαθέτουμε απεριόριστη εμπειρία και εξειδίκευση εγκατάστασης και λειτουργίας προηγμένων δικτύων και με χαρά θα μεταφέρουμε αυτή την τεχνογνωσία και στη χώρα μας. Βλέπουμε τους εαυτούς μας σαν καταλύτες της αλλαγής και της ανάπτυξης.

Το βραβείο «Best Mobile Network in Test» που απονεμήθηκε στην Eric από την umlaut προήλθε μετά από εκτενή αξιολόγηση των κυπριακών δικτύων κινητής τηλεφωνίας, μέσω ανεξάρτητης μελέτης που διεξήχθη με τη μέθοδο του crowd sourcing.

στο όσα προσφέρει η τεχνολογία. Ταυτόχρονα, αναβαθμίζοντας τις επικοινωνίες, συμβάλλουμε στην προαπεία της χώρας να αλλάξει επίπεδο, να μπει στη νέα εποχή.

- Βρέθηκαν σε οριακό σημείο τα δίκτυα με όλο το φόρτο εντός της πανδημίας ιδίως κατά την πρώτη φάση της, δηλαδή του καθολικού lockdown; Εσείς πως το διαχειριστήκατε;

- Κατά τη διάρκεια της πανδημίας οι τηλεπικοινωνίες δοκιμάστηκαν για πρώτη φορά σε τόσο μεγάλο βαθμό. Η απότομη ζήτηση τέτοιου όγκου δεδομένων ήταν το απόλυτο crash test για τις δυνατότητές μας.

Ήταν μια τεράστια πρόκληση και μια τεράστια ευθύνη. Ευθύνη που αναλάβαμε με προθυμία και αίσθηση του καθήκοντος και του συλλογικού καλού.

Είναι εξαιρετικά κρίσιμο σε δύσκολες συνθήκες η επικοινωνία

να είναι απρόσκοπτη καθώς δοκιμάζονταν στον απόλυτο βαθμό η δημόσια υγεία. Οι αυξημένες ανάγκες του πολίτη απαιτούσαν και αυξημένη δουλειά από τη δική μας πλευρά.

Τα στοιχεία είναι ενδεικτικά: περισσότερο από 30% αύξηση στην κίνηση δεδομένων έναντι της προηγούμενης περιόδου ενώ, τις πρώτες μέρες του περιορισμού λόγω της πανδημίας η αύξηση των φωνητικών συνομιλιών έφτασε μέχρι και το 10%.Το δίκτυο της Eric εκείνη την περίοδο κατέγραψε 99,80% ποσοστό επιτυχίας αδιάλειπτων συνομιλιών, ενώ την ίδια στιγμή το ποσοστό επιτυχούς επίτευξης κλήσεων έφτασε στο 99,84%.

Η Eric ανταποκρίθηκε με επιτυχία στην αυξημένη κίνηση και τις πολλαπλές ανάγκες που προέκυψαν λόγω της συγκυρίας που, μέχρι σήμερα, περνά η χώρα.

Μικρό καλάθι για τουριστικές προοπτικές 2021

Κακός προάγγελος οι πενιχρές επιδόσεις της χειμερινής περιόδου ένεκα πανδημίας λένε οι τουριστικοί φορείς – Κλείνουν ξενοδοχεία

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε έναν από μηχανής Θεό εναποθέτει τις ελπίδες της, η ντόπια τουριστική βιομηχανία προκειμένου να δει καλύτερες μέρες την καλοκαιρινή περίοδο του 2021. Κάπως έτσι περιγράφουν την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά ταξιδιών ένεκα κορωνοϊού, τουριστικοί φορείς οι οποίοι είδαν να γίνονται πραγματικότητα τα χειρότερα σενάρια για τις επιδόσεις της κουτσουρεμένης τουριστικής περιόδου του 2020. Οι όποιες ελπίδες είχαν εναποθέσει στο τελευταίο εξάμηνο του τρέχοντος έτους και αυτές εξανεμίζονται, ένεκα της έξαρσης της πανδημίας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η φυγή, τελευταία, τουριστών από την βρετανική και γερμανική αγορά ήταν το κερασάκι στην τούρτα, μια εξέλιξη που εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις αναμένεται να επηρεάσει, σε μεγάλο βαθμό και την επόμενη τουριστική περίοδο. Ήδη στο χώρο των ξενοδοχείων αρχίζουν να εμφανίζονται τα πρώτα σημάδια, μιας και μέχρι τέλος του χρόνου, όπως λέγεται, δεν υπάρχει κάτι που να αναμένουν οι φορείς του τουρισμού. Ωστόσο, το πλέον ανησυχητικό, στο περιβάλλον που έχει δημιουργήσει η πανδημία, είναι οι απόψεις που εκφράζονται για το τουριστικό προϊόν της Κύπρου μετά το τέλος της χειμερινής περιόδου, τον Μάρτιο του 2021. Οι τάσεις της παγκόσμιας αγοράς ταξιδιών προκαλούν ήδη κατήφεια στους τουριστικούς φορείς οι οποίοι αδυνατούν να προσδιορίσουν, έστω και κατά προσέγγιση, τη δυναμικότητα της ντόπιας τουριστικής αγοράς το 2021.

Ακυρώσεις

Η εσπευσμένη φυγή βρετανών αλλά και γερμανών τουριστών, ένε-

Σε κλείσιμο μονάδων οδηγούνται ξενοδοχοί ένεκα των επιπτώσεων από τα μέτρα που λαμβάνονται σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες για την πανδημία. Μια εξέλιξη που δημιουργεί έντονες ανησυχίες για την τουριστική κίνηση του ερχόμενου καλοκαιριού.

και των μέτρων που ανακοινώθηκαν στις χώρες τους για όσους επιστρέφουν από το εξωτερικό, ουσιαστικά αποτελεί και το τέλος μιας ήπιας «άνοιξης» η οποία προκάλεσε δειλά χαμόγελα στην τουριστική αγορά. Η εικόνα που επικρατεί αυτή την περίοδο και όπως την περιέγραψε στην «Κ» ο Θάνος Μιχαηλίδης, πρόεδρος της επαρχιακής επιτροπής Πάφου του ΠΑΣΥΣΕ, είναι μόνο «ακυρώσεις, ακυρώσεις». Εξέλιξη που δεν περιορίζεται χρονικά στο παρόν αλλά επεκτείνεται στο υπόλοιπο της χειμερινής περιόδου, αγιζώντας τους πρώτους μήνες του επόμενου καλοκαιριού. Και εκεί

Δυο αεροπορικές εταιρείες ανακοίνωσαν ότι σταματούν τις πτήσεις προς την Κύπρο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ενώ άλλες τρεις προχωρούν σε αναπροσαρμογή του προγράμματος τους.

όπου κάποιοι ξενοδοχοί, ενδεχομένως, αποφεύγουν τις ακυρώσεις, οι πιέσεις που ασκεί η πανδημία στην τουριστική αγορά, οδηγεί ταξιδιωτικά γραφεία του εξωτερικού να πιέζουν για μεγαλύτερες μειώσεις στα τουριστικά πακέτα της επόμενης τουριστικής περιόδου. Όπως μας εξήγησε ο κ. Μιχαηλίδης, οι ξενοδοχοί πέρα από τις εκπτώσεις 10% με 15% στην προπώληση πακέτων, πιέζονται για επιπλέον μειώσεις που σε κάποιες περιπτώσεις αγγίζουν και το 40%.

Το 2021

Ως πάγια πρακτική τα ξενοδο-

Ακυρώσεις πτήσεων

Το ίδιο σκηνικό που επικρατεί στα ξενοδοχεία εμφανίζεται και στο χώρο των αεροπορικών ταξιδιών. Τα μέτρα που λήφθηκαν κατά την πανδημία, σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες οδήγησε κάποιες αεροπορικές εταιρείες να σταματήσουν τις πτήσεις προς Κύπρο και κάποιες άλλες να αναπροσαρμόσουν το πρόγραμμά τους. Η TUI και η Jet2.com που υπολογίζεται ότι θα μετέφεραν την χειμερινή περίοδο περίπου 5 χιλιάδες επιβάτες, ανακοίνωσαν ότι προχωρούν σε μερική αναστολή των πτήσεων. Η TUI, που ήταν προγραμματισμένη η διακοπή, με τα σημερινά δεδομένα, θα επανέλθει μέχρι τις 12 Δεκεμβρίου, ενώ η Jet2.com από τις 12 Φεβρουαρίου 2021 και μετά. British Airways, EasyJet και Ryanair δεν θα σταματήσουν τα δρομολόγια προς Κύπρο, πλην όμως θα προσαρμόσουν τις πτήσεις ανάλογα με την ζήτηση που θα υπάρχει.

χεία πόνταραν πολλά στη χειμερινή περίοδο μιας και όπως πιστεύεται μια καλή τουριστική κίνηση, από τον Νοέμβριο έως και τον Μάρτιο, αποτελούσε προάγγελο για το επόμενο καλοκαίρι. Υπό το πρίσμα των εξελίξεων στην πανδημία ουδείς από το χώρο των ξενοδοχείων είναι σε θέση να δώσει μια εκτίμηση για το επόμενο καλοκαίρι.

Ο κ. Μιχαηλίδης δήλωσε αυναμία να δώσει εικόνα για το 2021, εκφράζοντας ταυτόχρονα την ανησυχία του πως το αποτύπωμα του κορωνοϊού θα είναι ορατό και το επόμενο καλοκαίρι. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, οι επιπτώσεις

της πανδημίας θα είναι περισσότερο ορατές στον ξενοδοχειακό κλάδο της Πάφου που παραδοσιακά ο κύκλος εργασιών δεν περιοριζόταν μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες. Σε μικρότερο βαθμό θα επηρεασθεί η Λεμεσός και μετά η ελεύθερη Αμμόκωστος.

Βάζουν λουκέτο

Η εσπευσμένη φυγή των βρετανών και γερμανών οδηγεί, σύμφωνα με τον πρόεδρο της επαρχιακής του ΠΑΣΥΣΕ, τη μεγάλη πλειοψηφία των ξενοδοχείων σε μερική αναστολή των εργασιών, τουλάχιστον μέχρι τον ερχόμενο Μάρτιο. Ρωτήσαμε τον κ. Μιχαηλίδη εάν ο ΠΑΣΥΣΕ μπορεί να υπολογίσει τα ξενοδοχεία που θα κλείσουν το επόμενο διάστημα.

Η απάντηση που λάβαμε ήταν πως το ποσοστό των ξενοδοχειακών μονάδων που θα παραμείνουν ανοικτά θα είναι μονοψήφιο. Στη λογική να περιορίσουν τις ζημιές κρατώντας κλειστές τις μονάδες τους, κινούνται οι ξενοδοχοί και για την περίοδο των γιορτών. Και εδώ είναι που προκαλούνται ανησυχίες και για το καλοκαίρι του 2021. Όπως μας εξήγησε ο κ. Μιχαηλίδης, η περίοδος μετά τα Χριστούγεννα αποτελούσε βαρόμετρο για την χρονιά που ξεκινούσε, μιας και η βρετανική αγορά, παραδοσιακά, αποκάλυπτε τη δυναμική της. Ένας παράγοντας που ενδεχομένως να συμβάλει ώστε κάποιοι ξενοδοχοί να κάνουν δεύτερες σκέψεις και να αναστείλουν το κλείσιμο είναι τα προγράμματα στήριξης των εργαζομένων στον τουριστικό κλάδο που εξήγγειλε η υπουργός Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο της αξιολόγησης από τους ξενοδόχους.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ

ΜΕΤΡΟ 21 - ΕΚΤΑΚΤΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΜΜΕ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών και το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Διαχειριστική Αρχή ΠΑΑ 2014-2020), ανακοινώνουν την προκήρυξη δράσεων του Μέτρου 21 κατόπιν σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και τροποποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Το Μέτρο 21 στοχεύει στην ενίσχυση των γεωργών που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία COVID-19 με έμφαση στους επαγγελματίες γεωργούς.

Η ενίσχυση παρέχεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού, ανά δεκάριο επιλέξιμης έκτασης, όπως αυτή εγκρίθει στο Καθεστώς Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης για το έτος 2020. Η μέγιστη ενίσχυση ανά δικαιούχο ανέρχεται στα €7000, στο σύνολο του Μέτρου.

Επιλέξιμοι κλάδοι πρωτογενούς παραγωγής:

- Λαχανικά, αρωματικά φυτά και φράουλα
- Καρπουζοκαλλιέργεια
- Ελαιοκαλλιέργεια (στις περιοχές με υψόμετρο κάτω των 400 μέτρων)
- Μόνιμες καλλιέργειες (στις περιοχές με υψόμετρο 400 μέτρων και άνω)
- Αμπελουργία (οινοποιήσιμες, επιτραπέζιες και παραδοσιακές ποικιλίες)

Δικαιούχοι κλάδων 1-3:

Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο που πληροί τα πιο κάτω:

- έχει υποβάλει αίτηση στο Καθεστώς της Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης (ΚΕΣΕ) για το έτος 2020 και η αίτησή του χαρακτηρίζεται ως υποβληθείσα για σκοπούς ΚΕΣΕ από τον ΚΟΑΠ και
- είναι «επαγγελματίας γεωργός» (βλ. εγκυρίδιο Μέτρου για προϋποθέσεις)

Δικαιούχοι κλάδων 4-5:

Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο που έχει υποβάλλει αίτηση στο Καθεστώς της Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης (ΚΕΣΕ) για το έτος 2020 και η αίτησή του χαρακτηρίζεται ως υποβληθείσα για σκοπούς ΚΕΣΕ από τον ΚΟΑΠ

Υποβολή Αιτήσεων

Υποβολή αιτήσεων από 4/11/2020 - 17/11/2020 μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Υποβολής Αιτήσεων της Ενιαίας Αίτησης του ΚΟΑΠ www.eas.capo.gov.cy.

Το Ενημερωτικό Έντυπο και όλο το συνοδευτικό υλικό είναι διαθέσιμα στις ιστοσελίδες του ΚΟΑΠ www.capo.gov.cy και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης www.paa.gov.cy. Πληροφορίες μπορούν να δίνονται και μέσω της Παγκύπριας Γραμμής Εξυπηρέτησης ΚΟΑΠ 77771999.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής
Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Διαχειριστική Αρχή ΠΑΑ 2014-20

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές
περιοχές

Άρχισε η υποβολή των αιτήσεων για στήριξη των γεωργών λόγω πανδημίας

Ανάσα 4 εκ. ευρώ

Άρχισε την περασμένη Τετάρτη, 4 Νοεμβρίου 2020, η υποβολή των αιτήσεων στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 και πιο συγκεκριμένα για το Μέτρο 21: «Μέτρο στήριξης για τους γεωργούς που πλήττονται από την πανδημία του COVID 19», στο πλαίσιο του οποίου πρόκειται να διατεθούν 4 εκατ. ευρώ στο γεωργοκτηνοτροφικό τομέα και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες πλήχθηκαν από την πανδημία του κορωνοϊού. Οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Υποβολής Αιτήσεων της Ενιαίας Αίτησης του ΚΟΑΠ www.eas.capo.gov.cy, ενώ ως τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων έχει οριστεί η 17η Νοεμβρίου. Η στήριξη καταβάλλεται μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, στα πλαίσια λήψης μέτρων στήριξης του αγροτικού τομέα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Στόχος οι επαγγελματίες και τα ορεινά

Το Μέτρο 21 αφορά ουσιαστικά έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργοκτηνοτροφικούς κλάδους, οι οποίοι πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού. Κάποιες από τις δράσεις του εφαρμόζονται μόνο σε επαγγελματίες γεωργούς (π.χ. λαχανικά), ενώ κάποιες άλλες δράσεις εφαρμόζονται σε όλους τους γεωργούς, ωστόσο οι επαγγελματίες λαμβάνουν πρόσθετη ενίσχυση (π.χ. μόνιμες καλλιέργειες σε υψόμετρο 400 μέτρα και άνω). Περαιτέρω σε μια προσπάθεια ακόμη μεγαλύτερης επικέντρωσης στους γεωργούς που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία, καθώς και για σκοπούς δικαιότερης κατανομής και διαφάνειας των ενισχύσεων, επιλέχθηκε η μέθοδος της διασύνδεσης της ποσού ενίσχυσης με την έκταση της εκμετάλλευσής. Ως αποτέλεσμα καταβάλλεται μεγαλύτερη ενίσχυση στους γεωργούς με μεγαλύτερη έκταση, αφού ο βαθμός στον οποίο πλήχθηκε μια εκμετάλλευση έχει άμεση σχέση με το μέγεθός της.

Το συγκεκριμένο Μέτρο στοχεύει και στις ορεινές περιοχές. Ποσό που φθάνει τα 2,2 εκατομμύρια, από τα 4 εκατ. που έχουν εγκριθεί, θα διατεθούν στους δικαιούχους των περιοχών αυτών, οι οποίες έχουν υποστεί το μεγαλύτερο οικονομικό πλήγμα.

Αναγκαία η στήριξη

Είναι γεγονός πως το πλήγμα που δέχθηκε ο κλάδος των

οπωροκηπευτικών και όχι μόνο, λόγω των περιορισμών που τέθηκαν για προστασία των καταναλωτών από τον κορωνοϊό ήταν σημαντικό.

Ο γεωργοκτηνοτροφικός κλάδος δεν μπόρεσε να αντεπεξέλθει των μέτρων που λήφθηκαν για προστασία από την πανδημία, όπως ήταν για παράδειγμα η καραντίνα, η αναστολή λειτουργίας εστιατορίων και τουριστικών καταλυμάτων, η αναστολή πτήσεων, το κλείσιμο των λαϊκών αγορών, ενώ το τελειωτικό κτύπημα ήταν δραματική μείωση του τουριστικού ρεύματος. Όλα τα πιο πάνω, λοιπόν, είχαν ως αποτέλεσμα τη δραστική μείωση της κατανάλωσης και ζήτησης των φρούτων και λαχανικών και γενικά των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων. Η διατήρηση της αγοράς των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων επέφερε, όπως ήταν αναμενόμενο, και έντονες μειώσεις στα εισοδήματα των παραγωγών.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, στοχεύοντας ακριβώς στην ανάκαμψη των αγρών και στην στήριξη του αγροτικού τομέα, υπέβαλε για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο μια σειρά από σχέδια ενίσχυσης. Μέρος των σχεδίων θα χρηματοδοτηθούν από εθνικούς πόρους (Σχέδια Κρατικών Ενισχύσεων) και μέρος από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Η ενίσχυση παρέχεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού, ανά δεκάριο επιλέξιμης έκτασης, όπως αυτή εγκρίθει στο Καθεστώς Ενιαίας Στρεμματικής Ενίσχυσης για το έτος 2020. Η μέγιστη ενίσχυση ανά δικαιούχο ανέρχεται στα €7000, στο σύνολο του Μέτρου.

Επιλέξιμοι κλάδοι πρωτογενούς παραγωγής:

- Λαχανικά, αρωματικά φυτά και φράουλα (€650.000)
- Καρπουζοκαλλιέργεια (€250.000)
- Ελαιοκαλλιέργεια (στις περιοχές με υψόμετρο κάτω των 400 μέτρων - €50.000)
- Μόνιμες καλλιέργειες (στις περιοχές με υψόμετρο ίσο ή μεγαλύτερο των 400 μέτρων - €2.2 εκατ.)
- Αμπελουργία (οινοποιήσιμες, επιτραπέζιες και παραδοσιακές ποικιλίες - €500.000).

Οι αιτήσεις θα υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικά, μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτήσεων (Σύστημα EAS), που βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΚΟΑΠ.

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 / Μέτρο 21 (φυτική παραγωγή)

Δράσεις / Επιλέξιμοι κλάδοι	Προϋποθέσεις συμμετοχής για καταβολή ενίσχυσης				
	Υποβολή αίτησης για συμμετοχή στο Σχέδιο εκταρικών επιδοτήσεων του ΚΟΑΠ για το έτος 2020	Κατηγορία αιτητή		Υψόμετρο περιοχής	
		Επαγγελματίας γεωργός	Μη επαγγελματίας γεωργός	Περιοχές με υψόμετρο 400 μ. και άνω	Περιοχές με υψόμετρο κάτω των 400 μ.
1. Λαχανικά, αρωματικά φυτά και φράουλα	✓	✓		✓	✓
2. Καρπουζοκαλλιέργεια	✓	✓		✓	✓
3. Ελαιοκαλλιέργεια	✓	✓			✓
4. Μόνιμες καλλιέργειες (συμπ. ελαιοκαλλιέργειας)	✓	✓	✓	✓	
5. Αμπελουργία	✓	✓	✓	✓	✓

Βαθύτερη ύφεση «βλέπουν» οι τράπεζες

Το σενάριο με τις δυσμενέστερες προβλέψεις για το 2020 επικρατεί, ενώ απομακρύνεται η προοπτική ισχυρής ανάκαμψης το 2021

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Σε αναθεώρηση προς το δυσμενέστερο των προβλέψεων τους για την ύφεση του 2020 προχωρούν οι τράπεζες, μετά τα μέτρα περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας και τα τοπικά lockdown που ανακοινώθηκαν τις προηγούμενες μέρες από την κυβέρνηση, με το σενάριο του διψήφιου ποσοστού να έρχεται πιο κοντά, ιδίως αν επεκταθεί το «μοντέλο Θεσσαλονίκης». Κυρίως, όμως, οι οικονομολόγοι των τραπεζών ανησυχούν για το 2021, καθώς φαίνεται

Μιλούν στην «Κ» οι επικεφαλής οικονομολόγοι των τεσσάρων συστημικών τραπεζών.

να απομακρύνεται η προοπτική ισχυρής ανάκαμψης, λόγω και των αναμενόμενων καθυστερήσεων στην εκταμίευση πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Εθνική

Η Εθνική Τράπεζα έχει ήδη διαμορφώσει νέα πρόβλεψη για ύφεση 9% φέτος, έναντι 7,5% που προέβλεπε τον Σεπτέμβριο, με την προϋπόθεση όμως ότι η οικονομία δεν θα μπει σε πλήρες lockdown με έξοδο των πολιτών από τα σπίτια τους μόνο με SMS.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής οικονομολόγο της, Νίκο Μαγγίνα, «αυτό που θα διαχωρίσει το μονοψήφιο από το διψήφιο ποσοστό ύφεσης είναι το αν θα σω-

Η εκτίμηση για διψήφιο ποσοστό ύφεσης έρχεται πιο κοντά, ιδίως αν επεκταθεί το «μοντέλο Θεσσαλονίκης».

θεί ένα κομμάτι της χριστουγεννιάτικης αγοράς, καθώς και το αν θα μείνουμε στη σημερινή δομή των περιορισμών της Αθήνας ή θα κινηθούμε στο «μοντέλο Θεσσαλονίκης»».

Η πρόκληση, όμως, κατά τον κ. Μαγγίνα θα είναι το 2021. Θεωρεί ότι ανάπτυξη πάνω από 5% είναι δύσκολη αν δεν εξασφαλισθεί η εκταμίευση των 5,5 δισ. ευρώ που περιμένει η κυβέρνηση. Βεβαίως, σημειώνει, αν τα τουριστικά έσοδα

είναι στο 70% του 2019, οι ρυθμοί μπορούν να είναι εντυπωσιακοί.

Επίσης, ανησυχεί για τις δημοσιονομικές εξελίξεις, προβλέποντας ότι ο προϋπολογισμός του 2021 που θα κατατεθεί θα έχει υψηλότερο έλλειμμα από το 1% του ΑΕΠ του προσχεδίου του περασμένου μήνα.

Πειραιώς

Με την κρισιμότητα του 2021 συμφωνεί ο Ηλίας Λεκκός, επικε-

φαλής οικονομολόγος της Τράπεζας Πειραιώς. «Το στοιχείο είναι το 2021», λέει. «Οποιοδήποτε ποσοστό ανάκαμψης κάτω από 3% είναι υφεσιακό. Χρειαζόμαστε ρυθμούς πάνω από 3% για να βγούμε από την υφεσιακή ζώνη. Με ρυθμούς πάνω από 5% θα μπορούμε να πούμε ότι καλύπτουμε το χαμένο έδαφος του 2020».

Σημειώνει ότι αν μπορούσαν να εκταμιευθούν τα 5,5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, θα ήταν

πράγματι εφικτή η ανάκαμψη 7,5% που προβλέπει η κυβέρνηση, αλλά αυτό δεν αναμένεται να συμβεί, λόγω καθυστερήσεων, με ευθύνη της Ε.Ε.

Τα σενάρια της Πειραιώς για την ύφεση του 2020 ήταν μεταξύ 8% και 10% και αυτή τη στιγμή το επικρατέστερο βρίσκεται πιο κοντά στο 10%.

Alpha Bank

Σε διψήφιο ποσοστό θα διαμορφωθεί η ύφεση σε περίπτωση γενικού lockdown, σύμφωνα με τον επικεφαλής οικονομολόγο της Alpha Bank Παναγιώτη Καπόπουλο. Όμως, προσθέτει ότι η φετινή χρονιά δεν έχει τόσο σημασία όσο η ανάκαμψη που θα επιτευχθεί το 2021. Κατά τον κ. Καπόπουλο, είναι σημαντικό να μην υπάρξει απογοήτευση, να μην θεωρήσει ο κόσμος ότι η κατάσταση που διαμόρφωσε ο κορωνοϊός είναι η «νέα κανονικότητα» που δεν θα αλλάξει σύντομα. «Το σημαντικό είναι οι προσδοκίες», λέει. «Αυτό πρέπει να προσεχθεί».

»Στο πλαίσιο αυτό, παίζουν θετικό ρόλο τα μέτρα φορολογικών ελαφρύνσεων που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του 2021, καθώς δίνουν μια προοπτική επιστροφής σε αναπτυξιακό περιβάλλον». Η τελευταία πρόβλεψη της Alpha ήταν για ύφεση 8% φέτος, ποσοστό που δεν ισχύει πλέον, με το σενάριο της διψήφιας ύφεσης πάντως να εξαρτάται από το αν θα γενικευθεί το lockdown. Για το 2021 η πρόβλεψή της ήταν για ανάκαμψη 5,5%.

Eurobank

Στη Eurobank, η πρόσφατη – αλλά πριν από τα μέτρα της κυβέρ-

νησης– αναθεώρηση των προβλέψεων της τοποθέτησε την ύφεση για φέτος στο 8,6% και την ανάκαμψη στο 6,4% για το 2021.

Πλέον ο επικεφαλής οικονομολόγος της, Τάσος Αναστασάτος, ανησυχεί ότι ίσως να μην αποφευχθεί το διψήφιο ποσοστό εφόσον συνεχιστεί η κλιμάκωση των μέτρων κοινωνικού αποκλεισμού. Σε περίπτωση γενικού lockdown, λέει, η ύφεση θα βαθύνει περισσότερο.

Το πιο σημαντικό, όμως, είναι το τι θα γίνει το 2021, προσθέτει ο κ. Αναστασάτος, συμφωνώντας με τους συναδέλφους του των άλλων τραπεζών. Παράλληλα με το θέμα της ύφεσης, προσθέτει, υπάρχει μια σειρά από άλλα ανησυχητικά ερωτήματα. Μεταξύ άλλων στο δημοσιονομικό μέτωπο, επισημαίνει, το έλλειμμα φέτος προβλέπεται διψήφιο, ενώ και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα έχει έλλειμμα τουλάχιστον 5% του ΑΕΠ. Φυσικά, προσθέτει, η διαθεσιμότητα πόρων από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία από το δεύτερο μισό του 2021 θα στηρίξει την προσπάθεια ανάκαμψης, στον βαθμό που θα απορροφηθούν.

Με ανάκαμψη στο 12,7% σε τριμηνιαία βάση στην Ευρωζώνη το τρίτο τρίμηνο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat που ανακοινώθηκαν την περασμένη Παρασκευή, στην Ελλάδα η ανάκαμψη υπολογίζεται ότι περιορίστηκε στο 7%, αναφέρει τραπεζική πηγή.

Σε ετήσια βάση εκτιμάται ότι το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 9,5% περίπου. Συνεπώς, στο εννέαμηνο η ύφεση της ελληνικής οικονομίας ήταν στο 8%-8,5%.

Ξεπέρασαν τις 160.000 οι αιτήσεις στο πρόγραμμα «Γέφυρα»

Με την υποβολή, συνολικά, 160.467 αιτήσεων ολοκληρώθηκε στις 31 Οκτωβρίου η προθεσμία κατάθεσης αιτήσεων στο πρόγραμμα «Γέφυρα», το οποίο παρέχει στήριξη, μέσω κρατικής επιδότησης, σε δανειολήπτες που πλήττονται από τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού και έχουν δάνεια με προσημείωση/υποθήκη στην πρώτη κατοικία.

Όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή του το υπουργείο Οικονομικών, ο αριθμός αυτός αποδεικνύει τη μεγάλη απήχηση και την επιτυχία του προγράμματος, το οποίο, για πρώτη φορά, επιβραβεύει τους συνεπείς δανειολήπτες.

Χαρακτηριστικό είναι ότι στους 3 μήνες λειτουργίας του, δηλαδή από τις 3 Αυγούστου έως τις 31 Οκτωβρίου, υποβλήθηκαν 23 φορές μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων, σε σύγκριση με το προσωρινό πρόγραμμα της προηγούμενης κυβέρνησης, το οποίο διήρκεσε 13 μήνες.

Πλέον, και αφού ολοκληρωθεί ο έλεγχος επιλεξιμότητας των υποβληθεισών αιτήσεων, που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, περνάμε στη φάση καταβολής της κρατικής επιδότησης της δόσης του δανείου, για 9 μήνες.

Η καταβολή θα ξεκινήσει:

- Από τον τρέχοντα μήνα, για εξυπηρετούμενο δάνειο το οποίο δεν έχει ενταχθεί στο πλαίσιο αναστολής πληρωμής δόσεων,
- Μετά τη λήξη της αναστολής πληρωμής δόσεων, κατόπιν συνεννόησης του δανειολήπτη με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, για εξυπηρετούμενο δάνειο το οποίο έχει ενταχθεί στο πλαίσιο αναστολής πληρωμής.

Μετά τη συμφωνία του δανειολήπτη με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για μια νέα, βιώσιμη ρύθμιση της οφειλής του, για μη εξυπηρετούμενο δάνειο.

Υπενθυμίζεται ότι η κρατική επιδότηση των συνεπών δανειοληπτών ανέρχεται στο 90% της μηνιαίας δόσης το α' τρίμηνο, στο 80% το β' τρίμηνο και στο 70% το

Το πρόγραμμα παρέχει στήριξη, μέσω κρατικής επιδότησης, σε δανειολήπτες που πλήττονται από τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού και έχουν δάνεια με προσημείωση/υποθήκη στην πρώτη κατοικία.

Η κρατική επιδότηση της δόσης του δανείου θα ξεκινήσει να καταβάλλεται το αργότερο εντός του Ιανουαρίου του 2021.

γ' τρίμηνο, με τη μέγιστη μηνιαία επιδότηση να διαμορφώνεται στα 600 ευρώ ανά πιστωτή.

Ενώ η κρατική επιδότηση των «κόκκινων» δανειοληπτών, εφόσον το δάνειο δεν έχει καταγγελθεί, ανέρχεται στο 80% της μηνιαίας δόσης το α' τρίμηνο, στο 70% το β' τρίμηνο και στο 60% το γ' τρίμηνο, με τη μέγιστη μηνιαία επιδότηση να διαμορφώνεται στα 500 ευρώ ανά πιστωτή.

Εάν, τέλος, το δάνειο έχει ήδη καταγγελθεί, η κρατική επιδότηση φθάνει στο 60% της μηνιαίας δόσης το α' τρίμηνο, στο 50% το β' τρίμηνο και στο 30% το γ' τρίμηνο, με μέγιστη μηνιαία επιδότηση τα 300 ευρώ ανά πιστωτή.

Σε κάθε περίπτωση, οι παραπάνω ενέργειες θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εγκαίρως, ώστε η κρατική επιδότηση να ξεκινή-

σει να καταβάλλεται το αργότερο εντός του Ιανουαρίου του 2021.

Οι δανειολήπτες θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε μήνα το υπόλοιπο ποσό της δόσης, το οποίο δεν καλύπτεται από το κράτος. Μετά τη λήξη της επιδότησης, οφείλουν να πληρώνουν ολόκληρη τη μηνιαία δόση του δανείου τους, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον:

- 6 μηνών, για εξυπηρετούμενα δάνεια ή δάνεια που παρουσίαζαν καθυστέρηση έως 90 ημέρες κατά την 29.2.2020.
- 12 μηνών, για μη εξυπηρετούμενα δάνεια με καθυστέρηση άνω των 90 ημερών κατά την 29.2.2020, τα οποία δεν έχουν καταγγελλεί.
- 18 μηνών, για μη εξυπηρετούμενα δάνεια με καθυστέρηση άνω των 90 ημερών κατά την 29.2.2020, τα οποία έχουν καταγγελλεί μέχρι την ημερομηνία αυτή.
- 12 μηνών, για δάνεια οποιασδήποτε εκ των ανωτέρω κατηγοριών, στα οποία η δόση δεν έχει ορισθεί σε μηνιαία βάση.

Σε διαφορετική περίπτωση, οι δανειολήπτες θα κληθούν να επιστρέψουν την κρατική επιδότηση.

50.000-69.000 νέες θέσεις εργασίας έως το 2030 φέρνουν τα δίκτυα 5G

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Τα 12,4 δισ. ευρώ εκτιμάται ότι θα αγγίξει η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) από τις επενδύσεις για την ανάπτυξη κινητών δικτύων πέμπτης γενιάς (5G) και τη δημιουργία σχετικών εφαρμογών, σύμφωνα με έρευνα της συμβουλευτικής εταιρείας EY. Με τη διαδικασία της χορήγησης φάσματος ραδιοσυχνοτήτων στις εταιρείες τηλεπικοινωνιών Cosmote, Vodafone και Wind να αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου, σταδιακά από το 2021, ξεκινάει η δεκαετία του 5G στην Ελλάδα.

Για τη χρονική αυτή περίοδο, σύμφωνα με το βασικό σενάριο που έχει υλοποιήσει η εταιρεία, δηλαδή για διεύρυνση της χρήσης των εφαρμογών 5G από το 2024, οι μελετητές εκτιμούν πως θα δημιουργηθούν από 50.000 έως 69.000 θέσεις εργασίας.

Κατά την EY, βάσει της παραδοχής ότι έως και το 2020 θα καλυφθεί το 60% της επικράτειας με 5G, οι ετήσιες επενδύσεις των παρόχων για την ανάπτυξη του δικτύου πέμπτης γενιάς θα μπορούσαν να αγγίξουν τα 45 έως 50 εκατ. ευρώ από τον χρόνο μέχρι το 2030.

Τι αντιπροσωπεύει όμως, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ύψους 12,4 δισ. ευρώ; Το συνολικό άμεσο κι έμμεσο όφελος των επενδύσεων για την ανάπτυξη των δικτύων κινητής που υπολογίζεται στα 2,5 δισ. ευρώ έως το 2030, με τις κεφαλαιουχικές δαπάνες να εκτοξεύονται κατά την τριετία 2022-2024. Στο ποσό αυτό προστίθεται το συνολικό όφελος ύψους 9,9 δισ. ευρώ από την υιοθέτηση εφαρμογών 5G από συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας.

Κατά την έρευνα, ο δημόσιος τομέας, η υγεία και η εκπαίδευση καταλαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος ως προς την εκτιμώμενη προστιθέμενη αξία που τοποθετείται σε 3 δισ. ευρώ. Η

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) από τις επενδύσεις για την ανάπτυξη κινητών δικτύων πέμπτης γενιάς (5G) και τη δημιουργία σχετικών εφαρμογών θα φθάσει τα 12,4 δισ. ευρώ.

Οι ετήσιες επενδύσεις των παρόχων ενδέχεται να αγγίξουν τα 45 έως 50 εκατ. την επόμενη δεκαετία.

συγκεκριμένη κατηγορία, που αντιπροσωπεύει σήμερα ακαθάριστη προστιθέμενη αξία 32 δισ. ευρώ, συνδέεται, μεταξύ άλλων, με εφαρμογές «έξυπνων» πόλεων, ελέγχου δημόσιων υποδομών και συνόρων, χειρουργικών επεμβάσεων από απόσταση και απομάκρυνση παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης.

Ακολουθούν η μεταποίηση, οι κατασκευές και η εξορυκτική δραστηριότητα όπου το ύψος της ακαθάριστης ΑΠΑ τοποθετείται σε 2,3 δισ. ευρώ και αφορά τη χρονική περίοδο από το 2024 έως το 2030. Στο πεδίο αυτό εκτιμάται ότι θα αναπτυχθούν εφαρμογές ελέγχου σε πραγματικό χρόνο ρομποτικού εξοπλισμού, χειρισμού «έξυπνων» (χωρίς οδηγό) αυτοκινήτων και ψηφιακού σχε-

διασμού της κατασκευαστικής δραστηριότητας.

Ο τρίτος, κατά σειράν, τομέας, βάσει του ύψους της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, περιλαμβάνει την ενέργεια και τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας όπου λόγω του χαμηλού χρόνου απόκρισης (σημ.: κατά τη μεταφορά της πληροφορίας) και του τεμαχισμού του δικτύου είναι δυνατή η δημιουργία έξυπνων δικτύων, δηλαδή δικτύων με μεγάλο αριθμό εφαρμογών (π.χ. έξυπνοι μετρητές και αισθητήρες) που επιτρέπουν τη βέλτιστη διαχείριση των δεδομένων.

Επίσης, ο κλάδος των μεταφορών και των logistics αντιπροσωπεύει ΑΠΑ, ύψους 939 εκατ. ευρώ, που «ξεδιπλώνεται» από το 2024 έως και το 2030, περιλαμβάνοντας εφαρμογές που εμπεριέχουν τη διαχείριση του στόλου οχημάτων ή τον έλεγχο της διαδρομής προϊόντων από την παραγωγή στο ράφι των καταστημάτων.

Στους τομείς με την υψηλότερη προστιθέμενη αξία ύψους 2 δισ. ευρώ ανήκουν το λιανεμπόριο, η γεωργία και σειρά άλλων δραστηριοτήτων.

Το 50% των εσόδων του 2019 προσδοκᾷ ο τουρισμός το 2021

Αναμένεται βελτίωση της εικόνας του κλάδου μετά τον ερχόμενο Μάρτιο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Ελπίζουμε για το καλύτερο και προετοιμαζόμαστε για το χειρότερο. Αυτό το μήνυμα εκπέμπει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννης Ρέτσος, αναφερόμενος στις προοπτικές του κλάδου για το 2021. Για το επόμενο έτος προβλέπει το 50% των εσόδων του 2019 εφόσον η υγειονομική κατάσταση εξελιχθεί καλά. Την εκτίμηση αυτή βασίζει στις προβλέψεις των αεροπορικών εταιρειών και των εταιρειών τουρισμού. Εκτιμά πως τα μέτρα που λήφθηκαν όλο αυτό το διάστημα δημιούργησαν ένα δίκτυ ασφαλείας στους εργαζομένους και στήριξαν τις επιχειρήσεις, «επιούλωσαν, αλλά δεν έκλεισαν πληγές».

Το τελευταίο τρίμηνο του 2020 και το πρώτο του 2021 είναι οριστικά και 100% χαμένα για τον τουρισμό, προσθέτει. «Αρα, το πρώτο σημαντικό ζητούμενο είναι η χρονική επέκταση των μέτρων τουλάχιστον μέχρι τον Μάρτιο του 2021». Εξαιρετικά σημαντική χαρακτηρίζει τη μείωση του ΦΠΑ, έστω και πρόσκαιρα, έστω και για ένα χρονικό διάστημα. «Διότι αυτή τη στιγμή δεν μπορεί κανείς να σκέφτεται εμπορικά, δεν είναι δηλαδή, το λέω απλά, δεν είναι θέμα τιμής το αν κάποιος θα ταξιδέψει το 2021», σημειώνει.

Οι επισομάνσεις αυτές έγιναν από τον κ. Ρέτσο σε ενημερωτική συζήτηση που πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη διαδικτυακά. Σε αυτήν τόνισε επίσης πως το θέμα της ρευστότητας είναι τεράστιο, αλλά υπάρχουν εργαλεία τα οποία έχουν λειτουργήσει πάρα πολύ καλά, όπως η επιστρεπτέα προκαταβολή. «Αλλά καθυστερούν, όπως η δεύτερη φάση του εγγυοδοτικού», εξήγησε και πρόσθεσε πως θα είναι εξίσου κρίσιμες και οι προτάσεις που θα γίνουν για τις χρηματοδοτήσεις μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ομως, το επόμενο διάστημα ο ανταγωνισμός θα είναι αδυσώπητος: «Η Ιταλία και

Για την πορεία των αφίξεων την επόμενη χρονιά ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννης Ρέτσος, υποστηρίζει ότι πρέπει να αποφασιστεί σε κεντρικό ευρωπαϊκό επίπεδο ότι δεν έχει πλέον δικαίωμα η κάθε χώρα να θέτει τους δικούς της κανόνες, αλλά να υπάρχει ένα ενιαίο πλαίσιο.

Το τρέχον και το επόμενο τρίμηνο θεωρούνται χαμένα για την εγχώρια αγορά.

η Ισπανία, όταν επανέλθουν, θα έχουν σημαντικά ανταγωνιστικές τιμές και θα ανακάμψουν άμεσα». Για το 2020 εκτίμησε πως ο τουρισμός «απέδειξε ότι μπορεί να αντεπεξέλθει πάρα πολύ καλά σε αυτή την πρωτοφανή συγκυρία», αλλά «οι βασικές αγορές μας άργησαν αρκετά να ανοίξουν ή δεν άνοιξαν καθόλου, όπως η Αμερική και η Ρωσία».

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΕΟΔΥ και της Πολιτικής Προστασίας, ο ρόλος που έπαιξε ο τουρισμός στη διασπορά της νόσου ήταν από ελάχιστος έως ανύπαρκτος. «Αυτό δεν έγινε από

τύχη, προφανώς το ηλεκτρονικό σύστημα που χρησιμοποιήθηκε στα αεροδρόμια κυρίως –το PLF– αποδείχθηκε πάρα πολύ καλό. Οι στοχευμένοι έλεγχοι ήταν πάρα πολύ αποτελεσματικοί», υπογράμμισε.

Ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ δεν παρέλειψε να επισημάνει πως οι προσπάθειες όλων των ανθρώπων του τουρισμού ήταν εξαιρετικά σημαντικές. «Από τη μία των επιχειρηματιών, οι οποίοι χωρίς να έχουν έσοδα επένδυσαν, αύξησαν τα έξοδά τους για να κρατήσουν ασφαλείς τις επιχειρήσεις τους και από την άλλη των εργαζομένων, οι οποίοι εργάστηκαν το καλοκαίρι, οι οποίοι βγήκαν από την ασφάλεια του σπιτιού τους και μέσα σε ένα τελείως ανασφαλές ψυχολογικά περιβάλλον μπόρεσαν, λειτούργησαν, παρείχαν υπηρεσία σε πολύ αντίζοες συνθήκες. Αυτό αποτελεί παρακαταθήκη για την επόμενη

χρονιά», σημείωσε και πρόσθεσε πως «ο ελληνικός τουρισμός το 2020 έχασε σχεδόν το 80% των εσόδων που είχε το 2019».

Για την επόμενη ημέρα, όπως είπε, «αναγκαία θα είναι η συντονισμένη δράση στα ταξίδια και η θέσπιση ενιαίων κανόνων τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρέπει, μπαίνοντας πλέον στο 2021, να αποφασιστεί κατ' αρχήν σε κεντρικό ευρωπαϊκό επίπεδο ότι δεν έχει πλέον δικαίωμα η κάθε χώρα να θέτει τους δικούς της κανόνες, αλλά να υπάρχει ένας ενιαίος κανόνας, ο οποίος μπορεί να είναι και αυστηρός, όπως υποχρεωτικό τεστ, ακόμα και στο αεροδρόμιο».

Στο μεταξύ, χθες κατατέθηκε στο ν/σ του υπ. Δικαιοσύνης και ψηφίζεται σήμερα τροπολογία που περιλαμβάνει νέα μέτρα στήριξης του κλάδου του τουρισμού που στην πλειονότητά τους αφορούν παρατάσεις των ισχυόντων.

Πληρωμή φόρων έως και 10 δισ. ευρώ μέχρι τα τέλη του έτους

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Τα περιοριστικά μέτρα, οι αναστολές συμβάσεων εργαζομένων και η μείωση της κατανάλωσης δημιουργούν έναν πρόσθετο πονοκέφαλο στο οικονομικό επιτελείο, που καλείται πλέον να επανυπολογίσει τα έσοδα του τρέχοντος προϋπολογισμού. Αν και τα στοιχεία δείχνουν ότι τον Οκτώβριο οι εισπράξεις από φόρους αυξήθηκαν σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο, ωστόσο το τελευταίο δίμηνο του έτους η εικόνα αναμένεται να αντιστραφεί και πάλι. Οι φορολογούμενοι καλούνται να πληρώσουν περισσότερα από 3,5 δισ. ευρώ σε φόρους μέχρι το τέλος του έτους, ποσό το οποίο στην παρούσα φάση είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εισπραχθεί. Συνολικά μέχρι το τέλος του έτους πρέπει να εισπραχθούν περίπου 9-10 δισ. ευρώ (φόρος, εισοδήματος ΕΝΦΙΑ, ΦΠΑ, φόρος μισθωτών υπηρεσιών κ.λπ.).

Ειδικότερα, οι φορολογούμενοι θα πρέπει να πληρώσουν τις δύο δόσεις του φόρου εισοδήματος, τις δύο δόσεις του ΕΝΦΙΑ, τις τρέχουσες ρυθμίσεις στις οποίες έχουν ενταχθεί καθώς και τα τέλη κυκλοφορίας. Παράλληλα, και τα νομικά πρόσωπα καλούνται να πληρώσουν αντίστοιχες δόσεις για τον φόρο που έχει υπολογιστεί. Συγκεκριμένα:

1. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων τους δύο τελευταίους μήνες του έτους ανέρχεται στο ποσό των 800 εκατ. ευρώ
2. Ο ΕΝΦΙΑ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου που πρέπει να καταβληθεί από τους ιδιοκτήτες ακινήτων θάβναι στο ποσό των 850 εκατ. ευρώ
3. Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων ανέρχεται στα 800 εκατ. ευρώ για το τελευταίο δίμηνο του έτους.
4. Τα τέλη κυκλοφορίας που πρέπει να καταβληθούν έως τα τέλη Δεκεμβρίου ανέρχονται συνολικά στο ποσό του 1,1 δισ. ευρώ.

Παρά το γεγονός ότι αρκετοί θα βγουν σε αναστολή, δεν έχουν το δικαίωμα μετάθεσης των φορολογικών υποχρεώσεων. Η εξέλιξη αυτή τους αναγκάζει να πληρώ-

σουν κανονικά τους φόρους που τους αναλογούν για το τελευταίο δίμηνο του έτους ή διαφορετικά θα πρέπει να προχωρήσουν στην ένταξη των οφειλών τους στην πάγια ρύθμιση του υπουργείου Οικονομικών σε 24 δόσεις.

Και οι επιχειρήσεις όμως δεν δικαιούνται φορολογική αναστολή για τον φόρο εισοδήματος και τον ΕΝΦΙΑ που τους αναλογεί. Ακόμα και αν κλείσουν με κρατική εντολή, όπως για παράδειγμα η εστίαση στην Αττική, δεν έχουν τη δυνατότητα να καταβάλουν τους αναλογούντες φόρους στο μέλλον. Αυτό ισχύει μόνο για τον φόρο προ-στιθέμενης αξίας.

Υπό αυτές τις συνθήκες, τα έσοδα του προϋπολογισμού για τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο εκτι-

Δύσκολο δίμηνο για τους φορολογουμένους, με δόσεις φόρου εισοδήματος, ΕΝΦΙΑ, τέλη κυκλοφορίας, αλλά και την εξυπηρέτηση ρυθμίσεων.

μάται ότι θα κινηθούν πτωτικά. Συνολικά, μέχρι το τέλος του έτους, φορολογούμενοι και επιχειρήσεις πρέπει να πληρώσουν 9-10 δισ. ευρώ σε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Σημειώνεται ότι ο αρχικός στόχος για τα φορολογικά έσοδα του προϋπολογισμού (εισπραχτικά έκθεση 2020) ήταν 52 δισ. ευρώ, ενώ στο προσχέδιο του προϋπολογισμού το ανωτέρω ποσό περιορίστηκε κατά 7,4 δισ. ευρώ. Στο τελικό σχέδιο που θα κατατεθεί στις 20 Νοεμβρίου υπολογίζεται ότι οι απώλειες θα ξεπεράσουν τα 9 δισ. ευρώ, ενδεχομένως και τα 10 δισ. ευρώ.

Ουσιαστικά πρόκειται για τη μεγαλύτερη υστέρηση εσόδων που έχει καταγραφεί τα τελευταία χρόνια, συμπεριλαμβανομένων και των χρόνων των μνημονίων.

Πρόσθετη στήριξη ζητούν οι έμποροι

Επιδότηση 100.000 υφιστάμενων θέσεων εργασίας και όχι νέων ζητεί, μεταξύ άλλων, ο Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών σε πρότασή του προς την κυβέρνηση προκειμένου να περιορισθούν οι επιπτώσεις της πανδημίας στο εμπόριο.

Η εν λόγω πρόταση καταρτίστηκε στη διάρκεια του έκτακτου συμβουλίου που συγκάλεσε ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών, Σταύρος Καφούνης. Τα άλλα σημεία της πρότασης αφορούν:

- Νομοθετική ρύθμιση για απαλλαγή από την καταβολή ενοικίων

των επιχειρήσεων των οποίων ανεστάλη η λειτουργία έπειτα από κρατική εντολή.

- Μειωμένο ενοίκιο κατά 40% για όλες τις υπόλοιπες πληττόμενες επιχειρήσεις για τους επόμενους 6 μήνες. Και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να επιδοτούνται αντιστοίχως οι ιδιοκτήτες των ακινήτων. Για χρονικό διάστημα ακόμα 6 μηνών θα πρέπει να ισχύει η προαιρετική μείωση ενοικίων με τα αντίστοιχα κίνητρα που ισχύουν σήμερα. «Σε κάθε περίπτωση, η παρέμβαση θα πρέπει να έχει διάρκεια προ-καθορισμένη και να μην ανακοι-

νώνεται μήνα μήνα σαν το μαρτύριο της σταγόνας», αναφέρει ο Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών στη σχετική ανακοίνωσή του.

- Έκτακτη έντοκη ρύθμιση 48 δόσεων για όλες τις τρέχουσες υποχρεώσεις, η οποία θα λειτουργήσει ως έμμεση χρηματοδότηση και πρόληψη από τη δημιουργία νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.
- Διατήρηση της επιστρεπτέας προκαταβολής για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση, με ισχυροποίηση της βαρύτητας του κριτηρίου της πτώσης τζίρου.
- Άμεση δημιουργία του συμφω-

νθέντος κορηγικού δανείου με όρους COVID-19, που θα υποχρεώνει τις τράπεζες να το προσφέρουν σε επιχειρήσεις κάθε μορφής με τζίρο έως 250.000 ευρώ. Μέσω αυτού του δανείου θα μπορέσει να δοθεί σχετική λύση και στο θέμα των επιταγών που δεν θα μπορούν να καλυφθούν, υποστηρίζει ο Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών.

Τέλος, κατά την έκτακτη συνεδρίαση αποφασίστηκε να σχεδιασθεί μια επικοινωνιακή ενέργεια που θα προβάλλει την υγειονομική ασφάλεια του ελληνικού εμπορίου.

Αν και τα στοιχεία δείχνουν ότι τον Οκτώβριο οι εισπράξεις από φόρους αυξήθηκαν σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο, ωστόσο το τελευταίο δίμηνο του έτους η εικόνα αναμένεται να αντιστραφεί και πάλι.

Αυξάνουν τις δαπάνες για υποδομές τηλεργασίας οι επιχειρήσεις

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Επενδύσεις σε τομείς που εστιάζουν στην τηλεργασία σχεδιάζει το 40% των επιχειρήσεων, ώστε να μετριάσει τον κίνδυνο κατά τη διάρκεια ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας ή μιας άλλης, μελλοντικής κρίσης, σύμφωνα με έρευνα της Xerox που διενεργήθηκε κατά τη διάρκεια του lockdown. Στην Ελλάδα, το υπουργείο Εργασίας, βλέποντας ότι η επέκταση της τηλεργασίας αλλάζει τα δεδομένα για αυτές που μέχρι πρότινος ονομάζαμε «δουλειές γραφείου», παράλληλα με την υποχρεωτική εφαρμογή του μέτρου στο 50% των εργαζομένων, καταρτίζει νέο θεσμικό πλαίσιο. Σε παγκόσμιο επίπεδο κυριαρχεί η συζήτηση για το ποια είναι τα όρια της εργασίας από το σπίτι. Η κυρίαρχη άποψη αφορά κατά κύριο λόγο την εξοικονόμηση χρόνου, τη δυνατότητα παράλληλης φροντίδας σε παιδιά,

Το 40% των εταιρειών προχωρεί σε νέες επενδύσεις, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η Xerox.

την ευελιξία, τη δυνατότητα εργασίας σε καλύτερο περιβάλλον. Στον αντίποδα, δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η σύγκυση ανάμεσα στον χρόνο εργασίας και στον χρόνο ανάπαυσης οδηγεί σε μείωση της παραγωγικότητας ενώ παράλληλα αυξάνει το εργασιακό στρες. Κάποιοι μάλιστα εκτιμούν πως το γεγονός ότι δεν είναι εύκολος ο έλεγχος επιτείνει φαινόμενα εκμετάλλευσης ως προς τον πραγματικό χρόνο εργασίας και επισημαίνουν ότι η απουσία κοινωνικής συναναστροφής περιορίζει την ανάπτυξη

Το υπουργείο Εργασίας, βλέποντας ότι η επέκταση της τηλεργασίας αλλάζει τα δεδομένα γι' αυτές που μέχρι πρότινος ονομάζαμε «δουλειές γραφείου», παράλληλα με την υποχρεωτική εφαρμογή του μέτρου στο 50% των εργαζομένων, καταρτίζει νέο θεσμικό πλαίσιο.

καινοτόμων ιδεών στην εργασία.

Ακόμη ένα πρόβλημα που ανέδειξε η μελέτη της Xerox είναι ότι, ότι το προσωπικό να εργάζεται εξ αποστάσεως, απαιτείται μεγαλύ-

τερη επαγρύπνηση και περισσότερα μέτρα ασφαλείας ως προς τις περιπτώσεις ηλεκτρονικής απάτης (phishing) όπου οι επιτιθέμενοι χρησιμοποιούν περιεχόμενο σχε-

τικό με την COVID-19 ως δέλεαρ. Βάσει των διατάξεων που επεξεργάζεται το υπουργείο Εργασίας ώστε να κατατεθούν στην επερχόμενη εργασιακή μεταρρύθμιση, οι εργοδότες θα έχουν την υποχρέωση να τηρούν το ωράριο εργασίας και να σέβονται την ιδιωτική ζωή του υπαλλήλου, ενώ θα απαγορεύεται ρητά η χρήση της κάμερας (web cam) για τον έλεγχο του τηλεργαζόμενου.

Οι επιχειρήσεις θα είναι υποχρεωμένες να προμηθεύουν με τον απαιτούμενο εξοπλισμό τον τηλεργαζόμενο και να καλύπτουν το μηνιαίο κόστος χρήσης, συντήρησης και αποκατάστασής του, καθώς σε διαφορετική περίπτωση η συμφωνία περί τηλεργασίας δεν ισχύει.

Βάσει της προωθούμενης διατάξης, η τηλεργασία θα συμφωνείται μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου κατά την πρόσληψη ή με μεταγενέστερη συμφωνία. Κατ'

εξαιρέσει, σε όλες τις επιχειρήσεις, για λόγους δημόσιας υγείας ή σε περίπτωση κινδύνου υγείας του ίδιου του εργαζομένου, ο εργοδότης οφείλει να αποδεχθεί την πρόταση του εργαζομένου, που απασχολεί ήδη στις εγκαταστάσεις του, για τηλεργασία, εκτός κι αν αδυνατεί να το πράξει για σπουδαίο και σοβαρό κατ' αντικειμενική κρίση λόγο, τον οποίο οφείλει να εκθέσει εγγράφως προς τον εργαζόμενο. Εντός 8 ημερών από την έναρξη της τηλεργασίας, ο εργοδότης θα πρέπει εγγράφως να ενημερώνει τον εργαζόμενο αφενός για τα πλήρη καθήκοντά του, αφετέρου για το ωράριο εργασίας του αλλά και τον τρόπο υπολογισμού και την ανάλυση του πρόσθετου κόστους με το οποίο επιβαρύνεται περιοδικώς ο τηλεργαζόμενος από την τηλεργασία. Το συνολικό αυτό πρόσθετο κόστος θα καλύπτει ο εργοδότης.

Μέτρα στήριξης 1,25 δισ. ευρώ για εργαζομένους και ανέργους

Στα 800 ευρώ αυξάνεται τον Δεκέμβριο η αποζημίωση για αναστολή σύμβασης

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ενα μείγμα ενισχυμένων μέτρων με αιχμή την αύξηση της ειδικής επιδότησης στους εργαζομένους που τίθενται σε αναστολή σύμβασης, εντός του Νοεμβρίου, στα 800 ευρώ, επιχειρεί η κυβέρνηση για να στηρίξει οικονομικά εργαζομένους και ανέργους, διατηρώντας παράλληλα τις θέσεις εργασίας, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του δεύτερου κύματος της πανδημίας COVID-19. Το συνολικό κόστος των προωθούμενων μέτρων, με βάση την εξειδίκευση στην οποία προχώρησαν, αμέσως μετά την ανακοίνωση του γενικευμένου lockdown από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, οι συναρμόδιοι υπουργοί Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας και Εργασίας Γιάννης Βρούτσης εκτιμάται σε πάνω από 1,25 δισ. από τα συνολικά 3,3 δισ. ευρώ του συνολικού νέου αυτού πακέτου ενίσχυσης.

Αναλυτικά, τα μέτρα που θα ισχύσουν εντός του Νοεμβρίου είναι:

- Προσωρινή αναστολή συμβάσεων σε εργαζομένους επιχειρήσεων-εργοδοτών, ανά την επικράτεια, που πλήττονται σύμφωνα με τη διευρυμένη λίστα ΚΑΔ Απριλίου. Οι εργαζόμενοι αυτοί είναι δικαιούχοι αποζημίωσης ειδικού σκο-

πού, αναλογικά με το διάστημα που τίθενται σε αναστολή. Το Δημόσιο καλύπτει για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, αναλογικά, και όλες τις ασφαλιστικές εισφορές, υπολογιζόμενες επί του ονομαστικού μισθού. Το κόστος του μέτρου υπολογίζεται στα 675 εκατ. ευρώ, μόνο για τον μήνα Νοέμβριο, ενώ προστίθενται επιπλέον 215 εκατ. ευρώ καθώς η ειδική αποζημίωση αυξάνεται από 534 σε 800 ευρώ. Τα συναρμόδια υπουργεία μάλιστα, βλέποντας χθες, πριν από τις ανακοινώσεις του πρωθυπουργού, αυξημένη κινητικότητα προσλήψεων στο σύστημα «Εργάνη», έθεσαν ως προϋπόθεση για τη λήψη του επιδόματος, ο εργαζόμενος να έχει προσληφθεί έως τις 4 Νοεμβρίου. Όπως ξεκαθάρισε, δε, η γενική γραμματέας Εργασίας Άννα Στρατινάκη, οι εργαζόμενοι θα λάβουν από τις 7 Νοεμβρίου έως και το τέλος του μήνα ποσό της τάξης των 640 ευρώ από το Δημόσιο (αναλογικά με τα 800 ευρώ για 30 ημέρες), ενώ για την πρώτη εβδομάδα του Νοεμβρίου κατά την οποία εργάστηκαν, θα λάβουν από τον εργοδότη τους το αναλογικό ποσό, με βάση τον μισθό τους. Η εφάπαξ αυτή οικονομική ενίσχυση στους εργαζομένους είναι επιπλέον της κάλυψης του δώρου Χριστουγέν-

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ...

Μειωμένο ενοίκιο κατά **40%**
Ολες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στους **522 ΚΑΔ**.

Νέο σχέδιο για την παράταση πληρωμής των επιταγών

50% της ζημιάς που προκύπτει από το υποχρεωτικό κούρεμα των ενοικίων
από τον **Νοέμβριο** θα πιστώνεται απευθείας στους **τραπεζικούς λογαριασμούς τους**.

Αναστολή ΦΠΑ
Μόνο για τις επιχειρήσεις που έκλεισαν με κρατική εντολή.

Αναστολή πληρωμής δόσεων τραπεζικών δανείων
με βάση τη διευρυμένη λίστα **ΚΑΔ Απριλίου**, έως το τέλος του έτους.

Αναστολή δόσεων ρυθμίσεων
Μόνο για τις επιχειρήσεις που έκλεισαν με κρατική εντολή.

...ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΕΠΙΔΟΜΑ 800 ΕΥΡΩ

Οι εργαζόμενοι (μέχρι και 4 Νοεμβρίου 2020) που τίθενται σε αναστολή τον Νοέμβριο θα λάβουν, εντός Δεκεμβρίου, **800 ευρώ αντί για 534 ευρώ**, αναλογικά για τις ημέρες που τέθηκαν σε αναστολή. **Κόστος 890 εκατ. ευρώ**.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Επεκτείνονται κατά 2 μήνες όσα έληξαν ή λήγουν Σεπτέμβριο, Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο.

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ

Νέα εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, 400 ευρώ, σε περίπου **130.000** μη επιδοτούμενους μακροχρόνια ανέργους.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

- Επεκτείνονται όλα τα επιδόματα ανεργίας που έληξαν και λήγουν τους μήνες Σεπτέμβριο, Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο, κατά 2 μήνες. Το κόστος υπολογίζεται στα 308 εκατ. ευρώ.
- Χορηγείται νέα εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, ύψους 400 ευρώ, σε μη επιδοτούμενους μακροχρόνια ανέργους, κατ' αναλογία της ενίσχυσης του Απριλίου. Το συγκεκριμένο μέτρο πολιτικής αφορά περίπου 130.000 ανέργους του ΟΑΕΔ, που απέκτησαν την ιδιότητα του μακροχρόνια ανέργου μετά την 1η Μαρτίου 2020. Το κόστος υπολογίζεται στα 50 εκατ. ευρώ.
- Εργαζόμενοι που οι συμβάσεις τους τίθενται σε αναστολή, δικαιούνται υποχρεωτική μείωση ενοικίου κατά 40% στην κύρια κατοικία τους, αλλά και στη φοιτητική κατοικία των τέκνων τους, ανά την επικράτεια.

νων, όπως ήδη έχει εξαγγελθεί και θα εφαρμοστεί. Οι αιτήσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων θα γίνουν κατά τις πρώτες ημέρες του επόμενου μήνα, με τις πληρωμές να έχουν προγραμματιστεί για το τελευταίο 10ήμερο του Δεκεμβρίου.

- Για τους εργαζομένους που η σύμβαση εργασίας τους τίθεται σε αναστολή, ανά την επικράτεια, δίνεται η δυνατότητα αναστολής πληρωμής των δόσεων ρυθμιζόμενων φορολογικών οφελών, πληρωτέων τον μήνα Νοέμβριο. Η αποπληρωμή τους μετατίθεται σε αντίστοιχες δόσεις, στο τέλος της ισχύουσας ρύθμισης. Το κόστος υπολογίζεται στα 27 εκατ. ευρώ.
- Συνεχίζεται η αναστολή πληρωμής δόσεων τραπεζικών δανείων, με βάση τη διευρυμένη λίστα ΚΑΔ Απριλίου, σε συνεννόηση με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, έως το τέλος του έτους.

Συγκράτηση ανεργίας λόγω της αναστολής συμβάσεων

Στο 16,8% «κλείδωσε» το ποσοστό ανεργίας τον περασμένο Αύγουστο, μειωμένο σε σχέση με το 16,9% τον Αύγουστο του 2019 αλλά και το διορθωμένο προς τα πάνω 17% του Ιουλίου του 2020. Ανακοινώνοντας τον εποχικά προσαρμοσμένο δείκτη ανεργίας για τον Αύγουστο του τρέχοντος έτους, η ΕΛΣΤΑΤ επισημαίνει ότι πρόκειται για τον μήνα κατά τον οποίο είχε αρθεί η αναστολή λειτουργίας που ισχυε τους προηγούμενους μήνες, εξακολουθούσαν όμως να εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες λειτουργίας στις επιχειρήσεις, οι οποίοι επηρέασαν την κανονική λειτουργία της αγοράς. Ειδικοί κανόνες ισχύουν και για τις μετρήσεις, καθώς δεν θεωρούνται άνεργοι όσοι εργαζόμενοι είναι σε αναστολή σύμβασης. Έτσι,

το σύνολο των απασχολούμενων κατά τον Αύγουστο του 2020 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.821.239 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 771.325, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ήταν 3.296.526 άτομα. Οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 99.346 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2019 (μείωση 2,5%) και κατά 18.159 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2020 (μείωση 0,5%). Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 28.458 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2019 (μείωση 3,6%) και κατά 13.914 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2020 (μείωση 1,8%). Οι οικονομικά μη ενεργοί αυξήθηκαν κατά 91.639 σε σχέση με τον Αύγουστο του 2019 (αύξηση 2,9%) και κατά 29.613 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2020 (αύξηση 0,9%).

Οι μηχανισμοί της Cyta που προστατεύουν από τηλεπικοινωνιακές απάτες

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ υπολογιστής και το κινητό μας τηλέφωνο, αν δεν είμαστε προσεκτικοί πολύ εύκολα μπορούν στις μέρες μας να αποτελέσουν τον «Δούρειο Ίππο» με τον οποίο θα εισβάλουν οι επιτιθείοι σε προσωπικά δεδομένα ανυποψίαστων πολιτών για να αποκομίσουν κέρδος σε βάρος τους. Φυσικά πρόσωπα, καθώς και εταιρείες, πέφτουν θύματα τηλεπικοινωνιακών απάτων, με τις μεγαλύτερες απώλειες να παρουσιάζονται κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, Χριστούγεννα κτλ εξαιτίας της μειωμένης επιτήρησης. Παράδειγμα, αν κλαπεί ένα κινητό στο εξωτερικό, ο ιδιοκτήτης του μπορεί να χρεωθεί μέχρι και 800 ευρώ σε διάστημα 20 λεπτών. Ο κίνδυνος γίνεται ακόμα μεγαλύτερος για τις εταιρείες, αφού τα ιδιωτικά τηλεφωνικά κέντρα μπορούν να κτυπηθούν ευκολότερα μέσω διαδικτύου και να υποστούν πολύ μεγαλύτερες συνέπειες.

Διασώζονται εκατομμύρια ευρώ

Σύμφωνα με στοιχεία της Cyta, κάθε χρόνο αποτρέπεται η απώλεια εκατομμυρίων ευρώ μέσω των διαδικασιών ανταπόκρισης και των ασφαλιστικών δικλίδων που λειτουργούν ολόκληρο το 24ωρο για άμεσο εντοπισμό και χειρισμό των περιστατικών. Η εκτίμηση των απωλειών γίνεται στη βάση ενός υποθετικού υπολογισμού της οικονομικής ζημιάς που δυνητικά θα προκαλούσε η κακόβουλη επίθεση.

Τρεις άξονες δράσης

Για να αντιμετωπίσει τις τηλεπικοινωνιακές απάτες, η Cyta εφαρμόζει το τρίπτυχο πρόληψης, εντοπισμού και καταστολής. Μέσω της συστηματικής ενημέρωσης που γίνεται, οι πελάτες της γνωρίζουν ότι μόλις εντοπίσουν οποιαδήποτε ύποπτη δραστηριότητα είναι κρίσιμο να αποταθούν άμεσα στο Κέντρο Επαφής Πελάτη (132) του Οργανισμού και να ενημερώσουν σχετικά. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτό διασφαλίζει τον έγκαιρο χειρισμό των περιστατικών πριν προλάβουν να επηρεάσουν την παροχή των υπηρεσιών και να προκαλέσουν ουσιαστικό οικονομικό κόστος.

Απετράπη μεγάλη ζημιά

Στο παρελθόν, επίσης, απετράπη μεγάλη απάτη που αφορούσε αυξημένη χρήση σε συνδέσεις συμβολαίου κινητής τηλεφωνίας που βρίσκονταν σε περιαγωγή (Roaming) ως

αποτέλεσμα κλήσεων σε υπόπτους προορισμούς υψηλής χρέωσης. Αυτό επιτεύχθηκε με την άμεση διερεύνηση από την Cyta και εφαρμογή φραγής εξερχόμενων κλήσεων για πολλές, διαφορετικές συνδέσεις, αφού το εν εξελίξει περιστατικό εγκυμονούσε κίνδυνος για τεράστια οικονομική ζημιά, ύψους περίπου 1 εκατ. ευρώ.

200 διαφορετικοί μέθοδοι απάτης

Μέχρι σήμερα είναι γνωστές πάνω από 200 μέθοδοι τηλεπικοινωνιακής απάτης, που συνεχώς εξελίσσονται και αυξάνονται. Συνήθως αφορούν σε επιθέσεις προς προϊόντα και υπηρεσίες, εξοπλισμό και μηχανήματα ή και πρόσωπα. Σε επιθέσεις κοινωνικής μηχανικής, στόχος των επιτιθειών είναι να πείσουν τα υποψήφια θύματά τους να τους αποκαλύψουν τα προσωπικά δεδομένα που χρειάζονται για να μπορέσουν να επιχειρήσουν απάτη, για παράδειγμα, τα στοιχεία του τραπεζικού τους λογαριασμού. Είναι σημαντικό οι πολίτες να γνωρίζουν ότι οι εταιρείες ουδέποτε τηλε-

φωνούν για να ζητήσουν ευαίσθητα προσωπικά στοιχεία και γι' αυτό δεν πρέπει ποτέ να τα εμπιστεύονται σε ένα άγνωστο που τους καλεί.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι επιτιθείοι πραγματοποιούν κλήσεις μέσω διαδικτύου και προσποούνται τους τεχνικούς γνωστών εταιρειών. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι απατεώνες μιλούν με σπαστά αγγλικά και με ξένη προφορά και προσπαθούν να ξεγελάσουν τα υποψήφια θύματά τους χρησιμοποιώντας ως πρόφαση την επιδίωξη δήθεν προβλημάτων ασφαλείας στο modem ή την εγκατάσταση νέων προγραμμάτων κτλ. Μάλιστα, ενδέχεται να τους παραπείσουν σε συγκεκριμένη ιστοσελίδα απ' όπου θα τους ζητήσουν να αποκαλύψουν τη

διεύθυνση διαδικτύου που χρησιμοποιούν (IP Address), ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στον υπολογιστή τους. Τότε, εγκαθιστούν κακόβουλο λογισμικό που κλειδώνει τον υπολογιστή και ακολουθώντας ζητούν εκβιαστικά χρηματικό ποσό ή ακόμα και αριθμούς πιστωτικών καρτών για να τον ξεκλειδώσουν.

Ηλεκτρονικά μηνύματα

Μέσω της μαζικής αποστολής ηλεκτρονικών μηνυμάτων, ο απατεώνας στέλνει σε πολλούς παραλήπτες αδιακρίτως, μηνύματα με ψευδές, παραπλανητικό, παράνομο ή δυσάρεστο περιεχόμενο. Οι παραλήπτες έχουν επιπτώσεις από τα υποψήφια θύματά τους να καλέσουν ή να στείλουν μήνυμα σε υπηρεσίες υψηλής χρέωσης. Ακόμα, υπάρχουν και παραδείγματα που οι επιτιθείοι προσπαθούν να μάθουν προσωπικά δεδομένα για δήθεν επιλογή πελατών σε κλήρωση αυτοκινήτου ή δωρεά με-

γάλου χρηματικού ποσού ή δήθεν πρόβλημα σε τραπεζικό λογαριασμό. Το τελευταίο παράδειγμα συνήθως αφορά στην αποστολή ενός ψεύτικου συνδέσμου (link) όπου παραπέμπουν τον ανυποψίαστο χρήστη για να του αποσπάσουν κωδικούς και άλλα ευαίσθητα στοιχεία.

Με αναπάντρες κλήσεις

Οι αναπάντρες κλήσεις από άγνωστους αριθμούς του εξωτερικού δελεάζουν τον παραλήπτη να καλέσει πίσω, επιβαρύνοντάς τον με τη χρέωση που έχει η εκάστοτε χώρα. Η Cyta συμβάλλει στην αποτροπή μεγάλου όγκου ανάλογων κλήσεων που γίνονται μέσω ειδικών συστημάτων.

Η δράση της Cyta

Η Cyta έχει εξοηλίσει την μονάδα προστασίας του δικτύου και των πελατών της από την καταδολίευση, με τα πιο εξελιγμένα και εξειδικευμένα συστήματα εντοπισμού και διαχείρισης τηλεπικοινωνιακής απάτης, με βασικότερο το σύστημα Fraud Management System. Μέσω του, κάθε ύποπτη δραστηριότητα στο δίκτυο, που δυνητικά μπορεί να συνιστά απάτη, εντοπίζεται σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Η λειτουργία του βασίζεται σε κανόνες συμπεριφοράς και χρήσης των υπηρεσιών (σενάρια), υποστηρίζει τεχνητή νοημοσύνη (AI) και Machine Learning. Δημιουργεί προφίλ για τα επίπεδα φυσιολογικής χρήσης και όταν παρατηρηθεί απόκλιση, παράγονται αυτόματα συναγερμοί (alerts). Παρέχει επίσης τη δυνατότητα ανάλυσης της απάτης για λήψη αποφάσεων, εφαρμογή κατασταλακτικών μέτρων και διορθωτικών ενεργειών. Το προσωπικό της μονάδας εργάζεται αδιάκοπα σε 24ωρη βάση, δυστυχώς, οι απατεώνες δεν έχουν ωράριο και συνήθως οι μεγάλες απάτες γίνονται κατά τις πρωινές ώρες.

Γνώση και πρόληψη

Η καλύτερη μέθοδος αποτροπής της τηλεπικοινωνιακής απάτης είναι η πρόληψη. Σε αυτό συντείνει η συνεχής ενημέρωση, η ανάπτυξη διαδικασιών ασφάλειας, η διαρκής εργογγορη, ο συντονισμός και η συνεργασία όλων. Οι πελάτες της Cyta προτρέπονται να καταγγέλλουν άμεσα οποιαδήποτε ύποπτη δραστηριότητα εντοπίσουν στον αριθμό 132.

Αναζητείται αγοραστής για τα ομόλογα των ΗΠΑ

Η Κίνα, ο μεγαλύτερος πιστωτής, μειώνει την έκθεσή της στο αμερικανικό χρέος

Το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ έχει πάρει την ανιούσα εξαιτίας των μέτρων στήριξης της οικονομίας και θα διογκωθεί περαιτέρω, καθώς το αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών θα εκδώσει περισσότερο χρέος για να χρηματοδοτήσει την επόμενη δέσμη στήριξης.

Το ερώτημα που προκύπτει, όμως, είναι ποιοι θα αγοράσουν τα νέα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου δεδομένου ότι η Κίνα, άλλοτε σημαντικότερος πιστωτής των ΗΠΑ, μειώνει την έκθεσή της στο αμερικανικό χρέος. Τους 12 μήνες μέχρι τα τέλη Αυγούστου το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ είχε εκτιναχθεί στα 3 τρις. δολάρια. Είχε προηγηθεί η πρώτη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση του οικονομικού αντίκτυπου της πανδημίας, που προσέθεσε 2 τρις. δολάρια στο ήδη διογκωμένο έλλειμμα της υπερδύναμης. Ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν ότι επίδοχοι πιστωτές των ΗΠΑ είναι τώρα ορισμένες ασιατικές χώρες, όπως η Ταϊβάν και η Σιγκαπούρη, που από τον Μάρτιο και μετά έχουν αυξήσει τα αμερικανικά ομόλογα στο χαρτοφυλάκιό τους.

Μιλώντας στο αμερικανικό δικτυο CNBC, ο Κρίστιαν Μι, ερευ-

νητής και αναλυτής της εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίων Schroders, τόνισε πως «η αμερικανική οικονομία αναρρώνει σταδιακά, αλλά το κόστος της πανδημίας εξακολουθεί να αυξάνεται». Όπως διευκρίνισε ο ίδιος, αν το Κογκρέσο εγκρίνει ακόμη μια δέσμη μέτρων πολλών τρις. δολαρίων, σε συνδυασμό με τη μείωση των φορολογικών εσόδων θα οδηγήσει το έλλειμμα κοντά στο 20% του αμερικανικού ΑΕΠ.

Οι ιδιώτες ξένοι επενδυτές εξακολουθούν να αγοράζουν ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου, αλλά οι αγορές τους δεν επαρκούν για να αναπληρώσουν την αναμικτή ζήτηση από την πλευρά των μεγάλων θεσμικών επενδυτών.

Η Κίνα υπήρξε υπ' αριθμόν ένα πιστωτής των ΗΠΑ, αλλά από τη στιγμή που κήρυξε εμπορικό πόλεμο εναντίον της ο Ντόναλντ Τραμπ, άρχισε να μειώνει την έκθεσή της στο αμερικανικό χρέος. Κατέληξε, έτσι, πριν από μερικούς μήνες να είναι δεύτερος πιστωτής των ΗΠΑ, με πρώτη την Ιαπωνία. Σύμφωνα με στοιχεία της αμερικανικής κυβέρνησης, τον Αύγουστο το Πεκίνο είχε στην κατοχή του ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου συνολικής αξίας 1,06

Ιδιώτες επενδυτές εξακολουθούν να αγοράζουν τίτλους του αμερικανικού δημοσίου, αλλά οι αγορές τους δεν επαρκούν για να αναπληρώσουν την ζήτηση από πλευράς θεσμικών επενδυτών. Πάντως, ασιατικές χώρες, όπως η Ταϊβάν και η Σιγκαπούρη, από τον Μάρτιο τοποθετούνται σε ομόλογα των ΗΠΑ.

Το έλλειμμα της ισχυρότερης οικονομίας του κόσμου εκτινάχθηκε στα 3 τρις. δολάρια.

τρις. δολαρίων. Το ύψος αυτού του χρέους είναι σαφώς μικρότερο από εκείνο του 1,24 τρις. δολαρίων που επί χρόνια είχε στην κατοχή του μέχρι τα τέλη του 2015.

Στο μεταξύ, οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου έχουν επιδεινωθεί περαιτέρω και ειδικότερα στο εμπορικό σκέλος τους. Φέτος, άλλωστε, η Ουάσινγκτον επέδριψε στο Πεκίνο την ευθύνη για τη μετάδοση της πανδημίας του κορωνοϊού σε όλον τον πλανήτη, οξύνοντας περισσότερο την ένταση ανάμεσα

στις δύο χώρες. Παράλληλα, κλιμακώθηκε ο μεταξύ τους επιθετικός ανταγωνισμός για την κυριαρχία στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας.

Άμεση συνέπεια της κλιμάκωσης ήταν η επιλογή της Κίνας να περιορίσει την εξάρτησή της από το δολάριο και διαφοροποιήσει τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα αγοράζοντας άλλα νομίσματα.

Όπως επισημαίνει ο Άλαν Ρούσκιν, αναλυτής της Deutsche Bank, νέα παράμετρο στο θέμα των δημοσιονομικών των ΗΠΑ αποτελεί το πολιτικό στοιχείο, το γεγονός ότι η Κίνα δεν θέλει πλέον τόσο μεγάλη αλληλεξάρτηση με τις ΗΠΑ. Ο ίδιος υπογραμμίζει ότι «η Κίνα μάλλον θα μεταβάλει τη σύνθεση των διαθεσίμων της αγοράζοντας περισσότερα στοιχεία ανεξάρτητα από τις ΗΠΑ, αποφεύγοντας να προβεί σε μαζικές πωλήσεις αμερικανικών τίτλων για

να μην τραβήξει την προσοχή».

Φέτος, άλλωστε, στο διάστημα από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο η Κίνα τριπλασίασε τις αγορές ομολόγων της Ιαπωνίας και αυτή τη στιγμή κατέχει τον μεγαλύτερο όγκο ιαπωνικών ομολόγων εδώ και τρία χρόνια.

Όπως τονίζει ο Άλαν Ρούσκιν, η κατάσταση σήμερα είναι πολύ διαφορετική σε σύγκριση με πριν από λίγα χρόνια. Το 2014, για παράδειγμα, η ανατίμηση του γουάν υπονόμεισε την ανταγωνιστικότητα των κινεζικών εξαγωγών και η χώρα επλήγη όταν μειώθηκε η εξωτερική ζήτηση για τα προϊόντα της. Το αποτέλεσμα ήταν να μειωθούν τα έσοδά της και να αυξηθούν λιγότερο τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα. Έτσι, το Πεκίνο αγόρασε λιγότερα αμερικανικά ομόλογα.

Δεδομένου, πάντως, ότι το δολάριο υποχωρεί τελευταία εν μέ-

σω προεκλογικής αβεβαιότητας και εκτιμάται πως θα υποχωρήσει περαιτέρω, ορισμένοι αναλυτές προβλέπουν πως οι κεντρικές τράπεζες των αναδυόμενων αγορών θα αυξήσουν τις επενδύσεις τους σε αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία. Είναι πάγια τακτική των αναδυόμενων αγορών να παρεμβαίνουν για να αποτρέψουν την αποδυνάμωση του δολαρίου, ώστε να αποφύγουν μια εκτίναξη των δικών τους νομισμάτων που θα υπονόμεισε την ανταγωνιστικότητά των εξαγωγών τους.

Σημειωτέον ότι πολλές από τις αναδυόμενες αγορές έχουν κατ'εξοχήν εξαγωγικές οικονομίες. Ένας ακόμη πιστωτής των ΗΠΑ αναμένεται να είναι, άλλωστε, και η ομοσπονδιακή τράπεζα της υπερδύναμης, η Federal Reserve, που θα αυξήσει τις αγορές ομολόγων για να στηρίξει την οικονομία εν μέσω πανδημίας.

PIKO

ART CAFÉ

«Η τέχνη ξεπλένει από την ψυχή, τη σκόνη της καθημερινότητας» είχε πει ο Πάμπλο Πικάσο. Η εν λόγω πολιτιστική εκπομπή του PIK Art Café επιχειρεί να δημιουργήσει ένα ερέθισμα ώστε να δούμε τη ζωή μας διαφορετικά - χωρίς τη σκόνη της καθημερινότητας που θαμπώνει τα πάντα - με τις μυστήριες, μαγικές και αναμφισβήτητες συναρπαστικές περιπέτειες του μυαλού, στις οποίες μπορεί να μας βάθει η τέχνη.

Κάθε βδομάδα υποδεχόμαστε μια παρέα από δημιουργικούς ανθρώπους, με τους οποίους μοιραζόμαστε τις δημιουργικές τους στιγμές, τους προβληματισμούς, τα θέλω και τα όνειρα. Μαζί κουβεντιάζουμε, χαλαρώνουμε, συγκαίνιουμε και, όπως και την πρώτη χρονιά του Art Café, ζούμε μια περιπέτεια γεμάτη από ιστορίες, εμπειρίες, εικόνες και διαδρομές προορισμένες να μας θυμίσουν πως υπάρχει και ένας άλλος τρόπος να κοιτάξουμε την πραγματικότητα. Μια σειρά από συζητήσεις που θέλουν να δώσουν την ευκαιρία στους ανθρώπους του πολιτισμού να μοιραστούν τις σκέψεις τους, την έλξη τους, τις επιθυμίες τους για την τέχνη.

Έρευνα - Παρουσίαση:
Μαρίνα Μαλένι

Θεματολογία:
Μαρίνα Μαλένι, Ελένη Ξένου

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Μαρία Χαρή

Σάββατο
5.00 μ.μ.
PIK 1

PIKO | PIKO

Ξίναί θέμα ΥΓΕΙΑΣ

ΕΙΝΑΙ ΘΕΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Καθημερινή εκπομπή με θέμα το πολυτιμότερο αγαθό, την υγεία. Κορυφαίοι γιατροί μας ενημερώνουν για θέματα υγείας που αφορούν όλους μας. Με γλώσσα απλή και κατανοητή μας πληροφορούν για τη σημασία της πρόληψης, τη συμπτωματολογία και τις θεραπευτικές επιλογές που προσφέρονται.

Έρευνα - Επιμέλεια - Σκηνοθεσία:
Αμάντα Πελεντρίδου

Εκτέλεση Παραγωγής:
SLAS Productions

Δευτέρα με Παρασκευή
11.00 π.μ.
PIK 1 - PIK HD

Ηπιότερη ανάκαμψη το 2021 βλέπει πλέον η Ε.Ε.

Στην Ευρωζώνη ο ρυθμός ανάπτυξης θα ανέλθει στο 4,2% έναντι 5,8% που ήταν η πρόβλεψη της Επιτροπής τον Ιούλιο

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Επιστροφή στις –πιο αισιόδοξες– εκτιμήσεις της εαρινής πρόγνωσης του περασμένου Μαΐου για το 2020 σηματοδοτεί η φθινοπωρινή πρόγνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ευρωπαϊκή οικονομία. Σημαντικά προς τα κάτω, ωστόσο, αναθεωρείται η εκτίμηση για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ το 2021, καθώς είναι σαφές ότι ο κορωνοϊός θα συνεχίζει να δρα ανασταλτικά για την οικονομική δραστηριότητα και το επόμενο έτος.

Σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις το ΑΕΠ της Ε.Ε. αναμένεται να συρρικνωθεί φέτος κατά 7,4% – όσο προβλεπόταν και την άνοιξη, και λιγότερο από την ύφεση 8,3% που προβλεπόταν στην ενδιάμεση πρόγνωση του Ιουλίου. Αντιστοίχως, η ύφεση στην Ευρωζώνη αναμένεται να φτάσει το 7,8% (έναντι εκτίμησης 8,7% τον Ιούλιο και 7,7% τον Μάιο).

Η ανάκαμψη προβλέπεται πλέον να περιοριστεί στο 4,1% το 2021 για την Ε.Ε. (τον Ιούλιο προβλεπόταν εκτίναξη της τάξεως του 6,1%) και στο 4,2% για την Ευρωζώνη (αντί 5,8% που ήταν η εκτίμηση του Ιουλίου). Τόσο η Ε.Ε. όσο και η Ευρωζώνη προβλέπεται να μεγεθυνθούν κατά 3% το 2022.

«Αυτό συνεπάγεται ότι το ΑΕΠ της Ε.Ε. στο τέλος του 2022 θα είναι οριακά χαμηλότερο από τα προ πανδημίας επίπεδα», δήλωσε στη συνέντευξη όπου παρουσίασε τα κεντρικά μηνύματα της νέας πρόγνωσης ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζεντίλνι. «Δυστυχώς, όμως, αυτό δεν θα ισχύει σε όλα τα κράτη-μέλη», πρόσθεσε, σε μία αναφορά στην άνιση φύση της αναμενόμενης ανάκαμψης.

Το αθροιστικό δημοσιονομικό έλλειμμα της Ευρωζώνης αναμένεται να εκτοξευθεί, ως αποτέλεσμα της ύφεσης αλλά και των μέτρων άμβλυνσης των συνεπειών της πανδημίας, από 0,6% του ΑΕΠ το 2019 σε 8,8% του ΑΕΠ φέτος.

Στη συνέχεια προβλέπεται ότι θα μειωθεί στο 6,4% του ΑΕΠ το 2021 και στο 4,7% (ακόμα σημαντικά υψηλότερο από το όριο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης) το 2022. Αντιστοίχως, το χρέος της οικονομίας της Ευρω-

ζώνης θα αυξηθεί από 85,9% του ΑΕΠ το 2019 σε 101,7% φέτος, 102,3% του χρόνου και 102,6% του ΑΕΠ το 2022.

Εξετάζοντας την κατάσταση ανά κράτος-μέλος, η χώρα που έχει πληγεί σφοδρότερα όλων είναι η Ισπανία, της οποίας η οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 12,4% φέτος. Δεν είναι τυχαίο ότι οι επόμενες πέντε χώρες με τις χειρότερες επιδόσεις είναι οικονομίες με μεγάλη εξάρτηση από τον τουρισμό (Ιταλία με -9,9%, Κροατία με -9,6%, Γαλλία με -9,4%, Πορτογαλία με -9,3% και Ελλάδα -9%). Η μικρότερη ύφεση καταγράφεται στη

Το ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο τέλος του 2022 θα είναι οριακά χαμηλότερο από τα προ πανδημίας επίπεδα.

Λιθουανία (2,2%) και στην Ιρλανδία (2,3%), ενώ η Σουηδία με την επίμαχη στρατηγική της ανοσίας της αγέλης βρίσκεται στην τρίτη θέση (3,4%).

Ιδιαίτερα ανθεκτική στην κρίση του κορωνοϊού αποδεικνύεται επίσης η πολωνική οικονομία (ΑΕΠ -3,6%), αλλά και αυτές βόρειων χωρών με εξαιρετικές υγειονομικές επιδόσεις (Δανία με ύφεση 3,9%, Φινλανδία με 4,3%, Εσθονία με 4,6%).

Όπως σημείωσε ο κ. Τζεντίλνι, πέρα από την πιθανή παράταση της πανδημίας και την επιδεινωσή της, ο βασικός παράγοντας που μπορεί να οδηγήσει σε ένα πιο αρνητικό σενάριο το 2021 είναι αν τα υποστηρικτικά μέτρα πολιτικής –υγειονομικά και δημοσιονομικά– «αποσυρθούν πρόωρα».

Επιπλέον, οι πιέσεις στις χρηματαγορές, «που δεν υφίστανται τώρα, δεν μπορούν να αποκλειστούν στο μέλλον». Ωστόσο, όπως κατέληξε, υπάρχει και η πιθανότητα οι εξελίξεις να αποδειχθούν καλύτερες του βασικού σεναρίου: οι ιατρικές καινοτομίες μπορεί να επιτρέψουν την ταχύτερη επιστροφή στην κανονικότητα.

Η φθινοπωρινή πρόγνωση της Κομισιόν, που καταρτίστηκε σε

Εκτιμήσεις για τη μεταβολή του ΑΕΠ

	2020	2021	2022
Βέλγιο	-8,4%	4,1%	3,5%
Γερμανία	-5,6%	3,5%	2,6%
Εσθονία	-4,6%	3,4%	3,5%
Ιρλανδία	-2,3%	2,9%	2,6%
ΕΛΛΑΔΑ	-9,0%	5,0%	3,5%
Ισπανία	-12,4%	5,4%	4,8%
Γαλλία	-9,4%	5,8%	3,1%
Ιταλία	-9,9%	4,1%	2,8%
Κύπρος	-6,2%	3,7%	3,0%
Λετονία	-5,6%	4,9%	3,5%
Λιθουανία	-2,2%	3,0%	2,6%
Λουξεμβούργο	-4,5%	3,9%	2,7%
Μάλτα	-7,3%	3,0%	6,2%
Ολλανδία	-5,3%	2,2%	1,9%
Αυστρία	-7,1%	4,1%	2,5%
Πορτογαλία	-9,3%	5,4%	3,5%
Σλοβενία	-7,1%	5,1%	3,8%
Σλοβακία	-7,5%	4,7%	4,3%
Φινλανδία	-4,3%	2,9%	2,2%
ΕΥΡΩΖΩΝΗ	-7,8%	4,2%	3,0%

ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

συνθήκες ακραίας αβεβαιότητας, βασίζεται σε δύο κρίσιμες υποθέσεις εργασίας: ότι τα περιοριστικά μέτρα κατά της πανδημίας θα διαρκέσουν ως το τέλος του έτους και θα αρχίσουν να χαλαρώνουν σταδιακά μέσα στο 2021· και ότι οι εμπορικές σχέσεις της Ε.Ε. και του Ηνωμένου Βασιλείου θα διεξάγονται από 1ης Ιανουαρίου 2021 υπό τους όρους του ΠΟΕ (με άλλα λόγια ότι δεν θα υπάρξει συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ των δύο πλευρών).

Η επίτευξη μιας τέτοιας συμφωνίας είναι ένα ακόμα upside risk που ενδεχομένως να οδηγήσει σε καλύτερα οικονομικά στοιχεία για το 2021 από αυτά που προβλέπει η Επιτροπή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα εφιαλτικά σενάρια της εαρινής πρόγνωσης σε περίπτωση δεύτερου lockdown (ύφεση 15,5% για το 2020) ή σφοδρού δεύτερου κύματος της πανδημίας (-10,5%) δεν υιοθετούνται πλέον από την Κομισιόν. Μένει να φανεί αν οι νεότερες εκτιμήσεις της θα αποδειχθούν ρεαλιστικές, δεδομένης της επαναφοράς μέτρων παρεμφερών με αυτά της άνοιξης σε όλη την Ευρώπη και της ραγδαίας εξάπλωσης του ιού.

Προσωρινή συμφωνία στις Βρυξέλλες για πρόσβαση στα κοινοτικά κονδύλια

Ένα κρίσιμο βήμα για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ της γερμανικής προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έγινε χθες, όταν οι δύο πλευρές κατέληξαν σε μία προσωρινή συμφωνία για τη συμμόρφωση με το κράτος δικαίου και τη διασύνδεση της με την πρόσβαση στα κονδύλια του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Όπως δήλωσε ο Μίκαελ Κλάους, μόνιμος αντιπρόσωπος της Γερμανίας στην Ε.Ε., που ηγήθηκε των διαπραγματεύσεων από την πλευρά του Συμβουλίου, η συμφωνία αποτελεί «ορόσημο» στην πορεία για την οριστικοποίηση του πακέτου του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) και του Ταμείου Ανάκαμψης των 750 δισ. ευρώ.

«Ο νέος μηχανισμός αιρεσιμότητας θα ενισχύσει τη θωράκιση του προϋπολογισμού της Ε.Ε., όταν παραβεί τις αρχές του κράτους δικαίου οδηγούν σε κακοδιαχείριση των κοινοτικών

Προβλέπεται διασύνδεση της χρηματοδότησης των χωρών με τη συμμόρφωσή τους με το κράτος δικαίου.

πόρων», τόνισε ο Γερμανός διπλωμάτης, προσθέτοντας: «Τώρα είναι η ώρα να καταλήξουμε σε συμφωνία και για το υπόλοιπο πακέτο [...]

Με το δεύτερο κύμα της πανδημίας να χτυπά με σφοδρότητα τα κράτη-μέλη, δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο».

Την ικανοποίησή της με την εξέλιξη εξέφρασε και η πλευρά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο ευρωβουλευτής Πέτρι Σαρβαμάα, που εκπροσώπησε το Κοινοβούλιο στις σχετικές διαπραγματεύσεις, είπε: «Καταλήξαμε σε μία ιστορική συμφωνία για τους

Ευρωπαίους, που περίμεναν από εμάς να δράσουμε. Η χρήση των πόρων της Ε.Ε. πλέον τίθεται υπό την αίρεση της συμμόρφωσης με τις αρχές του κράτους δικαίου, μεταξύ των οποίων η ανεξαρτησία των εθνικών δικαστικών συστημάτων».

Σημειώνεται ότι η Πολωνία και η Ουγγαρία –τα δύο κράτη-μέλη εναντίον των οποίων έχουν κινηθεί διαδικασίες βάσει του άρθρου 7 της Συνθήκης για την Ε.Ε. για πολιτικές υπονόμευσης του κράτους δικαίου εκ μέρους των κυβερνήσεών τους– έχουν απειλήσει να μπλοκάρουν το ΠΔΠ και το Ταμείο Ανάκαμψης αν δεν τους ικανοποιήσει ο σχετικός μηχανισμός που θα συμφωνούνταν μεταξύ Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου.

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ότι για την ενεργοποίηση του ΠΔΠ και του Ταμείου απαιτείται η κύρωση της απόφασης περί ιδίων πόρων από όλα τα κράτη-μέλη.

Πρόσθετες αγορές κρατικών ομολόγων στη Βρετανία

Την επέκταση του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης κατά 150 δισ. λίρες (195 δισ. δολ.) αποφάσισε η Τράπεζα της Αγγλίας σε μία προσπάθεια τόνωσης της βρετανικής οικονομίας η οποία πλήττεται από την πορεία της πανδημίας, αλλά και από την αβεβαιότητα που προκαλεί το Brexit. Η Τράπεζα της Αγγλίας ανακοίνωσε ότι θα διατηρήσει αμετάβλητο το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο ιστορικό χαμηλό του 0,1%, αυξάνοντας ταυτόχρονα τις αγορές κρατικών ομολόγων. Έτσι, το συνολικό ποσό που θα διαθέσει, κατ' αυτόν τον τρόπο ανέρχεται πλέον στις 875 δισ. λίρες, ήτοι στα 1,1 τρις. δολ.

Η Τράπεζα της Αγγλίας επεκτείνει το πρόγραμμα χαλάρωσης κατά 150 δισ. λίρες.

Όπως προειδοποίησε, οι περιορισμοί για τη συγκράτηση της εξάπλωσης του ιού θα έχουν σοβαρότερες επιπτώσεις –από αυτές που προβλέπονταν τον περασμένο Αύγουστο– στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, οδηγώντας σε πτώση του ΑΕΠ το τέταρτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Η Βρετανία επέβαλε, όπως πολλές χώρες της Ευρώπης, περιοριστικά μέτρα για να ανακόψει την ανοικτή πορεία της πανδημίας, κλείνοντας μπαρ και εστιατόρια αλλά και καταστήματα που δεν παύουν να αναγκάζουν είδη μέχρι τις 2 Δεκεμ-

βρίου. Στο μεταξύ, «ασυνήθιστα αβέβαιο» χαρακτηρίζει η Τράπεζα της Αγγλίας το μέλλον της βρετανικής οικονομίας, αναφερόμενη τόσο στο lockdown όσο και στις συνυμπίδες με την Ε.Ε. για την σύναψη εμπορικής συμφωνίας. «Εξαρτάται από την εξέλιξη της πανδημίας αλλά και από τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την προστασία της δημόσιας υγείας. Επιπλέον, σε αυτό συνηγορούν και παράγοντες όπως το είδος αλλά και η μετάβαση σε μία νέα εμπορική συμφωνία μεταξύ Ε.Ε. και Ηνωμένου Βασιλείου. Εξαρτάται επίσης από την ανταπόκριση των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων αλλά και των αγορών στις εξελίξεις αυτές», αναφέρει χαρακτηριστικά. Εν τω μεταξύ, ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον είχε προειδοποιήσει πριν από λίγες ημέρες ότι θα πρέπει η χώρα να προετοιμαστεί για ένα Brexit χωρίς συμφωνία, γεγονός που, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το CNN, μπορεί να κοστίσει 25 δισ. δολ. στη βρετανική οικονομία την επόμενη χρονιά. Ο Τιμ Μουρ, διευθυντής οικονομικών αναλύσεων στην IHS Markit επισήμανε ότι «η επιβολή περιοριστικών μέτρων τον Νοέμβριο αλλά και η επιδείνωση της επιδημιολογικής κατάστασης λόγω της πανδημίας στην υπόλοιπη Ευρώπη καταδεικνύουν ότι η βρετανική οικονομία είναι έτοιμη να βυθιστεί σε ύφεση που μπορεί να φτάσει σε διψήφιο ποσοστό αυτόν τον χειμώνα. Παράλληλα, ο δρόμος για την ανάκαμψη το 2021 θα είναι γεμάτος από προκλήσεις».

Διπλάσια η κινεζική οικονομία σε 15 χρόνια

Έναν στόχο για ανάπτυξη της τάξης του 5% ετησίως, σαφώς πολύ λιγότερο φιλόδοξο από τους συνήθεις, αναμένεται να θέσει η Κίνα για την επόμενη πενταετία. Την είδηση αναφέρει το Reuters επικαλούμενο πηγές που δεν κατονομάζει, αλλά διευκρινίζει ότι πρόσκεινται στην κινεζική ηγεσία.

Το Πεκίνο έχει δημοσιοποιήσει από την προηγούμενη εβδομάδα τις κατευθυντήριες γραμμές του οικονομικού προγράμματος για την επόμενη πενταετία, στο πλαίσιο του οποίου υπογραμμίζει ότι είναι ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην ποιοτική ανάπτυξη και όχι στους υψηλούς ρυθμούς. Η αρχή οικονομικού σχεδιασμού της χώρας ανέφερε πως θα προτείνει συγκεκριμένους αριθμητικούς στόχους για την οικονομική ανάπτυξη και τη διάρθρωση της οικονομίας μέχρι το 2025. Πάγια τακτική του Πεκίνου είναι, όμως, να ανακοινώσει τους συγκεκριμένους στόχους που θέτει για την επόμενη πενταετία πριν από την ετήσια σύνοδο της Λαϊκής Εθνοσυνέλευσης που συνήθως συγκαλείται τον Μάρτιο.

Τα έως τώρα στοιχεία για την οικονομία της Κίνας, που επλήγη πρώτη αλλά και ανέκαμψε πρώτη από την πανδημία, κατατείνουν σε ανάπτυξη 2,1% για το σύνολο του τρέχοντος έτους. Σε ό,τι αφορά τις προβλέψεις για το επόμενο έτος, δημοσκοπήση που διεξήγαγε το Bloomberg μεταξύ οικονομολόγων κατέδειξε ότι οι εκτιμήσεις συγκλίνουν σε μια σημαντική ανάκαμψη με ρυθμό 8%.

Από την πλευρά του Πεκίνου, άλλωστε, ο Κινέζος πρόεδρος Σι

Μέσα στην επόμενη δεκαετία η Κίνα θα αυξήσει τις εισαγωγές της ώστε να φτάσουν σε αξία τα 22 τρις. δολάρια.

Το Πεκίνο θέτει ως στόχο μέσο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ 5% την επόμενη πενταετία.

Τζινπίνγκ έχει προεξοφλήσει πως η κινεζική οικονομία θα διπλασιασθεί σε μέγεθος στα επόμενα 15 χρόνια. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει μέσο όρο ετήσιας ανάπτυξης της τάξης του 4,7%. Προτού πληγεί από την παν-

δημία του κορωνοϊού, η Κίνα είχε θέσει στόχο για ανάπτυξη 6% μέσα στο τρέχον έτος. Ο στόχος αυτός ήταν ήδη χαμηλός σε σύγκριση με τους υλιγγιώδεις ρυθμούς των περασμένων ετών και αντανάκλασε τη σταδιακή αλλαγή αναπτυξιακού μοντέλου που είχε σχεδιάσει και εφαρμόζε το Πεκίνο.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Πεκίνου, η οικονομική ανάπτυξη θα βασιζόταν όλο και περισσότερο στην εγχώρια ζήτηση και κατανάλωση και λιγότερο στις εξαγωγές. Θα προέβλεπε επίσης σταδιακή ενσωμάτωση πολιτικών πιο φιλικών

ΑΝΑΛΥΣΗ

Εκτός ελέγχου το χρέος της Ιταλίας το 2021

Των **CHIARA ALBANESE** και **JOHN FOLLAIN / BLOOMBERG**

Το ενδεχόμενο να ξεφύγει από κάθε έλεγχο το χρέος της Ιταλίας τον επόμενο χρόνο, αναφέρει υψηλόβαθμο στέλεχος της κυβέρνησης συνασπισμού, προσθέτοντας ότι αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί εάν η οικονομία ανέκαμπτε γρήγορα μετά την επιβολή του δεύτερου lockdown.

«Το χρέος της Ιταλίας φέτος θα φτάσει περίπου το 160% του ΑΕΠ. Εάν η οικονομική ανάκαμψη είναι μικρή, τότε το χρέος κινδυνεύει να λάβει εκρηκτικές διαστάσεις ήδη από το 2021», ανέφερε σε συνέν-

μά της, η Oxford Economics ανέφερε την περασμένη Πέμπτη ότι το ΑΕΠ της Ιταλίας θα μπορούσε να συρρικνωθεί κατά 2% το τελευταίο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, μετά την επιβολή νέων μέτρων περιορισμού της COVID-19.

Ο Λουίτζι Μαρατίν προσέθεσε πως είναι απαραίτητο η Ιταλία να εκμεταλλευθεί τη βοήθεια που θα λάβει από την Ε.Ε από το 2021 και προειδοποίησε πως οποιαδήποτε καθυστέρηση θα μπορούσε να επιδεινώσει το μέλλον της οικονομίας.

Η Ρώμη θα λάβει τη μεγαλύτερη οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Ανάκαμψης, η οποία, κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου προγράμματος, θα φτάσει περίπου τα 209 δισ. ευρώ σε δάνεια και επιχορηγήσεις. Η τελική έγκριση ωστόσο έχει καθυστερήσει στο πλαίσιο διαπραγματεύσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το κόμμα στο οποίο ανήκει ο κ. Μαρατίν, το Italia Viva του οποίου ηγέτης είναι ο Ματέο Ρέντι, έχει έρθει πολλές φορές σε διαφωνία με τον πρωθυπουργό Τζουζέπε Κόντε, το Δημοκρατικό Κόμμα, αλλά και το Κίνημα Πέντε Αστέρων. Το Italia Viva έχει παροτρύνει την κυβέρνηση να μειώσει τους περιορισμούς που έχει λάβει για τη συγκράτηση της διασποράς του ιού, προκειμένου να διασωθούν οι επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο της συνέντευξης που παραχώρησε, ο κ. Μαρατίν τόνισε ότι το πραγματικό πρόβλημα της χώρας δεν είναι ο ιός, αλλά η αποτυχία της να «εκσυγχρονίσει» την οικονομία της σε μια περίοδο οικονομικής στασιμότητας που διήρκεσε 20 χρόνια.

Ο ίδιος ανέφερε ότι η αγορά εργασίας, οι χρηματιστηριακές αγορές, η Δικαιοσύνη, αλλά και το φορολογικό σύστημα χρειάζονται μεταρρυθμίσεις, ενώ κάλεσε να γίνουν προσπάθειες ώστε να ψηφιοποιηθούν περισσότερες υπηρεσίες και να ενταχθούν περισσότερες γυναίκες στην αγορά εργασίας. Επίσης, τόνισε ότι η Ιταλία θα πρέπει να περιμένει από την ΕΚΤ να ολοκληρώσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων που έχει ανακοινώσει, διατηρώντας, με την απόφαση αυτή, το κόστος δανεισμού χαμηλά. Επισήμανε, δε, πως ακόμη και εάν οι αποδόσεις των ομολόγων παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα, η Ιταλία θα αντιμετωπίσει οικονομικά προβλήματα χωρίς όμως να σημειώνει ταχύτερη ανάπτυξη.

Ο πρωθυπουργός Τζ. Κόντε θα ανακοινώσει επιπλέον ενίσχυση, ύψους 1,5 δισ. ευρώ, για τη στήριξη των επιχειρήσεων.

ντευξη του την Τετάρτη ο Λουίτζι Μαρατίν, επικεφαλής της οικονομικής επιτροπής στη Βουλή.

Στο πλαίσιο των μέτρων που έλαβε η ιταλική κυβέρνηση για τον περιορισμό της εξαρσης του ιού, ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε αποφάσισε την απαγόρευση της κυκλοφορίας σε πόλεις υψηλού κινδύνου, ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνεται και το Μιλάνο, που συνιστά οικονομικό κέντρο της χώρας.

Η επιβολή ενός δεύτερου lockdown σε διάστημα έξι μηνών θα επιφέρει και άλλο χτύπημα στην ήδη χειμαζόμενη ιταλική οικονομία, ενώ την ίδια στιγμή ο Κόντε ετοιμάζεται να ανακοινώσει επιπλέον οικονομική ενίσχυση, ύψους 1,5 δισ. ευρώ, για τη στήριξη των επιχειρήσεων.

«Είναι ξεκάθαρο ότι η Ιταλία θα έρθει αντιμέτωπη με ύφεση το τέταρτο τρίμηνο», ανέφερε ο κ. Μαρατίν. Πρόκειται δηλαδή για πιο δυσμενές σενάριο σε σύγκριση με αυτό που είχε προβλέψει αρχικά η κυβέρνηση. Σε σημειώ-

Η προεκλογική περίοδος εκτόξευσε τα μεγέθη των New York Times

Τα κέρδη ανά μετοχή ανήλθαν στα 20 σεντς έναντι εκτιμήσεων για 11 σεντς

Εναν απρόβλεπτο νικητή είχαν οι αμερικανικές εκλογές κι ως μην υπάρχει ακόμη οριστικό και αμετάκλητο αποτέλεσμα που να προσδιορίζει ποιος θα είναι ο επόμενος ένοικος του Λευκού Οίκου.

Πρόκειται για τους New York Times, την ιστορική εφημερίδα της Νέας Υόρκης, που το τελευταίο τρίμηνο κατέγραψε σημαντικά κέρδη ανώτερα των προσδοκιών των οικονομικών αναλυτών και σε μεγάλο βαθμό τα οφείλει σε όσα συνέβησαν στην υπερδύναμη τους τελευταίους μήνες με προεξάρχουσα την κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τη βοήθησε εν ολίγοις το αυξημένο ενδιαφέρον των Αμερικανών για τις πολιτικές εξελίξεις, που εκδηλώθηκε, άλλωστε, με μια πρωτοφανή συμμετοχή στις εκλογές.

Η εφημερίδα ενέγραψε μεγάλο αριθμό συνδρομητών στην ηλεκτρονική της έκδοση. Έτσι το τρίτο τρίμηνο τα κέρδη των NYT έφτασαν στα 20 σεντς ανά μετοχή, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις των οικονομικών αναλυτών για κέρδη 11 σεντς ανά μετοχή. Τα έσοδα της εκτινάχθηκαν στα 426,9 εκατομμύρια δολάρια, υπερβαίνοντας τις προσδοκίες των αναλυτών της Wall Street για 411,8 εκατομμύρια δολάρια.

Τους τελευταίους τρεις μήνες πριν από την κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση οι NYT προσέθεσαν στους συνδρομητές της ηλεκτρονικής τους έκδοσης άλλους 393.000 νέους πιστούς αναγνώστες. Καθοριστικός παράγοντας ήταν, βέβαια, η επικαιρότητα και η ασυνήθιστη αυτή συγκυρία των προεδρικών εκλογών που διεξάγονταν εν μέσω εντονότατης πόλεως και προπαντός με φόντο την πανδημία και τον οικονομικό της αντίκτυπο. Όπως τόνισε η εφημερίδα στη σχετική της ανακοίνωση, τα έσοδα από τις συνδρομές στην ηλεκτρονική της έκδοση υπερέβησαν για πρώτη φορά στην ιστορία της τα έσοδα από την έντυπη έκδοσή της.

Σημειωτέον ότι στη διάρκεια του ίδιου τριμήνου μειώθηκαν κατά 30% τα έσοδα από τη διαφήμιση, καθώς οι επιχειρήσεις περιορίσαν τις δαπάνες τους στη διάρκεια της πανδημίας. Όπως επισημαίνει στο σχετικό ρεπορτάζ της η ιστοσελίδα του περιοδικού Forbes, η παραδοσιακή διαφημιστική βιομηχανία έχει δεχθεί καιρίο πλήγμα καθώς η διαφήμιση έχει απορροφηθεί σε μεγάλο

Ο όμιλος γνωστοποίησε ότι τα έσοδα από τις συνδρομές στην ηλεκτρονική έκδοση υπερέβησαν για πρώτη φορά στην ιστορία της τα έσοδα από την έντυπη έκδοση.

Το τελευταίο τρίμηνο οι συνδρομητές της ηλεκτρονικής έκδοσης αυξήθηκαν κατά 393.000.

βαθμό από τους τεχνολογικούς κολοσσούς όπως το Facebook.

Η εφημερίδα προσπαθεί, όμως, να αντλήσει περισσότερα έσοδα από τις πληρωμές των αναγνωστών της και να υπερκαλύψει, έτσι, το πλήγμα που έχει δεχθεί η διαφημιστική αγορά και μαζί της ο έντυπος τύπος και όλα τα ΜΜΕ. Όπως σχολιάζει σχετικό re-

πορτάζ του Bloomberg, οι επενδυτές παρακολουθούν τώρα τα οικονομικά της εφημερίδας για να διαπιστώσουν κατά πόσον θα διατηρήσει αυτούς τους ρυθμούς αύξησης των εσόδων της σε περίπτωση που ο Ντόναλντ Τραμπ χάσει τις εκλογές και αρχίσει σταδιακά να εξανεμίζεται το ενδιαφέρον των αναγνωστών για την επικαιρότητα.

Προσφορά

Προνοώντας, πάντως, για παν ενδεχόμενο, η εφημερίδα προσπαθεί να προσελκύσει νέους συνδρομητές με μια δημοφιλή προσφορά της, το ένα δολάριο την εβδομάδα. Έχει, άλλωστε, θέσει στόχο να έχει συγκεντρώσει

συνολικά 10 εκατομμύρια συνδρομητές μέχρι το 2025. Όλα δείχνουν πως έχει τη δυναμική να το επιτύχει δεδομένου ότι τον περασμένο μήνα είχε ήδη 7 εκατομμύρια συνδρομητές.

Παράλληλα σχεδιάζει να συνεργαστεί με εταιρείες τεχνολογίας όπως η Google. Σε ό,τι αφορά την υποδοχή που επεφύλασσε η αγορά στην επιτυχία αυτή των New York Times, οι μετοχές της σημείωσαν άνοδο κατά 3,7% φτάνοντας στα 43 δολάρια στην προ-συνεδρίαση. Από την αρχή του έτους έχουν, άλλωστε, καταγράψει συνολική άνοδο 29% όταν στο ίδιο χρονικό διάστημα η συνολική άνοδος του δείκτη S&P 500 δεν υπερέβη το 6%.

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Ο όμιλος SPPMEDIA αναζητά άτομα για στελέχωση του Εμπορικού Τμήματος.

Απαραίτητα προσόντα:

- Πτυχίο διοίκησης επιχειρήσεων, μάρκετινγκ, επικοινωνίας ή συναφούς κλάδου.
- Ευχάριστη και δυναμική προσωπικότητα και ομαδικό πνεύμα.
- Οργανωτικές, επικοινωνιακές και διαπραγματευτικές ικανότητες.
- Προσανατολισμός στην επίτευξη στόχων.
- Γνώση χρήσης Η/Υ.
- Εμπειρία στις πωλήσεις θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Παρακαλώ όπως αποστέλλονται τα βιογραφικά σημειώματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση drousiotou@sppmedia.com (κα Ελένη Δρουσιώτου, τηλ. 22472401)

Harris Kyriakides LLC, acting on behalf of its client, the Cyprus Marine and Maritime Institute (CMMI), invites applications for the recruitment by CMMI of a qualified applicant for the position of Procurement Officer.

The Cyprus Marine and Maritime Institute

The Cyprus Marine and Maritime Institute (CMMI) is an innovative, non-profit, research, innovation and technology development centre established in Cyprus, supported by EU funds as well as the Government of Cyprus and established industry stakeholders. The CMMI draws on expertise from local universities and industry and international partners. The goals of the CMMI are to develop knowledge and to utilise new approaches and technologies to solve challenges facing the marine environment and the wider maritime and offshore sectors.

The focus areas include, but are not limited to:

1. Marine and Offshore Science, Technology, and Engineering,
2. Marine Robotics and Automation Systems,
3. Maritime Digitalization and Vessel Performance Optimization,
4. Marine Observation and Underwater & Seabed Technologies,
5. Marine & Coastal Ecosystems,
6. Maritime Human Element,
7. Marine Cultural Heritage,
8. Marine & Maritime Policy Research and Regional Cooperation.

Job description

The Procurement Officer will have a key role in procuring high-quality and cost-efficient supplies for the CMMI. The successful candidate will follow procurement procedures, maintain an updated list of current and incoming inventory and be responsible for approving purchases. The Procurement Officer's duties will include staff supervision on areas of procurement, maintaining positive supplier relations, evaluating supply options, approving purchases, compliance with applicable law and maintaining accurate records.

Responsibilities

- Researching and evaluating prospective suppliers.
- Preparing budgets, cost analyses and reports, and maintaining records.
- Maintaining and updating supplier information such as qualifications, delivery times, product ranges, etc.
- Reviewing, comparing, and analysing products and services to be purchased.
- Following and enforcing the company's public procurement policies and procedures.
- Collecting requests from departments for new acquisitions.
- Ensuring accurate delivery of orders.
- Communicating with relevant departments of public authorities for guidance.
- Updating the e-procurement system as required by law.

HARRIS KYRIAKIDES

Requirements

- Bachelor's Degree in Business Administration, Accounting, or other relevant degree.
- A minimum of two years' work experience in a relevant position and/or accounting.
- Knowledge and experience in public procurement procedures and the use of the e-procurement system.
- Strong verbal and written communication skills in English and Greek.
- Strong computer literacy.
- Ability to multi-task and prioritise deadlines/deliverables.
- Ability to work in a fast-paced and innovative environment.

Salary and Benefits

An attractive remuneration package will be offered to the successful candidate, depending on qualifications and experience.

How to apply

Interested candidates are requested to send their full CV in English, accompanied by a single-page cover letter by email to recruitment@harriskyriakides.law (Position Reference PO2020) no later than the 4th of December 2020. Shortlisted candidates may be required to provide references. Only applications that fulfil the above criteria will be considered. All applications will be treated in strict confidence.

For further information please contact us at recruitment@harriskyriakides.law

Το ΤΑΙΠΕΔ δημοσίευσε πρόσκληση για τον εκπλειστηριασμό επτά ακινήτων, μεταξύ των οποίων αξιόλογη έκταση στην Ερμιόνη, ιαματικές πηγές και το Ξενία της Κύθνου (φωτ.).

Πωλήσεις ακινήτων από ΤΑΙΠΕΔ και ΕΤΑΔ

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Δημόσιο και αρμόδιοι φορείς αυξάνουν τον όγκο των ακινήτων ιδιοκτησίας του που διατίθενται προς αξιοποίηση. Το ΤΑΙΠΕΔ δημοσίευσε πρόσκληση για τον εκπλειστηριασμό επτά ακινήτων, μεταξύ των οποίων αξιόλογη έκταση στην Ερμιόνη, αλλά και ιαματικές πηγές και το «Ξενία» της Κύθνου. Η «αδελφή» εταιρεία ΕΤΑΔ προκήρυξε επίσης διαγωνισμό για τα δύο σαλέ στον Παρνασσό, ενώ διεργασίες έχουν εκκινήσει, σύμφωνα με πληροφορίες, και σχετικά με τις ισχύουσες συμβάσεις παραχώρησης των δύο «Ξενία» στην Αράκωβα και στους Δελφούς. Παράλληλα, ετοιμάζεται μέχρι το τέλος του χρόνου διαγωνισμός και για το «Ξενία» Εδεσσας, ενώ «τρέχει» διαδικασία για το αντίστοιχο συγκρότημα της Κομοτηνής. Παράλληλα, η ΕΤΑΔ ωριμάζει μια σειρά διαγωνισμών, ενώ το ΤΑΙΠΕΔ, μόλις βελτιωθούν οι συνθήκες στην αγορά, δηλαδή αρθεί η ανησυχία για την πανδημία, είναι έτοιμο να προχωρήσει την αξιοποίηση του ιππικού κέντρου Μαρκοπούλου, που θα αποκτήσει και δυνατότητα εμπορικής χρήσεων, αλλά και τις έκτασες στην πρώην αμερικανική βάση στις Γούρνες Ηρακλείου Κρήτης, όπου έχει αδειοδοτηθεί η ανάπτυξη ολοκληρωμένου τουριστικού συγκροτήματος.

Τα επτά νέα ακίνητα που «βγάζει» τώρα προς αξιοποίηση το ΤΑΙΠΕΔ μέσα από την πλε-

κτρονική πλατφόρμα e-Auction είναι τρία γειτνιάζοντα παραθαλάσσια οικοπέδα στη θέση Σαμπάρτζα στην Ερμιόνη Αργολίδας, επίσης όμορα και παραθαλάσσια οικοπέδα στη Νέα Ηρακλείτσα της Καβάλας, την ιαματική πηγή στο «Ξενία» Κύθνου (μεταβίβαση δικαιώματος επιφανείας για 99 χρόνια), πολυώροφο κτίριο γραφείων στο κέντρο της Αθήνας, και συγκριμένα στην Ιπποκράτους 88, οροφодιαμέρισμα στη διασταύρωση Αιόλου και Ερμού και τα κτίρια των πρώην ειρνοδικείων στην Ανδρίτσαινα και στην Κλειτορία στην Πελοπόννησο. Η προθεσμία υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών και εγγράφων της α' φάσης του διαγωνισμού έχει οριστεί για τις 18 Μαρτίου 2021 και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν περισσότερες λεπτομέρειες στο e-publicrealestate.gr.

Την ίδια ώρα η ΕΤΑΔ, ιδιοκτήτρια και διαχειρίστρια του χιονοδρομικού κέντρου Παρνασσού, προχώρησε στην προκήρυξη δύο ανοιχτών διαγωνισμών, με δικαίωμα αντιπροσφοράς, επίσης μέσω του e-publicrealestate.gr, που αφορούν την εκμίσθωση χώρων για τη λειτουργία επιχειρήσεων μαζικής εστίασης και αναψυχής εντός των εγκαταστάσεων του χιονοδρομικού κέντρου. Ο πρώτος διαγωνισμός αφορά τα κτίρια στη θέση «Κελάρια 1750» και «Κελάρια 1950» και ο δεύτερος στη θέση «Φτερόλακα 1850» καθώς και στη θέση του αναβατήρα «Βάκχος 2250».

Το facelift της Αθηναϊκής Ριβιέρας, μαγνήτης για επενδυτές ακινήτων

Αυξάνεται η ζήτηση, με τις τιμές να κυμαίνονται από 2.500 έως 9.000 το τ.μ

Η υπό εξέλιξη μεταμόρφωση της Αθηναϊκής Ριβιέρας με μεγάλα επενδυτικά έργα, οικιστικά και υποδομών, όχι μόνο δεν έχει διαφύγει την προσοχή της διεθνούς αγοράς αλλά φαίνεται να αποτελεί στην παρούσα φάση ένα από τα πιο ενδιαφέροντα σημεία για επενδύσεις σε ακίνητα από μια μεγάλη γκάμα δυνητικών αγοραστών από όλο τον κόσμο.

Στο δυτικό παραλιακό μέτωπο της Αττικής μπορεί να βρει κανείς πλέον σήμερα από υπερπολυτελείς παραθεριστικές κατοικίες αξίας δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, όπως αυτές που αναπτύσσει ο Αστέρας Βουλιαγμένης, έως διαμερίσματα σε ουρανοξύστη που θα κατασκευάσει η Lamda Development στο Ελληνικό, και από πολυτελείς μεζονέτες στη Βούλα, όπως αυτές που επιδιώκει να αναπτύξει η Hines, έως μεταχειρισμένα ακίνητα σε υφιστάμενες πολυκατοικίες της παραλίας του Παλαιού Φαλήρου.

Ανάπλαση

Μια σειρά μεγάλων έργων, όπως η ανάπλαση του Φαληρικού Ορμου με την υπογειοποίηση της παραλιακής ή τα αντίστοιχα έργα που σχεδιάζονται για το Ελληνικό, διαμορφώνει έναν πόλο έλξης που ξεπερνάει ίσως και τα ευρωπαϊκά σύνορα, εκτιμούν διεθνείς μεσσιτικοί οικοί.

Ορισμένοι υπολογίζουν πως αυτή τη στιγμή έχουν αδειοδοτηθεί ή ωριμάσει επενδύσεις της τάξης των 10 δισ. ευρώ στην Αθηναϊκή Ριβιέρα, με μεγαλύτερη επένδυση αυτή στο Ελληνικό. Όμως ένας μεγάλος ακόμα αριθμός αναπτύξεων κοσμεί την παραλία: τα Αστέρια της Γλυφάδας, η μαρίνα του Φλοίσβου, η υπό παραχώρηση μαρίνα του Αλίμου, το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος, ο Αστέρας Βουλιαγμένης, οι αξιοποιήσεις στις παραλίες της Βούλας και της Βάρκιζας, αλλά και εκτάσεις της Εταιρείας Ακινήτων του Δημοσίου (ΕΤΑΔ) που έχουν παραχωρηθεί σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες ή που αναμένουν την αξιοποίησή τους όπως αυτή στην Ανάβυσσο, είναι βασικά κομμάτια του παζλ της νέας εικόνας της πρωτεύουσας.

Σε αυτό το περιβάλλον, και παρά την πανδημία, εκδηλώνεται έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον τόσο από Έλληνες ιδιώτες που διαβλέπουν τις προοπτικές όσο βέβαια και από ξένους

Στο δυτικό παραλιακό μέτωπο της Αττικής μπορεί να βρει κανείς από υπερπολυτελείς παραθεριστικές κατοικίες αξίας δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ έως μεταχειρισμένα ακίνητα σε υφιστάμενες πολυκατοικίες της παραλίας του Παλαιού Φαλήρου.

ιδιώτες και ειδικευμένες εταιρείες.

Επιπλέον, καθώς η Ελλάδα έχει αποκτήσει τέσσερις πυλώνες προ-σέλκυσης ξένων για να κατοικήσουν εδώ, το πρόγραμμα της «χρυσής βίξας», το καθεστώς των Non-Doms, τις ρυθμίσεις για χαμηλή φορολόγηση ξένων συνταξιούχων και τώρα και κίνητρα για τη μετεγκατάσταση ξένων επιχειρήσεων με ευνοϊκές φορολογικές προβλέψεις για τους εργαζομένους τους που θα μετεγκατασταθούν εδώ, η αγορά κατοικίας αναμένεται να αναπτυχθεί με ζωηρούς ρυθμούς τα επόμενα έτη. Σε ειδική ανάλυσή της για την Αθηναϊκή Ριβιέρα, η εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων Algean Property αναφέρει ότι «καθώς η Αθήνα έχει μετατραπεί σε έναν δημοφιλή τουριστικό και επενδυτικό προορισμό, εταιρείες παγκόσμιες εμβέλειας επενδύουν αυτήν την περίοδο σε μεγάλα έργα φιλοξενίας και σε οικιστικά συγκροτήματα κατά μήκος της ακτής της Αθηναϊκής Ριβιέρας».

Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανοδική πορεία των αξιών συνολικά στα νότια προάστια, αλλά και την πραγματοποίηση επενδύσεων και από οικοδομικές εταιρείες, για την ανέγερση νέων συγκροτημάτων. Σύμφωνα με την Algean, οι νέες αναπτύξεις που δρομολογούνται αναμένεται να επαναπροσδιορίσουν την εικόνα του παραλιακού μετώπου, να

επαναφέρουν την αίγλη του παρελθόντος και να ενισχύσουν σημαντικά τη ζήτηση για κατοικίες στα νότια προάστια εν γένει. Μάλιστα, οι νέες τάσεις, όπως η εξ αποστάσεως εργασία, ενδέχεται να ενισχύσουν ακόμα περισσότερο τη ζήτηση για κατοικίες στην περιοχή, καθώς οι υποψήφιοι αγοραστές θα μπορούν να συνδυάσουν την εργασία τους με τις μοναδικές δραστηριότητες ψυχαγωγίας που προσφέρονται σε ένα από τα καλύτερα κλίματα του πλανήτη.

Ελληνικό

Η μεγαλύτερη επένδυση, τόσο σε ύψος κεφαλαίων όσο και σε μέγεθος, αφορά το Ελληνικό. Σύμφωνα με την Algean, οι ζητούμενες τιμές στην ευρύτερη περιοχή κινούνται μεταξύ 2.500-4.000 ευρώ/τ.μ., ωστόσο υπάρχουν και ορισμένα ξεχωριστά ακίνητα, τα οποία αποτιμώνται προς 6.500 ευρώ/τ.μ. Σύμφωνα με τα σχέδια της Lamda Development, στο ακίνητο του Ελληνικού σχεδιάζεται η κατασκευή έως 10.000 κατοικιών σε βάθος 15 ετών. Το συνολικό ύψος των επενδύσεων στην έκταση του πρώην αεροδρομίου αναμένεται να προσεγγίσει τα 8 δισ. ευρώ. Στη γειτονική Γλυφάδα δρομολογείται η ανάπλαση των πρώην Αστεριών από την Grivalia Hospitality. Το επενδυτικό σχέδιο των περίπου 60 εκατ. ευρώ προβλέπει τη μετατροπή

της περιοχής των 285 στρεμμάτων σε ένα πολυτελές θέρετρο εντός του αστικού ιστού. Εκτός από την ξενοδοχειακή μονάδα πέντε αστερών, θα αναπτυχθούν και πλήρως εξοπλισμένες βίλες, όπως επίσης χώροι εστίασης και ψυχαγωγίας. Σύμφωνα με την Algean Property, οι ζητούμενες τιμές πώλησης κατοικιών στην περιοχή της Γλυφάδας σήμερα κινούνται μεταξύ 2.500-4.500 ευρώ/τ.μ., ενώ σε ορισμένα καλύτερα ακίνητα το κόστος μπορεί να αυξηθεί έως και 6.500 ευρώ/τ.μ.

Στην περιοχή της Βούλας και της Βουλιαγμένης, εντοπίζονται επίσης σημαντικές επενδύσεις, όπως η ανάπλαση του Αστέρια Βουλιαγμένης και της μαρίνας του. Αντίστοιχα, στη Βούλα ανακοινώθηκε πρόσφατα μια νέα επένδυση από την κοινοπραξία των ξένων ομίλων Hines και Henderson Park, για την ανάπτυξη ενός συγκροτήματος 400 πολυτελών κατοικιών, σε έκταση 71.000 τ.μ. Στην περιοχή της Βούλας, οι ζητούμενες τιμές πώλησης κατοικιών κινούνται μεταξύ 2.500 και 5.000 ευρώ/τ.μ., ενώ τα καλύτερα ακίνητα μπορεί να 팔ωθούν και εναντί 7.000 ευρώ/τ.μ. Στη Βουλιαγμένη, οι τιμές είναι ακόμα υψηλότερες και κινούνται από 3.000 έως 5.500 ευρώ/τ.μ., ενώ τα ακριβότερα ακίνητα τιμολογούνται ακόμα και στις 9.000 ευρώ/τ.μ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Απολογισμός Κτηματαγοράς Οκτωβρίου

Οι Οκτώβρηδες ιστορικά συμπεριφέρονται λίγο νωχελικά όταν συγκριθούν με την περίοδο του αντίστοιχου καλοκαιριού ή ακόμα και του Σεπτεμβρίου που προηγήθηκε αυτών. Τι συνέβη φέτος? Οι πωλήσεις και τα πωλητήρια έγγραφα φέρνουν στην επιφάνεια ενδιαφέροντα στοιχεία. Ας τα δούμε.

Σε Παγκύπρια κλίμακα λοιπόν σημειώθηκαν 1.263 συναλλαγές και αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής μέσης αξίας €240εκ. Σε σχέση με τον Σεπτέμβριο ο αριθμός συναλλαγών σημείωσε μια πτώση 5,8% αλλά η μέση αξία του όγκου συναλλαγών έμεινε στα ίδια επίπεδα. Η αντίστοιχη σύγκριση Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου για την περσινή χρονιά (2019) μας δείχνει πως ο Οκτώβριος ήταν μειωμένος σε συναλλαγές κατά 2,4% ενώ η μέση αξία του όγκου συναλλαγών ήταν αυξημένη κατά 1,9%.

Ο αντίστοιχος Οκτώβρης του 2019 είχε σημειώσει 1.326 συναλλαγές με συνολικό όγκο μέσης αξίας της τάξης των €270εκ. Άρα σε σχέση με πέρυσι, ο Οκτώβριος είναι κάτω σε αριθμό συναλλαγών (μείωση 4,75%) και η μείωση στη μέση συνολική αξία των συναλλαγών ήταν της τάξης του 11,1%.

Αν αναλύσουμε τα στοιχεία Οκτω-

βρίου ανά επαρχία, τα δεδομένα έχουν ως ακολούθως:

Η Λευκωσία οδήγησε την κούρσα πωλήσεων/ μεταβιβάσεων με 369 πωλήσεις, ακολουθούμενη από τη Λεμεσό με 334 πωλήσεις, τη Λάρνακα με 244 πωλήσεις, την Πάφο με 217 πωλήσεις και την Αμμόχωστο με 99 πωλήσεις. Σε επίπεδο μέσου όγκου αξιών, η Λεμεσός οδήγησε την κούρσα με μέση αξία της τάξης των €93εκ., ακολουθούμενη από τη Λευκωσία με €64εκ., την Πάφο με €39εκ., τη Λάρνακα με €35εκ. και την Αμμόχωστο με €12εκ.

Τα επαρχιακά δεδομένα δείχνουν πως σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019, Λευκωσία, Πάφος, Αμμόχωστος και Λάρνακα φέτος κινήθηκαν ελαφρώς πτωτικά έως σταθεροποιητικά, ενώ η Λεμεσός σοβαρά πτωτικά – ιδιαίτερα σε επίπεδο μέσης αξίας όγκου συναλλαγών (περίπου 40% πτώση). Συνεπώς το μεγαλύτερο ποσοστό της αρνητικότερης συνολικής εικόνας του Οκτωβρίου οφείλεται κύρια στην επίδοση της Λεμεσού κατά τον μήνα αυτό.

Ας δούμε τώρα συνοπτικά τα αποτελέσματα του δεκάμηνου.

Παγκύπρια έγιναν συνολικά 9.820 συναλλαγές και αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής μέσης αξίας €2,1δισ. Το αντίστοιχο περυσινό

Παγκύπρια έγιναν συνολικά 9.820 συναλλαγές και αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής μέσης αξίας €2,1δισ. Οι συναλλαγές φέτος σημείωσαν μείωση 20,8% και η αξία του όγκου τους σημείωσε μείωση 23,6%.

δεκάμηνο είχαν γίνει 12.398 συναλλαγές με συνολική μέση αξία €2,75δισ. Δηλαδή οι συναλλαγές φέτος σημείωσαν μείωση 20,8% και η αξία του όγκου τους σημείωσε μείωση 23,6%.

Κάποιοι κοιτάνε μόνο τα πωλητήρια έγγραφα ανά μήνα σε μια προτάθεια ανάλυσης της αγοράς. Σημειώνω πως αυτό αποτελεί λανθασμένη πρακτική, επειδή μόνο με αυτό το στοιχείο υπάρχουν πολλοί άγνωστοι παράγοντες και μεταβλ-

τές, γεγονότος που οδηγεί σε λάθος ή/ και ημιτελή συμπεράσματα.

Ο αριθμός των πωλητηρίων εγγράφων από μόνος του αποτελεί ένα ξερό νούμερο το οποίο δεν μας δίνει καμία ουσιαστική πληροφόρηση και μάλλον παραπλανητικός είναι. Τα πωλητήρια έγγραφα αποτελούν μια «διαδικασία εν εξελίξει». Η πλειοψηφία τους σε κάποια στιγμή θα μετουσιωθεί από απλή κατάθεση σε μεταβίβαση, χωρίς να γνωρίζουμε πότε όμως αυτή η μεταβίβαση θα

Ο Οκτώβριος κατάφερε να μειώσει ελαφρώς το μέχρι πρότινος αρνητικό μέγεθος των αποτελεσμάτων του εννεάμηνου, βάζοντας ένα θετικό λιθαράκι: θα μπορούσε να είναι πολύ χειρότερα.

ολοκληρωθεί. Αν αφορά σε υπό ανέγερση ακίνητα, τότε η μεταβίβαση μπορεί να αναμένεται τουλάχιστον μετά από την έκδοση ξεχωριστών Τίτλων Ιδιοκτησίας, αλλά για χίλιους δυο λόγους μπορεί να καθυστερήσει περισσότερο. Άλλα πωλητήρια έγγραφα μπορεί απλά να αποσυρθούν ή να ακυρωθούν. Μετά, τα στοιχεία όπως δημοσιεύονται δεν δίνουν ενδείξεις τιμών πώλησης. Αλλά και να δινότουσαν τιμές, αυτές σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας δεν περνούν από κανένα μικροσκόπιο ελέγχου – κάτι που συμβαίνει στο τελικό στάδιο της μεταβίβασης. Φυσικά σε καμία περίπτωση δεν ισχυρίζομαι πως το μικροσκόπιο ελέγχου είναι

πανάνκεια ή αλάνθαστο, αλλά καλύτερα κάποιος έλεγχος παρά καθόλου έλεγχος. Άρα, μπορεί ο αριθμός των πωλητηρίων εγγράφων από μήνα σε μήνα να δείχνει αύξηση, αλλά η αγορά να κινείται πτωτικά, όπως και το αντίθετο. Συνεπώς, λίγη έως καθόλου πίστη σε αυτό το δείκτη από μόνο του. Τώρα αν σκοπός είναι να δημιουργούμε εντυπώσεις που ως επί το πλείστο είναι κούφιας, τότε ο καθένας μπορεί να τα βάλει από το δικό του φακό.

Συμπερασματικά θα έλεγα πως με την ανάλυση των πωλήσεων/ μεταβιβάσεων, ο Οκτώβριος αν και κινήθηκε πτωτικά σε σχέση με τον συνονόματο του του 2019, πρώτον συμπεριφέρθηκε γενικά στα πλαίσια συνήθους συμπεριφοράς ενός μέσου Οκτωβρίου και δεύτερον, τηρουμένων πάντα των αναλογιών της πανδημίας, πέτυχε παρόλα αυτά να μειώσει ελαφρώς το μέχρι πρότινος αρνητικό μέγεθος των αποτελεσμάτων του εννεάμηνου, βάζοντας ένα θετικό λιθαράκι: θα μπορούσε να είναι πολύ χειρότερα. Πολύ κρίσιμοι θα είναι οι δύο τελευταίοι μήνες του καθ' όλα δύσκολου 2020.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Androu Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ψηφιακό παράθυρο στην Αρχαιολογία

Οι επίκουροι καθηγητές του Ινστιτούτου Κύπρου Εύη Μαργαρίτη και Γιώργος Αρτόπουλος μιλάνε στην «Κ» για την Κέρο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Εύη Μαργαρίτη, επίκουρη καθηγήτρια στο Ινστιτούτο Κύπρου (ΙΚυ) και ο Γιώργος Αρτόπουλος, επίσης επίκουρος καθηγητής στο ΙΚυ και ενεργό μέλος της ομάδας μελέτης και δημοσίευσης του Δασκαλίου, μιλάνε στην «Κ» για τη συμβολή του Ινστιτούτου Κύπρου στη σπουδαία ανασκαφή του Δασκαλίου, στην Κέρο. Η ανασκαφή στην Κέρο αναγνωρίστηκε ως μία από τις 10 σημαντικότερες παγκοσμίως, αφού διαπιστώθηκε προηγμένη τεχνολογία και κατασκευαστική δεινότητα αυτού του αιγαιακού πολιτισμού, 1.000 χρόνια πριν από τα φημισμένα ανάκτορα των Μυκηνών.

—Δρ Μαργαρίτη, ποια είναι τα τελικά συμπεράσματα —αν υπάρχουν— από τις ανασκαφές στο Δασκαλί; Λύθηκε το μυστήριο με τα εδάφια;

—Λύνονται τα μυστήρια; Και ειδικά αυτά της τρίτης χιλιετίας π.Χ.; Στη δική μας περίπτωση θεωρώ ότι έχουμε καταλάβει τι γίνονταν στην Κέρο. Σύμφωνα με τις μελέτες που έχουμε κάνει ο «Νότιος αποθέτης» της Κέρου περιείχε εκατοντάδες σπασμένα κυκλαδικά εδάφια —ορισμένα είχαν αρχικό ύψος έως ένα μέτρο— και τμήματα μαρμαρινών και κεραμικών αγγείων, αντικείμενα που είχαν κάποιο είδους αξία ή πιθανώς θεωρούνταν ιερά αλλά πλέον δεν χρησιμοποιούνταν και αφεόχταν εδώ σε χρονικό βάθος πεντακοσίων περίπου ετών κατά την 3η χιλιετία π.Χ. Η συστηματική εξέταση έδειξε ότι όλο αυτό το υλικό είχε φτάσει σπασμένο από άλλα νησιά του κυκλαδικού αρχιπελάγους και εναποτέθηκε εδώ στο πλαίσιο τελετουργικών δράσεων. Αποτέλει, λοιπόν, η Κέρος το πρώτο νησιωτικό ιερό στην Ευρώπη, αν όχι παγκοσμίως.

—Η ανασκαφή στην Κέρο αναγνωρίστηκε ως μία από τις 10 σημαντικότερες παγκοσμίως, τι είναι αυτό που την κάνει ξεχωριστή;

—Σίγουρα, το μυστήριο των ειδωλίων, γιατί τα έφεραν σπασμένα στην Κέρο αλλά και γιατί οι Κυκλαδίτες επέλεξαν την Κέρο για τις τελετουργίες. Για εμένα, ξεχωριστός και πολύ σπουδαίος είναι ο οικισμός του Δασκαλίου, που βρίσκεται στο δυτικότερο ακρωτήριο της Κέρου (που πλέον αποτελεί ένα μικρό νη-

Οι κάτοικοι του Δασκαλίου ήταν έμπειροι μεταλλοτεχνίτες, και κατά τη διάρκεια της ανασκαφής αποκαλύφθηκαν πελέκει, σμίλες, περόνες, αιχμές δοράτων και εγχειρίδια που με βεβαιότητα παράγονταν εκεί.

Για πρώτη φορά εφαρμόσαμε στο Δασκαλί έναν συνδυασμό τεχνικών που μας επέτρεψε να αναλύσουμε από διαφορετικές επιστημονικές οπτικές τα δεδομένα, λέει ο δρ Αρτόπουλος.

σάκι λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας), ακριβώς δίπλα από το προϊστορικό ιερό. Εκεί, οι ανασκαφές έφεραν στο φως πλήθος επιβλητικών και πυκνά δομημένων μνημειακών οικοδομημάτων, χτισμένα με πέτρα φερμένη από τη Νάξο, παρά την απόσταση των περίπου 10 χιλιομέτρων που χωρίζει τα δύο νησιά.

Το Δασκαλί με τη στενή διόδο που το ένωνε με την Κέρο απέκτησε κεντρικό ρόλο, καθώς αποτελούσε το καλύτερο φυσικό λιμάνι του νησιού, έχοντας εξαιρετική θέα στο βόρειο, νότιο και το δυτικό Αιγαίο. Το Δασκαλί έχει φυσικό πυραμιδοειδές σχήμα που οι εξειδικευμένοι τεχνίτες της εποχής ανέδειξαν ακόμα περισσότερο, κατασκευάζοντας επάλληλες σειρές από ογκώδεις αναλημματικούς τοίχους, κάνοντάς το να μοιάζει με βαθμιδωτή πυραμίδα. Το οικιστικό αυτό συγκρότημα είναι έως σήμερα το μεγαλύτερο γνωστό στις Κυκλάδες την εποχή εκείνη. Σκάβοντας μια εντυπωσιακή κλίμακα που ήρθε στο φως στα καλύτερα αναλήμματα, διαπιστώσαμε την προηγμένη τεχνολογία και κατασκευαστική δεινότητα αυτού του πολιτισμού, 1.000 χρόνια πριν από τα φημισμένα ανάκτορα των Μυκηνών. Κάτω από τα σκαλιά και ανάμεσα στους τοίχους ανακαλύψαν ένα εξελιγμένο σύστημα αποστραγγιστικών αγωγών, που υποδηλώνει μία πολυτεχνολογική

Ψηφιακή αναπαράσταση της αστικής μορφολογίας του οικισμού κατά την 3η χιλιετηρίδα π.Χ.

Η Εύη Μαργαρίτη και ο Γιώργος Αρτόπουλος είναι επίκουροι καθηγητές στο Ερευνητικό Κέντρο Επιστήμης και Τεχνολογίας στην Αρχαιολογία και τον Πολιτισμό, του Ινστιτούτου Κύπρου, στο Εργαστήριο Εικονικής Πραγματικότητας.

αρχιτεκτονική, προσεκτικά σχεδιασμένη εκ των προτέρων.

—Βρέθηκαν φαντάζομαι και αντικείμενα καθημερινής χρήσης...

—Φαίνεται πως οι κάτοικοι του Δασκαλίου ήταν έμπειροι μεταλλοτεχνίτες, και κατά τη διάρκεια της ανασκαφής αποκαλύψαμε πελέκει, σμίλες, περόνες, αιχμές δοράτων και εγχειρίδια που με βεβαιότητα παράγονταν εκεί. Ίχνη σκωρίδας, τα οποία βρέθηκαν σε δότρακα κεραμικής σε πολλές περιοχές της θέσης, επιβεβαιώνουν το γεγονός

ότι μεταλλουργικές εργασίες λάμβαναν χώρα σε πολλά σημεία του οικισμού. Μεταλλουργία σε τέτοια κλίμακα προϋποθέτει μία συνεχή προμήθεια πρώτων υλών από τις δυτικές Κυκλάδες ή από την Αττική, καθώς και κοινωνικές δομές που επιτρέπουν την εκμάθηση και διατήρηση των τεχνικών δεξιοτήτων. Αλλά το πιο σημαντικό ερώτημα είναι πού κατέληγε το τελικό προϊόν. Είναι πιθανόν ότι ο λόγος ύπαρξης των θαλάσσιων δικτύων όπου το Δασκαλί αποτελούσε κεντρικό σημείο ήταν η ανταλλαγή μετάλλινων αντικειμένων όπως εγ-

χειρίδια. Πέρα όμως από τα σημαντικά ευρήματα, αυτό που κάνει ξεχωριστή την ανασκαφή όχι μόνο στο Αιγαίο αλλά σε ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο είναι το πρόγραμμα δημοσίευσης που έχουμε, 4 τόμους μέχρι στιγμής και θα φτάσουμε τους 11.

—Στον δικό σας τομέα, της αρχαιοβοτανολογίας, τι νέο έφεραν οι ανασκαφικές έρευνες;

—Οι πληροφορίες που έχουμε για τις αγροτικές πρακτικές, τις καλλιέργειες και το περιβάλλον της τρίτης χιλιετίας στις Κυκλάδες είναι εξαιρετικά ελλιπείς και το Δασκαλί, με την εκτενή δειγματοληψία, αλλάζει σίγουρα τα δεδομένα. Τα απανθρακωμένα φυτικά κατάλοιπα από το Δασκαλί περιλαμβάνουν κυρίως καρπούς, όσπρια και δημητριακά όπως σταφύλι και ελιές, σύκα, αμύγδαλα, φακή, μπίζελη, δικκοκο σιτάρι, κριθάρι αλλά και κόλιαντρο. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι η Κέρος δεν ήταν αυτοσυντηρούμενη και από μόνη της, λόγω της περιορισμένης εδαφικής δυνατότητας για αγροτική καλλιέργεια, δεν θα μπορούσε να συντηρήσει μία ευημερούσα θέση όπως το Δασκαλί. Όλα τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι πολλά από τα τρόφιμα προς τοπική κατανάλωση ήταν εισηγμένα. Αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη αγροτικών περιοχών που εκτεινόταν στα γειτονικά νησιά, γεγονός που αφε-

νός αποτελεί περαιτέρω ένδειξη για τη θέση του Δασκαλίου στην κορυφή της οικιστικής ιεραρχίας στην ευρύτερη περιοχή και αφετέρου αναθεωρεί τη γνώση για τα δίκτυα ανταλλαγών της εποχής του Χαλκού, προκειμένου να συμπεριληφθεί σε αυτά και η ανταλλαγή τροφίμων.

—Ποια ήταν η εμπλοκή του Ινστιτούτου Κύπρου (ΙΚυ) στο αρχαιολογικό έργο στην Κέρο και στο Δασκαλί;

—Η εμπλοκή του ΙΚυ ήταν από την αρχή δεδομένη μέσω του ρόλου μου ως υποδιευθύντριας της ανασκαφής αλλά εξελίχθηκε σε πολλά επίπεδα. Συνδιοργανώσαμε με το Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ τριετές εκπαιδευτικό πρόγραμμα για φοιτητές με συνδυασμό διδασκαλίας και έρευνας κατά τη διάρκεια της ανασκαφικής. Στη συνέχεια με διαδικασίες αξιολόγησης, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας της Κύπρου μέσω του προγράμματος «Νησίδες Αριστείας (EXCELLENCE/1216/0463)» χρηματοδότησε το ερευνητικό πρόγραμμα URBAN: οι απαρχές της αστικοποίησης της Ευρώπης, με επικεφαλής το ΙΚυ και εμένα ως συντονίστρια του έργου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το Ινστιτούτο να συντονίζει το μεγαλύτερο κομμάτι της μετα-ανασκαφικής μελέτης των διαφόρων υλικών. Ερευνητικό μέρος του URBAN ήταν και η ψηφιακή προσομοίωση του Δασκαλίου που χρησιμοποίησε το National Geographic στο ντοκιμαντέρ για την Κέρο που προβλήθηκε από την Cosmote TV, στην πρώτη τους συνεργασία, αλλά για αυτό καλύτερα να σας μιλήσει ο συνάδερφος Γιώργος Αρτόπουλος.

The Cambridge Keros Project

Το μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Ανασκαφών Κέρου του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ (The Cambridge Keros Project), ενταγμένο στην ερευνητική δραστηριότητα της Βρετανικής Σχολής Αθηνών, διεξάγεται με την άδεια του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και την υποστήριξη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων. Διευθυντές είναι οι Colin Renfrew και Michael Boyd που αντιπροσωπεύουν το McDonald Institute of Archaeological Research Cambridge, υποδιευθύντρια είναι η Εύη Μαργαρίτη, επίκουρη καθηγήτρια στο Ινστιτούτο Κύπρου (ΙΚυ).

«Για πρώτη φορά εφαρμόσαμε έναν συνδυασμό ειδικών ψηφιακών τεχνικών»

—Δρα Αρτόπουλε, πόσο σημαντική είναι τελικά χρήση των νέων τεχνολογιών στις ανθρωπιστικές σπουδές;

—Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στον πολιτισμό είναι πλέον αναγνωρισμένη διεθνώς, τόσο στην αρχαιολογία όσο και στις ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως αυτό καταδεικνύεται από τη δημιουργία μόνιμων πανευρωπαϊκών ψηφιακών υποδομών όπως η E-RHIS και η DARIAH, αντίστοιχα, στη λειτουργία των οποίων συμμετέχουν τα περισσότερα κράτη μέλη. Στις πρώτες μας τεχνολογικές προσπάθειες, τόσο στην αρχαιολογία όσο και στις ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως αυτό καταδεικνύεται από τη δημιουργία μόνιμων πανευρωπαϊκών ψηφιακών υποδομών όπως η E-RHIS και η DARIAH, αντίστοιχα, στη λειτουργία των οποίων συμμετέχουν τα περισσότερα κράτη μέλη. Στις πρώτες μας τεχνολογικές προσπάθειες, τόσο στην αρχαιολογία όσο και στις ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως αυτό καταδεικνύεται από τη δημιουργία μόνιμων πανευρωπαϊκών ψηφιακών υποδομών όπως η E-RHIS και η DARIAH, αντίστοιχα, στη λειτουργία των οποίων συμμετέχουν τα περισσότερα κράτη μέλη.

που μας επέτρεψε να αναλύσουμε από διαφορετικές επιστημονικές οπτικές τα δεδομένα. Στόχος μας ήταν να δημιουργήσουμε μια ψηφιακή προσομοίωση του οικισμού, η οποία θα λειτουργεί σε δύο επίπεδα. Θα επιτρέψει για πρώτη φορά το ευρύ κοινό να επισκεφτεί, εικονικά, το Δασκαλί για να αντιληφθεί την ιδιαιτερότητα του τοπίου και να εμβυθιστεί στη μοναδική ατμόσφαιρά του — μια δραστηριότητα που θα προβάλλει τη σημαντικότητα του μνημείου διεθνώς.

—Ποιες ήταν αυτές οι νέες τεχνικές που εφαρμόσατε για πρώτη φορά στη μελέτη του οικισμού στο Δασκαλί;

—Η εικονική προσομοίωση μας επιτρέπει να πειραματιστούμε σε συνεργασία την ομάδα της ανασκαφής για να καταλάβουμε τις χωρικές επιπτώσεις πιθανών αρχιτεκτονικών υποθέσεων σχετικά με τα δομικά χαρακτηριστικά του

Λιθινή μήτρα για την κατασκευή χάλκινης αιχμής δόρατος, όπως ανακαλύφθηκε.

οικισμού. Αρκεί να σημειωθεί πως οι ψηφιακές τεχνολογίες, και συγκεκριμένα η υπολογιστική μεθοδολογία που εφαρμόσαμε στη μελέτη του οικισμού του Δασκαλίου, επέτρεψε τη διαχείριση ενός τεράστιου όγκου χωρικών δεδομένων.

—Τι γνώσεις σας προσέφεραν;

—Για τη δημιουργία της εικονικής αναπαράστασης του οικισμού συνδυάσαμε για πρώτη φορά σε μια διεπιστημονική μεθοδολογία ειδικές ψηφιακές τεχνικές από διαφορετικά πεδία. Η μεθοδολογία αυτή, που έγινε σε συνεργασία με τη Μαρίζα Δεληγιώργη και τον Νίκο Λουκά, βασίστηκε στην τρισδιάστατη καταγραφή του εδάφους της βραχονησίδας του Δασκαλίου από τον αέρα, μέσω drones, των αρχαιολογικών τομών της ανασκαφής, με τη χρήση laser scanner που έγινε από τους D. Abate και M. Φάκα, της τρισδιάστατης μοντελοποίησης των τεράστιων αναλημματικών τοί-

χων. Καθένα από αυτά τα στάδια όμως είχε τις δικές του προκλήσεις, όπως συμβαίνει πάντα στις πειραματικές εφαρμογές, αν και αυτή τη φορά οι δυσκολίες ήταν πολλαπλές εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του χώρου — μια ανεμοδαρμένη πυραμιδοειδής βραχονησίδα με απότομες κλίσεις. Το καλύτερο παράδειγμα αυτής της δυναμικής που έφερε στη διεπιστημονική μας συνεργασία για τη μελέτη του Δασκαλίου η ψηφιακή τεχνολογία είναι η ενσωμάτωση της υπολογιστικής προσομοίωσης της κίνησης των όμβριων επάνω στην επιφάνεια της βραχονησίδας, με στόχο να κατανοήσουμε καλύτερα τη δομή και μορφή του δικτύου διαδρομών που υπήρχε για κυκλοφορία μέσα στον οικισμό και ανάμεσα από τα κτήρια — από μόνο του ένα πολύ σημαντικό στοιχείο που υποστηρίζει την αντίληψη του Δασκαλίου ως ένα αρχαιολογικό παράδειγμα πρωτο-αστικού ιστού!

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

8.11 - 14.11.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Η κλασική μουσική συναντά την jazz

Ο Πολιτιστικός Οργανισμός Μουσικόγραμμα διοργανώνει μια ιδιαίτερη συναυλία όπου η κλασική μουσική θα συναντήσει την jazz. Το κοινό θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει τη σύμπραξη επί σκηνής, κλασικών σχημάτων και μουσικούς της jazz. Συμμετέχουν: Prometheas String Quartet, Eleonora Roussou Quartet - "Beats'n'Pieces", "Steppin' Out Jazz Band" και καλλιτεχνική οργάνωση από τον Αντώνη Κοϊτζά. Θέατρο Παλλάς, Ρηγαίνης και Αρσινόης Πύλη Πάφου, Λευκωσία. Σάββατο 14 Νοεμβρίου ώρα 7:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99430654.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Υπό το μηδέν» στο Θέατρο Ένα

Ηθοποιοί και θεατές ζουν μαζί τα συναισθήματα των δύο αδελφών στο ψυγείο του «Υπό το μηδέν». Μια παράσταση στην οποία ηθοποιοί και θεατές περνούν μαζί δραματικές στιγμές, κάνει πρεμιέρα την ερχόμενη Τρίτη 3 Νοεμβρίου στο «Θέατρο Ένα». Πρόκειται για το έργο «Υπό το μηδέν», της Ισπανίδας θεατρικής συγγραφέως, σεναριογράφου, ηθοποιού και σκηνοθέτη Αμπρίλ Θαμόρα. Πρόκειται για ένα ψυχολογικό δράμα, ένα έργο στο οποίο το γέλιο διαδέχεται το δάκρυ και η ελπίδα την απόγνωση, ένα έργο καλογραμμένο και βαθιά ανθρώπινο, που χαρίζει στους θεατές την αληθινή

συγκίνηση του πραγματικά καλού θεάτρου. Το «Υπό το μηδέν» (Το ψυγείο) της συγγραφέως Αμπρίλ Θαμόρα έχει μεταφραστεί εκτός από τα ελληνικά και στα ιταλικά, κι έχει ανέβει στην Ισπανία και την Ιταλία με μεγάλη επιτυχία. Θεωρείται μια από τους πιο ανερχόμενες θεατρικές συγγραφείς της νέας γενιάς. Τον τελευταίο καιρό (2019-2020) είναι βασική σεναριογράφος στην επιτυχημένη σειρά του Netflix με τίτλο Elite. Θέατρο Ένα, Λεωφόρος Αθηνάς 4, Λευκωσία. Τακτικές παραστάσεις κάθε Δευτέρα και Τρίτη στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22348203.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Η αναδρομική έκθεση του Γιώργου Ερωτοκρίτου

Στην Γκαλερί Γκλόρια ανοίγει η αναδρομική έκθεση του ζωγράφου Γιώργου Ερωτόκριτου (1948-2013). Στην έκθεση περιλαμβάνονται έργα του καλλιτέχνη με τα γνωστά θέματα που τον ενέπνευσαν όπως οι άγγελοι και οι γοργόνες πλαισιωμένα με το έντονο μπλε χρώμα που χαρακτηρίζει τη δουλειά του. Στην πορεία της καλλιτεχνικής του σταδιοδρομίας ο γνωστός οίκος Fabergé επέλεξε το 1996 τον Ερωτόκριτο - ως τον πρώτο καλλιτέχνη εντός του εργαστηρίου του - για να φιλοτεχνήσει μια σειρά από τα ονομαστά αβγά Fabergé. Για τα δικά του αβγά ο Ερωτόκριτος επέλεξε να χρησιμοποιήσει τα σύμβολα της δημιουργικής του πορείας όπως τον Άγγελο και την Γοργόνα. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. Η έκθεση θα ανοίξει στις 10 Νοεμβρίου και θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 28 Νοεμβρίου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22762605.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Σε ζωντανή σύνδεση

«**Δ**εν μπορείς να πλοσιάζεις την αλήθεια αν δεν είσαι εκεί». Το «εκεί» του Ρόμπερτ Φισκ είναι το μέρος όπου συμβαίνουν τα γεγονότα. Ο βετεράνος, ακαταπόνητος και «ατρόμητος» (όπως τον χαρακτηρίζουν στις νεκρολογίες) Βρετανός δημοσιογράφος, πολεμικός ανταποκριτής και αναλυτής στην περιοχή της Μέσης Ανατολής, στη Βοσνία, στη Β. Ιρλανδία και αλλού, που πέθανε στα 74 χρόνια του πριν από λίγες ημέρες, περιγράφει τη συνθήκη εκείνη η οποία καθόριζε το επάγγελμα. Με την οικονομική κρίση, τη συρρίκνωση του αναγνωστικού κοινού και την κατάρρευση πολλών εκδοτικών συγκροτημάτων, η δυνατότητα αποστολών για την «κάλυψη θεμάτων» άλλου περιορίστηκε δραματικά, αλλού έγινε παρελθόν. Στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερες αισθητό το κενό. Όπως αισθητή ήταν και η μικρή ανάσα από την πρόσκαιρη αναπλήρωσή του με τις αμερικανικές εκλογές. Απεσταλμένοι από τηλεοπτικούς σταθμούς έφθασαν στην Ουάσινγκτον για να καλύψουν όχι απλώς «εκλογές» αλλά ένα πολιτικό φαινόμενο που αφορά και επηρεάζει τη ζωή σε όλον τον πλανήτη. Ιστορία, εν τη γενέσει και εν εξελίξει.

Μπορεί ο διαδικτυώμενος κόσμος μας, η τεχνολογία και τα social media να μεταφέρουν μέσα σε δευτερόλεπτα τα τεκταινόμενα. Η ζωντανή παρουσία του ρεπόρτερ όμως, που «είναι εκεί» και τα μεταδίδει, δεν υποκαθίσταται. Η ηλεκτρονική αποτύπωση, ακόμη κι αν η εικόνα «τρέχει» σε πραγματικό χρόνο, δεν έχει ούτε το κύρος ούτε την αμεσότητα του βλέμματός που καταγράφει και επεξεργάζεται την ίδια στιγμή. Δεν πρόκειται για νοσταλγία ούτε για θρήνο του απολεσθέντος «ιερού δισκοπότηρου» της δημοσιογραφίας. Συνδέεται άμεσα όμως με την «αλήθεια», είναι ένα ανθεκτικό ακόμη επιχείρημα στη μάχη εναντίον των «ψευδών ειδήσεων». Ο ρεπόρτερ είναι στο πεδίο της οποίας μάχης, αντλεί την πληροφορία από την πηγή της.

Στο ντοκιμαντέρ «Αυτό δεν είναι ταινία» του Γιουνγκ Τσανγκ, που προβλήθηκε πέρυσι, ακολούθει τον Ρόμπερτ Φισκ στα διανομή της ζωής του, η σύγκριση ανάμεσα στο επάγγελμα που ο ίδιος ασκούσε και σε ό,τι έχει απομείνει σήμερα είναι καθοριστική. Μιλούσε συχνά για το «hotel journalism», θέλοντας να καυτηριάσει τους δημοσιογράφους που δεν εκτίθενται στον κίνδυνο και σχολιάζουν τα γεγονότα εκ του ασφαλούς. «Αυτό που μπορούμε να κάνουμε εμείς οι δημοσιογράφοι», έλεγε, «είναι να γράφουμε για όσα βλέπουμε με τα ίδια μας τα μάτια, να αφήσουμε μια άμεση και συναισθηματική καταγραφή για όσους δεν έχουν γεννηθεί ώστε να μην πει κανείς ότι «αυτό δεν συνέβη», να μην πει κανείς «δεν το ξέραμε γιατί κανείς δεν μας το είπε»».

Μια ολόκληρη εποχή του Τύπου αλλάζει, άλλοτε ακολουθώντας και συχνά προκαλώντας τη βοή των γεγονότων. Με τις αμερικανικές εκλογές, όμως, θυμηθήκαμε και πάλι τις πολλαπλές «ζωντανές συνδέσεις» που δίνουν στον θεατή -και στον αναγνώστη σε διαφορετική κλίμακα- τη δυνατότητα να συνθέσει. Η συνταγή κριτικά, να μπορέσει να κινηθεί ανάμεσα στο «σωστό» και στο «λάθος», να αφιερώσει λίγο περισσότερο χρόνο στην κατανόηση ενός θέματος και όχι στη «μονταρισμένη» πραγματικότητα.

«Νιώθω πιο οργισμένος τώρα απ' ό,τι παλιά και ο λόγος δεν νομίζω ότι είναι πως μεγάλωσα», συνοψίζει σε έναν εξομολογητικό, ειλικρινή, απολογισμό, στο τέλος του ντοκιμαντέρ, ο Ρόμπερτ Φισκ («Κ» 24/05/2020). «Ο λόγος είναι, νομίζω, ότι βρήκα πως δεν αλλάξαμε τίποτα. Όσο και να κατηγορούμε τους κακούς. Δεν νομίζω ότι έχει μεγάλο αποτέλεσμα. Είναι υπεροπτικό για κάθε δημοσιογράφο να νομίζει ότι θα αλλάξει τον κόσμο ή την πορεία ενός πολέμου. Σου αρέσει να πιστεύεις ότι κάποιες φορές θα ανάψεις τον φάρο (...). Όταν προσπαθείς να πεις την αλήθεια, μερικές φορές τα βασανιστήρια σταματούν ή το κελί των καταδικασμένων ανοίγει. Μπορεί να βοηθήσαμε κάποιες φορές, όμως αυτά που γράφουμε δεν κάνουν καμία απολύτως διαφορά». Αν μείνουμε στη φράση αυτή, το αίσθημα της ματαιότητας μπορεί να ανακαταστεί κάθε απόπειρα και για την ελαχιστη, έστω, προσπάθεια να μεταποτίσει κανείς τα δεδομένα. Όμως ο Φισκ επιστρέφει για να βάλει τα πράγματα στην θέση τους: «Όσο σωστά, όσο ειλικρινά κι αν τα λες, όσο οργισμένα κι αν γράφεις, δεν θα κερδίσεις ποτέ. Αλλά θα χάσεις αν δεν συνεχίσεις να αγωνίζεσαι».

Κάπως έτσι. Όσοι και όσο ασκούμε αυτό το επάγγελμα πρέπει να επιδιώκουμε να «είμαστε εκεί». Στο «θέμα». Ακόμη και να μην τα καταφέρουμε, δεν θα έχουμε εγκαταλείψει την προσπάθεια.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Αριστοφάνης τόσοσ δα!

Το **δυναμικό** της Σκηνής 018 για τη φετινή θεατρική περίοδο βρίσκεται σε πυρετώδεις προετοιμασίες, αναλαμβάνοντας να μας συστήσει τον παραμυθένιο κόσμο του Αριστοφάνη μέσα από μια πρωτότυπη σύνθεση βασισμένη σε επιλεγμένα έργα του. Αριστοφανικοί ήρωες ζουν μεγάλες και μικρές περιπέτειες, τα παθήματά τους γίνονται μαθήματά μας, ενώ οι παρεξηγήσεις προσθέτουν το απαραίτητο κωμικό αλατοπίπερο σε αυτή τη σπαρταριστή παράσταση. Η ζωνηρά και φασαριόζικη συμμορία του σκηνοθέτη ξεδιπλώνει το ταλέντο της, μεταμορφώνεται,

ξεφαντώνει με μουσική, χορό και τραγούδι, έτοιμη να μοιραστεί μοναδικές στιγμές γέλιου με τους μικρούς και μεγάλους μας φίλους. Κείμενο-Σκηνοθεσία-Στίχοι τραγουδιών: Κώστας Σιλβέστρος. Παίζουν: Κωνσταντίνος Ανδρονίκου, Πηνελόπη Βασιλείου, Γιώργος Ευαγόρου, Στέλιος Καλλιστράτης, Κλείτος Κωμοδίκης, Ελένη Σιδερά, Στέλλα Φιλιππίδου και Μαρία Φιλίππου. Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης, Λευκωσία, από Κυριακή 11 Οκτωβρίου και κάθε Κυριακή στις 10:00 π.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 7777217.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Θαλασσοφίλητη» στην Isnotgallery

Η **Isnotgallery** contemporary παρουσιάζει την «Θαλασσοφίλητη» του Άντρου Ευστάθιου την Τετάρτη 11 Νοεμβρίου στις 20:00. Την έκθεση επιμελείται η αρχιτέκτονας Έλενα Παρούτη. Ο Ευσταθίου από την άλλη «ταξιδεύει» την Κύπρο ως σύγχρονος περιηγητής με γλύκα και θαυμασμό - με υπομονή ακολουθώντας την φυσική βουλή των πραγμάτων. Από την Πάφο στις Πλάτρες, από τον Πύργο Τυλλήριας στο Τρόδος, από τοπία τραχιά και ασήμαντα, σε χρυσούς κάμπους, ο Ευσταθίου αποτυπώνει με μαεστρία την γενέθλια γη του, με μια μικρή υποψία θαυμασμού και γαλήνης απέναντι στο θαύμα που τον περιβάλλει. Ο Ευσταθίου «ζει» την Κύπρο, την αναπνέει σε κάθε του βήμα, την καταγράφει στο συλλογικό υποσυνείδητό του περήφανο λαού της Κύπρου. Isnotgallery, Οδυσσέως 11, Λευκωσία. Από την Τετάρτη 11 Νοεμβρίου στις 8:00 μ.μ. μέχρι τις 5 Δεκεμβρίου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99569498.**

ΧΟΡΟΣ

Dance waves festival στο Εγκώμιο Πολιτιστικό

Η **ποσότητα** της ενέργειας που θα εκλυθεί σε τούτο το Dance Waves Festival σύγχρονου χορού, το πρώτο με έργα στο σύνολό τους δημιουργημένα τις ημέρες του πολέμου κατά του αόρατου εχθρού - έτσι δεν μας επικοινωνούν τον κορωνοϊό οι σύγχρονοι ειδικοί του σύγχρονου εναντίον του πολέμου, λοιμοξολόγοι και άλλοι; - δεν θα έχει προηγούμενο. Παρόντα φέτος Εννέα έργα, 7 Κύπριων και 2 Ελλήνων χορογράφων παρουσιάζονται στο φετινό φεστιβάλ σύγχρονου χορού Dance waves. Μέσα από το φεστιβάλ αναδεικνύονται νέοι αλλά και ώριμοι χορογράφοι, φιλοξενούνται χορογράφοι από το εξωτερικό που συμμετέχουν σε σημαντικές διοργανώσεις / φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο. Κάθε χρόνο ενισχύονται οι χορευτικές γέφυρες με τους

ξένους χορευτές και χορογράφους και είναι πάντοτε μια πρόσκληση στην απόλαυση της κίνησης και του χορού. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Έγκωμης 8, Έγκωμη. Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή, 13, 14 και 15 Νοεμβρίου 2020 στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22781104.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Δεν φταίει η πανδημία

Ουδέν το νεότερο από το πολιτιστικό τοπίο της χώρας, όλα κυλούν ομαλώς, ο υπουργός Παιδείας έχει πιάσει δουλειά για τα καλά σχετικά με τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού, οι επιτροπές φαντάζονται συμβουλευούν τον κ. Προδρόμου, γενικά όλα ωραία και στα επόμενα μην έκανε βέβαια, αλλά κυρίως δημιούργησε τα Κύπρια, τα οποία δυστυχώς δεν έμειναν όπως ήταν, αλλά έγιναν ένα φεστιβάλ που γίνεται κάθε Σεπτέμβριο-Οκτώβριο, το οποίο το λέμε διεθνές, δίνουμε κάμποσα ευρώ και στο τέλος κανείς δεν θυμάται τίποτα. Ως μη γενόμενα. Βέβαια, κάθε φορά εδώ και κάμποσα χρόνια υπάρχει μια δικαιολογία. Τη μία είναι ότι δεν υπάρχουν χρήματα, την άλλη ότι οι αναχρονιστικοί κανονισμοί τα κρατούν πίσω,

τώρα η πανδημία, άλλοτε φταίει η μοίρα μας που είναι σακατεμένη και περιμένω να ακούσω τα κλασικά, όπως τα: φταίει που είμαστε μια χώρα μοιρασμένη, φταίει το πραξικόπημα και η τουρκική εισβολή, και τέλος τα Ηνωμένα Έθνη. Όταν τα ακούσω και αυτά τότε θα έχω κλείσει ως σχολιαστής της πολιτιστικής επικαιρότητας.

Πέραν της πλάκας, έχω γράψει πολλάκις για τις διαχρονικές αποτυχίες του διεθνούς Φεστιβάλ «Κύπρια», και κατά καιρούς έχω προτείνει και κάποια πράγματα, που κατά τη γνώμη μου, θα άλλαζαν την εικόνα τους. Δυστυχώς, φωνή βοώντος εν τη ερήμω. Πάντως, το δραστηριότερο από όλα τα έγγραφα πριν από μερικούς μήνες και δεν ήταν άλλο από το να ακυρωθούν για το 2020 τα Κύπρια, και να βρισκόταν τρόπος να μη χαθούν τα χρήματα που προορίζονταν γι' αυτά. Ήταν μια καλή ευκαιρία να ανασυνταχθεί το πράγμα, να πέσουν ιδέες για το 2021, να ζυμωθεί περισσότερο το Υφυπουργείο Πολιτισμού, αλλά το κυριότερο, να αποφύγουμε δυσάρεστες καταστάσεις.

Δυστυχώς, δεν ακυρώθηκαν και δεν αποφύγαμε δυσάρεστες καταστάσεις,

όπως η ακύρωση μιας θεατρικής παράστασης, της Μαγδαλένας Ζήρα «Αριστοφάνους και Μενάνδρου γονία», πάνω στα χορικά του σπουδαίου Μιχάλη Χριστοδουλίδου. Η παράσταση ακυρώθηκε, λόγω του αλαλούμ με τα μέτρα του Υπουργείου Υγείας, που τελικά δεν ισχύσαν, για τα 75 άτομα σε κλειστούς χώρους.

Το φεστιβάλ έσπευσε να ακυρώσει τις προγραμματισμένες παραστάσεις, χωρίς να το βασανίσει περισσότερο, ενώ για παράδειγμα η Συμφωνική Ορχήστρα αρχικά ακύρωσε τις συναυλίες της, όταν ακυρώθηκε ο περιορισμός των 75, τις επανέφερε, άλλα θέατρα περίμεναν και δεν πανικοβλήθηκαν. Στα «Κύπρια» όμως σκέφτηκαν ότι δεν μπορεί να γίνει τίποτα, as τις ακυρώσουμε και μετά θα στείλουμε ένα link για 48 ώρες ή κάτι περισσότερο, με γεωγραφικό περιορισμό, για να δουν όσοι θέλουν την παράσταση. Τώρα ο κόπος των συντελεστών, η ανάγκη του κοινού για ψυχαγωγία αυτού του είδους, και λοιπά δεν ενδιαφέρουν και πολλοί. Μάλιστα, μετά το φιάσκο με την παράσταση του Καστελούτσι, το 2019, λόγω της τάχατες κακομεταχείρισης του αλόγου, και

την ακύρωσή τους θα έπρεπε εκεί στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες να είναι πιο προσεκτικοί. Διότι δεν μπορείς να ακυρώνεις παραστάσεις έτσι απλά. Έχουν πληρωθεί οι παραστάσεις, έχουν δώσει χρήματα οι πολίτες της Δημοκρατίας, αλλά και δεν περιποί τιμή σε ένα φεστιβάλ να ακυρώνονται οι παραστάσεις του, όταν μάλιστα δεν έχει και πολλές.

Εν ολίγοις, τα «Κύπρια» έχουν κλείσει τον κύκλο τους με τον τρόπο που διεξάγονται, τα τελευταία 5-6 χρόνια τουλάχιστον. Θα πρέπει να αναζητηθούν τρόποι, με τους οποίους το μεγαλύτερο πολιτιστικό γεγονός της χώρας να γίνει όντως σημαντικό πολιτιστικό γεγονός, και όχι απλώς διμηνιαίες πολιτιστικές δραστηριότητες με θιάσους και ορχήστρες από την Ελλάδα, την Κύπρο και άντε από το Ισραήλ. Να φέρει την Κύπρο στο πολιτιστικό προσκήνιο της περιοχής, και as μην το πούμε διεθνές, as το ονομάσουμε μεσογειακό. Και για τα Κύπρια δεν φταίει η πανδημία, να εξηγουμαστε.

Υγ. Η Παράλληλη Βουλή για τον Πολιτισμό συνεδρίασε ή ακόμα; Αυτή την είδε ο κ. υπουργός;

Η ενέργεια και η ευαισθησία της πινελιάς

Ο ζωγράφος Κωνσταντίνος Κυρτής μίλησε στην «Κ» για τη συμμετοχή του σε ένα από τα πιο emblematicά μουσεία της Ευρώπης

Συνέντευξη στη ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ

Εν καιρώ πανδημίας ο Κύπριος Κωνσταντίνος Κυρτής κατάφερε να είναι παρών και να εκθέσει σε ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία της Ευρώπης, το Museu Europeu d'Art Modern, στη Βαρκελώνη, για την ομαδική έκθεση με τίτλο «EROS». Η «Κ» μίλησε με τον Κωνσταντίνο Κυρτή για τη συμμετοχή του στην έκθεση και πώς τα κατάφερε από τη μικρή μας Κύπρο να ξεπεράσει τα σύνορα και να ξεκινήσει μια διεθνή καριέρα.

—Πώς έγινε η πρόταση για να συμμετάσχεις στην ομαδική έκθεση του Museu D'Art Modern; Και πώς ήταν η συνεργασία σου με ένα τόσο σημαντικό επιμελητή τέχνης όπως ο Golucho;

—Η πρόταση έγινε μετά τη συμμετοχή μου στο διεθνές διαγωνισμό Figurativas 19 με διοργανωτή το Museu Europeu d'Art Modern. Ένας διαγωνισμός για τη ρεαλιστική και αντιπροσωπευτική ζωγραφική. Γίνεται κάθε δύο χρόνια και λαμβάνουν μέρος πολλοί καταξιωμένοι ζωγράφοι από όλο τον κόσμο με συγκεντρωτικό αριθμό περίπου 3000 έργων. Το δικό μου έργο με τίτλο «Ithaca» ήταν στους φιναλίστ και μετά την παρουσίαση αγοράστηκε από το ίδιο το μουσείο για τη μόνιμη συλλογή του. Ο Golucho, ένας από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της Ισπανίας και στο παγκόσμιο με προσωπικές εκθέσεις στο ίδιο μουσείο είδε το έργο μου και με μεγάλη μου τιμή με κάλεσε στην ομαδική που επιμελείται.

—Το έργο σου αποπνέει έντονα

την έννοια του ερωτισμού...

—Ο πίνακάς μου για την ομαδική έκθεση απεικονίζει την κοπέλα μου και ζωγράφο Carolina Souss, η οποία επίσης ετοιμάζει δουλειά για το ίδιο μουσείο σε μια προσωπική μας στιγμή στην πόλη καταγωγής της, το Μπουένος Άιρες. Ο ερωτισμός, όπως και όλες οι άλλες αισθήσεις για να είναι πραγματικές πρέπει να εκφράζονται ασυνείδητα από τον καλλιτέχνη, στη δική μου περίπτωση στον καμβά. Ο ζωγράφος, αφού μάθει την τέχνη της ζωγραφικής, τοποθέτηση, χρωματισμό, πινελιά κτλ., πρέπει να τα αφήσει αυτά πίσω χωρίς να τον καταβάλλουν, να αφηθεί στο συναισθημά του και πώς βλέπει εσωτερικά το πρόσωπο που απεικονίζει, το τοπίο, την ιστορία που θέλει να πει. Όσο πιο πλούσιος είναι ο εσωτερικός του κόσμος τόσο πιο εκφραστικός θα εκτυπωθεί στον καμβά. Η τεχνική είναι το αλφάβητο και το συναισθηματικό το κείμενο που θα γράφεις. Άρα η έννοια του ερωτισμού στο έργο

«Η έννοια του ερωτισμού στο έργο μου είναι κάτι εσωτερικό, εκτός από την απεικόνιση του προσώπου ερμηνεύεται με την ενέργεια και την ευαισθησία της πινελιάς», λέει ο ζωγράφος Κ. Κυρτής.

«Το “οργανωμένο” τυχαίο και το αναπάντεχο είναι για έμένα καλλιτεχνική εξέλιξη», λέει στην «Κ» ο Κ. Κυρτής.

μου είναι κάτι εσωτερικό, εκτός από την απεικόνιση του προσώπου ερμηνεύεται με την ενέργεια και την ευαισθησία της πινελιάς.

—Τι σημαίνουν για εσένα ερωτισμός και αισθησιασμός;

—Ο αισθησιασμός και ο ερωτισμός εκφράστηκαν και ακόμη εκφράζεται στη ρεαλιστική ζωγραφική και γλυπτική κυρίως με το γυμνό. Αυτές οι δύο αισθήσεις είναι ένα κίνητρο έκφρασης στη δουλειά μου με την ίδια δυναμικότητα όπως όλες οι υπόλοιπες.

Δεν μου αρέσει να είμαι άμεσος στα έργα μου. Ένα γυμνό μπορεί να μην εκφράσει τόσο ερωτισμό όσο ένα βλέμμα. Το γυμνό στην τέχνη χωρίς να έχει λόγο ο εικονιζόμενος να παρουσιάσει τον εαυτό του έτσι δεν με αντιπροσωπεύει. Ζωγραφίζοντας την ανατομία του σώματος ή το ανθρώπινο δέρμα δεν δείχνει πάντα ερωτισμό. Πολλές φορές δείχνει τη ευαλωτότητα του ανθρώπου. Εμένα με εκφράζει το αίσθημα του ερωτισμού στο βλέμμα και τον χαρακτήρα του αλφού. Το μυαλό εκπέμπει πιο πολύ αισθησιασμό από ό,τι το σώμα.

Το «οργανωμένο» τυχαίο

—Ένας Κύπριος καλλιτέχνης σε αυτό το ιστορικό μουσείο, νιώθεις ότι επιτεύχθηκε κάποιος σου στόχος και ποιος είναι ο επόμενος;

—Βρισκόμαστε σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης και πρέπει η τέχνη στην Κύπρο όπως και οι Κύπριοι καλλιτέχνες να φύγουν από τα σύνορά τους. Ένας από τους στόχους μου έχει επιτευχθεί. Το συγκεκριμένο μουσείο είναι πολύ ξεχωριστό, από τα λίγα μουσεία στην Ευρώπη που υποστηρίζει την αντιπροσωπευτική τέχνη, τη δεξιοτεχνία και τη σπουδή πίσω από κάθε δημιουργία από καλλιτέχνες εν δράσει. Έχω μια πολύ καλή σχέση με τη διεύθυνσή του, μου έδειξαν την εκτίμησή τους για τα έργα μου, και έχουμε σχέδια για μελλοντικές συνεργασίες. Ο επόμενος στόχος είναι όπως και ο πρωταρχικός μου στόχος δηλαδή η εξέλιξη μου ως καλλιτέχνη. Θέλω κάθε νέα μου δουλειά να με ικανοποιεί σύμφωνα με το επίπεδο που είμαι στη συγκεκριμένη περίοδο, αλλά

να μου δημιουργεί και μια εντύπωση. Η πιο μεγάλη ικανοποίηση ενός ζωγράφου αφού φύγει κάθε βράδυ από το στούντιο είναι να του έχει δημιουργηθεί η αίσθηση της εκπληξης. Το «οργανωμένο» τυχαίο και το αναπάντεχο είναι για έμένα καλλιτεχνική εξέλιξη.

—Τι συμβουλές θα έδινες σε έναν νέο καλλιτέχνη που θα ήθελε να μπει σε ένα τέτοιο μουσείο;

—Η έκθεση σε ένα τέτοιο μουσείο ήρθε μετά από αμέτρητες ώρες δουλειάς, μελέτης και ξενύχτια μπροστά από τον καμβά. Ένας νέος καλλιτέχνης πρέπει να έχει την αυτοπεποίθηση ότι μπορεί να φτάσει σε αυτό το επίπεδο και να επιδιώκει με πάθος για ό,τι κάνει. Αλλά για έμένα το πιο σημαντικό είναι να ικανοποιήσει τον ίδιο του εαυτό και τις βλέψεις του για το κάθε έργο και να προσπαθεί να το φτάσει στα όρια του. Πολλές φορές όμως ίσως το παραδουλεύσει με αποτέλεσμα τη καταστροφή του έργου. Είναι όμως και αυτό μέρος της δουλειάς και της εξέλιξης. Πρέπει να λαμβάνει μέρος όσο πιο συχνά μπορεί σε διαγωνισμούς όπως το Figurativas στην Ισπανία και το ARC (Art Renewal Center) στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Πάντα όμως αναφέρομαι στο τομέα της τέχνης που κάνω και για έμένα αυτοί οι δυο διαγωνισμοί είναι οι πιο σημαντικοί. Έχω καταφέρει να είμαι φιναλίστ και στις τρεις φορές που συμμετείχα. Όσο αφορά τη συνεργασία του με το μουσείο αλλά και με τις γκαλερί, να είναι επαγγελματίας με μια άρτια παρουσία των έργων του.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
Όπως Το Θέλεις

Το **LOVE FM 100.7** σε συνεργασία με το **BO CONCEPT**, ανανεώνουν το σαλόνι σου...
#ΟΠΩΣΤΟΘΕΛΕΙΣ!

BoConcept®

Η interior design ομάδα του **BO CONCEPT** θα έρθει στο σπίτι του μεγάλου νικητή, θα μάθει τις ανάγκες του, θα σχεδιάσουν μαζί το νέο του χώρο και θα ανακαινίσει το σαλόνι του, με έπιπλα και αξεσουάρ **BO CONCEPT** αξίας **€5000**.

Μείνε συντονισμένος/η με τις αγαπημένες σου εκπομπές και μάθε πως θα διεκδικήσεις αυτό το φανταστικό δώρο!

Η κλήρωση θα γίνει την **Δευτέρα 15 Νοεμβρίου**, ζωντανά στην εκπομπή του Τάσου και της Χριστιάνας. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

PRESSING

Λούης Νικοηάου | Αντρέας Βιοηάρης

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:00 - 15:00

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

Λονδίνο, 1968: με την Μπριζίτ Μπαρντ, στα γυρίσματα της ταινίας «Shalako». Στιγμιότυπο που απαθανάτισε ο φωτογράφος Τέρι Ο' Νιλ.

Όταν ο Σον μιλούσε για τον Κόνερι

Όσα καθόρισαν τη ζωή και την καριέρα του εμβληματικού ηθοποιού, που έφυγε πλήρης ημερών, μέσα από δικά του λόγια

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

«**Αυτό** το βραβείο μου θυμίζει πολλούς ανθρώπους με τους οποίους συνεργάστηκα: εργατικούς, ταλαντούχους, ενθουσιώδεις, διασκεδαστικούς – αυτές τις αρετές θαυμάζω. Το να γυρίζεις ταινίες είναι η ουτοπία ή σαν να φτυαρίζεις σκατά σε ανηφόρα. Απόψε ας βάλουμε όλοι κάτω τα φτυάρια μας και ας θυμηθούμε τις καλές στιγμές. Εγώ είχα πολλές», είπε το 2006, στην τελετή βράβεισής του από το Αμερικανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου για το σύνολο της προσφοράς του.

Πράγματι, είχε πολλές καλές στιγμές ο Σον Κόνερι, που έφυγε από τη ζωή στις 31 Οκτωβρίου στα 90 του χρόνια – και στη ζωή και στην τέχνη του. Για το κοινό του σινεμά ήταν ένας σπουδαίος ρολίστας και ο καλύτερος Τζέιμς Μποντ όλων των εποχών. Για τον γυναικείο πληθυσμό, ένας από τους πιο γοητευτικούς άντρες στον κόσμο. Για τους νέους ηθοποιούς, ένα σημείο αναφοράς. Για τη σύζυγό του, ένας σύντροφος-υπόδειγμα. Πώς έβλεπε, όμως, ο ίδιος τον εαυτό του; Τι τον καθόρισε; Με ποιο κριτήριο πορευόταν; Οι απαντήσεις – κάποιες τυλάχιστον – προκύπτουν μέσα από τα δικά του λόγια.

Τα παιδικά χρόνια

«Μεγάλωσα σε μια σοφίτα χωρίς ζεστό νερό, χωρίς ηλεκτρικό και χωρίς τουαλέτα – υπήρχε μια κοινόχρηστη στο κτίριο, αλλά ήταν τέσσερις ορόφους κάτω από το διαμέρισμά μας. Ο πατέρας μου ήταν εργάτης σε εργοστάσιο και η μητέρα μου καθαρίστρια. Εργάζονταν σκληρά. Ακόμα τους σκέφτομαι πολύ. Όταν ήμουν παιδί, όμως, δεν συνειδητοποιούσα ότι δεν είχαμε ουσιαστικά τίποτα ως οικογένεια, γιατί δεν είχα μέτρο συγκρίσιμ. Αυτό είναι μια μορφή ελευθερίας».

Η ανάγνωση

«Η πρώτη μεγάλη ευκαιρία μου παρουσιάστηκε όταν ήμουν πέντε ετών. Τότε έμαθα να διαβάζω. Μου πήρε περισσότερο από εβδομήντα χρόνια να συνειδητοποιήσω

1988: Οσκαρ β' ανδρικού ρόλου για τους «Αδιάφθορους» του Ντε Πάλμα.

«**Αποσύρθηκα από τον κινηματογράφο γιατί βαρέθηκα να ασχολούμαι με πλίθιους».**

τι σήμαινε αυτό. Ήταν τόσο απλό και τόσο καθοριστικό».

Οι πρώτες δουλειές

«Λίγο πριν κλείσω τα 13, αποφάσισα να σταματήσω το σχολείο. Δεν μάθαινα τίποτα έτσι κι αλλιώς. Το μόνο που με ενδιέφερε ήταν να δουλέψω, να έχω τα δικά μου χρήματα και να παίζω ποδόσφαιρο: αυτό ήταν το πάθος μου. Αρχισα να κάνω διανομές γάλακτος – με άμαξα που την έσερνε άλογο– και η αμοιβή μου ήταν 21 σελίνια την εβδομάδα. Αργότερα έπιασα δουλειά σε εργαστήριο κατασκευής φερέτρων, τα οποία γυάλιζα. Ήμουν άθλιος σε οτιδήποτε καταπαδάστηκα εκείνα τα χρόνια. Δεν ξέρω αν είμαι καλός ηθοποιός ή όχι, αλλά είμαι σίγουρος πως με ό,τι άλλο κι αν είχα ασχοληθεί θα ήμουν χειρότερος...»

Η φωνή

«Όταν ξεκίνησα να εργάζομαι ως ηθοποιός, έδωσα 60 στερλίνες και αγόρασα ένα ογκώδες κασετόφωνο Grundig. Ηχογραφούσα τη φωνή μου και την άκουγα. Στη συνέχεια προσπάθησα να μιλάω πιο καθαρά, να είμαι κατανοητός. Μό-

1971: Ως Τζέιμς Μποντ στο «Diamonds are forever». Ήταν η έκτη φορά που υποδύθηκε τον διαχρονικό κατάσκοπο.

1946: Μόλις 16 χρόνων κατατάσσεται στο Βασιλικό Ναυτικό.

νος μου εκπαίδευσα τον εαυτό μου στην ορθοφωνία, αλλά ποτέ δεν πέρασε από το μυαλό μου η σκέψη να αλλάξω τη βαριά σκωτσέζικη προφορά μου. Υποκριτική σημαίνει να μεταφέρεις συναισθήματα, και είναι καλύτερο να αφιερώνεις τον χρόνο σου σ' αυτή την προσπάθεια παρά σε οτιδήποτε άλλο. Το συναίσθημα, άλλωστε, είναι κοινό για όλους τους ανθρώπους, μια διεθνής γλώσσα. Επιπλέον, υπάρχει μια μοναδική "μούσική" στον τρόπο που ο καθένας μας μιλάει. Γιατί να την καταστρέψει;»

Ο Μποντ και εγώ

«Θα είμαι ειλικρινής: Δεν θα βρείτε πολύ... Τζέιμς Μποντ σε εμένα. Αλλά δεν με δυσκόλεψε

1957: Αγνώριστος, υποδύεται έναν μποξέρ στην τηλεοπτική παραγωγή «Requiem for a heavyweight» του BBC.

ως ρόλος, εκτός από το γεγονός ότι έπρεπε να τον ανακαλύψω από το μηδέν. Από πού κρατούσε η σκούφια του; Ποιοι ήταν οι γονείς του; Κανείς δεν ήξερε τίποτα γι' αυτόν, ούτε καν ο Ιαν Φλέμινγκ. Κι έχω την αίσθηση πως αν ήταν υπαρκτό πρόσωπο και τον συναντούσα, μάλλον δεν θα τον συμπαθούσα...»

Η ευγνωμοσύνη

«Αισθάνομαι ευγνωμοσύνη για τις ταινίες Μποντ. Έχουν δώσει μεγάλη ώθηση στην καριέρα μου, ποτέ δεν θα το αρνηθώ. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είμαι σκλάβος του Μποντ. Μπορώ να κόψω τους δεσμούς μαζί του όποτε θέλω. Οι αλυσίδες που μας ενώνουν δεν εί-

Τριών ετών, στο Εδιμβούργο, με τη μητέρα του και τη γιαγιά του.

ναι φτιαγμένες από ατσάλι, αλλά από ίνες μεταξίου».

Η... τριχόπτωση

«Έχασα τα μαλλιά μου σε ηλικία 35 ετών. Δεν με πείραξε, δεν ήταν δα και το τέλος του κόσμου. Βρίσκω αστέιους κάποιους άντρες που έχουν πολύ μακριά μαλλιά και τα τυλίγουν στο πίσω μέρος του κεφαλιού τους, σαν φίδι έτοιμο να ξεδιπλωθεί».

Το απωθημένο

«Το Οσκαρ που πήρα το 1988 για την ταινία "Οι αδιάφθοροι" του Μπράιαν ντε Πάλμα ήταν υπέροχο. Αλλά, για να είμαι ειλικρινής, θα χαιρόμουν περισσότερο αν κέρδιζα το US Open στο γκολφ».

Το «άβατο» του σπιτιού

«**Πολύ** νωρίς συνειδητοποίησα ότι η φήμη συχνά μετατρέπει τον ηθοποιό από άνθρωπο σε εμπορεύμα. Δεν σκοπεύω να υποστώ αυτή τη μετάλλαξη. Γι' αυτό αγωνίζομαι τόσο σκληρά για να προστατέψω με κάθε τρόπο την προσωπική μου ζωή: δίνω ελάχιστες συνεντεύξεις, κρατώ μακριά μου τους αδιάκριτους φωτογράφους που με ακολουθούν θέλοντας να καταγράψουν κάθε βήμα και κάθε... ανάσα μου. Το σπίτι μου αποτελεί το ιερό μου: ήταν, είναι και θα είναι μόνο για εμένα, τη γυναίκα μου, την οικογένειά μου και τους φίλους μου. Η πόρτα του δεν ανοίγει ούτε για συνεντεύξεις ούτε για επαγγελματικές συναντήσεις. Όταν δουλεύω, δίνω στους ρόλους μου όλη μου την ενέργεια. Όταν φεύγω από το γύρισμα, το υπόλοιπο κομμάτι του χρόνου μου θέλω να είναι μόνο δικό μου. Δεν νομίζω ότι ζητώ πολλά».

Η «συνταξιοδότηση»

«Αποσύρθηκα από τον κινηματογράφο γιατί βαρέθηκα να ασχολούμαι με πλίθιους. Εδώ και χρόνια υπάρχει ένα διαρκώς διευρυνόμενο χάσμα ανάμεσα σε εκείνους που μπορούν να κάνουν ταινίες και εκείνους που δεν μπορούν».

Η πιο δύσκολη ερώτηση

«Πριν από χρόνια βρέθηκα στη γενέτειρά μου, το Εδιμβούργο, για το Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Ο ταξιτζής απόρριψε που ήξερα όλους τους δρόμους από τους οποίους περνούσαμε. "Όταν ήμουν μικρός, μοίραζα γάλα εδώ", του εξήγησα. "Και τώρα τι κάνεις;" με ρώτησε. Ήταν η πιο δύσκολη ερώτηση που μου έκαναν ποτέ!»

Ο ρόλος του αιώνιου θυμού των Ελλήνων

Απόσπασμα από το νέο βιβλίο του Τάκη Θεοδωρόπουλου με θέμα τα 200 χρόνια συλλογικής... νευρικής κρίσης

Πόσο ρόλο έπαιξε ο θυμός της συλλογικής μας ψυχής στα 200 χρόνια της νεοελληνικής ύπαρξης; Αυτό είναι το βασικό ερώτημα που θέτει ο τακτικός αρθρογράφος της «Κ» **Τάκης Θεοδωρόπουλος** στο νέο του βιβλίο «**Τα πρώτα 200 χρόνια είναι δύσκολα: Δύο αιώνες νευρικής κρίσης**».

«Έχω πολύ θυμό μέσα μου». Αυτό ήταν το σύνθημα των κουκουλοφόρων του 2008 και αργότερα το σύνθημα των Αγανακτισμένων. Κι άμα έχεις θυμό δικαιούσαι να τα σπάσεις, να κάψεις, να μουτζώσεις τη Βουλή, να προπιλακίσσεις και το απλούστερο όλων, να βρίσεις. Ο «θυμός» αθώνει. Γιατί ο «θυμός» ταυτίζεται με την ελληνική ψυχή. Στον Ομηρο η λέξη «θυμός» σημαίνει την ψυχή, την καρδιά, την ίδια τη ζωή. Για εμάς σήμερα σημαίνει μόνον οργή. Αν δεν έχεις θυμό, έχεις χαμηλό δείκτη «ελληνόμετρου». Τελικά, πόσο ευθύνεται ο θυμός για τη ροπή της κοινωνίας προς το χάος;

Το βιβλίο κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Μεταίχμιο και σήμερα η «Κ» προδημοσιεύει ένα ενδεικτικό απόσπασμα.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«**Πώς** συνεννοείται η ασυνεννοσία; Ποια είναι η πατρίδα του Μακρυγιάννη; Ποια είναι τα όριά της; Ποιο είναι το «εμείς» που επικαλείται; Ποιους περιλαμβάνει;

Πόσο ευθύνεται ο θυμός για τη ροπή της κοινωνίας προς το χάος; Είναι ένα από τα ερωτήματα που πραγματεύεται το νέο βιβλίο του Τάκη Θεοδωρόπουλου (φωτ. από διαδήλωση των «Αγανακτισμένων» στο Σύνταγμα το 2011).

Όσους είναι χριστιανοί ορθόδοξοι, όσους μιλούν τη γλώσσα των απομνημονευμάτων του; Ποια ελευθερία είναι έτοιμος να ανταλλάξει με τον θάνατό του; «Κάποιος ήθελε ερωτήσει: του θυμού του είσαι αδελφή;», όπως γράφει ο Σολωμός όταν συνομιλεί με την ελευθερία στον Ύμνο του. Πόσο μεγαλύτερη είναι αυτή η πατρίδα από τον τόπο του; Πολλές φορές έχεις την εντύπωση πως για τους αγωνιστές η λέξη «πατρίδα» ταυτίζεται με το χωριό τους. «Και οι νυν Έλληνες με το «Πατρίς» άλλο δεν εννοούσι ειμή την γην εις την οποίαν εγεννήθησαν, επειδή

τους λείπει η ελευθερία» γράφει ο Ανώνυμος Έλληνας στην «Ελληνική Νομαρχία».

Η πατρίδα του Μακρυγιάννη είναι οι «θυμωμένες πληγές» του. Όταν μιλάει ως «αυτόχθων», πατρίδα του είναι η Ρούμελη, ο Μοριάς και μερικά νησιά. Όταν αγανακτεί με τους Βαυαρούς, πατρίδα του είναι οι αγωνιστές. Κι όταν προσπαθεί να μιλήσει για την Ελλάδα, η γλώσσα του κάνει τους χυμούς τών. Θυμίζει λόγο στην πλατεία των Αγανακτισμένων.

Και τι σας έκαμεν αυτό τ' όνομα των Ελλήνων, εσάς των γενναίων αντρών της Ευρώπης,

Κι αφού ο Θεός της Ελλάδας είναι μεγάλος και έδωσε πατρίδα στους Έλληνες, αυτοί δεν είχαν κανέναν λόγο να αλλάξουν ή να αποκτήσουν παιδεία.

Το βιβλίο κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

εσάς των προκομμένων, εσάς των πλούσιων; Όλοι οι προκομμένοι άντρες των παλαιών Ελλήνων, οι γοναίγοι όλης της ανθρωπότητας, ο Λυκούργος, ο Πλάτων, ο Σωκράτης, ο Αριστέλης, ο Θεμιστοκλής, ο Λεωνίδας, ο Θρασύβουλος, ο Δημοστένης και οι επίλοιποι πατέρες γενικώς της ανθρωπότητας, κοπιάζαν και βασανίζονταν νύχτα και ημέρα μ' αρετή, με 'λικρίνιαν, με καθαρών ενθουσιασμόν να φωτίσουνε την ανθρωπότητα και να την αναστήσουν νάχη αρετή και φώτα, γενναιότητα και πατριωτισμόν. Κι αν πατρίδα του είναι όλ' αυτά, τότε πώς η πατρίδα ταυτίζεται με αυτήν που έχει ο Κολοκοτρώνης στο μυαλό του; Η πατρίδα για την οποία χύνουν το αίμα τους σίγουρα δεν είναι ίδια με αυτήν που είχε ο Ρήγας στο

μυαλό του. Ούτε με αυτήν που οραματίζεται ο Κοραΐς.

Κι αν πατρίδα και ελευθερία σημαίνουν σύνορα, άρα κράτος, τότε αυτό το κράτος δεν έχει καμία σχέση με το κράτος του Φαναριώτη Μαυροκορδάτου. Χρησιμοποιούν τις ίδιες λέξεις, όμως οι λέξεις που χρησιμοποιούν για να συνεννοθούν δεν έχουν την ίδια σημασία. Κι όταν λέμε «σημασία», εννοούμε πρόσβαση στην πραγματικότητα. Ο καθένας τους βλέπει τη δική του πραγματικότητα, την πραγματικότητα του δικού του θυμού. Οι διερμηνείς αποτυγχάνουν.

Ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε και ο Οθων οδηγήθηκε σε εξοχή χωρίς ποτέ να καταλάβει ακριβώς ποια ήταν η χώρα που κλήθηκε να κυβερνήσει. Κι ως τον γοήτευε. Το παράδοξο είναι ότι επιμένουν. Παρά τους δύο εμφύλιους, του '23 και του '25, παρά τις αέναες φαγωμάρες, παρά την ασυνεννοησία, παρά την εξάντλησή τους, την πείνα, τις καταστροφές, επιμένουν.

Αν υπάρχει ένα θαύμα στην Επανάσταση του '21 είναι ότι, παρ' όλ' αυτά, κατάφεραν και την πατρίδα τους να βρουν και κράτος να φτιάξουν για να μην την αφήσουν άστεγη. Και είπαν «Ο Θεός της Ελλάδας είναι μεγάλος» και τον εμπιστεύτηκαν. Κι αφού ο Θεός της Ελλάδας είναι μεγάλος και έδωσε πατρίδα στους Έλληνες, αυτοί δεν είχαν κανέναν λόγο να αλλάξουν ή να αποκτήσουν παιδεία, όπως επέμεναν οι διαφωτιστές τους. Κράτησαν τον θυμό τους και συνέχισαν να κάνουν τα ίδια, σχεδόν ως σήμερα.

RADIO STORIES

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ & ΤΗΝ ΙΩΑΝΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15:00-18:00

DEEJAY 93.5 RADIO

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

The 3rd Annual Forum of CERIDES
Excellence in Innovation & Technology

Nicosia Risk Forum
#NRF2020

Preparing for the Next Pandemic
The important role of Civil Protection:
A Regional View

Thursday, 26 November 2020
Virtual Event

READ MORE > CERIDES.EUC.AC.CY

Organizer:

European University Cyprus

CERIDES
Excellence in Innovation and Technology

Media Sponsor:

KATHIMERINI

Platinum Sponsor:

ecommbx
Fintech e-accounts platform

Gold Sponsors:

PREVENTION AT SEA

vttv

FEC International

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Η γένεση που συνεχίζεται

Το καλοκαίρι εκείνο του 1953, η Πάτρα μοσχομύριζε από το αγιόκλημα και το γιασεμί. Απέναντι από το σπίτι μας, η σιδηρένια εξώπορτα του κήπου ήταν κυριολεκτικά στεφανωμένη από ένα τεράστιο σύμπλεγμα γιασεμιού και άσπρων τριαντάφυλλων. Ήμερώματα και, καθώς πως συνηθίζαμε τα καλοκαίρια, είχαμε στρώσει στα δροσερά πλακάκια του δαπέδου για τον νυχτερινό ύπνο που έφτανε στο τέλος του. Δέκα χρονών παιδί τότε, θυμάμαι ολοζώντανα, ακόμη και σήμερα, τα πλακάκια πάνω στα οποία κοιμόμασταν να έχουν επιδοθεί σ' έναν ξέφρενο χορό, καθώς και τις απελπισμένες φωνές μιας περαστικής γυναίκας που συνοδεύονταν με τον εκκωφαντικό θόρυβο της σιδηρένιας εξώπορτας. Μ' αυτό λοιπόν το ηχητικό σκηνικό σήμανε για όλους μας το εφιαλτικό εγερτήριο εκείνης της ημέρας του Αυγούστου. Ο Εγκέλαδος είχε χτυπήσει τα Επτάνησα, κυρίως τη Ζάκυνθο και την Κεφαλονιά, αποκαλύπτοντας στους κατοίκους της Γης το γεγονός ότι λίγα μόνο χιλιόμετρα κάτω από τα πόδια μας βράζει ένα καζάνι άπιστευτης βίας.

Ένα παρόμοιο σκηνικό ξετυλίχτηκε για μιαν ακόμη φορά πριν από δέκα μέρες (δύο μέρες, μάλιστα, πριν από τη επέτειο του πολύνεκρου σεισμού των 9 Ρίχτερ στη Λισσαβώνα την 1η Νοεμβρίου του 1755), όταν ένας ισχυρότατος σεισμός με μέγεθος 6,7 Ρίχτερ χτύπησε τις περιοχές της Σάμου και της Σμύρνης, υπενθυμίζοντάς μας τις καταστροφικές δυνάμεις που κρύβονται στο εσωτερικό του πλανήτη μας. Δεν υπάρχει ούτε μια περιοχή στον ελλαδικό χώρο που να μην έχει κουνηθεί κατά καιρούς, αφού στη χώρα μας σημειώνονται κάθε χρόνο 37.000 σεισμοί με μεγέθη άνω των 2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ. Εκτοιμύρια άνθρωποι έχουν πεθάνει εξαιτίας των σεισμών, ενώ ολόκληρες πόλεις σβήστηκαν από τον χάρτη μέσα σε μόλις λίγα δευτερόλεπτα. Ποιες διαδικασίες είναι άραγε υπεύθυνες για την εκδήλωση των τிடάντων δυνάμεων και κινήσεων που δημιουργούν μια από τις πιο δραματικές και βίαιες δυνάμεις της φύσης;

Η έρευνα για να βρούμε τις απαντήσεις σε τέτοιου είδους ερωτήματα μας άνοιξε κυριολεκτικά τα μάτια. Από τη νέα πλεονεκτική

Στους σεισμούς του 1953 στα Επτάνησα –ο μεγαλύτερος είχε ένταση 7,2 Ρίχτερ–, από 33.300 σπίτια σε Ζάκυνθο (φωτ.), 1θάκη και Κεφαλονιά καταστράφηκαν ολοσχερώς 27.659.

Λίγα μόνο χιλιόμετρα κάτω από τα πόδια μας βράζει ένα καζάνι άπιστευτης βίας.

θέση που μας χάρισε η διαστημική εποχή, τα τελευταία χρόνια είδαμε τις ηπείρους σαν κομμάτια ενός τεράστιου ψηφιδωτού, ενώ από διαφορετικές επιστήμες ήρθαν τα κομμάτια εκείνα των απαντήσεων που έμελλαν να επαναστατικοποιήσουν τη μελέτη της Γης. Αναφέρομαι φυσικά στη θεωρία των τεκτονικών πλακών, που διατυπώθηκε αρχικά το 1912 από τον Γερμανό γεωφυσικό Άλφρεντ Βέγκενερ (1880-1930). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, ο φλοιός της Γης καταστρέφεται και ξαναδημιουργείται συνεχώς. Είναι η γένεση που ποτέ δεν τελειώνει, ένα πραγματικά εκπληκτικό ταξίδι των ηπείρων. Τα τελευταία 100 χρόνια, αργά αλλά σταθερά, διαπιστώσαμε ότι ολόκληρος ο φλοιός της Γης αποτελείται από μια δεκαριά μεγάλες στερεές πλατφόρμες, που ονομάζονται «λίθοσφαιρικές πλάκες». Καθεμία από τις πλάκες αυτές έχει έκταση χιλιάδων τετραγωνικών χι-

λιόμετρων, αν και το πάχος τους δεν ξεπερνάει τα περίπου 80 χιλιόμετρα. Σαν μεγάλοι πέτρινοι δίσκοι, οι πλάκες αυτές ταξιδεύουν αργά πάνω στον θερμό ρευστό μανδύα της Γης, με ρυθμό μερικών μόνο χιλιοστών κάθε χρόνο. Αλλού ενώνονται, αλλού τρίβονται, αλλού συγκρούονται και αλλού η μία καλύπτει την άλλη εξαφανίζοντάς τη στα έγκατα της Γης. Αυτές οι ανεπαίσθητες μετατοπίσεις μεταβάλλουν ριζικά, σε βάθος χρόνου, την όψη της Γης.

Στην τεκτονική κλίμακα της Γης οι κινήσεις των πλακών είναι πραγματικά απειροελάχιστες. Στην ανθρώπινη κλίμακα, όμως, μεταφράζονται στον ζωντανό εφιάλτη ενός σεισμού. Στην Καλιφόρνια, για παράδειγμα, το ρήγμα του Αγίου Ανδρέα εκτείνεται σε μήκος 1.000 χιλιομέτρων. Σε αυτό το σημείο δύο μεγάλες πλάκες του γήινου φλοιού τρίβονται η μία παράλληλα στην άλλη προκλήνοντας με την αργή τους κίνηση τον εφιάλτη ενός σεισμού. Οι πλάκες αυτές πιέζουν η μία την άλλη συσσωρεύοντας ενέργεια διαρκώς. Αιώνες μπορεί να περάσουν έτσι, με τις δύο πλάκες «κλειδωμένες» μεταξύ τους, χωρίς να διαφαίνεται κάποια αισθητή

μετατόπιση. Νωρίς όμως το πρωί της 18ης Απριλίου του 1906, ο σεισμός των 7,9 Ρίχτερ και η πυρκαγιά που ξέσπασε τότε προκάλεσαν τον θάνατο 3.000 ανθρώπων, καταστρέφοντας περισσότερα από 500 οικοδομικά τετράγωνα και 30.000 κτίρια. Ακόμη πιο πρόσφατα, στις 11 Μαρτίου του 2011, η ξαφνική και βίαιη μετατόπιση της πλάκας του Ειρηνικού κάτω από τις ανατολικές ακτές της Ιαπωνίας απελευθέρωσε τη συσσωρευμένη ενέργεια με ένα μεγασεισμό εντάσεως 9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ. Αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία γιγαντιών κυμάτων τσουνάμι, που σε ορισμένες περιοχές έφτασαν το ύψος των 40 μέτρων. Ευτυχώς, όμως, τέτοιου είδους μεγασεισμοί είναι αρκετά σπάνιοι, αν και ακόμη και οι μικρότεροι, όπως αυτός της Σάμου, δεν παύουν να είναι επικίνδυνοι. Παρ' όλα αυτά, όσο περισσότερα μαθαίνουμε για τις διαδικασίες του ζωντανού μας πλανήτη τόσο πιο γοητευτική μας παρουσιάζεται η Γη και πιο μυστηριώδης η ίδια μας η ύπαρξη.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Η πρώην αντάρτισσα Ελένη θυμάται...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΡΤΟΜΑΤΣΙΔΗΣ
Οσο κρατάει ένα φιλί
εκδ. Μανδραγόρας, σελ. 124

Ακολουθεί τη γραμμή του παλαιότερου μυθιστορήματος του Χρήστου Χαρτοματσίδη «Οι περιπέτειες του Μπρέγκα» (2001). Εκείνο το έργο, που στην πραγματικότητα είχε διάρθρωση νουβέλας, διακωμωδούσε τα πεπραγμένα του βουλγαρικού κομμουνιστικού καθεστώτος όπως τα αντίκριζε μια οικογένεια Ελλήνων προσφύγων που έπαιρνε τοις μετρητοίς τις μεγαλοστομίες του ψευδοφιλολαϊκού καθεστώτος της γείτονος χώρας. Μόνο που, οπισθοδρομώντας στον χρόνο, η τελευταία νουβέλα διακωμωδεί ταυτόχρονα και τα πεπραγμένα του ελληνικού αντάρτικου, τις περιπέτειες του Ελληνικού Δημοκρατικού Στρατού όπως τις έζησε στα χρόνια της δεκαετίας του '40 μια ομάδα εμπόλεμων στα βουνά της Θράκης.

Εις τις δυσμάς του βίου της, η πρώην αντάρτισσα και πολιτική πρόσφυγας Ελένη θα καταγράψει αυτές τις περιπέτειες. Με την απομυθοποιητική διάθεση και το σαρδόνιο κιούμορ με το οποίο παλαιότερα ο Χαρτοματσίδης διακωμωδούσε την ηρωική εφηβεία είτε στις χώρες του σοσιαλιστι-

κού μπλοκ («Κιθαρίστας σε ταβέρνα», 1996) είτε στην καπιταλιστική Δύση («Φωτο-Veritas», 2003), θα αφηγηθεί τώρα τις περιπέτειες της νεότητάς στη διάρκεια των συγκρούσεων. Και δεν θα διστάσει να παρουσιάσει τη ζωή των ανταρτών, στην αρχή στα βουνά κι έπειτα σε μια απ' τις κοινότητες πολιτικών προσφύγων, σαν μιαν ατελείωτη σειρά κωμικών ερωτικών ανταγωνισμών ανάμεσα στην αφηγήτρια και στην ατίθαση, αδίστακτη, καπάρτα αδελφή της. Και τους «ηρωικούς» πολεμιστές ως ανθρώπους που άγονται και φέρονται από τη ρητορεία της νεότητας, από τα σεξουαλικά ένστικτα και τις ρομαντικές ψευδαισθήσεις – αλλά και από τον κατοπινό αγώνα τους για επαγγελματική άνοδο και κοινωνική καταξίωση, πατώντας ενίοτε επί πτωμάτων. Το θέμα επομένως είναι, όπως αναγράφεται στο οπισθόφυλλο, οι άνθρωπινες σχέσεις χωρίς ιδεολογικό πρόσημο. Πρόκειται για τους κυρίαρχους

χαρακτήρες δύο αδελφών/γυναικών που στη διαφορετικότητα τους αποτυπώνουν βασικές αντιθέσεις στην κοινωνική ζωή – οι οποίες και καθορίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη εδώ, εκεί και οπουδήποτε.

Ο Εμφύλιος και οι φοβερές συνέπειές του μετατρέπονται στο έργο του Χαρτοματσίδη σε μια σειρά σκηνών κομεντί με πρωταγωνιστές τον επίτροπο σύντροφο Πρόδρομο, τον αυτομολήσαντα από τον Εθνικό Στρατό γοπητικό υποσημναγό Παπαδόκη, τον αφελή Ανέστη, την ομαδόχισσα Βούλα, τον σκηνοθέτη Πάνο, τη χειρουργό Ανδριάνοβα, τη νόστιμη αλλά περιορισμένης νοημοσύνης λόγω παλαιάς μηνιγγιτίδας Ελένη και τη δαιμόνια αδελφή της Δώρα. Και καθώς ο Χαρτοματσίδης αγαπά –όπως έδειξε στο «Μπαρ “Οι νεράιδες”» (2017)– τα ξωτικά, στη νέα νουβέλα το στοιχείο του υπερφυσικού λαμβάνει τη μορφή φαντασμάτων που εμφανίζονται στην αφηγήτρια ως πα-

ραιοθήσεις είτε όταν ασθενεί στο νοσοκομείο είτε όταν παλεύει ως υπεrhλική με κρίσεις άνοιας. Παρόν και το έτερο χαρακτηριστικό των έργων του Χαρτοματσίδη, η οργανική ένταξη στην υπόθεση αναφορών σε άλλα κείμενα – εδώ στον «Αμίλετ» του Σαίξπηρ και σε στίχους του Σοβιετικού ποιητή Κονσταντίν Σιμόνοφ. Παρούσα, τέλος, στο εξώφυλλο η αναφορά σε άλλα καλλιτεχνικά έργα – με απόσπασμα από τον διάσημο πίνακα του σπουδαίου Ρώσου ζωγράφου Ilya Repin «17 Οκτώβρη 1905». Πρόκειται για μια ιμπρεσιονιστική σκηνή ξέφρενης χαράς από την Πρώτη Ρωσική Επανάσταση του 1905, η οποία άνοιξε τον δρόμο στον μπολσεβικισμό και την οποία ο Λένιν χαρακτήρισε ως «Γενική πρόβα κοστουμιού», χωρίς την οποία η Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917 δεν θα είχε καταστεί δυνατή. Κατεξοχήν παρωδιακός συγγραφέας, ο Χρήστος Χαρτοματσίδης διακωμωδεί τα πάντα. Τέκνο πολιτικών προσφύγων, γεννήθηκε το 1954 στη Σόφια, εργάζεται σήμερα ως διευθυντής Μικροβιολογίας στο Γενικό Νοσοκομείο Κομοτηνής και, εκτός από πεζά, έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές, θεατρικά έργα και μεταφράσεις.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΤΙΑΝΑ ΚΙΡΧΟΦ

Η Τατιάνα Κίρχοφ γεννήθηκε στην Αθήνα το 1988. Σπούδασε Ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Kingston University του Λονδίνου και είναι διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ. Ασχολείται επαγγελματικά με την ψυχολογία. Η πρώτη της συλλογή διηγημάτων είναι οι «Ιστορίες που (δεν) είπα στον ψυχολόγο μου» από τις εκδόσεις Πόλις.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Κουαρτέτο του Χάρλεμ» του Τζέιμς Μπάλντουιν. Σπανίως διαβάζω πολλά βιβλία ταυτόχρονα, γιατί μ' αρέσει να αφοσιώνομαι κάπου.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Σκάουτ του «Όταν πεθαίνουν τα κοτσύφια» της Χάρπερ Λι, για τον πατέρα-πρότυπο Αττικούς, τα υπέροχα παιδικά χρόνια και την τρυφερότητα της Καλπούρνια ή πολύ περισσότερο η Σκάουτ του «Βάλε έναν φύλακα», για το ελεύθερο πνεύμα της, τη σύγχρονη πτυχή της φρενι-στρίας και το τσαγανό της.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και νεκρούς;
Τον Καμύ που διαβάζω επισταμένως απ' τα 19 μου, τον Ερσε για μια

πιο διαφορετική προσέγγιση της ανατολικής φιλοσοφίας, τη Δημουλά και τον Καβάφη γιατί μ' αρέσει η λεπτή γλυκιά ειρωνεία των ποιημάτων τους. Νομίζω θα κρατούσα μια θέση για τον Ουεμπέκ. Θα μου άρεσε να τον ακούω να μιλάει για την κατάθλιψη και τη σεροτονίνη.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Θα κρατήσω ίσως μια φράση που μου άρεσε πολύ: «Όταν βρίσκεσαι σε δίλημμα, να προτιμάς πάντα την πιο θαρραλέα επιλογή».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Και τώρα ανθρωπάκο!» του Χανς Φάλαντα, ένα έπος για την έκπτωση των αξιών στις περιόδους της κρίσης, για τον ανθρώπινο εξευτελισμό, τη μηδαμινή σημασία της έννοιας της αξιοπρέπειας όταν το χρήμα καταρρέει.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Ο Ξένος» του Καμύ.

Σε ποιο βαθμό η ιδιότητά σας ως ψυχολόγου κρύβεται πίσω από τις ιστορίες αυτές;
Δεδομένου ότι κάποιες απ' τις ιστορίες αυτές τις έχω ακούσει όντως με την ιδιότητά μου αυτή, υποθέτω ότι η επιρροή του ψυχολόγου θα υπάρχει. Από την άλλη, υπάρχουν και ιστορίες που είναι εντελώς αφιλητράριστες από την ιδιότητα του ψυχολόγου, ιστορίες που με άγγιξαν προσωπικά, και δεν τις ένιωσα –ούτε κι έγγραψα– σκεπτόμενη με αυτήν μου την ιδιότητα. Δεν προσπάθησα να προσεγγίσω τις ιστορίες των ανθρώπων για να βγάλω διάγνωση ή να δώσω καθοδήγηση. Προσπάθησα να τις ακούσω διαφορετικά.

Τελικά, τι είναι αυτό που (δεν) λέμε ποτέ ούτε στον ψυχολόγο μας;
Μάλλον αυτές τις ιστορίες του βιβλίου που κι ο αφηγητής επέλεξε να της πει κάπου αλλού, κι όχι στον ψυχολόγο του.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Δοκίμια, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Σκέψου σαν μοναχός» του Τζέι Σάτι (Ψυχολογία)

2 «Εθνη σε αναταραχή» του Τζάρεντ Ντάιαμοντ (Διόπτρα)

3 «Ρίζες και θεμέλια - Οδόσημα της Ιστορίας του Ελληνισμού» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκη)

4 «Surrounded by psychopaths» του Thomas Erikson (Ebury Publishing)

5 «Ελλάδα: Βιογραφία ενός σύγχρονου έθνους» του Ρόντρικ Μπίτον (Πατάκη)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Πρωσικό μπλε» του Φίλιπ Κερ (Κέδρος)

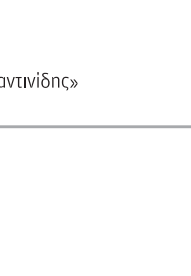
2 «Κορίτσι, γυναίκα, άλλο» της Μπερναρντίν Εβαρίστο (Gutenberg)

3 «Η απαντηλή ζωής των ενηλίκων» της Ελενα Φερράντε (Πατάκη)

4 «Το βασίλειο» του Τζο Νέσμπο (Μεταίχιμο)

5 «Ρίττερ, Ντένε, Φος» του Τόμας Μπέρναρντ (Κριτική)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Κωνσταντινίδης» (Μητροπόλεως 92, Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΑΡΑΪΒΙΚΗ Χρυσός Μπετόβεν

Ένα χρυσό γραμματόσημο αφιερωμένο στον Μπετόβεν κυκλοφόρησε από τα ταχυδρομεία του Αγίου Μαρτίνου στην Καραϊβική. Πρώην ολλανδική αποικία, ο Άγιος Μαρτίνος (που συνορεύει με τη «γαλλική» πλευρά του νησιού) δεν είναι από το 2010 μέρος των Ολλανδικών Αντιλλών αλλά τμήμα του βασιλείου της Ολλανδίας. Το νέο γραμματόσημο υιοθετεί την εκτυπωτική τεχνική σε χρυσό που είχαν ακολουθήσει τα ολλανδικά ταχυδρομεία για να τιμήσουν ξεχωριστές προσωπικότητες.

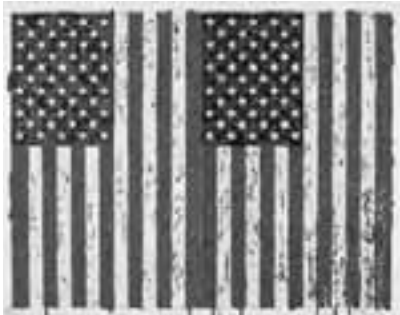
ΛΟΝΔΙΝΟ
Φιγούρες φαντασίας
Στην **Tate Britain** θα εγκαινιαστεί τον Νοέμβριο η έκθεση της 43χρονης εικαστικού Λινέτ Γιάντομ-Μποάκι, η οποία είναι γνωστή για τα πορτρέτα της και τις ανθρωπίνες φιγούρες, όλα προϊόντα φαντασίας. Γεννημένη στο Λονδίνο, η καλλιτέχνης είναι βραβευμένη με το βραβείο Κάρνεγκι (2018) και το 2013 ήταν υποψήφια για το βραβείο Τέρνερ. Τα έργα της ταυτίζονται με δικούς της στίχους. «Γράφω για όσα δεν μπορώ να ζωγραφίσω», λέει. Και το αντίθετο.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ
Πελέ, 80 χρόνια
Η **ποδοσφαιρική** καριέρα του Βραζιλιάνου Πελέ εντάσσεται πλέον στη χώρα του μύθου, της ποπ κουλτούρας και της λαϊκής φαντασίας. Σύμβολο της δεκαετίας του '60 όταν μεσουρανούσε, ο Πελέ, 80 ετών πλέον, είναι συχνά αντικείμενο έμπνευσης. Για να τιμήσει την επέτειο, η γκαλερί Halcyon στη New Bond Street του Λονδίνου υπενθύμισε την προ πέντε ετών έκθεση με εικαστικά έργα εμπνευσμένα από τον Πελέ. Έργα του Γουόρκολ, φωτογραφίες, κολάζ, μεικτά τεχνικά.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Βραβείο Hugo Boss
Μια έκθεση στο Γκούγκενχάιμ της Νέας Υόρκης, την άνοιξη του 2021, και ποσό 100.000 δολαρίων συνοδεύουν το βραβείο Hugo Boss, που απονεμήθηκε στη φωτογράφο Ντιάνα Λόσον (Deana Lawson). Είναι η πρώτη φωτογράφος που τιμάται με αυτό το βραβείο, το οποίο συνήθως επιβραβεύει γλύπτες μνημειακών έργων και δημιουργούς βίντεο. Η Ντιάνα Λόσον είναι γνωστή για τις φωτογραφίες της, κυρίως πορτρέτα μαύρων ανδρών και γυναικών, σε φυσικό περιβάλλον ή προσωπικό χώρο.

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ
Νέο απόκτημα
Η **Εθνική Πινακοθήκη** της Ουάσιγκτον, συνεχίζοντας το πρόγραμμα αγορών, απέκτησε το έργο του νεοκλασικού Γάλλου ζωγράφου Αν-Λουί Ζιρροντέ-Τριοζόν (1767-1824) με θέμα την ανακώρση του Κοριολανού (1786). Είχε ζωγραφιστεί ως υποψήφιο για το περίφημο Βραβείο της Ρώμης της Βασιλικής Ακαδημίας. Ήταν ένα έργο γνωστό αλλά θεωρούμενο χαμένο έως ότου εμφανίστηκε πέρυσι σε δημοπρασία. Αποτελεί πλέον μέρος των συλλογών της διάσημης Πινακοθήκης.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Η συλλογή Τορλόνια αποκαλύπτεται στον κόσμο

ΡΩΜΗ

Γεγονός παγκόσμιας σημασίας είναι η έκθεση μέρους της φημισμένης συλλογής Τορλόνια, αποτελούμενης κυρίως από ρωμαϊκές αρχαιότητες, έπειτα από δεκαετίες που παρέμενε σε αφάνεια. Μια σειρά από ενέργειες επιτρέπουν τώρα σε 92 από τα 600 και πλέον γλυπτά της συλλογής να παρουσιαστούν στο κοινό, αποκατεστημένα (με κορηγία του οίκου Bulgari), ως αρχή μιας διεθνούς παρουσίας με σταθμούς στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, την οποία, όμως, μεταθέτει για το μέλλον η πανδημία του κορωνοϊού. Η

πρώτη παρουσίαση στη Ρώμη, πάντως, είναι γεγονός και η υποδοχή των έργων –στα μουσεία του Καπιτωλίου– προκαλεί την αφήγηση της ιστορίας αυτής της μυθικής συλλογής, η γένεση της οποίας προσδιορίζεται χρονικά στον 17ο αιώνα. Η συλλογή Τορλόνια, όπως είναι γνωστή στους ιστορικούς της τέχνης, περιλαμβάνει αγάλματα, προτομές, αγγεία και σαρκοφάγους της ρωμαϊκής περιόδου, υψηλότερης τέχνης, καθώς και λίγα αναγεννησιακά γλυπτά όπως το κεφάλι μιας καστικής από τον Μπερνίνι. Περισσότερο από τα ίδια τα εκθέματα, η παρου-

σίαση της μυθικής αυτής συλλογής εγείρει ενδιαφέροντα ζητήματα αισθητικής κυρίως σε σχέση με τον τρόπο που συγκροτήθηκαν οι ιδιωτικές συλλογές κατά τους πρόσφατους αιώνες. Εγείρονται επίσης θέματα πρόσβασης σε αυτούς τους θησαυρούς μέσα από τις μεγάλες οικογένειες και τους μεμονωμένους συλλέκτες, κυρίως πριν από την εθνογένεση του 19ου αιώνα, αλλά και αργότερα. Επισημαίνονται επίσης ενδιαφέρουσες πτυχές που αφορούν τις μεθόδους συντήρησης αρχαιοτήτων και τις εξελίξεις στην τεχνολογία. Όλα αυτά είναι

οι παράλληλες αναγνώσεις μιας έκθεσης που περιβάλλεται, ούτως ή άλλως, με το μυστήριο της πολυετούς αφάνειας. Η ιστορία λέει πως το 1875 ιδρύθηκε ένα μουσείο από τον πρίγκιπα Αλεσάντρο Τορλόνια και τον πατέρα του κατά το πρότυπο των παλαιών μεγάλων οικογενειών. Όπως γράφουν οι «Νιου Γιορκ Τάιμς», σε εκτενές δημοσίευμα, η πρωτογενής γνώση των ειδικών για τη συλλογή αυτή προερχόταν από εκείνο τον κατάλογο του πρώτου μουσείου. Είχε εκδοθεί το 1884. Σταδιακά, η συλλογή φυλάχθηκε σε τρεις μεγάλους αποθηκευτικούς

χώρους στη Ρώμη και το μυστήριο ενισχύθηκε. Οι επαφές των εκάστοτε ιταλικών κυβερνήσεων με την οικογένεια Τορλόνια δεν κατέληγαν πουθενά. Εξέλιξη σημειώθηκε μόλις το 2016, όταν υπεγράφη ένα μνημόνιο συνεργασίας ανάμεσα στους Τορλόνια, στην ιταλική κυβέρνηση και στο ίδρυμα που διαχειρίζεται τη συλλογή, και αποφασίστηκε έκθεση ενός αριθμού έργων. Τα περισσότερα προέρχονται από αγορές μέσα από εμπόρους έργων τέχνης και από ανασκαφές τον 19ο αιώνα σε εκτάσεις που ανήκαν στην οικογένεια Τορλόνια.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Χωρίς ελπίδα και χωρίς απελπισία

«**Όπου** κι αν πήγαινε εκείνη τη μέρα βάδιζε / μέσα στο ίδιο του το παρελθόν», είναι οι πρώτοι στίχοι ποιήματος «Εκεί που είχαν ζήσει» του Ρέιμοντ Κάρβερ. Ο κύριος Γκρι διάβασε το ποίημα την περασμένη Κυριακή σε αυτό το ένθετο. «Δηλώνει με τόσο αφοπλιστική απλότητα μιαν αλήθεια για τον καθένα μας», σχολιάζει. «Είναι κάποιες μέρες που, στ' αλήθεια, ό,τι κι αν κάνεις, περνάς "κλωτσώντας σωρούς αναμνήσεων". Ωστόσο, στη μεγάλη συνέντευξη στο The Paris Review, το 1983, ο ίδιος δηλώνει ότι δεν κοιτάζει ποτέ πια πίσω». Ένα στοιχείο απ' το παρελθόν του Κάρβερ ήταν ο εθισμός. «Υπάρχει μια μεγάλη μυθολογία γύρω απ' το αλκοόλ», έλεγε, «εμένα όμως ουδέποτε με αφορούσε αυτό. Νομίζω ότι άρχισα να πίνω αφότου συνειδητοποίησα ότι όλα όσα ήθελα για εμένα, για το γράψιμο, για τη γυ-

«**Ημουν όλα αυτά τα πράγματα. Αλλά όχι πια. Α, λέω πού και πού κάποιο μικρό ψέμα. Όπως όλοι μας**».

ναίκα και τα παιδιά μου, απλώς δεν επρόκειτο να συμβούν. Είναι παράξενο. Ποτέ δεν ξεκινάς τη ζωή σου σκοπεύοντας να χρεοκοπήσεις, να γίνεις αλκοολικός, να είσαι άπιστος και κλέφτης. Ή ψεύτης». Η επόμενη ερώτηση ήρθε αβίαστα: «Και εσείς ήσαστε όλα αυτά τα πράγματα;». «Ημουν», απαντά αμέσως ο Κάρβερ. «Αλλά όχι πια. Α, λέω πού και πού κάποιο μικρό ψέμα. Όπως όλοι μας». Την εποχή που ο Κάρβερ δίνει τη συνέντευξη, αρχές της δεκαετίας του '80, είναι καθαρός απ' το σινό-

«**Άρχισα** να πίνω αφότου συνειδητοποίησα ότι όλα όσα ήθελα για εμένα, για το γράψιμο, για τη γυναίκα και τα παιδιά μου, απλώς δεν επρόκειτο να συμβούν», έλεγε ο Ρέιμοντ Κάρβερ.

πνευμα. «Κάθε πρωί που ξυπνάω, χαίρομαι που ξύπνησα. Γι' αυτό μου αρέσει να ξυπνάω νωρίς. Τον καιρό που έπινα, κοιμόμουν έως αργά το μεσημέρι ή κάτι τέτοιο και συνήθως ξυπνούσα με ρίγη». Οι συντάκτες του The Paris Review τον ρωτούν αν μετανιώνει για όλα τα άσχημα πράγματα που συνέβησαν τότε. «Δεν μπορώ να αλλάξω τίποτα πια», αποκρίνεται. «Δεν έχω την πολυτέλεια να μετανιώσω για τίποτα. Εκείνη η ζωή απλώς πέρασε πια και δεν λυπάμαι γι' αυτό. Πρέπει να ζήσω στο παρόν. Εκείνη η ζωή έχει χαθεί στα σίγουρα – μου φαίνεται τόσο μακρινή σαν να είχε συμβεί σε κάποιον άλλο για τον οποίο διάβασα σε μυθιστόρημα του δεκάτου ενάτου αιώνα. Ούτε πέντε λεπτά τον μήνα δεν χαραμίζω πια στο παρελθόν. Στ' αλήθεια, το παρελθόν είναι μια ξένη χώρα και εκεί κάνουν τα

πράγματα διαφορετικά. Τα πράγματα συμβαίνουν. Ειλικρινά, νιώθω ότι έζησα δύο ζωές». Είχε πολλά να θυμάται ο Κάρβερ, υποθέτω όπως ο καθένας από εμάς. «Όπως επίσης είχε πολλούς λόγους για να ΜΗ θυμάται», σχολιάζει ο κύριος Γκρι, «όπως επίσης ο καθένας μας. Ίσως αυτό σημαίνει να είσαι συγγραφέας, ποιητής, γραφιάς: η κόψη της λεπίδας του ξυραφιού ανάμεσα στη μνήμη και στη λήθη, ανάμεσα στην τιμωρία και στη συγχώρεση, αυτό να είναι η μυθολογία, η ποίηση – η λογοτεχνία. Να, ίσως, ένα καλό μάθημα δημιουργικής γραφής απ' τον Κάρβερ. Για να καταφέρει να φτάσει, όπως παραδέχεται ο ίδιος, στη μακάρια κατάσταση της Κάρεν Μπλίξεν: "Έλεγε ότι έγραφε κάθε μέρα κι από λίγο, χωρίς ελπίδα και χωρίς απελπισία". Το σκόλιο του Κάρβερ: "Μου αρέσει αυτό"».

Φεστιβάλ για όλη την οικογένεια

Διεθνείς παιδικές και εφηβικές ταινίες

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

Στη **Νορβηγία** του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, δύο αδελφία φυγαδεύουν τους Εβραίους φίλους τους στην ουδέτερη Σουηδία· στο Μπρούκλιν των ΗΠΑ οι μαθητές της Ε΄ Τάξης ενός δημόσιου σχολείου αναλαμβάνουν να πείσουν τους γύρω τους για την επιτακτική ανάγκη ενός «plastic free future»· στη Μογγολία, η ειδυλλιακή ζωή μιας οικογένειας νομάδων απειλείται από την πανίσχυρη βιομηχανία εξορύξεων. Αυτοί είναι ορισμένοι από τους τóπους στους οποίους θα μεταφερθούν νοντά οι μικροί σινεφίλ από την Ελλάδα και την Κύπρο μέσω του φετινού 3ου Παιδικού και Εφηβικού Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Αθénas, που σηκώνει την ψηφιακή του αυλαία την Κυριακή 14 Νοεμβρίου.

«Οι συνθήκες της πανδημίας επέβαλαν φέτος το φεστιβάλ να διεξαχθεί διαδικτυακά», εξηγεί στην «Κ» η κ. Καλλιόπη Χαραλάμπους, διευθύντρια του φεστιβάλ, το οποίο «πάρε σάρκα και οστά» για πρώτη φορά τον Νοέμβριο του 2018. Φέτος πραγματοποιείται με την οικονομική υποστήριξη του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, τη συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Αττικής, τη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και τη συνεργασία της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Καλλίστη» και του Μεγάρου Μουσικής. Μπορεί οι θε-

ατές του 2020 να στερούνται την ατμόσφαιρα και την εμπειρίας της κινηματογραφικής αίθουσας, κερδίζουν όμως σε άλλα... σημεία, καθώς πρόσβαση στις επιλεγμένες ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους έχουν, μέσω της σχετικής πλατφόρμας, όλα τα παιδιά που κατοικούν σε Ελλάδα και Κύπρο, αρκεί να διαθέτουν στο σπίτι τους διαδικτυακή σύνδεση· χωρίς αναμονή στο ταμείο και χωρίς, βέβαια, εισιτήριο.

«Προσδοκούμε, λοιπόν, μεγάλη διάχυση και στην περιφέρεια», προσθέτει η κ. Χαραλάμπους, η οποία άλλωστε και στις προηγούμενες διοργανώσεις είχε θέσει ως προτεραιότητα να παρακολουθήσουν μέρος του φεστιβάλ μαθητές από απομακρυσμένα μέρη της Ελλάδας. «Είχαμε σχεδιάσει σχολικές προβολές για μαθητές όλων των βαθμίδων στο Μέγαρο Μουσικής, στον “Δαναό” και στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, όπου θα ακολουθούσε συζήτηση με κάποιον ειδήμονα ή τον σκηνοθέτη», επισημαίνει η ίδια.

Άλλες, πάλι, φορές ήταν το φεστιβάλ που πήγαινε στα σχολεία Αττικής και περιφέρειας. «Είχαμε ανάλογα σχέδια και φέτος, μάλιστα από το καλοκαίρι συζητούσαμε με ένα σχολείο στις Σέρρες, όμως συν τω χρόνω αντιληφθήκαμε ότι το πιο υπεύθυνο ήταν να μηδενίσουμε τις μετακινήσεις ημών και των θεατών μας», υπογραμμίζει η κ. Χαραλάμπους στην τηλεφωνική μας συνομιλία, δύο μόλις ημέρες με-

Στο «Πέρασμα», δύο αδελφία βοηθούν Εβραίοιούλα να αποδράσουν.

«Οι συνθήκες της πανδημίας επέβαλαν φέτος το φεστιβάλ να διεξαχθεί διαδικτυακά».

τά την έναρξη τοπικού lockdown στις Σέρρες. Οποιαδήποτε, πλέον, εκδήλωση σε σχολική μονάδα ξαναμπαίνει στο κάδρο της οργανωτικής ομάδας από την άνοιξη και μετά, κορωνοϊού επιτρέποντος.

Το φετινό, λοιπόν, φεστιβάλ έχει δομηθεί πάνω σε μια διαφορετική λογική και πραγματικότητα. «Έχοντας ως δεδομένο ότι οι δραστηριότητες και οι έξοδοι των παιδιών έχουν σημαντικά περιοριστεί και οι γονείς βρίσκονται για πολύ περισσότερη ώρα στο σπίτι, το φετι-

νό φεστιβάλ γίνεται μια οικογενειακή, σπιτική, υπόθεση», σχολιάζει η κ. Χαραλάμπους. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα έχει εμπλουτιστεί και περιλαμβάνει ταινίες που τα μηνύματά τους χρήζουν περαιτέρω συζήτησης με τους γονείς, προκειμένου να γίνουν απόλυτα κατανοητά από τους ανήλικους θεατές.

«Έχουμε προσθέσει νέες θεματικές, που απευθύνονται σε παιδιά από δύο ετών έως και την εφηβεία, αλλά και σε γονείς που θέλουν να θυμηθούν τη δική τους παιδική ηλικία». Ετσι, το κοινό μπορεί να επιλέξει μεταξύ ταινιών μεγάλου μήκους και ντοκιμαντέρ που αναδεικνύουν σύγχρονα περιβαλλοντικά ζητήματα, που πραγματεύονται ιστορικά γεγονότα του 20ού αιώνα, που θίγουν το ζήτημα των έμφυλων στερεοτύπων (girl power), των οι-

Η MKO Skateistan διδάσκει σκέιτ σε φτωχά κορίτσια από το Αφγανιστάν.

Στα «Πόδια του Μαραντόνα», δύο αγόρια αναζητούν ένα σπάνιο αυτοκόλλητο.

κονομικών ανισοτήτων ανά την υφήλιο κ.ά. «Τέλος, για το εξαιρετικά απαιτητικό κοινό των εφήβων, που έχουν ήδη πολλές και διαφορετικές προσλαμβάνουσες, έχουμε εντάξει μια σειρά από ταινίες τρόμου κατάλληλες για την ηλικία τους».

Στο τουρκικό ντοκιμαντέρ, για παράδειγμα, «Θέλουμε το μέλλον μας!», μαθητές από την Κωνσταντινούπολη, ακολουθώντας το κείμενο της Γκρέτα Τούνμπεργκ, αναλαμβάνουν δράση κατά της κλιματικής αλλαγής κάνοντας... κοπάνα από το σχολείο τους. Ενώ στο βραβευμένο με Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ μικρού μήκους «Μαθαίνοντας σκέιτ σε εμπόλεμη ζώνη (όταν είσαι κορίτσι)», παρακολουθούμε τις προσπάθειες της MKO Skateistan, που διδάσκει σκέιτ σε

κορίτσια από φτωχές γειτονιές στο Αφγανιστάν.

Ζητούμενο για τους διοργανωτές είναι να «ταξιδέψουν» τα παιδιά σε μέρη όπου δύσκολα μπορούν να βρεθούν και να μοιραστούν μαζί τους ιστορίες με αφηγητές ήρωες-παιδιά. «Στη φετινή, ιδιαίτερη συγκυρία, θέλαμε και εμείς, ως φορείς του πολιτισμού, να στείλουμε ένα μήνυμα συνεργασίας και αλληλεγγύης, οπότε αποφασίσαμε από κοινού με τα Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης (που έχει παιδικό τμήμα), Φεστιβάλ Ολυμπίας και Cinedoc Kids να κάνουμε την προβολή της ιστορικής ταινίας “When Hitler stole Pink Rabbit” του 2019», καταλήγει η κ. Χαραλάμπους.

* Το Παιδικό και Εφηβικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου διαρκεί 14-22 Νοεμβρίου στην πλατφόρμα <https://athicff.com/>.

Στην ταινία «Ρυθμοί ζωής», ένας πατέρας χρησιμοποιεί αφρικανικούς ηλεκτρονικούς ρυθμούς για να κινητοποιήσει τα παιδιά σε μια πόλη της Ν. Αφρικής ώστε να ξερκίσουν τις δυσκολίες τους... χορεύοντας.

Ταινίες προσβάσιμες σε άτομα με αυτισμό και νοητική αναπηρία

Η **σημαντικότερη** καινοτομία του φετινού φεστιβάλ αφορά τη μεταγραφή 31 ταινιών μικρού μήκους έτσι ώστε να είναι προσβάσιμες σε άτομα με δυσκολία στην κατανόηση, αυτισμό και νοητική αναπηρία. Στην ιστοσελίδα διακρίνεται η υποενότητα «Περιβάλλον προσβάσιμης πληροφoρίας», όπου ο χρήστης διαβάζει για κάθε μία από τις ταινίες μια «κοινωνική ιστορία».

«Η κοινωνική ιστορία είναι ένα καθαρά εκπαιδευτικό υλικό, που απευθύνεται σε άτομα με διαταραχές αυτιστικού φάσματος και χρησιμοποιείται κυρίως από εκπαιδευτικούς και γονείς», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Χρήστος Καρακασίδης, συνιδρυτής της MKO TheHappyAct. «Τα εν λόγω άτομα εμφανίζουν δυσκολία στις κοινωνικές δεξιότητες, στην

επικοινωνία και στη φαντασία: τη δυσκολία αυτή έρχεται να αμβλύνει η κοινωνική ιστορία», συνεχίζει.

Στην αρχή της συνεργασίας της TheHappyAct με το φεστιβάλ, οι κοινωνικές ιστορίες αποσκοπούσαν στο να προετοιμάσουν τα άτομα για την εμπειρία της παρακολούθησης ταινίας σε κινηματογραφική αίθουσα. «Ο έντονος ήχος και οι απότομες εναλλαγές φωτισμού, το σκοτάδι, η πληρότητα μιας κινηματογραφικής αίθουσας, καθώς και η αναμονή για την έκδοση ενός εισιτηρίου, είναι από τους πρώτους στρεσογόνους παράγοντες», περιγράφει ο κ. Καρακασίδης. «Σε αυτούς προστίθεται και η έλλειψη εκπαίδευσης του προσωπικού των κινηματογράφων».

Τα παραπάνω αποτελούν, εντέλει, ανασταλτικό παράγοντα για

«Η κοινωνική ιστορία είναι ένα καθαρά εκπαιδευτικό υλικό που απευθύνεται σε άτομα με διαταραχές αυτιστικού φάσματος».

την επίσκεψη σε κινηματογράφο για όλη την οικογένεια του ατόμου. «Η ομάδα μας καλείται, λοιπόν, να δημιουργήσει μια ευχάριστη και απροβλημάτιστη εμπειρία στην εν λόγω πληθυσμιακή ομάδα, οι παρεμβάσεις μας αφορούν την παραμετροποίηση των συνθηκών θέαςσης (μείωση της στάθμης του ήχου, δημιουργία κατάλληλου φωτισμού, δια-

τήρηση της πληρότητας σε συγκεκριμένα ποσοστά ώστε να υπάρχει ελευθερία κινήσεων κ.λπ.), αλλά και τη διαδικασία αγοράς εισιτηρίου και εισόδου στην κινηματογραφική αίθουσα». Στόχος τους είναι η ταχύτητα εξυπηρέτησή τους μέσω ειδικών ταμείων άμεσης προτεραιότητας και εισόδων στην αίθουσα, προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος παραμονής σε χώρους συνωστισμού. «Το πιο σημαντικό όμως κομμάτι της διαδικασίας είναι η εκπαίδευση των υπαλλήλων του κινηματογράφου, που θα έρθουν σε άμεση επαφή με μια άγνωστη προς αυτούς κατηγορία πελατών», διευκρινίζει ο ίδιος.

Δεδομένου ότι το φεστιβάλ φέτος διεξάγεται ψηφιακά, ανάλογες είναι και οι παρεμβάσεις της TheHappyAct. Ετσι, οι κοινωνικές

ιστορίες παρέχουν οπτικοποιημένη περίληψη των ταινιών ώστε ο χρήστης να μπορεί από πριν να γνωρίζει ποια είναι η ταινία και να εξοικειώνεται με αυτό που πρόκειται να παρακολουθήσει.

«Η δυσκολία με τη συγκεκριμένη αναπηρία είναι ότι συχνά δεν γίνεται άμεσα αντιληπτή, γεγονός που οδηγεί στη μη εξυπηρέτησή της», επισημαίνει ο κ. Καρακασίδης. «Για εμάς, η μέγιστη δυσκολία είναι ότι πρέπει να ενημερώνουμε και να εκπαιδεύουμε τον ευρύτερο πληθυσμό για την ύπαρξη του αυτισμού και στη συνέχεια να καλύπτουμε τις ανάγκες προσβασιμότητας». Η επαφή, όμως, ενός παιδιού με αυτισμό με την τέχνη μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην προσωπική του εξέλιξη. «Η τέχνη ενεργοποιεί

τη σκέψη, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία με το να προσφέρει πλούσιες οπτικές, απτικές και αισθητηριακές εμπειρίες στον άνθρωπο· ειδικότερα για έναν άνθρωπο στο φάσμα του αυτισμού, αποτελεί ένα μοναδικό μέσο αντίληψης και κατανόησης του κόσμου μέσα από τις αισθήσεις».

Πρωτοπόροι στην παροχή ανάλωγων υπηρεσιών ήταν οι ΗΠΑ και η Μ. Βρετανία, ενώ ακολούθησαν με μεμονωμένα έργα ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. «Παρά τις αντιξοότητες, λαμβάνουμε αρκετά αισιόδοξα μηνύματα από ανθρώπους στην Ελλάδα, οι οποίοι γρήγορα κατανόησαν τον αυθαίρετο αποκλεισμό που υφίσταται ο εν λόγω πληθυσμός και θέλησαν να συνδράμουν στην άρση του».

«Τα έργα μου με ελευθερώνουν»

Ο καλλιτέχνης γιώργος Α. Κωνσταντίνου, ένα από τα «φιλικουτούνια» της ομώνυμης έκδοσης μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Ο γιώργος (sic) Α. Κωνσταντίνου είναι μία ιδιαίτερη περίπτωση καλλιτέχνη, όχι ως προς την τεχνική του ή τη δεινότητα του στη χαρκτηκή ή τη ζωγραφική, αλλά ως προς το πώς αντικρίζει τον κόσμο της τέχνης. Δεν επιθυμεί τις δάφνες, δεν τον ενδιαφέρει η «αρτιότητα», χωρίς φυσικά να είναι προχειρογράφος ή βιαστικός, κυρίως τον ενδιαφέρει το συναίσθημα του θεατή, και αυτό προσπαθεί να κάνει με εντιμότητα και προ πάντων αγάπη: «Με ενδιαφέρει η κίνηση των συναισθημάτων πότερο από ένα τέλειο έργο». Με αφορμή, λοιπόν, την παρουσίαση του συλλεϊτουργού βιβλίου «Τα φιλικουτούνια - Αντιφωνήματα» (Κώστας Βασιλείου – γιώργος Α. Κωνσταντίνου), που παρουσιάστηκε στις 10 Οκτωβρίου στο Δημοτικό Μουσείο Χαρακτηκής Χαμπή στη Λευκωσία ο γιώργος Α. Κωνσταντίνου μίλησε στην «Κ».

–Να ξεκινήσουμε με τα «Φιλικουτούνια», την πρόσφατη έκδοση που κάνατε με τον ποιητή Κώστα Βασιλείου;

–Τα Φιλικουτούνια... Τα φιλικουτούνια ... ένα πέταγμα στην ποίηση στες λέξεις, στα συναισθήματα, στην τέχνη. Μία αγαπτική συνύπαρξη δύο ανθρώπων διαφορετικής ηλικίας και εποχών που έσμιξαν στον άφθορο χρόνο της τέχνης. Από τη μέρα που πια γνωριστήκαμε με τον Κώστα Βασιλείου άρχισε ένας διάλογος μεταξύ μας. Όχι, όμως, μια συννησιμένη συνομιλία, μα ένα πά-

«Η λαϊκή βυζαντινή προσέγγιση που κάνω στα έργα μου με ελευθερώνει, μου επιτρέπει να είμαι εγώ. Καταργείται ο χρόνος και ο χώρος».

ρε δώσε στίχων και χαρακτηρισμών. Έγραφε αυτός αντιφωνούσα εγώ. Χάρασσα εγώ, απαντούσε με ριμάδες ο Κώστας. Τέσσερα χρόνια αδειάζαμε ο ένας στον άλλο τις ψυχές μας. Εγώ το παραπονιάρικο, ο Κώστας χείμαρρος των καιρών. Της ελπίδας, της δύναμης και της παρηγορίας. Έρθε η στιγμή που όλο τούτο μας πλημύρισε και μίαν καλήν ημέρα που έφευγα με τη μηχανή από Λευκωσία για Πάφο κάπου εκεί στο κατήφορο της Κακορατζιάς σταμάτησα. Του τηλεφώνησα και τον ρώτησα αν θα καταδεχόταν να εκδώσουμε μαζί όλες αυτές τις αντιφωνήσεις μας. Όπως πάντα εκρηκτικός ο Κώστας απάντησε χωρίς ενδοιασμό «βεβαίως».

Η καρδιά μου εγίνηκεν φιλικουτούνι τζαι εφτεροπέταν που χαρά. Θα συναντούσε την ποίηση του Κώστα Βασιλείου. Το σμιζιμο δυναμικό και επίπονο. Τηλεφωνήματα μέχρι τα μεσάνυχτα εν μέσω κορωνοϊού, συζητήσεις, διαφωνίες, γέλια, πειράγματα, κόντρες, αγαπτικοί θυμοί συγκινήσεις... Συναντήσεις στο «πιθάρι» του στη Δευτερά, στο σπίτι μου στα Λατσι-αχ. Σ' αυτό το συλλεϊτουργο μπήκε αργότερα στες μουσικές

«Είμαι ό,τι το έργο μου μαρτυρεί. Τι ψιθυρίζει στην ψυχή των ανθρώπων γύρω μου. Καλό, κακό, απορριπτό ή αποδεκτό αυτό είναι και αυτός είμαι. Η ζωγραφική μου και η χαρακτική μου αλληλοσυμπληρώνονται με τον λόγο. Συνυπάρχουν».

και η Σταυρινιώ το κορίτσι μου, τζαι το αντράκι η Δώρα (το ζουμπούλι μου). Έρθαν όταν επρόκειτο να γράψουμε τον ψηφιακό δίσκο που συνοδεύει την έκδοση. Πρόκειται, λοιπόν, για μια έκδοση ποίησης χαρακτηρισμών και ακουσμάτων απαγγελίας και μουσικής. Τελειώνοντας έφτιαξα την πετρογραφία που βρίσκεται στο εξώφυλλο. Ένας φίλος δάσκαλος και υπέροχος χαρακτής, ο Στέλιος Στυλιανού, βλέποντάς την είπε στον Κώστα «μα εν τα πον' τούτα τα φιλικουτούνια που έκαμεν ο γίγας». Ο Κώστας άρπαξε τα φιλικουτούνια και τα φώλιασε στον τίτλο του βιβλίου μας.

–Πώς ήλθε η συνεργασία σου με τον ποιητή Κώστα Βασιλείου;

–Τον Κώστα τον γνώρισα μέσα από τα λεγόμενα του αγαπημένου φίλου με το γαλάζιο βλέμμα και πνεύμα Παύλου Μαυρογιάννη. Κι ύστερα μέσα από την ποίησή του που ο Παύλος μου χάρισε αντικαρίζοντας και στον Κώστα ένα από τα βιβλία μου. Η φυσική γνωριμία ήρθε το 2016 στα Πλατανίσκια, όταν παρευρέθηκε στην έκθεση χαρακτικών μου έργων, που διοργάνωσε το Μουσείο Χαρακτηκής Χαμπή. Εκεί απαγγέλιε κάποιους στίχους του. Ανάμεσα στ' άλλα και κάποιους γραμμένους για μένα που τελειωναν ως εξής... Θκυό-

νισος ο θεός σου τζαι εγώ ένας αρφός σου...». Και έτσι σμίξαμε σαν θκυο αδελφία ή θκυο φιλικουτούνια.

–Κινείσαι μεταξύ λόγου και σχεδίων, τι είναι αυτό που τα συνδέει μέσα σου; Είσαι ποιητής ή ζωγράφος/χαρακτής;

–Κατ' αρχάς να πω ότι δεν μ' αρέσουν οι ορισμοί, οι τίτλοι και οι ιδιότητες. Δεν μπορώ την κατάταξη... Ζούμε στην εποχή της δήλωσης. Δηλώνω άρα είμαι. Η δράση, το έργο περνούν σε δεύτερη μοίρα. Όλα αυτά που λέω δεν θέλω να 'ναι απόλυτα. Είναι προσωπικές απόψεις. Λοιπόν, είμαι ό,τι το έργο μου μαρτυρεί. Τι ψιθυρίζει στην ψυχή των ανθρώπων γύρω μου. Καλό, κακό, απορριπτό ή αποδεκτό αυτό είναι και αυτός είμαι. Η ζωγραφική μου και η χαρακτική μου αλληλοσυμπληρώνονται με τον λόγο. Συνυπάρχουν. Με λόγο ξένο ή φίλων και ενίοτε δικό μου. Όσο για το τι τα συνδέει μέσα μου την απάντηση την δίνει εύστοχα στο πρώτο μου βιβλίο «Όταν βγει το κόκκινο φεγγάρι» ο τραγουδοποιός Λουδοβίκος των Ανωγειών. Γράφει, λοιπόν, στο σημείωμά του για την τέχνη μου: «Η ποίηση είναι η ζωγραφική του λόγου αλλά, όταν η ζωγραφική κρυφακούει την συνομιλία των λέξεων, αυτόματα γίνεται ποίηση»...

Χάσαμε το μέτρο

–Διακρίνω στα έργα σου μία λαϊκή βυζαντινή προσέγγιση, θές να φέρεις τον θεατή κοντά στα έργα σου, πόσο σε ενδιαφέρει η καλλιτεχνική αρτιότητα;

–Ναι, πράγματι τούτη η λαϊκή βυζαντινή προσέγγιση που κάνω στα έργα μου με ελευθερώνει, μου επιτρέπει να είμαι εγώ. Καταργείται ο χρόνος και ο χώρος. Θέλω τα έργα μου να αποκτήσουν μια κίνηση στον χώρο/χρόνο τέτοια που ο καθένας να μπορεί να ταυτιστεί, να βιώσει, να αισθανθεί όσα κρύβει το έργο. Θα ήθελα η μορφή να απεγκλωβιστεί από τα πραγματικά πρόσωπα και καταστάσεις και να ταιριάζει διαχρονικά στον κάθε άνθρωπο θεατή του έργου να είναι απλό, καθαρό και κατανοητό. Τέλος, να πω ότι με ενδιαφέρει η κίνηση των συναισθημάτων πότερο από ένα τέλειο έργο.

–Νιώθεις ότι υπάρχει η Κύπρος που χάνεται στη λαίλαπα της σύγχρονης εποχής;

–Ναι, υπάρχει Κύπρος, και έχει καλή μαγιά μα πολλά υλικά της ριχνουμε για να τη ζυμώσουμε και χάνεται και ξεθεύεται άδικα. Χάσαμε το μέτρο. Λίγο αλεύρι, λίγη μαγιά, αλάτι, λίγο νερό και έναν καλό ξυλόφουρνο και να το ψωμί! «Πολλά δε θέλει ο άνθρωπος...» κατά τον Ελύτη. Χάσαμε επίσης το «εμείς» του Μακρυγιάννη. Ο καθένας κλεισμένος στο εγώ του, στη βολή του. Η Κύπρος αλλοτριώνεται στον καιρό και ως ένα σημείο είναι φυσικό, μα φοβάμαι πολύ πως αυτή η αλλοτρίωση τρέχει πιο γρήγορα απ' όσο τη «κωνεύουμε». Όμως υπάρχει μια παρηγοριά που την πιστεύω πολύ απ' τον μεγάλο μας ποιητή Β. Μιχαηλίδη. «Η ρωμιοσύνη εννά χαθεί όντες ο κόσμος λείψει». Και η Κύπρος όπως κι η Ελλάδα είναι Ρωμιοσύνη.

**ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΚΟΛΑΣΤΕΙΤΕ
ΚΑΝΤΕ ΤΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΜΑΖΙ ΤΟΥ**

**ΝΟΜΙΚΟΣ
ΤΟΥ
ΔΙΑΒΟΛΟΥ**

Ακούστε τον
“για να μην σας πάρει ο δαίμονας”
Νίκος Αναστασιάδης

Συντονιστείτε καθημερινά
στις 12 το μεσημέρι
με το **KANALI 6**
και τον **MARINO ΝΟΜΙΚΟ**
για μια ώρα σκέτη κόλαση
στη συχνότητα 106.00

KANALI 6
106.00 | 99.9 | 107.00 | 106.9

FlashArt @Rialto

Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς
We support the arts and artists

22/11
Κυριακή | Sunday, 20:30 (60')
Με τη ματιά της Μελίνας Μερκούρη και του Αντώνη Σαμαράκη Through the eyes of Melina Mercouri and Antonis Samarakis

4/12
Παρασκευή | Friday, 20:30 (50')
Η χαμένη tortilla και άλλες ιστορίες σε δυστοπικούς καιρούς The case of the missing tortilla and other stories in dystopian times

17/12
Πέμπτη | Thursday, 20:30 (60')
Λάμπρος Lambros

19/12
Σάββατο | Saturday, 20:30 (40')
Θαλάσσιο τείχος
του Simon Stephens
Sea Wall
by Simon Stephens

Θεσμικός Χορηγός: Με τη στήριξη: Μεγάλοι Χορηγοί: Χορηγός Επικοινωνίας:

77 77 77 45
rialto.com.cy

Βουτιά στη «βαθιά» μεταπολεμική Αμερική

Ενας κόσμος βίας και παρακμής

Πάντα ο Διάβολος ★★★
ΔΡΑΜΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Αντόνιο Κάμπος
Ερμινείες: Τομ Χόλαντ, Ρόμπερτ Πάτινσον, Μπιλ Σκάρσγκαρντ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μία από τις πιο αξιόλογες ταινίες που είδαμε τελευταία στην πλατφόρμα του Netflix βασίζεται στο εξαιρετικό –και πολύ σκοτεινό– ομώνυμο μυθιστόρημα του Ντόναλντ Ρέι Πόλοκ. Ο Αμερικανός συγγραφέας μάλιστα αναλαμβάνει εδώ τον ρόλο του αφηγητή, ταξιδεύοντάς μας στη βαθιά Αμερική των δεκαετιών 1940-1960 και συστήνοντας έναν κόσμο βίας, παρακμής και προλήψεων. Αρχικά υπάρχει η ιστορία του μικρού Αρβίν, ο οποίος βλέπει τον πατέρα του να κάνει θυσίες ζώων, παρακαλώντας τον Θεό να σώσει την καρκινοπαθή σύζυγό του. Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει ακόμη μια σειρά ετερόκλητων χαρακτήρων: ένα ζευγάρι σιριαλ κίλερ με άρρωστες διαθέσεις, δύο μισότρελοι ιεροκήρυκες, ένας διεφθαρμένος σερίφης, ένας ιερέας με αδυναμία στα πολύ νεαρά κορίτσια και άλλοι.

Οι διαφορετικές αλλά όχι ασύνδετες μεταξύ τους ιστορίες του βιβλίου (κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο) μεταφέρονται στην οθόνη με αρκετά μεγάλη επιτυχία και ακρίβεια, σε ένα φιλμ που ξεπερνά σε διάρκεια τις δύο ώρες. Μπορεί η ταινία να έχει λειάνει αρκετά τις άγριες εικόνες που περιγράφονται στο χαρτί και να έχει ωραιοποιήσει κάποιους χαρακτήρες, ωστόσο και πάλι παραμένει ένα σκληρό δράμα-θρίλερ που αναβλύζει βία και νοσηρότητα. Ο Αντόνιο Κάμπος

χρησιμοποιεί ταιριαστά τη χαρακτηριστική «πατίνα» στην εικόνα του, προκειμένου να μας στείλει σε μια εποχή θεωρητικά εκρηκτικής ανάπτυξης και ευκαιριών για την Αμερική, η οποία όμως, όπως και σήμερα, διαθέτει και ένα άλλο, λιγότερο λαμπερό πρόσωπο. Όλα αυτά ακούγονται, βέβαια, πολύ σκοτεινά και απαισιόδοξα, όμως στην πραγματικότητα έχουν μια πολύ γοητευτική και βαθιά ανθρώπινη διάσταση. Το ψυχογράφημα τούτων των διαταραγμένων, ταλαιπωρημένων πρώων λειτουργεί επί της ουσίας σαν ένας καθρέφτης της ανθρώπινης φύσης, τουλάχιστον όταν εκείνη δεν βρίσκεται στα καλύτερά της. Επιπλέον, σε επίπεδο αφηγησής, εισάγεται εδώ ένα έξυπνο αλλά ελαφρώς αποπροσανατολιστικό για τον θεατή –ιδιαίτερα εάν δεν έχει διαβάσει προηγουμένως το βιβλίο– σύστημα προοικονομίας: σε αρκετά σημεία του φιλμ βλέπουμε μικρές σκηνές από τα «προσέξω», οι οποίες θα παρουσιαστούν αργότερα αναλυτικά, συνθέτοντας έτσι και τους διαφορετικούς σταθμούς της χρονικής διαδρομής.

Όσο για τους ρόλους, εδώ συναντάμε αρκετά γνωστά хоλλογυντιανιά ονόματα, όπως ο Ρόμπερτ Πάτινσον στον ρόλο του «άτακτου» ιερέα και ο πιο πρόσφατος Σπάιντερ-Μαν, Τομ Χόλαντ, ο οποίος ερμηνεύει τον νεαρό Αρβίν, όταν εκείνος πια αγωνίζεται να ξεφύγει από μια βαλτωμένη ζωή, αναζητώντας παράλληλα εκδίκηση. Δίπλα τους υπάρχουν ακόμα η Ράιλι Κίου («American Honey») και ο Τζέισον Κλαρκ («Pet Sematary») στους ρόλους του ζευγαριού των κατ'εξοχή δολοφόνων με τις... ταξιδιωτικές ανησυχίες.

Ο Μπιλ Σκάρσγκαρντ ως Γουίλιαρντ Ράσελ και ο Μάικλ Μπανκς Ρεπέτα στον ρόλο του εννιάχρονου Αρβίν Ράσελ, σε σκηνή της ταινίας «Πάντα ο Διάβολος».

HOME CINEMA

Ρεσιτάλ Σάσα Μπάρον Κοέν και Κέιτ Μπλάνσεντ

Επάνω, ο Σάσα Μπάρον Κοέν στην επιστροφή του θρυλικού Μπόρατ. Κάτω, η Κέιτ Μπλάνσεντ ως μία από τις 13 διαφορετικές περσόνες που ερμηνεύει στο «Manifesto».

Borat Subsequent Moviefilm

★★★

ΚΩΜΩΔΙΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Τζέισον Γουόλινερ
Ερμινείες: Σάσα Μπάρον Κοέν, Μαρία Μπακάλοβα, Τομ Χανκς

Στο κατώφλι των αμερικανικών εκλογών, ο θρυλικός χαρακτήρας που μας σύστησε το 2006 ο Σάσα Μπάρον Κοέν, σκανδαλίζοντας την υψηλή, επιστρέφει με ένα εξίσου τολμηρό –και ανευθυρίαστα στρατευμένο– σίκουελ που σατιρίζει τις σύγχρονες ΗΠΑ (διαθέσιμο στην πλατφόρμα Amazon Prime). Ο τηλεοπτικός δημοσιογράφος Μπόρατ, «από το έθνος του Καζακστάν», ξεκινά για την Αμερική, με σκοπό αυτή τη φορά να παραδώσει την κόρη του, Τούταρ, ως δώρο στον αντιπρόεδρο Μάικ Πενς, προκειμένου να κερδίσει την εύνοια για λογαριασμό της πατρίδας του.

Ο Κοέν αναγκάζεται σε πολλές περιπτώσεις να μεταμφιεστεί τον Μπόρατ, ο οποίος πλέον είναι αναγνωρίσιμος από τους πάντες, ωστόσο καταφέρει και πάλι να πετύχει τον σκοπό του: αυτός φυσικά δεν είναι άλλος από το να προκαλέσει χάος στο πέρασμά του και να ανα-

δείξει όσα τον ενδιαφέρουν. Στο πλευρό του αυτή τη φορά έχει και την εξαιρετική Μαρία Μπακάλοβα, η οποία μπαίνει κατευθείαν στο πνεύμα αυτής της ιδιότυπης ντοκουμενταριστικής κωμωδίας-παρέμβασης. Οι δυο τους κάνουν περίπου τα πάντα, από μια τρομερά άβολη επίσκεψη σε έναν καθολικό ιερέα, αρνητή των αμβλώσεων, μέχρι την απεριγραπτή εισβολή σε ομιλία του Μάικ Πενς. Το αποκορύφωμα, ωστόσο, έρχεται στο τέλος με «θύμα» τον Ρούντι Τζουλιάνι, σε μια σεκάνς όπου το όποιο σενάριο αποδεικνύεται φτωχό μπροστά στην (ξεκαρδιστική) πραγματικότητα.

★★★

ΔΡΑΜΑ (2015)

Σκηνοθεσία: Γιούλιαν Ρούτζφελτ
Ερμινείες: Κέιτ Μπλάνσεντ, Ερική Μπούσερ, Ρούμπις Μπουσατάντε

Από την πλατφόρμα του Cinobo επιλέγουμε ένα μοναδικό ερμηνευτικό πορτρέτο διά χειρός Κέιτ Μπλάνσεντ, σε μια ταινία που μοιάζει ελαφρώς και με καλλιτεχνική εγκατάσταση. Η Αυστραλή ηθοποιός δίνει εδώ ρεσιτάλ υιοθετώντας 13 διαφορετικές περσόνες, οι οποίες με τον έναν ή

τον άλλο τρόπο διατυπώνουν ματινέστα. Μια δασκάλα, μια παρουσιάστρια ειδήσεων, ένας άστεγος ρακοσυλλέκτης, ένας εργάτης, μια ροκ σταρ, μια νοικοκυρά και διάφοροι άλλοι γίνονται οι φωνές που εξαγγέλλουν αυτά τα σύμβολα των μεγάλων αλλαγών.

Οι ιδέες που υπάρχουν εδώ είναι πολλές: από την καθαρή επανάσταση μέχρι τον απέραντο κυνισμό. Ακούμε τα λόγια του Μαρξ και του Γκι Ντεμπόρ, αλλά και αυτά του Λαρς φον Τρίερ από το περίφημο «Δόγμα 95». Σε μια εκπληκτική σκηνή, σε ένα νεκροταφείο, η μαυροφορούσα πρωταγωνίστρια εκφωνεί με πάθος ένα ντανταϊστικό μανιφέστο, κάτι σαν τη νεκρολογία της ίδιας της τέχνης. Πέρα πάντως από τα όσα λέγονται επί της οθόνης, ενδιαφέρον έχουν και τα σκηνικά. Μερικά από αυτά μοιάζουν με περριτεχνα installations και άλλα μας στέλνουν σε τρομακτικά μέρη, όπως μια ερμηνωμένη σαν από πυρηνική καταστροφή πόλη. Αυτή η συνεχής εναλλαγή χώρων και τοπίων ενισχύει ακόμη περισσότερο το στοιχείο της αποσπασματικότητας και την αίσθηση πως εδώ δεν παρακολουθούμε ακριβώς κινηματογραφική ταινία.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Γυναίκα - (Ε)
Μίνι ντοκιμαντέρ.
11.30 Χρονογράφημα, III
Μίνι ντοκιμαντέρ.
12.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωγώ Βασιλάκη.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάσης θεματική εκπομπή.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 EU4U, III
Ενημερωτική εκπομπή με τη Βίβιαν Κανάρν.
15.30 Travel Diary
Ταξιδιωτικές ταινίες μικρού μήκους. «Ρέμπελ».
16.00 Σε προσκυνών γλώσσα θεματική εκπομπή.
17.00 Αφάνειες ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή στο εξωτερικό.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)**
18.20 Το μυστικό της πεταλούδας
19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά.
19.55 Σαν σήμερα με το PIK
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αντριά Καραντινίου.
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.05 Σαν σήμερα με το PIK (Ε)
23.10 Αφάνειες ήρωες (Ε)
00.00 EU4U, III (Ε)
01.00 Σε προσκυνών γλώσσα (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 Η άφιξη - Arrival
07.30 Θαυμαστός μάγος του ΟΖ
Παιδική παράσταση.
09.15 Παιδική ζώνη
α. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
β. Ο μικρός Χνουδωτός γ. Γουίσερ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
15.30 Στη Χώρα του Γιατί (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Μανώλης και Κατίνα (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
16.25 Φορδν Μίλδν (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
16.45 Η Πλατεία (Ε)
Κυριακή σειρά.
17.05 Euromaxx a la Carte
Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε)
18.45 Μαζί/Birlikte - (Ε)
Δικονοτική εκπομπή.
19.35 EU4U, III
Ενημερωτική εκπομπή με τη Βίβιαν Κανάρν.
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)**
21.05 Travel Diary - (Ε)
Ταξιδιωτικές ταινίες μικρού μήκους.
21.30 Η άφιξη - (Arrival).
Επιστημονικής φαντασίας με τους Έιμι Άνταμς, Τζέρεμι Πένερ, κ.ά.
23.10 ArtCafe, IV - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή.
00.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
00.30 Προσωπογραφίες - (Ε)
01.15 Μαζί/Birlikte - (Ε)

ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.20 Εφιάλτης στην κουζίνα
06.00 Η κουζίνα της μαμάς (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
06.30 Deal - (Ε)
Τηλεπαχνίδι.
07.15 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολο και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες
Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 The Λούις Night Show
Σατιρική εκπομπή.
16.00 Κάμπινγκ - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.45 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοσηματική)**
18.00 Συνέχεια της σειράς
18.40 Αστέρια στην άμμο
Δραματική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, VIII
Κωμική σειρά.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.20 Εφιάλτης στην κουζίνα
Μαγειρικό ριάλιτι με τον Έκτορα Μποτρίνι.
22.15 Κάρμα
Δραματοποιημένη σειρά.
23.15 Δώσε βάση (Ε)
Κωμικό show με την Ιωάννα Λαμπροπούλου.
01.00 The Bachelor (Ε)
03.45 Σ/Κ με τον Μάνεση (Ε)

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.20 The Bourne Supremacy
05.40 Στριβεν διά του αρραβώνος - (Ε)
Κωμική σειρά.
06.30 40 κύματα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
09.30 Taxi - (Ε)
Τηλεπαχνίδι.
10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώπιος Ενωπίω
Ενημερωτική εκπομπή.
14.15 Ήλιος - (Ε)
Δραματική σειρά.
16.00 Casa De Mikel, II - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
17.20 Το καφέ της Χαράς, IV
Κωμική σειρά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.30 La Pasta Pomidori (Ε)
Κωμική σειρά.
19.30 Taxi
Τηλεπαχνίδι, με τον Αλέξη Γεωργίου.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 The Bourne Supremacy
Ταινία δράσης, με τους Ματ Ντέιμον, Φράνκα Ποτέντε, κ.ά.
23.15 Χιούστον το λύσαμε
Σατιρική εκπομπή.
00.50 Suits (Ε)
Ξένη σειρά.
01.40 Ευτυχισμένες μέρες (Ε)
02.30 Πρόβα του νυφικού (Ε)
03.20 **Τα νέα του ANT1**
04.20 Αδελφές ψυχές (Ε)

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

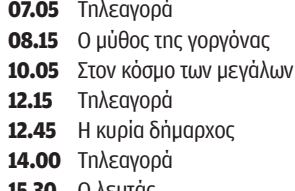
22.00 Momentum
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φοίβη Μουραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Σίσσυ Χριστίδου.
13.00 Τροχός της τύχης (Ε)
Τηλεπαχνίδι.
15.00 Επιπλοκουμμενιές (Ε)
Ο Σταυρής Γεωργίου σε ένα μαγειρικό show, μάς γνωρίζει νέους ορίζοντες στη μαγειρική, παρέα με τους καλεσμένους του.
16.00 Greece's Next Top Model 3 (Ε)
Διαγωνισμός μόδας με τη Βίκι Καγιά.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 My Greece
Γαστρονομικό οδοιπορικό με τη Δέσποινα Βανδή.
19.00 Γράμμα για σένα
Κοινωνική εκπομπή με τη Βίκι Κατζίβαλίου.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.15 Joker
Τηλεπαχνίδι με τον Αλέξη Γεωργίου.
22.00 Momentum
Περιπέτεια δράσης, με τους Όλγκα Κουρλένκο, Τζέιμς Πιουρφόρ, κ.ά.
00.00 Fars Attack - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
00.45 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.30 Η μαμά λείπει ταξίδι για δουλειές - (Ε)
Κωμική σειρά.

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

21.15 The Voice of Greece
05.30 Οι Αδιάφοροι (Ε)
Κωμική σειρά.
06.00 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
06.30 Τα χρυσόψαρα (Ε)
07.00 Love it (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημέρι (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.15 Dot.
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές (Ε)
Πολιτική εκπομπή.
13.00 Βουράτε γεπόντο (Ε)
Κωμική σειρά.
13.30 Ζωή ποδήλατο (Ε)
Κωμική σειρά.
14.40 Όρα για φαγητό (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
15.50 My Style Rocks Gala
Διαγωνισμός μόδας.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 My Style Rocks Gala
(Συνέχεια)
18.40 The Voice of Greece (Ε)
Μουσικός διαγωνισμός.
20.20 **Τομές στα γεγονότα**
21.15 The Voice of Greece
Μουσικός διαγωνισμός.
00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.30 My Style Rocks Gala (Ε)
Διαγωνισμός μόδας.
03.20 Velvet (Ε)
Συναισθηματική σειρά.
04.40 Καταγίδα - (Ε)
Δραματική σειρά.
05.00 Σε φρόντο κόκκινο - (Ε)

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.05 Τηλεαγορά
08.15 Ο μύθος της γοργόνας
10.05 Στον κόσμο των μεγάλων
12.15 Τηλεαγορά
12.45 Η κυρία δήμαρχος
14.00 Τηλεαγορά
15.30 Ο Λευτάς
17.00 Τηλεαγορά
19.15 Ξαθιά κορόντο
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Το τμήμα της ελευθερίας
01.20 Ροβινσώνας Κρούσος
02.40 Ξένη ταινία
TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Πινόκιο
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
Τηλεαγορά
16.35 Αόρατος φρακός
18.30 Ταξίδι γεύσεων, III (Ε)
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία
THT ΘΗΛ.: 22270745
07.55 Ευπνόμε αλλιώς
08.00 Comedy Club
Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.00 Comedy Woman
Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.00 Comedy Club
18.00 Patriot - Κωμική σειρά.
20.00 Κάποτε στη Ρωσία
Ψυχαγωγική εκπομπή.
23.00 Stand Up
Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.00 Haters
Κωμική εκπομπή.
01.00 Σπίτι 2
Reality Show.
03.00 THT Best

MOVIES BEST

21.00 Crown Vic
05.00 Battle Drone
06.45 Life At These Speeds
08.45 Sin Fin (Not The End)
10.30 Deutschland 86 - Ep. 10
11.30 Modus 2 - Ep. 1
12.30 The Zero Theorem
14.30 Hard Sun - Ep. 1 - 6
21.00 Crown Vic
23.00 Burning Man
00.00 The Zero Theorem
01.50 Paris Pieds Nus
(Lost In Paris)
03.15 The Row
GREEK CINEMA
22.00 Η αρχόντισσα κι ο αλιτής
05.45 Ο καμαριέρης της μπουζουζούρας
07.25 Βοήθεια ο Βέγγος, φανερός πράκτωρ «000»
09.00 ΘΒ: Φαλακρός πράκτωρ, Επιχειρήσεις Γης Μαδιάμ
10.45 Μίνι φρούστα και καρτέ
12.15 Ο ψεύτης
13.55 Ό,τι λάμπει είναι χρυσός
15.30 Ο άνθρωπος που γύρισε από τα πιάτα
16.55 Εδώ και τώρα δύσκολο
18.20 Ο αστραπόγιαννος
20.25 Ούτε γάτο ούτε ζημιά
22.00 Η αρχόντισσα κι ο αλιτής
23.55 Ξενία (Xenia)
01.10 Τα ντεβισόπαιδα

«Fiat Justitia et pereat mundus» Οι «περιπέτειες» ενός παλαιού νομικού γνωμικού

Του **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ**
Τέως Προέδρου της Δημοκρατίας
και επίτιμου καθηγητή
της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ

Λίγα νομικά γνωμικά έχουν γνωρίσει –από τότε που καθένα τους εμφανίσθηκε στην νομικοφιλοσοφική σκέψη– «περιπέτειες» ανάλογες μ’ εκείνες της ρήσης «fiat Justitia et pereat mundus» η οποία, σε κάπως ελεύθερη απόδοση, σημαίνει «ας απονεμηθεί Δικαιοσύνη και ας εκλείψει ο κόσμος». Είναι δε χαρακτηριστικό, πως οι «περιπέτειες» αυτές οφείλονται κυρίως στους «οπαδούς» εκείνους του γνωμικού οι οποίοι, ιδίως από άγνοια ή παρανόηση, υιοθέτησαν την απόλυτη εκδοχή του –φυσικά όπως την ερμήνευαν κατά περίπτωση– οδηγούμενοι έτσι σε ακρότητες που πόρρω απέχουν από τη γνήσια έννοια του Δικαίου και της Δικαιοσύνης. Και τούτο διότι η ως άνω έννοια ενέχει, οιονεί εκ φύσεως, το στοιχείο της σχετικότητας και απορρίπτει την «αυθεντία», δοθέντος ότι ο Κανόνας Δικαίου είναι δημιουργημα του ανθρώπου, του νομοθέτη, όπως άλλωστε δημιουργημα του ανθρώπου είναι και η απονομή της Δικαιοσύνης, κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του Κανόνα Δικαίου από τον δικαστή. Αρα, ποια απόφαση δικαστή –σύμφωνα με τον Κανόνα Δικαίου που ερμηνεύει και εφαρμόζει– μπορεί να αιτιολογήσει, κανονιστικώς και φιλοσοφικώς, την κραυγαλέως «οσχατολογική» προτροπή «et pereat mundus»;

Ι
Η προαναφερόμενη άγνοια ή και παρανόηση μπορούν εύκολα να καταδειχθούν αν γυρίσουμε αιώνες πίσω, αναζητώντας τις «ρίζες» του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus» και εστιάζοντας σε ορισμένες σκέψεις μεγάλων νομικών του παρελθόντος, οι οποίοι όμως το χρησιμοποιούσαν και το «αποκοιδιοποιούσαν» με μεγάλη φρόνηση.
Α. Αυτό το γνωμικό, λοιπόν, φαίνεται να μην μονοψήφισται το πρώτον στο βιβλίο –που εμπεριέχει ολόκληρη συλλογή ρήσεων– του Johannes Jacobus Manlius «Locī Communes», το οποίο εκδόθηκε το 1563, δίχως ο συγγραφέας να δίνει επαρκείς πληροφορίες ως προς την καταγωγή του και το νόημα του περιεχομένου του. Δεν απαντάται στη ρωμαϊκή νομική γραμματολογία –παρά τη διατύπωσή του στα λατινικά– γεγονός το οποίο μπορεί να δικαιολογήσει, έστω και εν μέρει, την άποψη πως το γνωμικό αυτό ίσως «είδε το φως» στις αρχές του Μεσαίωνα, εκπορευόμενο από θρησκευτικούς κύκλους με αρκετή, πλην όμως μονομερή, νομική παιδεία.

1. Η άποψη αυτή ενισχύεται από το ότι τέτοιοι θρησκευτικονομικοί κύκλοι κατά τον Μεσαίωνα διαπνέονταν από την ακραία –και άκρως υποκριτική, ως υπηρετούσα κατ’ ουσίαν τους στόχους της Ιεράς Εξέτασης– εκδοχή του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus», βασισμένη στο γράμμα και το πνεύμα μιας συγκεκριμένης ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης, ήτοι της ερμηνείας που συλλαμβάνει τον Θεό ως «αδέκαστο τιμωρό» και που βρίσκει έρεισμα και στο Ρωμαϊκό Δίκαιο, αλλά μόνο κατά τις απαρχές του, όταν ακόμη κυριαρχούσε ο Δωδεκάδελτος Νόμος και, προς εμπέδωσή του, το «δόγμα» «dura lex, sed lex».
2. Μίας και έγινε λόγος για την Παλαιά Διαθήκη, δεν αποκλείεται οι εμπνευστές του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus» ν’ άντλησαν σκέψεις επί τούτου –φυσικά υπό τη δική τους ακραία εκδοχή– από τον Προφήτη Ησαΐα (6,9): «Δικαιοσύνην μάθετε οι ενοικούντες επί της γης». Όμως, μια απλή ανάγνωση του κειμένου του Ησαΐα δείχνει πως ο Προφήτης ήθελε να νουθετήσει τους αλαζόνες για το ότι δίχως το αίσθημα και την πρακτική της Δικαιοσύνης επέρχεται, για κάθε άνθρωπο αλλά ιδίως για τους ισχυρούς και κρατούντες, η τιμωρία του Θεού ως «Θεία Δίκη».

Η Αππία Οδός το δειλινό. Ήταν ο πιο μακρύς δημόσιος δρόμος που κατασκεύασαν οι Ρωμαίοι. Ξεκινούσε από τη Ρώμη, περνούσε από την Καμπανία και έφτανε στο Βρινδίσιον (σημερινό Μπριντζί). Οφείλει την ονομασία της στον τιμητή Κλαύδιο Αππιο, ο οποίος κατασκεύασε το πρώτο τμήμα το 312 π.Χ.

Η ρήση, σε κάπως ελεύθερη απόδοση, σημαίνει «ας απονεμηθεί Δικαιοσύνη και ας εκλείψει ο κόσμος».

Β. Στη διαιώνιση του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus», υπό την κατά τ’ ανωτέρω ακραία εκδοχή του –που, κατ’ αποτέλεσμα, διαστρέφει την έννοια της Δικαιοσύνης και την καθιστά «όπλο» στα χέρια του ισχυρού– συνέβαλε καθοριστικώς το γεγονός πως το γνωμικό αυτό χρησιμοποιήθηκε ως αυτοκρατορικό «motto» από τον Φερδινάνδο Ι’, «Holy Roman Emperor».

1. Ο Φερδινάνδος, γόνος της δυναστείας των Αψβούργων και αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (1619-1637) με έδρα τη Βιέννη, ένωθε την ανάγκη να τονώσει το αυτοκρατορικό του κύρος και γόητρο με μια ρήση, όπως εκείνη του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus». As μιν ξεχνάμε ότι ο Φερδινάνδος ήταν εκείνος ο οποίος, μάλλον με υποκίνηση του Πάπα, πρωταγωνίστησε στον Τριακονταετή Πόλεμο (1618-1648), επιχειρώντας, με «αγωνιστικό μανδύα» τον Καθολικισμό, να ενώσει υπό το σκήπτρο του τα επιμέρους γερμανικά κράτη της εποχής και, αυτοθρόως, να εμπεδώσει την ηγεσία του στην «Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρα-

τορία του Γερμανικού Έθνους». Για την ιστορία, ο Τριακονταετής Πόλεμος –ο πρώτος οιονεί «παγκόσμιος πόλεμος» για τα δεδομένα της εποχής– εξελίχθηκε σε σύγκρουση μεταξύ Αψβούργων και Βουρβόνων, για να καταλήξει, συμβιβαστικώς, στην ειρηνευτική Συνθήκη της Βεστφαλίας, στις 24.10.1648. Τη Συνθήκη, η οποία καθιέρωσε το «κρατοκεντρικό» σύστημα περιθωριοποιώντας τη φεουδαρχία, ρύθμισε νομικώς τα δεδομένα της ειρήνης και, επιπλέον, έθεσε τα θεμέλια της σύγχρονης Διεθνούς Συνεργασίας και του Διεθνούς Δικαίου.

2. Την ιδεατή, πλην όχι και την ως άνω ακραία, εκδοχή του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus», όπως άλλωστε ταιριάζει στην όλη φιλοσοφική του κοσμοθεωρία –δλαδή εκείνη που «αποθεώνει» το ιδεώδες της Δικαιοσύνης και καταδικάζει, απερίφραστα, τον κάθε είδους δεσποτισμό– χρησιμοποίησε ευρέως ο Immanuel Kant στο περίφημο δοκίμιό του (1795) «Zum ewigen Frieden. Ein philosophischer Entwurf» («Προς την αιώνια Ειρήνη. Ένα φιλοσοφικό σχεδιασμός»). Επιπλέον, στον μεγάλο Γερμανό νομομαθή και νομοδιδάσκαλο Rudolph von Jhering –και στον αντίποδα της προηγουμένης ακραίας εκδοχής εκδοχής του γνωμικού «fiat Justitia et gerent mundus»– αποδοθεί η ρήση: «Fiat Justitia et floreat mundus». («As απονεμη-

θεί Δικαιοσύνη και ο κόσμος θα ευημερήσει»). Και τούτο διότι ο Jhering, μέσω αυτής της σκέψης, συλλαμβάνει τη Δικαιοσύνη στις πραγματικές της διαστάσεις, νομικές και φιλοσοφικές. Δλαδή στις διαστάσεις εκείνες, που καταδεικνύουν ότι η απονομή της Δικαιοσύνης μπορεί να νοηθεί μόνον ως λειτουργία, η οποία είναι προορισμένη να οδηγήσει στην ανθρώπινη ευημερία και ουδέποτε «στο τέλος του Κόσμου».

ΙΙ
Ευτυχώς για τη σύγχρονη νομικοφιλοσοφική σκέψη, η ύστερη ρωμαϊκή νομικοφιλοσοφική γραμματολογία –σαφώς υπό την επιρροή του Στωικισμού και την ανεκτίμητη συμβολή εμβληματικών πολιτικών μορφών, όπως ιδίως ο Αδριανός, ο Αντωνίνος ο Ευσεβής και ο Μάρκος Αυρήλιος– μας άφησε, αναφορικά με το συγκεκριμένο ζήτημα, μια μεγάλη και αναντικατάστατη κληρονομιά ως προς την ιδέα και το ιδεώδες της Δικαιοσύνης. Μια κληρονομιά, η οποία μας έχει –πλην των αδαών ή και των «εραστών» του κάθε είδους δεσποτισμού– απαλλάξει από την προαναφερθείσα ακραία εκδοχή του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus».

Α. Τούτο συνέβη όταν η ρωμαϊκή νομικοφιλοσοφική σκέψη –βεβαίως υπό την καθοριστική επίδραση της αντίστοιχης αρχαίας ελληνικής σκέψης, όπως εκτίθεται στην συνέχεια– αντέταξε στο, οιονεί «αρ-

Ο Αριστοτέλης διερωτάται: «Πότερον δέ ποτε το δίκαιον εστί το τι εντεύξει το ισον εκάστω αποδιδόνα;»

χαϊκό», «dura lex sed lex», κατά τ’ ανωτέρω, τη θέση «summum jus, summa injuria» («Η απόλυτη Δικαιοσύνη ισοδυναμεί με την απόλυτη αδικία»).

1. Η θέση αυτή είχε συλλάβει, σε όλη της την έκταση και με απaráλληλη οξυδέρκεια, την αλήθεια ότι το Δίκαιο –άρα ο νόμος– είναι δημιουργημα του ανθρώπου. Το ίδιο και η μέσω της ερμηνείας και της εφαρμογής του Δικαίου απονομή της Δικαιοσύνης. Κατά συνέπεια, όταν κανείς προσδίδει στο Δίκαιο και στη Δικαιοσύνη διαστάσεις απολυτότητας, που αγνοούν τη σχετικότητα της ανθρώπινης δημιουργίας, κατ’ αποτέλεσμα οδηγείται στη δικαιολόγηση της αδικίας, εκπορευόμενης από εκείνους, οι οποίοι χρησιμοποιούν το Δίκαιο και τη Δικαιοσύνη για να θεμελιώσουν τη «δεσποτική» τους –σε κάθε πεδίο άσκησης εξουσίας– συμπεριφορά.
2. Αμάχητο τεκμήριο της ως άνω σχετικότητας του Δικαίου και της Δικαιοσύνης, πάντα κατά την ύστερη ρωμαϊκή νομικοφιλοσοφική σκέψη, συνιστά και το ότι η τελευταία εγκατέλειψε εγκαίρως την

αυστηρή προσήλωση της, δόθεν, πληρότητας του Δωδεκάδελτου Νόμου. Και ανέδειξε την ανάγκη συμπλήρωσης του γραπτού νόμου μέσω συγκεκριμένων γενικών αρχών, με γνήσιο ανθρωπιστικό περιεχόμενο, καταφεύγοντας στη διαδικασία του «Jus Praetorium» («Jus Honorarium»), και κατ’ εξοχήν στη διαδικασία της «Cognitio extra ordinem» («Εξαιρετική νομοθετική διαδικασία»).

Β. Αυτή ήταν η βάση, πάνω στην οποία θεμελιώθηκε, στη συνέχεια, η διατύπωση του εξοχού ορισμού –δίχως να υποτιμάται το ότι «omnis definitio periculosa est»– του Ουλπιανού περί Δικαιοσύνης.

1. Ο Ουλπιανός παρέδωσε στη Νομική Επιστήμη και στην περί αυτήν φιλοσοφική σκέψη τον ακόλουθο ορισμό για τη Δικαιοσύνη: «Justitia est constans et perpetua voluntas, ius suum cuique tribuendi». Στηριζόμενος, κατά βάση, στην έννοια της αναλογικής Ισότητας και, κατ’ επέκταση, της αναλογικής Δικαιοσύνης, ο ορισμός αυτός βρίσκεται στον αντίποδα του γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus», δοθέντος ότι αποκλείει τη σύλληψη της Δικαιοσύνης με τρόπο απόλυτο και, όλως αντιθέτως, την προσαρμόζει στα ανθρώπινα μέτρα της, ως προϊόν του ανθρώπινου νόμου και της απονομής της από τον άνθρωπο.

2. Ο ορισμός του Ουλπιανού για τη Δικαιοσύνη αποτέλεσε μία από τις «κορωνίδες» του μετέπειτα Βυζαντινорωμαϊκού Δικαίου, καθώς ο Ιουστινιανός την αξιοποίησε, δόντως, στη νομική του παραγωγή και στις κωδικοποιήσεις της. Ο ορισμός αυτός βρήκε έτσι την οριστική του καταξίωση στα «Βασίλικα» (Βιβλίο ΙΙ, τίτλος Ι, Δ.Ι.1.), όπου, με παραπομπή στον Ουλπιανό, η Δικαιοσύνη ορίζεται ως «σταθερά βούλησις και διηνεκής, εκάστω το ίδιο απονέμουσα δίκαιον».

3. Για την ιστορική, νομική και φιλοσοφική ακρίβεια, ο ορισμός του Ουλπιανού οφείλει πολλά στον στοχασμό του Αριστοτέλους περί Ισότητας και Δικαιοσύνης. Και τούτο διότι η μελέτη των έργων του Αριστοτέλους –ιδίως δε η μελέτη των «Ηθικών Μεγάλων», των «Ηθικών Νικομαχείων» και των «Ηθικών Ευδαιμονίων»– αποδεικνύει ευχερώς πως ήταν ο Σταγειρίτης, ο οποίος πρώτος συνέλαβε την ουσία της Δικαιοσύνης μέσα από την ολοκληρωμένη σύλληψη της αρχής της Ισότητας, ως αναλογικής Ισότητας. Για παράδειγμα, στα «Ηθικά Μεγάλα» (Βιβλίο ΙΙ, κεφ. ΙΙΙ) ο Αριστοτέλης διερωτάται, με εντυπωσιακή για την εποχή πληρότητα: «Πότερον δέ ποτε το δίκαιον εστί το τι εντεύξει το ισον εκάστω αποδιδόνα;».

Από όσα συντόμως εκτέθηκαν καθίσταται, όπως πιστεύω, σαφές ότι η άκριτη αποδοχή και χρήση του νομικού γνωμικού «fiat Justitia et pereat mundus», δίχως μια βαθύτερη θεώρηση της εννοιολογικής καταγωγής της Δικαιοσύνης μέσα στον χρόνο, είναι άκρως δηλωτική ιδίως άγνοιας ή και παρανόησης, όπως ήδη εκτέθηκε στην αρχή αυτής της –οπωσδήποτε ατελούς– ανάλυσης. Και οι κίνδυνοι μιας τέτοιας άγνοιας ή και παρανόησης γίνονται πολύ μεγαλύτεροι, όταν βαρύνουν λειτουργούς ή και συλλειτουργούς της Δικαιοσύνης, καθώς και διδάσκοντες το Δίκαιο. Διότι, στην περίπτωση τους, τα πραγματικά «θύματα» αυτής της άγνοιας ή και παρανόησης είναι από την μια πλευρά εκείνοι, τους οποίους αφορά η απονομή της Δικαιοσύνης. Και, από την άλλη πλευρά, οι διδασκόμενοι το Δίκαιο, των οποίων η νομική συνείδηση και η αντίστοιχη αντίληψη διαποτίζεται από ιδεοληψίες, που κάθε άλλο παρά ανταποκρίνονται στο ιδεώδες της Δικαιοσύνης, ως «αγιίδας» υπεράσπισης τόσο της αξίας του Ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του, όσο και της εν γένει αρμονικής συνύπαρξης των ανθρώπων στο πλαίσιο του οικείου κοινωνικού συνόλου.

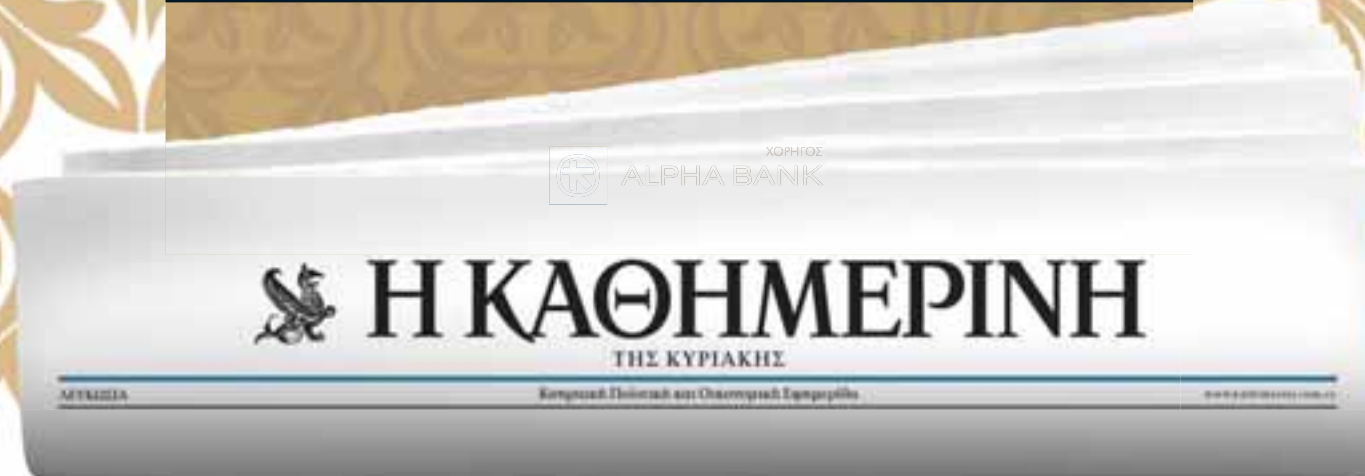
Το έμβλημα της αρχαίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στο οποίο δεσπόζει ο αετός. Το ακρωνύμιο SPQR προέρχεται από την επιγραφή Senatus Populusque Romanus που σημαίνει «Η Σύγκλητος και ο λαός της Ρώμης».

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Η ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η Αμμόχωστος δεν θα πεθάνει, δεν
θα τουρκέψει, γιατί είναι η μήτρα του
Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας...

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

ΧΟΡΗΓΟΣ
ALPHA BANK